

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) Author(s):	Benson, Robert Hugh.; oversat af Johannes Jørgensen.
Titel Title:	<u>Verdens Herre</u>
Udgivet år og sted Publication time and place:	København : Gyldendalske Boghandel Nordisk Forlag, 1909
Fysiske størrelse Physical extent:	251 s., 1 tav. :

DK

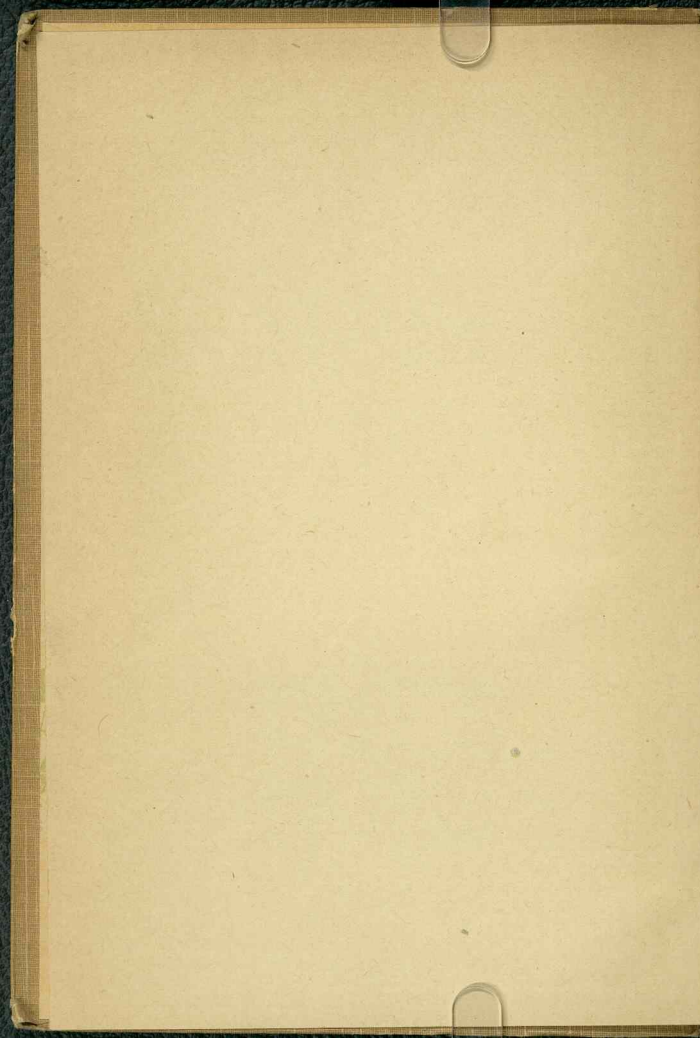
Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

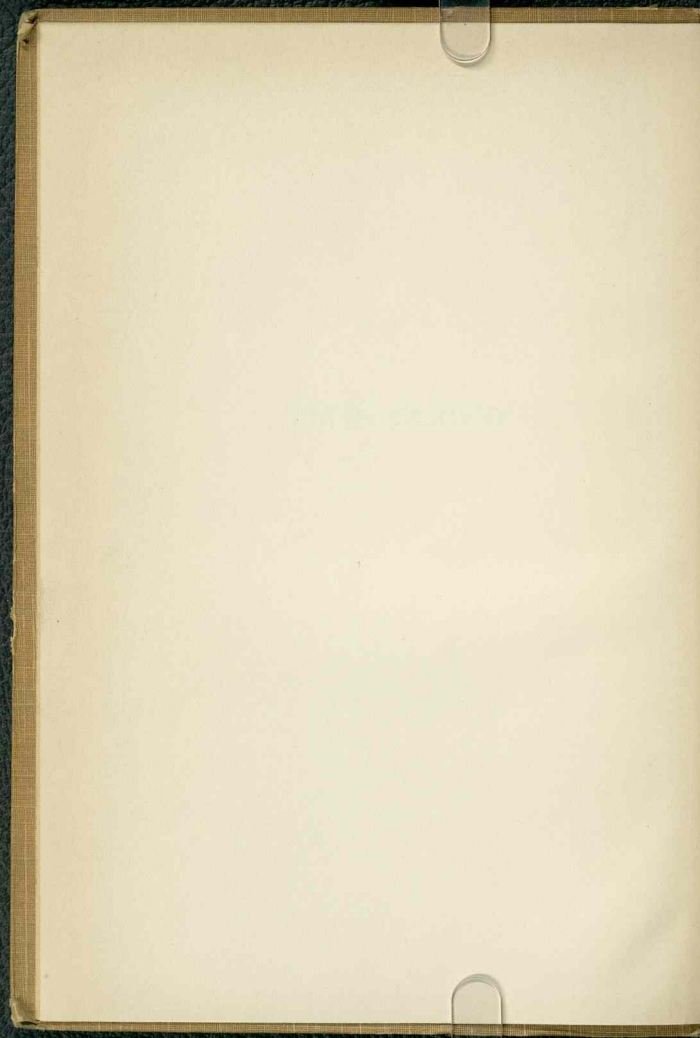
The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

1947 3348

VERDENS HERRE

ROBERT HUGH BENSON

VERDENS HERRE

OVERSAT AF JOHANNES JØRGENSEN

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

MDCCCXIX

VERDEN'S HERRER

KØBENHAVN — FORLAGSTRYKKERIE

ROBERT HUGH BENSON

PROLOG

— Lad mig tænke mig om et Øjeblik, sagde den gamle Herre og lagde sig tilbage i Lænestolen.

De tre Herrer sad i et middelstort Værelse, i og om hvilket der herskede hin dybe Stilhed, som var en Frugt af Tidens sindrige Bygningsmaade. Der var hverken Vinduer eller Døre, thi allerede for 60 Aar siden var det gaaet op for Folk hele Verden over, at Jordkloden ikke alene bestod af Jordens Overflade, og de var begyndt at bygge sig underjordiske Boliger. Gamle Hr. Templetons Hus laa omtrent 15 Meter lavere end Themslodens Kajer og dets Beliggenhed blev med Rette ansat for særdeles god. Han behøvede kun at gaa et hundrede Skridt for at naa Centralliniens anden Automobilstation, og der var kun en halv Kilometer til Black Friars Luftskeibsholdeplads. Men paa Grund af sin høje Alder — han var over 90 Aar gammel — forlod han imidlertid kun sjældent sit Hjem.

Gulvet og Væggene i det Værelse, i hvilket han modtog sine to Gæster, var, i Overensstemmelse med Sundhedskommitéens Forskrifter, helt beklædt med grøn Emaille; det blev oplyst af hint kunstige Sollys, som den berømte Reuter havde opfundet 40 Aar tidligere. Farven var frisk og livlig, den mindede aldeles om en Skov i Foraarsdragt, og den fortræffelige Varmeovn, som tillige besørgede Ventilationen, holdt Temperaturen nøjagtig paa 18 Gr. Celsius.

Hr. Templeton var en jævn Mand uden store Fordringer til Livet, han var tilfreds med at leve paa samme Maade, som hans Fader havde levet før han. Derfor var Møblerne i Værelset ogsaa noget forældede baade i Tegning og Udførelse, men de var dog forfærdigede efter det moderne

System af blødt Asbest-Emaille paa Jærnstativ, hvilket gjorde dem baade særdeles holdbare og meget behagelige at tage paa. Farven var overordentlig smuk, thi Emailen kunde til Fuldkommenhed gengive de fineste Træsarter. Paa hver Side af den elektriske Kamin med Broncefodstykke, foran hvilken de tre Herrer havde taget Plads, stod nogle Hylder med Bøger, og i to af Værelsets Hjørner var anbragt Elevatorer, hvoraf den ene førte ned til Soveværelset, den anden til den store Forstue op til Kajen.

Pater Percy Franklin, den ældste af de to Gæster, havde et ejendommeligt og vindende Ydre. Skønt han knapt var 35 Aar gammel, var hans Haar hvidt som Sne. De graa Øjne under de sorte Bryn, havde en egen brændende, lidenskabelig Glans, men den store Næse og skarpe Hage i Forening med de fintformede Læber viste tydeligt, at han var Herre over sig selv og sin Vilje. Han hørte til de Mennesker, man ikke kan møde uden at lægge Mærke til.

Hans Kollega og Ven, Pater Francis, der sad paa den anden Side af Kaminen, hørte mere til den almindelige Type af Mennesker: trods det intelligente Udtryk i de store, brune Øjne var der noget i hans Træk, som røbede en svag Karakter; ja, der var endogsaa i hans Maade at bevæge Læberne paa, naar han talte, og i den Vane han havde at lukke Øjnene halvt noget, der stempede ham som Drømmer.

Den tredje af de tilstedeværende, Hr. Templeton, er der intet andet at sige om, end at han var en meget gammel Mand med et markeret, stærkt rynket Ansigt. Han var selvfølgelig glatraget som alle andre Mennesker paa den Tid. Han sad tilbagelænet i en stor, magelig Stol med varme Vandpuder, og hans Ben var indsvøbt i et Tæppe.

Om sider brød han Tavsheden, idet han først henvendte sig til Percy, som sad ved hans venstre Side.

— Det er ikke saa let for mig, sagde han, at huske nøjagtigt disse Begivenheder, som ligger saa langt tilbage, men jeg skal forsøge at klargøre for Dem, hvorledes Sagerne udviklede sig. I England kom den første alvorlige Fare, som truede vort gamle, konservative Parti fra det berømte „Arbejderparlament“, der blev valgt i 1917. Dette Valg viste tydeligt, hvor fuldstændig Hervéismen den Gang havde gennemtrængt Samfundet. Der havde ganske vist

ogsaa før i Tiden været en hel Del socialistiske Teoretikere, men ingen havde dog vovet sig saa vidt som Gustav Hervé gjorde, især i de sidste Aar af sit Liv, og heller ingen havde opnaaet tilnærmelsesvis de Resultater som han. Han lærte, som De maaske ved fra Historien, den absolute Materialisme og Socialisme, og han satte alle deraf flydende logiske Konsekvenser paa Spidsen. Fædrelandskærligheden var efter hans Mening den sidste Rest af Barbariet, og Nydelsen, den mest fuldkomne Tilfredsstillelse af Menneskets Krav til Livet, udgjorde det eneste Gode og den eneste Pligt. I Begyndelsen gjorde man naturligvis Nar af ham. Vort Parti især var af den Mening, at den Religion, uden en fast politisk og militærisk Organisation, vilde det være umuligt at faa Mennesket til, blot nogenlunde, at overholde social Orden. Men det viste sig, at Hervé havde Ret — desværre kun. Efter Kirkens fuldstændige Udryddelse af Frankrig i Begyndelsen af Aarhundredet og de bekendte Massakrer i 1914, tog Borgerstanden hele Verden over for Alvor fat paa at tilvejebringe Orden igen, og fra den Tid stammer hin ejendommelige Bevægelse, som — efter Afskaffelsen af alle militære Institutioner — gik ud paa at udjævne enhver Forskel i Nationalitet, Sprog og Samfundsklasser. Jeg behøver vel næppe at minde Dem om, at det var Frimureriet, som gik i Spidsen for denne Bevægelse. Den var opstaaet i Frankrig og bredte sig ret hurtigt i Tyskland, hvor Virkningerne af den marxistiske Socialisme allerede

— Undskyld, Hr. Templeton, afbrød Percy høfligt, men det er især Begivenhedernes Gang i England

— I England. Naa! Ja, der kom altsaa Arbejderpartiet til Magten i 1917, og dermed var det, Kommunismen tog sin egentlige Begyndelse. Det ligger saa langt tilbage, at jeg selv ikke kan huske det, men jeg ved, min Fader regnede altid hint Aar som Fødselsaaret for den nye Tingenes Orden. Det undrer mig kun, at Udviklingen ikke gik langt hurtigere, end den gjorde, men jeg vil antage, det skyldes den Omstændighed, at der endnu fandtes en god Portion af den gamle Tory-Surdeig iblandt os. Det var paa dette Tidspunkt, *Times* gik ind, men underligt nok var det først i 1935, at Overhuset blev officielt ophævet, skønt det allerede længe ikke havde haft nogensomhelst Betydning.

Statskirken forsvandt allerede i 1929. De maa huske, at Ritualisterne — saaledes kaldte de Mennesker sig, som endnu stadig følte Trang til et erklæret Dogme og en Gudsdyrkelse — efter et fortvivlet Forsøg paa at faa Arbejderpartiet over til sig — i Massevis gik over til den katolske Kirke. Hele Resten af den engelske Kirke smeltede sammen med den saakaldte Frikirke, som i Grunden ikke var andet end en Slags Følelsesreligion. Biblen blev absolut ikke mere betragtet som en vederhæftig Autoritet; den tyske Videnskabs fornyede Angreb omkring Aar 1920 havde i alle Ikke-Katholikkers Øjne givet den Naadestødet, og min Fader har ofte fortalt mig, at i Begyndelsen af Aarhundredet var Troen paa Kristi Guddom almindeligt opgivet blandt Protestanterne hele Jorden over.

Saa kom der en Tid, hvor den katolske Kirke gik fremad med Kæmpeskridt. Alle religiøse Mennesker sluttede sig til Catholicismen, medens den store Masse kastede enhver Rest af Tro paa det Overnaturlige overbord og sluttede sig til Materialismen og Kommunismen. Men det var kun en kortvarig Opblussen. Da Vatikanerkonciliet — som blev sammenkaldt i det 19de Aarhundrede og siden ikke havde været opløst — sluttede, omkring Aar 1940, mistede vi Katholikker en hel Del Tilhængere, og samtidig vandt Kommunismen mægtig Fremgang. De gør Dem ingen Idé om det Røre, det vakte hele Jorden over, da *Loven om de nødvendige Industrier* blev vedtaget og offentliggjort. Der var ganske vist mange i vort Parti, som følte sig overtydet om, at denne Nationalisering af de vigtigste Industriegrene vilde slaa al Foretagsomhed til Jorden, men, som De ved, gik det ikke saaledes. I Grunden ønskede hele Folket denne Reform, især efter at alle Jærnbaner var bleven kommunal Ejendom. Saa kom Omordningen af Arbejdernes Alderdomshjem og af Alderdomsunderstøttelsen, og De kan nok tænke, at Kommunisterne derved fik vældig Vind i Sejlene. Kort efter kom Loven om Fængselsreformen og om Dødsstraffens Afskaffelse, derefter, i 1959, Loven om Forbudet mod Religionsundervisning i Skolerne og endelig Loven mod Arveretten, med hvilken ethvert Spor af den gamle Tingenes Orden var forsvundet.

— Og hvorledes undgik vi at blive udviklede i Europas store Krig med Orienten? spurgte Percy.

— Aa, det er en lang Historie. Det var for at sige det kort Amerika, som holdt os tilbage, men samtidig tabte vi Indien og Australien. Vor dygtige Minister Braithwaite holdt os imidlertid skadesløse ved at skaffe os Protektoratet over Afrika. Men alt dette kan vi bedst se paa Kortet.

Percy betragtede nogen Tid i Tavshed det store, geografiske Kort, som Hr. Templeton bredte ud foran ham. Det var et Kort over den moderne Verden, sammenholdt med den politiske Geografi et Aarhundrede tidligere, og det var ganske mærkeligt at se Forskellen mellem den spraglede Masse af Smaaklatter, som forestillede de forskellige smaa Lande i Fortiden, og de tre store Farvepletter, der svarede til de tre store Riger i Slutningen af det tyvende Aarhundrede.

Først pegede Hr. Templeton paa Asien. *Østriget* stod der med store Bogstaver paa den gule Farve, som strakte sig fra Uralbjergene i Vest til Beringstrædet i Øst, helt ned over Indien, Ny-Zeeland og Australien. Den røde Plet var betydelig mindre, men dog temmelig stor. Den omfattede hele Europa og det asiatiske Rusland indtil Uralbjergene. Endelig dannede den amerikanske Republik en blaa Plet, som strakte sig over hele Nord- og Sydamerika og laa drysset som blaa Snefnug ud over Havet.

— Det er betydelig mere enkelt i vore Dage! var alt, hvad den gamle Mand sagde.

Percy lukkede Kortet og lagde det tilbage paa Bordet.

— Sig mig, Hr. Templeton, sagde han, hvorledes tror De, det vil blive i Fremtiden?

Den gamle, katolske Statsmand trak paa Skuldrene.

— Det er ikke godt at vide, sagde han, Fremtiden ligger i Vorherres Haand. Dersom *Østriget* gør Alvor af at angribe os, kan Europas forenede Stater ikke staa sig imod det. Og ærlig talt begriber jeg ikke, hvorfor Østen ikke allerede har sat sig i Bevægelse. Jeg vil næsten antage, det er dens religiøse Splittelse, som har holdt den tilbage.

— Tror De, Europa nogensinde bliver delt igen? spurgte Præsten.

— Nej! Ganske afgjort nej! Vi er nu aldeles klar over, hvilke Farer vi derved vilde udsætte os for. Men trods vor Enighed, vil vi ufejlbarlig gaa tilgrunde, hvis *Østriget* an-

griber os, thi Østen kender nu sin Styrke, og hvad er vel vi i Sammenligning med den?

— Men hvorledes tror De, det i Fremtiden vil gaa med Religionen? spurgte Percy.

Den gamle Templeton var øjensynlig træt af at tale saa meget. Han tog et langt Drag Ilt af sit Indaandingsapparat, og svarede derpaa med sin sædvanlige Imødekommenhed:

— Først maa vi gøre os klart, at der findes kun tre Magter i Verden som har nogen Betydning: Katholicismen, Humanismen og Østens Religioner. Om disse sidste er det umuligt at forudsige nogetsomhelst; Kinas og Japans nylig indgaaende Forbund viser tydeligt, hvor lidt vi er istand til at gøre Beregninger paa det Omraade. Men i Europa og Amerika er der ingen Tvivl om, at de stridende Magter udelukkende er delt i de to nysnævnte Lejre. Thi ethvert Menneske nu omstunder er klar over, at en overnaturlig Religion kræver nødvendigvis en uindskrænket Autoritet, og at den fri Forskning paa Troens Omraade er ensbetydende med Opløsning. Da nu den katholske Kirke er den eneste Institution, der siger om sig selv, at den ejer en overnaturlig Autoritet, kan den altsaa være sikker paa, at alle Kristne, der i mindste Maade har bevaret Troen paa det Overnaturlige, vil slutte sig til den. Om dette kan der ikke være nogen Tvivl. Men paa den anden Side maa vi ikke glemme, at Humanismen — stik imod al Forventning — trods sin Fornægtelse af det Overnaturlige er paa Veje til at udvikle sig til en organiseret Religion. Den har sluttet Forbund med Panteismen; under Frimureriets Ledelse har den skabt sig en Ritus, som er i stadig Udvikling, og en Troesbekendelse mangler den heller ikke. Den lyder kort og godt: „Mennesket er Gud“. Ogsaa *den* har altsaa nu en virkelig, aandelig Føde, som den kan give til de religiøst anlagte Sjæle, og et Ideal, som den kan stille frem for dem — uden at de derfor behøver at følge det. Og saa har Humanisterne det Fortrin, at alle de gamle Kirker staar til deres Disposition — med Undtagelse af de Par Kapeller, de allernaadigst har overladt os — alle Englands og Fastlandets herlige Kathedraler er i deres Hænder, og rundt om i alle Lande river de det begejstrede Folk med sig. Saa maa De heller ikke glemme, at Humanisterne frit kan lade deres Fane vaje, medens vi maa gaa skjult til-

værks. Jeg er overbevist om, at inden ti Aar er deres Lære paabudt ved Lov som officiel Religion hele Europa over.

Og alt imens gaar det stadig ned ad Bakke med os Katholikker. I Amerika vil jeg antage, at en Fjerdedel af Befolkningen endnu er Katholikker (i hvert Fald af Navn), takket være den beundringsværdige, katholske Bevægelse i Begyndelsen af det tyvende Aarhundrede. I Frankrig og Spanien er vi saa at sige helt udryddede. I Tyskland bliver der færre for hver Dag. I Italien? Ja, der har vi faaet Rom tilbage, saa den nu atter udelukkende tilhører os, men hele Resten af Halvøen har vi mistet. Her hjemme har vi beholdt hele Irland og maaske en tresindstyvende Del af England, Skotland og Wales, men allerede for tyve Aar siden udgjorde vi ikke mere end $2\frac{1}{4}$ Procent af Befolkningen. I den senere Tid har vi yderligere faaet en farlig og stadig mægtigere Fjende i den moderne Religionspsykologi. Før var vor eneste Modstander den rene, nøgterne Materialisme, og mangen en fandt den altfor grovkornet, men nu — nu kommer Religionspsykologien og sætter sig paa den gamle Materialismes Plads, og i Stedet for at benægte det Overnaturlige sætter den netop en Ære i at antage det — men forklarer det samtidig paa *sin* Maade.

„Det nytter ikke at nægte det, Pater Franklin, Kendsgærningerne taler: det gaar tilbage med os. Og vi vil blive trængt længere og længere tilbage, ja, jeg tror endogsaa, vi maa være forberedt paa det Værste.

— Jeg synes dog begyndte Percy.

— De synes vist, jeg ser altfor sort paa det, og De mener, jeg er en pessimistisk Olding paa Gravens Rand! Jeg kan intet ændre derved. Jeg har sagt Dem min Mening ganske uforbeholdent. Jeg kan ikke se andet, end at alt Haab er ude. Jeg synes, at der allerede nu kun behøves en Ubetydelighed for helt at gøre det af med os. Nej, ærlig talt, jeg ser intet Haab, før den Dag kommer, da

Percy saa hastig op paa Templeton, som om hans sidste Ord havde udtrykt hans egen Mening.

— Før den Dag kommer, da Gud Herren vender tilbage, saaledes som Han har lovet, fortsatte den gamle Statsmand.

Percy sad nogle Minutter ubevægelig; saa rejste han sig og sagde:

— Jeg kommer til at gaa, Hr. Templeton, Klokken er allerede over nitten. Maa jeg takke Dem mange Gange. Vil De med, Pater?

Pater Francis rejste sig og tog ligeledes Afsked.

— Farvel, farvel, sagde den gamle, og henvendt til Percy fortsatte han: jeg haaber, De kommer igen en af de første Dage, hvis jeg da ikke har trættet Dem med min lange Passiar. De skal vel hjem nu og skrive Deres Brev til Rom?

Percy nikkede bekræftende.

— Jeg har allerede skrevet Halvdelen i Morges, sagde han, men da jeg jo hele mit Liv har staaet fremmed overfor Forholdene i England, følte jeg Trang til at søge Oplysning hos Dem om Sagens sande Stilling, førend jeg dristede mig til at skrive derom. Jeg er Dem usigelig taknemmelig for Deres Hjælp. Det er ikke noget lille Arbejde at skrive dette daglige Brev, som jeg har paataget mig at sende Kardinalprotektoren. Og et frygteligt Ansvar at have! Jeg har isinde at frasige mig det med det allerførste, hvis blot Kardinalen tillader det.

— Nej, nej, kære Barn, udbrød den gamle Templeton, gør endelig ikke det. Hvis De tillader mig at tale oprigtigt til Dem, saa vil jeg sige Dem, at jeg har det Indtryk, De er i Besiddelse af en ualmindelig skarp Iagttagelsessevne, og Rom trænger til Mænd af Deres Slags for at være à jour med Begivenhedernes Gang.

Percy smilede beskedent og gik hen imod Døren til Elevatoren.

— Kom saa, Pater, sagde han til Francis.

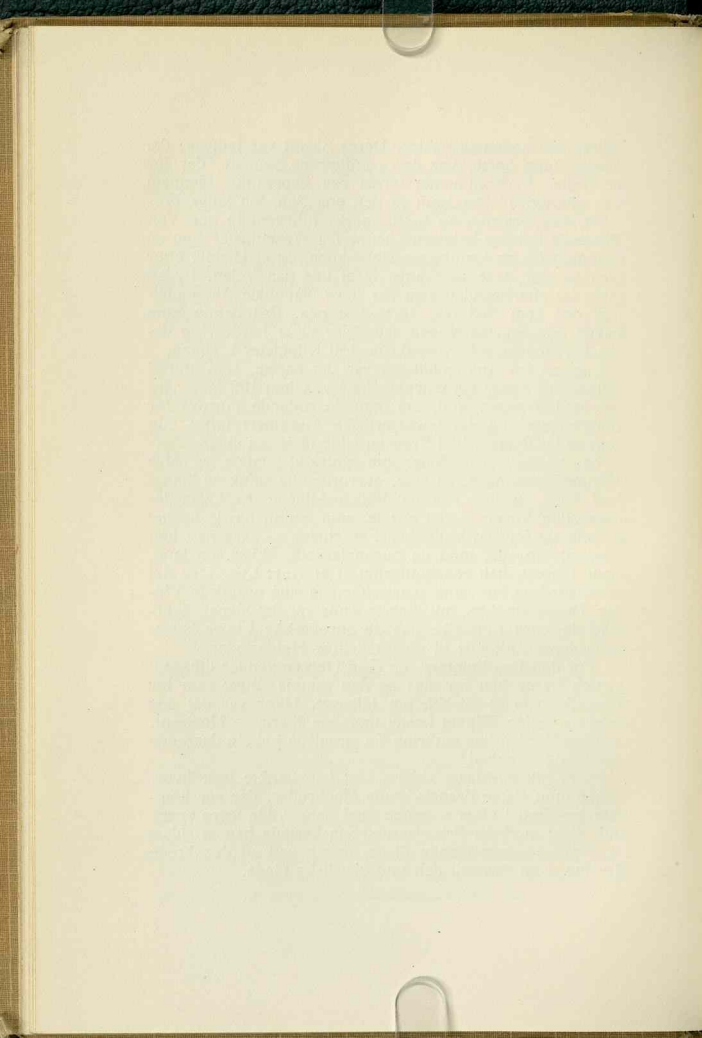
Oppe paa Kajen skiltes de to Præster. Da Percy var blevet alene, stod han nogle Minutter og saae sig omkring. Alt, hvad han havde hørt hos den gamle Templeton, syntes ham at kaste et ejendommeligt Lys over det pragtfulde Skue, som udfoldede sig for hans Blik. Det var lyst som midt om Dagen, thi efter de sidste Opfindelser paa Lysets Omraade, var der ingen Forskel i London paa Dag og Nat. Den unge Præst befandt sig i en Slags Glashal med præpareret Gummigulv, der fuldstændig dæmpede Lyden af Skridt. Nedenunder ham bevægede en Masse Mennesker sig i to ustanselige Rækker, hvoraf den ene gik til-

højre, den anden tilvenstre. Deres Skridt var lydløse; det eneste, man hørte, var deres indbyrdes Samtale, der for de flestes Vedkommende førtes paa Esperanto. Igennem den glasagtige Væg, som til den ene Side løb langs Fortovet, saa Præsten en bred, mørk, fuldstændig øde Vej. Pludselig lød der imidlertid henne fra Westminster som en Summen fra en kæmpemæssig Bikube, og et Øjeblik efter gled en stor, lysende Slange forbi ude paa Vejen. Lyden tabte sig efterhaanden som det store Nationale Automobiltoget, der kom Syd fra, kørte Øst paa. Paa denne Rute havde kun Statens Vogne Tilladelse til at færdes, og deres Fart maatte ikke overskride 150 Kilometer i Timen.

Larmen fra Automobiltoget var det eneste, som afbrød Stilheden i denne gummibeklædte By. Circa 100 Meter fra det Sted Præsten stod, saa man de rullende Fortove for Fodgængere, og det underjordiske Maskineri følte kun som en let Rysten. Idet Præsten vilde til at gaa videre, hørte han en musikalsk Tone, som syntes at komme fra selve Himmelhvælvingen, en lang, overordentlig smuk og klangfuld Tone, og idet Præsten løftede Øjnene fra Themsflorens stille Vover — det eneste, som endnu havde nægtet at bøje sig for Civilisationens Fordringer — saae han højt over sit Hovede, mod de purpurfarvede Skyer, en lang, smal Tingest, helt gennemtrængt af et svagt Lys. Den fløj mod Nord og forsvandt snart efter paa sine udspilede Vingler. Denne smukke, musikalske Tone var det Signal, hvormed de store Luftskeibe paa de europæiske Linier betegnede deres Ankomst til de forskellige Holdsteder.

„Før den Dag kommer, da Gud Herren vender tilbage,“ gentog Percy hen for sig; og den samme Angst som før knugede ham et Øjeblik om Hjærtet. Hvor var det dog svært at holde Blikket fæstet mod saa fjærn en Horisont, medens Verden lige omkring En straaledede i al sin daarende Styrke og Skønhed!

Percy gik nedslaaet videre, idet han tænkte paa, hvor længe mon Pater Francis, hans Medbroder, der var kommet fra Rom i Gaar sammen med ham, vilde være stærk nok til at modstaa Fristelserne. Saa kastede han et sidste Blik paa Flodens blanke Flade og gik ned ad den brede Trappe, som førte til den underjordiske Gade.

FØRSTE BOG

HANS KOMME

Og der skal opstaa mange falske Profeter, og de skal forføre mange.
Og alt som Uretfærdigheden tager Overhaand, skal Kærligheden
blive kold hos mange.

Og der skal opstaa falske Kristus'er og falske Profeter, og de skal
gøre store Tegn og Undergerninger, saa at endog de udvalgte, om det
er muligt, skal føres i Vildfarelse.

(St. Matthæus' Evangelium XXIV 11, 12 og 24.)

FØRSTE KAPITEL

I

Oliver Brand, den nye Rigsdagsmand for Croydon, sad i sit Arbejdsværelse og stirrede over sin lille, smagfulde Skrivemaskine ud af Vinduet.

Han boede paa en af de øverste Toppe af de gamle Surreybjerge, som nu var saa gennemskaarne paa kryds og tværs af Tuneller, at man maatte være Kommunist for at finde nogetsomhelst tiltalende ved dem mere. Lige nedenfor det store Vindue sænkede Terrænet sig i en stejl Bakke paa omtrent halvandet Hundrede Skridts Længde og endte ved en høj Mur. Bag denne bredte sig, saa langt Øjet rakte, den straalende Verden, der var skabt af Menneskehænder. I en tyve Fod dyb Gennemskæring stødte der to brede Veje sammen og løb videre parallelt med hinanden. Den venstre var Første Brightonlinie, den højre Tunbridge-linien. De var begge delt paa Midten ved en bred Cementmur, der løb i hele Liniens Længde. Paa den ene Side af den kørte de elektriske Sporvogne paa Staalskinner, medens den anden udelukkende var bestemt til Automobilkøretøjer, der atter var inddelt i tre forskellige Slags: Statens Vogne, som maatte køre med en Fart af 200 Kilometer i Timen, Selvejerkøretøjer, der kun havde Lov til at køre med 100 Kilometers Fart, og den offentlige Nationallinie, der kørte med 50 Kilometers Fart og stansede nøjagtig ved hver femte Kilometer. Desuden løb der, parallelt med Automobilvejen, to Veje, som var bestemt til Fodgængere, Cyclister og Ryttere.

Bag det vældige Terræn, som disse Veje opfyldte, saa man en Uendelighed af Tage og hist og her et lille Taarn

paa en offentlig Bygning — fra Caterhamdistriktet til venstre indtil Croydon, som laa omtrent midt for. Alt stod saa klart og skinnende i den røgfri Luft, og i Baggrunden, mod Vest og Nord, tegnede Byens lave Høje sig mod den matblaa Aprilhimmel.

Der var en forunderlig Stilhed udbredt over hele dette travle Liv, der udfoldede sig foran den unge Mand; med Undtagelse af den dumpe Rysten i Staalskinnerne hver Gang et Tog kørte forbi, og de store Motorluftskibes musikalske Signal, som fra Tid til anden tonede gennem Luften, kunde man i Olivers Arbejdsværelse absolut ikke høre noget som helst andet end en sagte, ubestemt Mumlen, der lød som Biernes Summen om deres Kube. Oliver elskede instinktmæssig ethvert Livstegn, enhver Lyd af Arbejde eller Hvile, og medens han stirrede ud i den klare Luft, spillede et lille, drømmende Smil om hans Læber. Men det varede kun nogle Minutter, saa bed han Læberne fast sammen, stillede Fingrene tilrette paa Skrivemaskinens Tangenter og arbejdede videre paa det Foredrag, han var ifærd med at udarbejde.

Da den unge Rigsdagsmand for to Aar siden giftede sig, lejede han af Staten det lille Hus, han nu boede i, og hvis Beliggenhed i enhver Henseende passede ham overordentlig godt. Det laa ved et Knudepunkt i de vældige Bannet, som strakte sig over hele Landet, og var saa nær ved London, at Huslejen kun var ringe — thi alle velhavende Folk boede i det mindste 100 Kilometer borte fra Midtpunktet for Englands stærkt pulserende Forretningsliv. Og dog var det saa roligt, som han blot kunde ønske sig. Paa ti Minutter kunde han være i Parlamentet; tog han den modsatte Vej var han paa tyve Minutter ude ved Havet, og paa højst fem Minutter kunde han naa Londons store Endestation, hvorfra Statens store Linier kørte ud i alle Retninger. Dertil kom endnu den Fordel, at paa Grund af Husets høje Beliggenhed laa hans Valgdistrikt som et aabent Kort foran ham. For en pekuniært mindre velstillet Politiker, der ofte maatte tale den ene Dag i Edinburg og den næste i Marseille, maatte det siges, at han boede saa bekvemt som de allerfærreste af hans Ligestiliede.

Han var en Mand paa knapt tredve Aar med et overordentlig behageligt og indtagende Ydre, sort, tætklippet Haar, smaa, blaa Øjne med et paa én Gang bestemt og vindende Udtryk, og hvid, velplejet Hud. Han syntes i Dag endnu mere tilfreds med sig selv og hele Verden end ellers. Medens han skrev, bevægede han Læberne en Smule, Øjnene straaledede af Iver og Begejstring, og af og til stansede han og saa tankefuld ud af Vinduet.

Det bankede paa Døren, og en midaldrende Herre kom ind med en Stabel Papirer, som han uden at sige et Ord lagde fra sig paa Bordet, hvorefter han atter vilde fjærne sig. Men med en Haandbevægelse bad Oliver ham blive.

— Er der noget nyt, Phillips? spurgte han.

— Der er Nyheder fra Østen, svarede Sekretæren.

Oliver lagde Haanden paa Papirerne.

— En fuldstændig Beretning? spurgte han.

— Nej, Forbindelsen er ogsaa denne Gang blevet afbrudt. Men Felsenburghs Navn bliver atter nævnet.

Oliver greb hurtigt hele Avispakken og begyndte at gennemløbe dem.

— Det fjerde Blad, sagde Sekretæren.

Oliver rystede utaalmodigt paa Hovedet. Hr. Phillips forstod, hvad han mente og trak sig hurtigt tilbage.

Det fjerde Blad, der var trykt med røde Bogstaver paa grønt Papir, syntes i en særlig Grad at tiltrække sig Oliver's Opmærksomhed, thi han lænede sig tilbage og læste det to, tre Gange igennem. Saa sukkede han og stirrede igen tankefuld ud af Vinduet.

Pludselig blev Døren lukket op, og en høj, slank Dame traadte ind.

— Hvad nyt, min Ven? spurgte hun.

Oliver trak misfornøjet paa Skuldrene.

— Endnu intet bestemt, svarede han. Nu skal du høre, hvad der staar.

Han tog det grønne Blad og gav sig til at læse højt, medens hans Hustru satte sig i Vindueskarmen.

Hun var en smuk, ung Kvinde med graa, alvorlige, intelligente Øjne, røde, friske Læber og en overordentlig yndefuld Holdning og Rejsning af Hovedet. Langsomt var hun gaet hen over Gulvet i sin folderige, brune Kjole, og

hendes Bevægelser, idet hun satte sig, var paa en Gang jævne og præget af Værdighed. Hendes Øjne tindrede af Videbegærlighed, medens hun lyttede til det Telegram, hendes Mand læste op.

— „Irkutsk 14. April. — I Gaar — alt — uforandret. Men Rygter — om — Frafald. — Tropperne — samles — stadig. — Felsenburgh — talt — for — Forsamling — af Tungusere. — I Forgaars — anarkistisk — Attentat — — mod — Lamaen — Felsenburgh — afrejst — til — Moskov. — Han vil“

— Saa er der ikke mere, tilføjede Oliver i en ærgerlig Tone. Forbindelsen er atter blevet afbrudt.

— Men hvem er dog denne Felsenburgh? spurgte den unge Kone.

— Ja, kære Barn, det er jo det Spørgsmaal, som er paa alles Læber. Til Dato er der ingen, der ved noget om ham ud over, at han i sidste Øjeblik blev valgt ind i den amerikanske Deputation, som blev sendt til Østen. Hans Biografi stod ganske vist i *New York Herald* forleden Dag, men alle de Oplysninger, Artiklen indeholdt, er blevet tilbagekaldt. Det eneste, vi med Sikkerhed ved, er, at Felsenburgh endnu er en ganske ung Mand, og at han indtil nu har levet fuldstændig ubemærket.

— Saa bliver han nu saa meget des mere bemærket! sagde den unge Kone.

— Ja, det er sikkert og vist. Man skulde sandelig tro, det var ham, der styrer hele denne Sag. Telegrammerne taler aldrig om de andre. Det er da godt, han hører til det gode Parti.

— Hvad er egentlig din Mening om alt dette?

Oliver, som under hele Samtalen havde set paa Mabel, vendte nu sit Blik ud mod Horisonten.

— Min Mening er den, at alt afhænger af de nærmestkommende Dage, svarede han. Der er ingen Tvivl om, at Østen allerede i de sidste fem Aar har forberedt sig paa at angribe Europa. Det eneste, der har holdt dem tilbage derovre, er Amerikas Intervention, og dette her er det sidste Forsøg paa at stanse den. Men hvorfor er det denne Felsenburgh, som staar i Spidsen for det hele

Han holdt brat inde og fortsatte et Øjeblik efter:

— Han maa være et vældigt Sproggeni! Det er saadan

noget som den tiende Nation, han holder Taler til. Jeg gad vide, hvad han vel kan være for et Slags Menneske!

— Hvad hedder han til Fornavn?

— Julian, tror jeg. Det stod der i hvert Fald i et af Bladene.

— Og hvad tager Regeringen sig til under alt dette?

— Den arbejder Dag og Nat, her saavel som i hele Europa. Hvis Krigen udbryder, bliver den rædselsfuld blodig.

— Tror du, der er nogen Mulighed for, at den kan undgaaes?

— Mulighed, svarede Oliver langsomt; ja, jeg ser to Muligheder. Den første er, at Østen virkelig skulde være bange for Amerika, den anden, at det skulde kunne lykkes at faa den til at forholde sig rolig af humane Grunde. Naar blot det vilde gaa op for disse orientalske Folkeslag, at Samarbejde er Verdens eneste Redning . . . Men disse forbandede Religioner, som deres Hjærner er spækket med! . . .

Mabel sukkede. Saa vendte ogsaa hun sig om mod Vinduet og saa ud over Tagenes Mylder.

Det var saa sandt som noget, at det saa grimme alvorligt ud for Tiden. Det vældige Østrige — et Forbund af talrige Stater under Ledelse af Himlens Søn — var blevet yderligere styrket, da Japan nylig havde sluttet sig til og havde i de sidste 35 Aar med voxende Klarhed set sin Magt, især siden den Dag, da det med sine tynde, gule Hænder havde revet Australien og Indien til sig. Og medens hele den øvrige Verden gik ud paa at tilegne sig den Overbevisning, at Krigen er af det onde, og altsaa bør afskaffes, saa tænkte de orientalske Folkeslag ikke paa andet end Krig. Man maatte være forberedt paa endnu en Gang at se alle Civilisationens Fremskridt i de svundne Aarhundreder omstyrtede i Kaos!

I Olivers Øjne var denne Fremtidsudsigt bogstavelig talt til at blive gal over. Medens han stod og saa ud af Vinduet, ud over det vældige London, som laa der i majestætisk Ro foran ham, og i Fantasiens gennemstrefede Europa, hvor han overalt fandt den sunde Menneskeforstands og Kendsgærningernes afgjorte Sejr over Kristendommens taabelige Fabler, syntes den Tanke ham uud-

holdelig, at der kunde være fjærneste Mulighed for, at alt dette skulde fejes bort igen, skulde hvirvles ned i barbariske Sekters og Dogmers Malstrøm. Thi dette vilde ganske afgjort blive Resultatet, hvis Orienten fik Indpas i Europa. Selv Katholicismen vilde leve op igen, tænkte Oliver ved sig selv — hin underlige Religion, der bestandig havde straalet med fornyet Glans, hver Gang Forfølgelsen havde været ved at udslukke den, og som blandt alle Former for Tro i Olivers Øjne var den mest latterlige og fornærende. Naar han skulde være ganske ærlig, saa stod denne Fremtidsudsigt for ham som noget endnu frygteligere end selve den forfærdelige Blodsudgydelse, det vilde koste Europa, hvis Krigen kom. Hvor tit havde han ikke allerede udviklet for Mabel, at han havde kun ét Haab med Hensyn til Religionen, nemlig, at det skulde lykkes den kvietistiske Panteisme, som i hele det tyvende Aarhundrede var gaaet frem med Kæmpeskridt baade mod Øst og Vest, at holde igen paa den vanvittige Tro paa det mystiske, som besjælede de orientalske Folkelag. Selv bekendte han sig til den panteistiske Tro. For ham var „Gud“ Summen af det skabte Liv — i bestandig Udvikling — og hvert Individvis personlige Enhed dannede et Led af dette guddommelige Væsen. Heraf drog han den Slutning, at Individernes gensidige Uenighed var den største af alle Synder og den væsentligste Hindring for ethvert Fremskridt, thi dette kunde kun udspringe af de forskellige Individets Sammensmeltning til Familien, fra Familien til Staten, og fra de forskellige Stater til den store, universelle Stat.

Og dog var Oliver og hans Hustru — Mabel bar dette Navn ifølge en Kontrakt, der gjaldt for en vis Tid, den eneste Form for Ægteskab, som Staten anerkendte — Oliver og hans Hustru var langt fra den tykhudede Dumhed, som i Almindelighed kendetegnede de fuldblods Materialister. For dem syntes hele Verden at sitre i et glødende og inderligt Liv, der foldede sig ud i Blomsten, i Dyret og i Mennesket. Selv om Livets Roman, Livets store Digt ikke forekom dem at rumme noget, som gik over deres Fattene, saa fandt de det ikke derfor mindre vidunderligt. Og Verden var jo dog heller ikke helt uden Mysterier, thi hver Gang Menneskene gjorde en ny Opfindelse, aabenbaredes der bestandig nye Skønheder.

Men den eneste Betingelse for, at det ny Jerusalem kunde blive grundlagt og trives paa den Planet, hvor Menneskene nu tilfældigvis var kommet til at bo, det var Freden — og ikke Sværdet, som Kristus i sin Tid havde sagt. Det var en Fred, som havde sit Udspring i Fornuften ikke som gik over al Fornuft, en Fred bygget paa den Tanke, at Mennesket var alt og kun kunde udvikle sig gennem Samfund med andre Mennesker. Derfor stod ogsaa det tyvende Aarhundrede for Oliver og hans Hustru som en sand Aabenbaring, al den gamle Overtro var lidt efter lidt uddød, og et nyt Liv havde bredt sig over Verden. Menneskets aandelige Stade var blevet hævet, og Solen var op-rundet for Menneskeslægten, og derfor blev han nu grebet baade af Harme og Rædsel ved at se Skyerne trække sammen i Øst — dér hvor al Overtroes Vugge havde staaet ned gennem Tiderne.

Mabel rejste sig og lagde Haanden paa sin Mands Skulder.

— Tab ikke Modet, min Ven, sagde hun; dette Uvejr vil nok drage over ligesom de foregaaende. Det er jo allerede meget, ikke sandt, at Østen er gaaet ind paa at laane Amerika Øre? Og dertil kommer saa, som du selv siger, at denne Felsenburgh jo synes at staa paa den gode Side.

Uden at svare tog Oliver hendes Haand og kyssede den.

II

Ved Frokostbordet, en halv Time senere, hvilede der et kendeligt Tryk over Oliver. Hans Moder, en gammel Dame paa henvend de firs, syntes straks at mærke det, thi efter at have kastet et Blik paa ham og hilst ganske kort, satte hun sig stille ned uden at tale.

Spisestuen, der laa lige ved Siden af Oliver's Arbejds-værelse, var overordentlig smagfuld. Den var helt holdt i lysegrønt og indrettet efter Tidens Fordringer. Vinduerne vendte ud mod en ganske lille Baghave, der var omgivet af en høj, vedbendbevokset Mur. Midt paa Gulvet var der et temmelig stort, rundt Bord, omkring hvilket der stod tre høje Lænestole, hvis Form nøje var afpasset efter det

menneskelige Legeme. I Midten af Bordet fandtes en Slags Opsats, omtrent som en stor rund Søjle, hvorpaa de forskellige Fade var anbragt. Allerede i de sidste trede Aar havde det været Skik og Brug i ethvert Hus at lægge Spisestuen lige oven over Køkkenet og lade Fadene gaa op og ned med en Elevator, der stansede lige midt i Spisebordet. Gulvet var helt beklædt med en korkagtig Masse, som var opfundet i Amerika, et Stof, som baade var smukt at se paa og behageligt at gaa paa, idet det fuldstændigt dæmpede Lyden af Skridt.

Omsider brød Mabel Tavsheden.

— Hvorledes gaar det med dit Foredrag til i Morgen? spurgte hun sin Mand.

Dette Spørgsmaal syntes at virke opmuntrende paa Oliver og bringe ham ud af hans triste Stemning.

Han havde nemlig faaet det Hverv af Regeringen at berolige den misfornøjede Befolkning i Birmingham, som paany krævede Frihandel paa Amerika, idet de ikke kunde faa tilstrækkelig Afsætning i Europa. Det var hans Hensigt at sige dem, at det var spildt Ulejlighed, naar de lod deres Misfornøjelse faa Luft, før Orientspørgsmaalet var afgjort, men Regeringen havde givet ham Fuldmagt til at tilføje, at den selv inderlig ønskede at faa Frihandelen indført igen. Foreløbig var der imidlertid intet andet at gøre for dem end at vente taalmodigt.

— De Folk er saa rædsom dumme, sagde han i en ærgerlig Tone, dumme og grænseløs egoistiske. De er som Børn, der hylér og tuder for at faa noget at spise, skønt de ved, der kun er nogle faa Minutter til Middag.

— Vil du sige det til dem?

— At de er dumme? Ja selvfølgelig.

Mabel saa paa sin Mand med et forelsket Smil. Hun vidste saa godt, at Olivers Popularitet beroede netop paa hans Dristighed til at sige Folk Sandheden: der er intet, Masserne hellere vil end blive skældt ud af en intelligent og modig Mand, der forstaar at magnetisere dem ved sin Veltalenhed. Hun selv elskede denne Egenskab hos sin Mand frem for nogen anden.

— Hvad Vej tager du? spurgte hun.

— Med Luftskib. Jeg tager med Atten-Skibet fra Black-Friars. Mødet er Klokken nitten, saa jeg kan være tilbage Klokken en og tyve.

Saa spiste han videre med god Appetit, og hans Moder smilede beroliget til ham med sit lille, taalmodige, kærlige Smil.

Da Mabel var færdig med at spise, gav hun sig til at tromme paa Dugen med sine tynde, fintformede Fingre.

— Du kommer til at skynde dig lidt, min Ven, sagde hun, om tre Timer skal jeg være i Brighton.

Oliver puttede hastigt den sidste Mundfuld Mad i Munden, stillede sin Tallerken paa Opsatsen midt paa Bordet, og efter at have forvissat sig om at alle Fade og Tallerkener stod fast trykkede han paa en Knap, hvorved Opsatsen forsvandt, fuldstændig lydløst.

Gamle Fru Brand saae rask og rørig ud trods sine fir-sindstve Aar. Hendes Ansigt var ganske vist rynket, men Farven var endnu frisk. Paa Hovedet havde hun et Haar-net, saaledes som man brugte for halvtreds Aar siden. Hendes Humør plejede ellers altid at være straalende, men i Dag var der tydelig nok noget, som havde bragt hende ud af Ligevægt. Hun rejste sig før de andre og forlod Spisestuen.

— Hvad mon der er i Vejen med Mor? spurgte Oliver.

— Aa, svarede Mabel, det er det kunstige Kød, hun gaar og spekulerer paa. Hun kan stadig ikke vænne sig til det, men gaar rundt med den Idé, at vi bliver syge af det allesammen.

— Er det ikke andet?

— Nej, jeg tror ikke. Hun vilde sikkert have sagt mig, hvis der var noget andet, hun var ked af.

Lidt efter gik den unge Kone ud, og Oliver fulgte hende med Øjnene, til hun forsvandt gennem Gitterporten for Enden af Haven. Den senere Tid var han et Par Gange blevet ængstelig tilmode ved forskellige mærkelige Ytringer, hans Moder var kommet med. Hun havde faaet en kristelig Opdragelse, og hendes Søn syntes undertiden at spore, at der ligesom vaagnede noget i hende fra den Tid. Hun havde f. Eks. rodet frem af sine Gemmer en Bog, som hed *Sjælens Urtegaard*, og ofte saae man hende læse i den, skønt hun forklarede, at den var hende temmelig ligegyldig. Oliver havde gerne set, hun brændte den Bog: han vidste, at Overtroen er sejt at faa Bugt med; den faar

saa let Tag igen i en ubefæstet Hjørne. Kristendommen var i hans Øjne paa en Gang en barbarisk Tro som Følge af dens Dogmers Urimelighed, og en dum og nedtrykkende og kedsommelig Tro med sin evindelige Præken om Selvfornægtelse midt i det glade, dejlige Liv. Men han vidste, at denne ulyksalige Tro endnu levede hist og her i smaa, skumle Kirker, og han mindedes den Følelse af Modbydelighed, hvormed han en Dag havde overværet en Guds-tjeneste i den katholske Domkirke i Westminster. Hvor vilde det ikke være ydmygende for ham, hvis en skønne Dag hans egen Moder begyndte at sympatisere med denne nedværdigende, taabelige Religion!

Saa langt tilbage i Tiden, som Oliver kunde gøre sig rede for sine politiske Anskuelser, havde han været en ivrig Modstander af de Indrømmelser, som var blevet tilstaaet Rom og Irland. Han havde altid fundet det en uudholdelig Tanke, at denne By og dette Land blev overladt til Tilhængere af en saa taabelig og usund Gudsdyrkelse. Han betragtede Rom og Irland som sande Drivhuse for Oprør og kaldte dem Spedalskheden paa Menneskehedens Aasyn. Han havde aldrig været enig med dem, der mente, at det var bedre, naar al den Gift, som fandtes i Vesterleden, var samlet paa disse to Steder, end at den vedblev at flyde ud over hele Europa. Og dog var det dette Syn paa Sagen, som var gaaet af med Sejren. Rom var helt og holdent blevet overladt til den hvide Olding, mod at han afstod alle Italiens store Kirker, og Oliver oprørtes ved Tanken om, at Middelalderens Mørke, tættere end nogensinde, rugede over Verdens gamle Hovedstad. Irlænderne havde for trede Aar siden — saasnart de havde opnaaet deres *home rule* — aabenlyst bekendt sig som Katholikker og samtidig afskaffet enhver kommunistisk Institution. England havde smilende samtykket i denne Revolution, thi det slap selv for en lignende Bevægelse derved, at over Halvdelen af dets katholske Befolkning øjeblikkelig var rejst til Irland. Og nu hørte man stadig om alle mulige latterlige Foreteelser ovre paa den katholske Ø! Endnu forleden Dag havde Oliver med en vis bitter Fryd læst om en blaa Dame, som skulde have vist sig i en irsk Landsby, hvorefter der var blevet rejst Altre paa det Sted, hvor Spøgelset havde sat sin Fod. Men Roms Overdragelse til Paven

harmede ham dog endnu mere, thi han følte, at den italienske Regerings Forlæggelse til Turin havde berøvet den en ikke ringe Del af dens Glans, medens den gamle religiøse Daarskab ligesom fik en Glorie om sig ved alle de historiske Minder, der knyttede sig til Begrebet Rom. Hans eneste Trøst var Tanken om, at denne Ordning umulig kunde have nogen lang Fremtid for sig, og at allerede en Mængde Politikere og Bladmænd rundt om i Verden begyndte at raabe op om Nødvendigheden af at tage Rom tilbage.

Da Oliver atter kom ind i sit Arbejdsværelse, gik han hen til Vinduet og stod nogle Minutter fortabt i Beundring af det stolte Panorama, som takket være den endelig sejrige Fornuft laa udbredt foran ham, de utallige Tage, de vældige Glashvælvinger paa de offentlige Badeanstalter og Gymnasier, Kuplerne paa Skolebygningerne, hvor Ungdommen hver Morgen blev belært om sine Pligter og Rettigheder som Statsborgere.... Selv Kirketaarnene, som ragede op hist og her, formaaede ikke at drage hans Øjne bort fra den sande Storhed, som omgav dem. Han tænkte paa, at alle de Mænd og Kvinder, der boede i disse utallige Huse som i en vældig Myretue, de havde nu endelig faaet lært det nye Evangelium for aldrig mere at glemme det, det Evangelium, som forkyndte, at der findes ingen anden Gud end Mennesket, ikke andre Præster end Statens Ledere, ikke andre Profeter end Universitetets og Skolens Lærere. Han følte sig helt varm om Hjertet, da han igen tog fat paa Forberedelserne til sit Foredrag i Birmingham.

Imidlertid var hans Hustru paa Vej til Brighton. Ogsaa hun var hensunken i dybe Tanker, medens hun sad i Automobilens magelige Lænestol med en Avis i Skødet. Nyhederne fra Østen ængstede hende ganske vist mere, end hun havde villet være ved overfor sin Mand, men paa den anden Side kunde hun ikke faa sig selv til at tro, at der virkelig kunde være Fare for et fjendtligt Overfald. Hele Livet i Vesten var jo nu saa fornuftigt, saa roligt. Det var omsider lykkedes Menneskene at sætte Foden paa den faste Klippe. Det var utænkeligt, at de igen skulde lade sig føre ud i Uvidenhedens og Barbariets Sump. Nej, det vilde være stik imod alle Udviklingens Love. — Og hvis nu

dette grufulde alligevel hændte? Hvis man virkelig skulde blive Vidne til, at Fremskridtet endnu en Gang blev stan- set ved et pludseligt Udbrud af Naturens hemmelige og skadelige Kræfter?

I Wagonen ved Siden af sad to Herrer og talte om de offentlige Foretagender, som var under Arbejde for Tiden, og den Hast, hvormed Arbejdet gik fra Haanden. Men uden at Mabel kunde gøre sig klart hvorfor, følte hun sig saa langt fra behagelig berørt af deres Ord, at de snarere gjorde hende mere og mere ængstelig tilmode. Hun be- stræbte sig af al Magt for ikke at høre efter deres Samtale. Ud af Vinduet kunde det ikke nytte hun saae, thi Toget jog afsted, saa hun intet kunde skelne, men istedetfor gav hun sig til at betragte de skønne Billeder, der i fine Egetræs- rammer hang paa Væggene, og det smukke, hvide Loft med de store, elektriske Pærer, der sendte et mildt og be- hageligt Lys ned over de Rejsende. Saa lød Signalet. Den lette Rysten af Vognen blev en Smule stærkere, og et Øje- blik efter gik den automatiske Dør op, og Mabel steg ud paa Perronen paa Brighton Station.

Idet hun gik ned ad den brede Stationstrappe, lagde hun Mærke til en Præst, som gik foran hende. Hans Haar var hvidt som en Oldings, men hans Gang var let og spænstig. Neden for Trappen stansede han og vendte sig halvt om, og Mabel saae til sin store Forbavselse, at hans Ansigt var ungdommeligt. Hans smukke Træk var præget af Energi, Øjenbrynene var sorte og tætte, og de graa Øjne lyste med en ejendommelig Glans. Lidt efter vendte han sig om og gik videre, medens Mabel drejede ned ad den Gade, hvor hendes Tante boede.

Pludselig lød der højt oppe i Luften et gennemtrængen- de Stød i en Pibe. Mabel saae uvilkaarligt op og fik Øje paa en stor Skygge, der snurrede rundt lige ovenover hendes Hovede. Saa hørte hun en Lyd, som naar noget rives over med al Kraft, og et Sekund efter lød der som et mæg- tigt Suk, og inden den unge Kvinde ret fik besindet sig, styrtede en enorm stor Klump ned lige foran hende med et Brag, som om tusinde Kæder paa én Gang brast. Luft- skibet laa foran hende og baskede med sine to store Vin- ger, der ragede op som Armene paa et eller andet Fortids- uhyre, og inde under Skibet lød der en hjerteskrærende Skrigen og Jamren.

Mabel stod et Øjeblik som forstenet. Saa gik hun et Par Skridt frem uden at vide, hvad hun gjorde, men stansede pludselig med et Ryk, rystende over hele Kroppen: ved hendes Fødder laa en blodig Masse, som hun havde været lige ved at træde paa — et lemlæstet menneskeligt Lege-me. Hun syntes, det mumlede noget, og ganske tydeligt opfangede hun Ordene „Jesus Maria“. Saa var der En bag fra, som puffede hende lempeligt tilside og sagde:

— Tillader De, jeg kommer frem? Jeg er Præst.

Instinktmæssig veg hun et Skridt tilside, og som i Drømme saae hun den unge, hvidhaarede Mand knæle ned og tage et Krucifiks frem, som han bar paa Brystet. Hun saae ham bøje sig ned over den Døende, gøre et Tegn med Haanden og føre Krucifikset til de blodige Læber. Saa rejste han sig hurtigt op og gik til den næste, hvor det samme gentog sig. Lidtefter saae hun nogle Mænd komme ned ad Trappen til det store Hospital, som laa ovre paa den anden Side. De var barhovede, og i Haanden holdt de en Genstand, som lignede de gammeldags Fotografi-apparater. Mabel var straks klar over, hvem det var, og hendes Hjærte bankede af Glæde. Det var *Eutanasi*-Mændene. Med deres Apparat vilde de befri de Døende for deres Lidelser, og blidt og roligt hjælpe dem ind i den evige Hvile. Pludselig blev hun taget haardt i Skulderen og tvunget tilbage, og længe maatte hun nu staa i forreste Række af den sammenstimlede Menneskemasse, før Ordenens Haandhævere tillod hende at gaa videre.

III

Oliver blev ude af sig selv af Skræk, da hans Moder en halv Time senere kom ind og fortalte ham, at et af de store offentlige Luftskibe var styrtet ned foran Brighton Station, netop som Halvfemtogets Rejsende var ved at gaa over Stationspladsen. Han vidste kun altfor godt, hvad det betød. Thi en lignende Ulykke var sket to Aar iforvejen paa Torvet i en lille By i Sydskotland. Det betød, at alle Passagererne ombord paa Luftskibet var blevet dræbt, og at

rimeligvis adskillige af de Mennesker, som befandt sig paa Stationspladsen i Ulykkesøjeblikket, var blevet knust under Skibet. „Netop som Halvfemtogets Rejsende var ved at gaa over Stationspladsen,“ stod der i Telegrammet. Mabel maatte altsaa have været der i det Øjeblik.

Han sendte straks Iltelegram til sin Hustrus Tante og sank saa om i en Lænestol, rystende over hele Legemet. Hans Moder, der var ligesaa angst som han, satte sig ved Siden af ham.

— Gud give! — undslap det hende en Gang midt i hendes grusomme Angst.

Men da hendes Søn i det samme saae op paa hende, stansede hun forlegent.

Men Gud — eller hans Stedfortræder Skæbnen — var barmhjærtig. Knap et Kvarterstid efter bragte Hr. Phillips, straalende af Glæde, gode Efterretninger fra Brighton, og lidt efter traadte Mabel selv ind i Værelset, meget bleg, men med Smil paa Læben.

— Kæreste du! udbrød Oliver og drog hende hulkende til sig.

Hun kunde ikke fortælle ham ret meget om Ulykken; der var endnu ikke offentliggjort nogen Forklaring paa, hvordan det var gaaet til; hun havde blot hørt, der var blevet sagt, at Vingerne paa den ene Side af Skibet pludselig ikke havde villet virke. Men hun fortalte om sine egne Indtryk, om den vældige Skygge, hun havde set komme ned fra Himlen, om den skarpe, skingrende Fløjten og om Lyden, idet Skibet styrtede ned. Pludselig holdt hun inde.

— Og hvad saa, min Ven? spurgte Oliver, som havde sat sig tæt op ad hende med hendes ene Haand i sin.

— Tænk dig du, der var en Præst tilstede, sagde Mabel. Jeg havde forresten allerede lagt Mærke til ham, da jeg gik ned ad Trappen.

Oliver lo med en lille, kort, haanlig Latter.

— Han knælede øjeblikkelig ned med et Krucifiks i Haanden, fortsatte Mabel, endnu inden *Eutanasi*-Mændene kom. Sig mig, Oliver, er der virkelig nogen, som tror paa alt det?

— De bilder sig i hvert Fald ind, de tror paa det, svarede hendes Mand.

— Det hele kom saa saa overvældende, og dog var han der i samme Nu, som om han ventede, det skulde ske. Men hvor i al Verden kan man dog tro paa saadan noget?

— Man kan faa Menneskene til at tro, hvad det skal være, blot man værner dem til det itide.

— Og han saae ogsaa ud, som han troede paa det, jeg mener den Døende. Jeg saae hans Blik. Sig mig en Gang, Oliver, hvad siger du til et Menneske, som er ved at dø?

— Hvad jeg siger? Ingenting naturligvis! Hvad skulde jeg vel sige? Forresten tror jeg aldrig, jeg har set nogen dø.

— Jeg heller ikke — før nu, sagde den unge Kvinde med en lille Gysen. Heldigvis kom *Eutanasi*-Folkene ret hurtigt, saa det hele stod kun paa i ganske kort Tid.

Oliver trykkede kærligt hendes Haand.

— Det maa have været frygteligt for dig, din lille Stakkel, du ryster endnu.

— Ved du hvad, Oliver? Hvis jeg havde kunnet sige noget til dem, til de stakkels døende Mennesker, saa vilde jeg saa forfærdelig gjerne have gjort det. De laa kun et Par Skridt fra mig. Jeg tænkte ogsaa paa det i det Øjeblik, men jeg vidste ikke det allerfjærneste, jeg kunde sige, som kunde have trøstet dem. Jeg kunde jo da ikke godt give mig til at tale til dem om Menneskekærligheden, vel?

— Ja, ja du, det er trist nok; men det spiller jo i Grunden slet ingen Rolle. Nu er det forbi altsammen

— Og de stakkels Mennesker er ogsaa alt forbi for dem?

— Ja, vist er det det.

Mabel kneb Læberne sammen et Øjeblik; derpaa sukede hun dybt. Paa Hjemvejen i Toget var allehaande Tanker strømmet ind over hende. Hun vidste godt, det kun var, fordi hendes Nerver var blevet saa ophidsede, men det var hende ikke muligt at komme i Ligevægt igen. Det var jo, som hun selv havde sagt til sin Mand, første Gang hun stod overfor Døden.

— Ham, Præsten, spurgte hun, tror han ikke, at alt er forbi?

— Jeg skal forsøge paa at give dig et Begreb om, hvad han tror. Han tror, at det Menneske, han viste Krucifikset til og udtalte nogle Ord over, han lever nu — trods det,

at hans Liv er udslukt — et eller andet Sted — hvor, det ved han ikke. Enten sidder han i en Slags Ovn, som han er dømt til at brænde ganske langsomt i, eller ogsaa, hvis han har haft Held med sig, og det Stykke Træ, han kyssede paa, har gjort den rette Virkning, saa sidder han et Sted oppe bag Skyerne, hvor der bor tre Personer, som udgør én, skønt de er tre. Og han tror, at der foruden ham er en hel Mængde andre Mennesker dør. Den fornemste er en Dame i blaa Kjole, og saa er der en Masse Mænd og Kvinder i hvidt, hvoraf nogle spaserer rundt med Hovedet under Armen. Og allesammen spiller de paa Harpe og synger ustanseligt, og det, synes de, er vidunderlig dejligt. Det er kort og godt, hvad han tror. Det er jo aldeles sindssvagt, kan du nok forstaa? Ja, man kan jo gærne mere sig med at sige, det er kønt — jeg kender virkelig intelligente Mennesker, som paastaar det — men der er i hvert Fald ikke Gnist af Sandhed i det.

Der spillede et lille, beroliget Smil om Mabels Læber. Hun havde aldrig hørt de Ting fremstillet saa morsomt før.

— Nej, naturligvis er der ikke Spor af sandt i det. Men hvor kan da den Præst tro paa det? Han saae virkelig ogsaa ud, som han var intelligent.

— Jo, ser du, lille Mabel, hvis det nu var blevet dig fortalt, da du laa i Vugge, at Maanen er en grøn Ost, og det saa hver eneste Dag hele dit Liv igennem var blevet gentaget for dig, saa vilde det falde dig meget vanskeligt at lade være med at tro paa det nu. Men inderst inde i dit Hjærte, der føler du dig overbevist om, at *Eutanasi*-Mændene er de eneste virkelige Præster.

Mabel drog et Lettelsens Suk.

— Der er dog ingen, som kan berolige og trøste som du, Oliver, sagde hun, idet hun rejste sig. Jeg gaar nu op i mit Værelse, jeg trænger til at hvile mig lidt ovenpaa alt dette.

Da hun var naaet hen til Døren, stansede hun og pegede ned paa en af sine Støvler.

— Se! sagde hun tonløst.

Paa Spidsen af Støvlen sad en lille Plet, som lignede Rust. Hun blev ligbleg, og Oliver løb hen og greb hende i sine Arme.

— Saa, saa, min Ven, sagde han, vis dig nu som en lille Helt!

Hun saae op paa ham, smilede og gik ud.

En halv Time senere kom Hr. Phillips igen ind med en Stabel Papirer.

— Stadig intet nyt fra Østen, sagde han.

ANDET KAPITEL

I

Percy Franklins Korrespondance med Kardinalprotektoren for England tog ham direkte to Timer daglig, og indirekte optog det ham hele Dagen.

For otte Aar siden havde den hellige Stol endnu en Gang tillempt sin Fremgangsmaade efter Tidens Krav, idet den havde anordnet, at hver større Provins — foruden Ærkebisen, der stod i Spidsen for den — skulde have en Representant i Rom, som skulde staa i Forbindelse med Paven paa den ene Side og det Folk, han repræsenterede, paa den anden. Englands Kardinalprotektor i Vatikanet var Abbed Martin, en Benediktiner, og Percy, der nylig var kommet fra Rom, havde — ligesom en halv Snes andre Præster og Lægfolk (med hvilke det imidlertid var ham forbudt at konferere om deres fælles Arbejde) — faaet overdraget det Hverv, hver Dag at skrive en udførlig Redegørelse om alt, hvad han hørte af nyt, som kunde have Interesse.

Intet Under, at den unge Præst for Tiden førte en meget aktiv Tilværelse og havde fuldt op af Arbejde. Der var blevet ham anvist to Værelser i Ærkebiskoppens Bolig i Westminster, og han hørte saaledes ind under Præsterne ved Domkirken, men kunde forresten indrette sin Tid, aldeles som han selv vilde. Han stod meget tidligt op, holdt en Times Betragtning og læste saa sin Messe. Efter Morgenmaaltidet bad han endnu en lille Tid og satte sig derpaa ved sit Skrivebord for at lægge Stoffet tilrette til sit Brev. Klokkeren ti var han parat til at modtage Besøg, og som Regel maatte han tale lige til Klokkeren tolv, dels med Folk, som kom for deres egne Anliggendes Skyld, dels med forskellige underordnede Hjælpere, saavel Præster som Lægfolk, hvis Opgave det var at samle Uddrag af Avi-

serne til ham og tilføje deres egne Bemærkninger. Saa spiste han Frokost sammen med de andre Præster, og om Eftermiddagen gik han ud for at træffe de forskellige Mennesker, han skulde tale med. Omtrent Kl. seksten læste han Resten af sit Breviar, gjorde et kort Besøg i Kirken og tog saa fat paa at skrive sit Brev, hvilket altid kostede ham megen Møje og Omtanke. Desuden var det hans Pligt to Gange om Ugen at deltage i Vespergudstjenesten, og som Regel var det ham, som sang Højmessens om Lørdagen.

En Ugestid efter hans Besøg i Brighton, omtrent som han var færdig med at skrive sit Brev, meldte Tjeneren, at Pater Francis ønskede at tale med ham.

— Jeg skal straks komme, svarede Percy uden at se op.

Han skrev de sidste Linjer af sit Brev og gav sig derpaa til at læse det hele igennem. Det var skrevet paa Latin, og den første Side lød som følger:

Westminster, 14. Maj.

Deres Eminence.

„Jeg har faaet forskellige nye Oplysninger siden i Gaar: Der synes ikke at være Tvivl om, at Forslaget om, ved Lov at indføre Esperanto som Statssprog vil gaa igennem i Juni. Som jeg allerede har henpeget paa, vil denne Lov desværre danne den sidste Sten i den Bro, der fra nu af forbinder England med det øvrige Europa Man mener, at mange Jøder vil træde ind i Frimurerordenen, efter at Ordet „Gud“ er bleven strøget af Ordenens Ritus. Dette har hidtil været en Anstødssten, ligesom ogsaa Begrebet en personlig Messias ganske er forladt af langt de fleste. I Morges hørte jeg Rabbiner Simeon gøre Propaganda for Frimurerne i sin Tale i City. Jeg var forbavset over det enstemmige Bifald, han høstede I andre Kredse vokser Haabet om, at en Mand vil træde frem, som kan stille sig i Spidsen for den kommunistiske Bevægelse i hele Europa og slutte dens Tilhængere tættere sammen. *Det nye Folk* erklærer rent ud (i en ordrig Artikel, som følger hoslagt), at der nødvendigvis nu maa komme en saadan Mand. I over et Aarhundrede er opstaaet den ene Profet og Forløber efter den anden, og naar dette nu i vore Dage er holdt op, maa det være et sikkert Tegn paa, at der

snart skal fremstaa en Mand, som skal overgaa alle de andre. Er det ikke ejendommeligt at se, hvorledes Folk nu-tildags, tilsyneladende i hvert Fald, tænker og føler akkurat som det jødiske Folk for to Tusinde Aar tilbage? Jeg har i Dag hørt, at en meget gammel, katholsk Familie, Wargrave fra Norfolk, er faldet fra tilligemed Huskapellanen, Micklem som allerede i længere Tid synes at have arbejdet ihærdigt for at faa dem bort fra Kirken. Alle Aviser omtaler dette Frafald og udtrykker sin Glæde derover. Iøvrigt skyldes denne Opmærksomhed kun Wargravernes store Anseelse, thi saadanne Frafald er desværre saa almindelige, at man som Regel slet ikke noterer dem Jeg mærker her megen Bekymring blandt Menigheden. I Westminster er syv Præster faldet fra alene i de sidste tre Maaneder, til Gengæld har jeg den Glæde at meddele Deres Eminence, at Ærkebiskoppen i Morges har givet den hellige Kommunion til den anglikanske Ex-Biskop af Carlisle og fem af hans forhenværende Præster“

Percy lagde Brevet, der ialt bestod af elleve Ark, i en trykt Konvolut sammen med forskellige Avisudklip. Saa tog han sin Baret og gik ind i Elevatoren.

Saasnat han traadte ind i det Værelse, hvor Pater Francis ventede paa ham, var han klar over, at den saa frygtede Krise allerede var indtraadt. Francis saae træt og lidende ud, men der var et haardt Udtryk i hans Øjne, og et bestemt Træk om Munden viste, at hans Beslutning var uigenkaldelig taget. Han rejste sig, idet hans fordums Ven traadte ind.

— Jeg kommer for at sige Dem Farvel, Pater, sagde han. Jeg kan ikke udholde at være Præst længere.

Percy bestræbte sig for at skjule, hvor bevæget han var. Tavs bød han Pater Francis sidde ned og tog selv Plads lige overfor ham.

— Alt maa have en Ende, fortsatte Francis med en Stemme, som han anstrængte sig for at gøre fast og bestemt, jeg tror slet ikke paa nogen Verdens Ting mere. Det er forresten allerede et Aar siden, jeg holdt op med at tro paa nogetsomhelst.

— De mener, at De ikke *føler*, at De tror, rettede Percy.

— Nej, det er ikke blot det. Det er ganske reelt forbi altsammen; jeg kan end ikke disputere mere. Jeg er kun kommet for at sige Dem Farvel.

Her var intet mere for Percy at gøre. I over otte Maaneder havde han kæmpet for at overbevise sin Kollega og Ven om Religionens Sandhed, lige fra den første Gang, Fader Francis fortalte ham, at hans Tro svandt hen. Han vidste fuldt ud, hvilke bitre Sjælskampe han havde staaet igennem, og han følte en dyb Medlidenhed med dette arme Menneske, som var bleven greben af den „Nye Menneskeheds“ Hvirvel og Svimmel, var bleven suget ned i dens Malstrøm. Den ydre Virkelighed var forfærdelig stærk nu om Dage, og hvis man ikke havde lært, at hvad det kom an paa var Viljen og Naaden, og at Følelsen var intet, saa var Troen som et Barn, der kravlede rundt midt inde i et uhyre Maskineri. Maaske slap det levende ud af det, maaske ikke, men i alle Fald udkrævedes der Nerver af Staal. I Middelalderen kunde et ret ufuldstændigt Greb i Religionen maaske være nok, men i den nuværende Tivlens Tid kunde ingen uden de helt Ydmyge og Rene staa Prøven igennem. Det saae jo dog ud, som om Psykologi og Materialisme forklarede alt. Knap nok, at Percy vovede at dømme Pater Francis, og dog vidste han, at hans Ven for en stor Del selv var Skyld i sin Ulykke, især derved, at han altid havde lagt saa megen Vægt paa det Ydre i sin Religion og saa lidt paa det Indre.

Percy vogtede sig altsaa vel for at røbe, hvad Undskyldninger, han i sit stille Sind kom frem med.

— De mener naturligvis, at det er min egen Skyld! sagde Pater Francis skarpt.

— Kære Pater, svarede Percy uden at fortrække en Mine eller gøre en Bevægelse, jeg *ved*, det er Deres egen Skyld! De siger, Kristendommen er absurd og umulig, men De ved meget godt, at det ikke kan være Tilfældet. Den kan være usand — skønt jeg intet Øjeblik tvivler paa dens absolutte Sandhed — men den kan ikke være i Modstrid med Fornuften, eftersom der endnu den Dag i Dag findes oplyste og gode Mennesker, der tror paa den. Den, som siger, den er absurd, er ganske simpelt hovmodig, thi det er det samme som at sige, at alle, der tror paa den, ikke alene tager fejl, men ogsaa er dumme

— Lad saa være, at jeg kun tror, Kristendommen ikke er sand, afbrød Francis, den anden Bemærkning tager jeg i mig igen.

— Nej, De gør ikke! udbød Percy aldeles roligt, De bliver haardnakket ved med at mene, at Kristendommen strider mod Fornuften, det har De jo forsikret mig tyve Gange tidligere. Men jeg gentager saa ogsaa, hvad jeg tyve Gange før har sagt: det er Hovmodet, der taler ud af Dem, og det er ogsaa fuldt tilstrækkeligt. Den Slags Beslutninger tages med Hjertet, thi forhaabenlig staar der ikke andet bag

Det gav et Sæt i Francis.

— De mener: den gamle Historie! sagde han bittert.

— Hvis De giver mig Deres Æresord paa, at her ikke er en Kvinde med i Spillet, saa vil jeg tro Dem. Men, som De selv siger, det er en gammel Historie!

— Jeg sværger Dem til, at det er forbi, udbød den anden.

— Gud ske Lov da, svarede Percy. — Det er en Hindring mindre for at vende tilbage!

Der blev et Øjebliks Tavshed. Percy havde ikke mere at sige. Atter og atter havde han talt til den Anden om hint indre Liv, i hvis Lys Troens Sandheder bliver selvindlysende tydelige. Han havde præket Bøn og Ydmyghed tidlig og silde, men stadig havde han faaet det Svar, at det kun var at raade ham til Selvsuggestion. Percy vidste, at her intet var at stille op, og han længtes efter at faa Ende paa denne deres sidste Samtale.

Francis syntes at gætte hans Tanke.

— De har vist faaet nok af mig, sagde han. Nu skal jeg gaa.

— De tager fejl, hvis De tror, jeg har faaet nok af Dem, Pater, sagde Percy ligefrem. Jeg beklager Dem kun, af hele mit Hjerte. For husk paa, jeg — jeg, som holder af Dem og ønsker Dem det bedste — jeg ved saa sikkert, at alt det, De fornægter, er Sandhed.

Den frafaldne Præst saae længe paa ham.

— Og jeg, udbød han, jeg ved, at det er ikke Sandhed. Jeg vilde give meget til at kunne vedblive at tro paa det; jeg føler godt, jeg bliver aldrig lykkelig mere, men men, jeg kan ikke!

Percy sukkede. Hvor ofte havde han ikke sagt til denne ulykkelige Mand, at Hjærtet var en ligesaa kostelig Guds Gave som Forstanden, og at man maatte søge Gud med dem begge, dersom man ikke vilde udsætte sig for at miste ham. Men Pater Francis havde ikke villet forstaa. Han var kommet med de gamle psykologiske Argumenter, der udleder den religiøse Følelse af de i Barneaarene modtagne Indtryk.

— De vil formodentlig nu afbryde enhver Forbindelse med mig? spurgte han.

— Det er Dem selv, der bryder, ved at gaa Deres egne Veje, svarede Percy. De ved godt, jeg umulig kan følge Dem.

— Ja . . . men kunde vi ikke alligevel vedblive at være Venner?

Alt Blodet strømmede den ældre Præst til Hjærtet.

— Venner? gentog han. Hvad Slags Venskab, tror De, der kunde være Tale om mellem os to for Fremtiden?

Den andens Ansigt blev pludselig hvast.

— De har Ret, Farvel.

Han gik et Par Skridt hen imod Døren.

— John! udrød Percy med en Stemme, der dirrede af Sindsbevægelse, vil De forlade mig paa den Maade? Ræk mig Haanden til Farvel!

Francis vendte sig med tung Vrede i sit Blik.

— De erklærede jo nylig, vi ikke kunde være Venner mere.

Percy smilede bittert.

— Aa, om Forladelse! Jeg tænkte, vi dog nok kunde vise hinanden Høflighed.

Han rakte Haanden ud mod sin fordums Ven. Francis stod et Øjeblik og saae paa den; hans Læber bævede. Saa vendte han sig atter og gik uden et Ord.

II

Percy blev staaende ubevægelig, indtil det automatiske Ringeapparat tilkendegav, at Pater Francis havde forladt Bispegaarden. Saa forlod ogsaa han Stuen og gik ned ad

den lange Gang, som førte til Domkirken. Idet han gik igennem Sakristiet, hørte han dæmpede Orgeltoner, der ledsagede Vespersangen. Han gik forbi de Syngende, helt ned i Skibet, hvor han lagde sig paa Knæ.

Det var Skumring, og der var halvmørkt i den store Kirke, thi Londons Dagslys trængte kun sparsomt ind gennem de pragtfulde Ruder. Foran Percy laa Koret, hvor Domherreerne stod ved hver sin Side og sang — i hvide Rochetter og pelsbræmmede Slag. Under en stor Baldakin i Midten brændte seks Lys — i over et Aarhundrede havde de brændt hver eneste Dag — og bag ved løftede Højkoret sine mægtige Hvælvinger over den korsfæstede Frelser. Percy saae sig om nogle Øjeblikke, før han begyndte sin Bøn. Han inddrak Stedets Skønhed og lyttede til Korbønnens Bølgeslag, Orglets Brus og den tjensthavende Præsts spinkle, bløde Stemme. Til venstre lyste Lamperne foran Alterets Sakrament, til højre kastede en halv Snes Vokskærter et flimrende Lys hen over en Altertavle, og højt oppe paa det vældige Kors hang hin fattige, udtærede Mand, der vilde være Menneskene en Gud.

Saa skjulte Percy Ansigtet i sine Hænder, sukkede og gav sig hen i Bøn.

Som sædvanlig begyndte han med at lukke sig selv ude fra den Verden, Sanserne kender. Saa sank han ned under en Havflade, drev for sin Bevidsthed nedad og indad, og det varede ikke længe, før alt ligesom gled bort fra ham: Orglets Brus, Lyden af Skridt i Kirken, den haarde Træbænk under hans Knæ, alt. Han syntes, der blev ikke noget andet tilbage end hans eget bankende Hjærte og hans Tanke, der fostrede tusinde Billeder. Dybere og dybere steg han ned i sit Indre, han gav slip paa alt, hvad han var og alt, hvad han ejede, og han følte det, som om endog hans Legem blev ladet tilbage, og at hans Forstand og hans Hjærte i ydmyg Følelse af Guds Nærværelse klyngede sig tæt op til Viljen, deres Herre og Beskytter. Han drog et dybt Suk, idet Følelsen af Guds Nærhed overvældede ham; mekanisk mumlede han en Bøn uden at tænke over Ordene, og atter sænkede hin dybe Fred sig over ham, som følger af den fuldkomne Frigørelse.

Her hvilede han en Stund. Højt over ham drønedes Orglet, Basunerne klang, og Fløjterne klagede, men det var alt-

sammen som lige gyldig Støj paa Gaden for en, der er ved at falde i Søvn. Han var indenfor Sløret nu, hinsides al Tanke og al Følelse, paa hint lønlige Sted, hvortil hans udholdende Stræben havde aabnet ham Vejen, dør hvor alt viser sig, som det er, hvor alle Ting mødes, hvor den ydre Verdens Mening bliver klar, idet den ses indefra . . .

Omsider vaagnede han til Bevidsthed og gav sig til at bede:

„Herre Jesus, se, jeg er her, og dør er Du! Jeg kender Dig! Jeg ved, at i dette Øjeblik eksisterer der ikke andet end Dig og mig . . . og jeg lægger alt i Dine Hænder. Din frafaldne Præst, Dit Folk, hele Verden og mig selv!“

Han stansede og lod sig saaledes gennemtrænge af sine Tanker, at han saae det alt ligge for sig som en Dal ved Bjærgets Fod.

„Jeg selv, o Herre, jeg vilde uden Din Naade ogsaa vandre dernede i Mørke og Elendighed. Du alene bevarer mig derfra. Fuldend da Dit Værk i min Sjæl! Giv, at jeg ikke bukker under, end ikke det mindste Øjeblik. Dersom Du slipper mig, styrter jeg ned i det yderste Intet!“

Saaledes stod hans Sjæl et Øjeblik, med udstrakt Haand, hjælpeløs og fuld af Tillid. Derpaa drog han atter et dybt Suk og begyndte paany:

„Herre, se i Naade til Dit Folk. Mange falder fra Dig. Din Vrede være ikke evigt over os — Din Vrede være ikke evigt over os Jeg forener mig med alle Helgener og Engle og med Himmeldronningen Maria, sé hen til dem og hør os! Udsend Dit Lys og Din Sandhed. Dit Lys og Din Sandhed! Læg ikke tungere Byrder paa os, end vi kan bære! Herre, hvorfor taler Du ikke?“

Han ventede paa Indskydelser, og de kom, saa stille, saa blide, saa lette som Skygger . . .

. . . . Han saae Kristi mystiske Legeme i Dødskamp, udspændt over Verden som paa et Kors og forstummet i Smerte; han saae Blodet rinde draabevis fra Hoved, Hænder og Fødder. Nedenunder stod Verden, haanende og tilfreds, og raabte: „Han har hjulpet andre; men sig selv kan han ikke hjælpe! Stig nu ned af Korset, for at vi kan se det og tro!“ Og langt borte bag Buske og i Vejgrøfter, saae Jesu Venner hulkende til; selv Maria tav, hendes

Hjærte var gennemstunget af de syv Sværd, og den Discipel, Herren havde elsket, fandt ikke et Ord til Trøst.

Heller ikke fra Himlen lød der et eneste Ord; selv Englene havde faaet Befaling til at stikke Sværdet i Balgen og afvente Herrens Time. Thi Dødskampen var endnu knapt begyndt, tusind Rædsler skulde endnu gaa hen over Jorden, inden Korsfæstelsen var fuldbragt. Og medens Percy betragtede Jesu Lidelse i hans mystiske Legeme Kirken, forstod han, at der var ikke andet at gøre end at staa der ørkesløs, staa der og vaage og bede og lade Opstandelsen være en fjern og skøn Drøm. Thi først skulde den store Sabbat komme, da Kristi Legem skulde gravlægges, og ingen mere skulde vide, at Jesus havde levet. Hele Percys Sjæl gennemsitredes som af Dødsangst; han fik en bitter Smag i Munden; der lød som et Skrig i hans Øren . . .

— Herre, stønnede han, jeg kan ikke udholde det længer!

I samme Nu udslettedes det frygtelige Syn. Percy vædede sine Læber med Tungen og saae op mod Koret, der nu laa i Mørke. Orglet tav, Sangen var forstummet og Ly-sene slukket. Selv den nedgaaende Sols Straaler var borte, og mørke, ubevægelige Ansigter stirrede ned paa ham fra Vægge og Hvælvinger. Han var atter paa Jorden, og han kunde knapt huske, hvad han nylig havde hørt og set.

Idet han gik hen imod Sakramentskapellet, med sin sædvanlige ranke Holdning og faste, bestemte Skridt, lagde han Mærke til en gammel Dame, der stod og saae opmærksomt paa ham. Han stansede et Øjeblik i den Tro, at det var En, der vilde skrifte. Da den gamle Dame saae ham stanse, gik hun hen imod ham.

— Undskyld, min Herre . . . begyndte hun.

Dette „min Herre“ stemplede hende som Ikke-Katholik. Percy lettede paa Baretten.

— Kan jeg være Dem til Tjeneste? spurgte han.

— Undskyld, men . . . jeg vilde blot spørge, om De ikke var i Brighton under Ulykkestilfældet for to Maanedre siden.

— Jo, det var jeg.

— Jeg tænkte det nok. Saa er det Dem, min Svigerdatter har set.

Hun saa paa ham med en Blanding af Usikkerhed og Nysgærrighed.

— Undskyld, men

— De ønsker? spurgte Percy, idet han bestræbte sig for ikke at vise mindste Antydning af Utaalmodighed.

— Tør jeg spørge, er De Ærkebiskoppen?

Percy smilede, saa man saa hans hvide Tænder.

— Nej, jeg er kun en ganske almindelig Præst. Det er Mgr. Cholmondeley, som er Ærkebiskop. Jeg er Pater Percy Franklin.

Den gamle Dame svarede ikke, men gjorde en lille Bevægelse, som mindede om de gammeldags „Reverencer“. Percy gik videre til Sakramentskapellet, hvor han plejede at ende sine Andagtsøvelser.

III

Ved Præsternes Middagsbord den Dag blev der talt meget om Frimureriets bestandige Udbredelse. Allerede i flere Aar havde det bredt sig med rivende Hastighed, og Katholikerne havde stadig været klar over, hvilke Farer det rummede for dem. Første Gang gav det sig Udslag i det af Frimurerne planlagte Angreb mod Kirken i Frankrig i Begyndelsen af det tyvende Aarhundrede, og da den fremragende Frimurer, Gerôme, var blevet Dominikanerpræst og havde aabenbaret alle Frimurerens Hemmeligheder, forstod de, hvor grundet deres Frygt var. Men da saa Pater Gerôme døde, ganske naturligt, hjemme i sin Seng, bidrog dette meget til at berolige den offentlige Mening. Og da senere Frimurerne i Frankrig og Italien skænkede en Masse til forskellige Hospitaler, Vajsenhuse og andre Barmhjertighedsanstalter, begyndte Folk atter at fatte Tillid til dem, og de allerfleste „fornuftige“ Mennesker følte sig overtydet om, at Frimurerordenen ikke var andet end et stort filantropisk Samfund. Men i den senere Tid var den gamle Tviivl igen begyndt at vaagne.

— Jeg har hørt, Felsenburgh skal være Frimurer, sagde Monseigneur Mackintosh, Administrator ved Domkirken, der siges, han er Stormester i Ordenen eller saadan noget lignende.

— Hvem er egentlig Felsenburgh? spurgte en ung Præst.

Mackintosh skød Munden ud og rystede paa Hovedet. Han var et af disse ydmyge Mennesker, der er ligesaa stolt af deres Uvidenhed, som andre af deres Kundskaber. Han pralede af, at han aldrig læste Aviser og heller aldrig nogen Bog, som ikke havde biskoppelig Trykkesildelse. „En Præsts Pligt bestaar i at bevare sin Tro og ikke i at erhverve sig verdslige Kundskaber,“ plejede han at sige. Percy havde ofte misundt ham at kunne bevare denne Opfattelse hele Livet igennem.

— Felsenburgh er et Mysterium, svarede en anden Præst, Pater Blackmore, men han synes at sætte Sindene i Bevægelse overalt. Jeg saae hans Biografi blev solgt paa Kajen i Dag.

— Jeg traf en amerikansk Senator for et Par Dage siden, sagde Percy, som fortalte mig, at selv hos dem er der ingen, som ved andet om ham, end at han er en stor Veltalenhed. Han begyndte først at gøre sig bemærket sidste Aar og synes at have skubbet sig frem i Verden med en forbavsende Lethed. Det hedder sig, han er en enestaaende Sprogmand. Det er paa den Konto, han kom med i den amerikanske Deputation til Asien.

— Men for at komme tilbage til Frimurerne, afbrød Monseigneur, saa tror jeg, Sagen er ganske overordentlig alvorlig. Sidste Maaned traadte fire af mine Skriftebørn ud af Kirken for at blive Frimurere.

— Det er et Mestertræk af dem, at de har givet Kvinder Adgang til Logen, brummede Pater Blackmore, alt mens han skænkede sig et Glas Rødvin.

— Ja, det er kun mærkeligt, de ikke forlængst har indset, hvormeget det vil gavne dem, indskød Percy.

To, tre andre Præster fortalte, at de ligesom Monseigneur for nylig havde mistet flere af deres Skriftebørn, som var traadt ind i Frimurerlogen. Der gik Rygter om, at Ærkebiskoppen var ved at forfatte en Rundskrivelse i den Anledning.

Monseigneur rystede tvivlende paa Hovedet.

— Der hører nok mere til end det! sagde han.

Percy mindede om, at Kirken havde udtalt sig tilstrækkeligt om det Emne allerede for flere Aarhundrede siden.

Den havde erklæret, at hver den var banlyst, som meldte sig ind i et hemmeligt Selskab; kraftigere kunde den da ikke optræde.

— Nej, men den burde bestandig minde sine Børn om dette Forbud, svarede Monseigneur. Jeg har besluttet at ville præke om dette Emne paa Søndag.

Da Percy kom tilbage til sit Værelse, skrev han et Stykke til Kardinalprotektoren om Frimureriet. Saa tog han fat paa at læse sine Breve, idet han begyndte med det fra Rom.

Ved et Sammentræf, som forekom ham ganske mærkeligt, omhandlede et af de Spørgsmaal, Kardinal Martin stillede ham, netop Frimureriet. Der stod:

„Hvorledes ser Folk paa Frimureriet? Jeg hører, at Felsenburgh er Medlem af Ordenen. Vær saa god at meddele os alt, hvad De paa nogen Maade kan faa at vide om denne Mand og send os alle de engelske Biografier af ham, som De kan faa fat i. Fortsættes Frafaldene fra Kirken til Fordel for Frimurerne?“

I de andre Spørgsmaal i Kardinalens Brev blev Felsenburghs Navn endnu nævnt to, tre Gange.

Percy lagde Brevet fra sig paa Bordet og faldt et Øjeblik i dybe Tanker. Han tænkte paa, hvor besynderligt det dog var, at denne Mands Navn var paa alles Læber, trods man saa godt som slet ingenting vidste om ham. Han havde af Nysgærrighed købt tre Billeder, som alle gjorde Fordring paa at forestille denne mystiske Person; men i hvert Fald kunde kun det ene af dem være det rigtige, thi de lignede ikke hinanden Spor. Han tog dem frem af Skrivebordsskuffen og lagde dem foran sig.

Det ene forestillede en kraftig Mand — en ren Kosakskikkelse — med et stort, uglejet Skæg og et Par lynende Øjne. Nej, det kunde umuligt være ham. Det viste kun, hvorledes et ukultiveret Menneske tænkte sig den Mand, om hvem det fortæltes, at han havde spillet en mægtig Rolle i Østen.

Det andet Billede forestillede en Mand med et Par tykke Kinder, smaa Øjne og Fipskæg. Det var maaske nok det rigtige, især da det stammede fra et fotografisk Atelier i New York. Det tredje Billede viste en Mand med et langt, smalt, raget Ansigt og Lorgnet. Han saae utvivlsomt

klog ud, men drømmende og energiløs, medens Felsenburgh jo ganske sikkert var en udpræget Karakter.

Percy søgte at danne sig et Billede efter det, Varhaus, den amerikanske Senator, havde fortalt ham, men de Oplysninger, han havde faaet fra den Kilde, var vist ret betydningløse. Efter Varhaus' Forklaring var Felsenburgh gaaet tilværks paa en hel anden Maade end den almindelig gængse i den moderne Politik. Han underkøbte ingen Aviser, betalte ikke nogen Smædeskriverier mod sine Modstandere, havde ingen Kreaturer, bestak ingen og protegerede ingen. Tværtimod — hans mest fremtrædende Originalitet syntes at være „hans Hænders Renhed“ og hans pletfri Fortid; hertil kom den magnetiske Tiltrækningskraft, der udgik fra hele hans Personlighed. Han var dukket op som en Vision af den amerikanske Socialismes røgte Vande og havde revet det forbavsede Folk med sig, før det selv anede det.

Percy gav sig atter til at tænke over de Problemer, som havde beskæftiget ham hele Dagen. Han syntes, alt saae mere og mere haabløst ud. Han gjorde sig Umage for ikke at kritisere sine Medbrødre i Præstestanden, men mod sin Vilje kunde han ikke undgaa at se, at det var helt andre Mænd, Nutiden havde Brug for. Ikke at han i fjærneste Maade stillede sig selv over dem. Han følte og vidste ganske nøje, at heller ikke han var sin Opgave voksen: havde han ikke tydeligt vist det i sit Forhold til den stakkels Pater Francis og saa mange andre, som i de senere Aar havde forsøgt at klamre sig til ham? — Selv Ærkebiskoppen, med al sin Fromhed og barnlige Tro, var han egentlig den Mand, som tiltrængtes for at gaa i Spidsen for de engelske Katholikker og tvinge deres Fjender i Knæ? Nej, Jorden ejede ikke flere store Mand! Hvad i al Verden skulde man dog gribe til?

Han skjulte Hovedet i Hænderne.

„Ja, det, der tiltrænges, var en ny Orden; alle de gamle var bundne ved deres Regel. Der tiltrængtes en Orden uden Dragt, uden Tonsur, uden Tradition og Vaner, uden noget andet end en fuldkommen Hengivelse af sig selv. Medlemmerne af denne Orden skulde være frivillige Soldater i Kristi Hær ligesom Jesuitterne i gamle Dage. Men for at en saadan Orden kunde blive til, maatte den have

en Stifter, og hvem i Herrens Navn vilde magte den Rolle i vore Dage? En Stifter, *nudus, sequens Christum nudum!* Ja, frivillige Soldater, Præster, Biskopper, Lægfolk, Mænd og Kvinder, med de tre Ordensløfter naturligtvis, og et særligt Forbud ogsaa mod Velstand i Fællig. Enhver Indtægt skulde overgives til Stiftets Biskop, og han skulde sørge for det nødvendige. Aa, hvis en saadan Orden kunde blive stiftet, hvor meget godt vilde den ikke kunne udrette?“ Percy fortabte sig i sine straalende Drømmerier.

Men tog sig snart i det og bebrejdede sig sin Taabelighed. Var ikke dette Ønske lige saa gammelt som Kirken selv? Havde det ikke været enhver ivrig Kristens Ønske ligefra Frelsens første Tider?

Percy slog sig ydmygt for Brystet og tog sit Breviar for at komme bort fra disse frugtesløse Drømmerier. Da han var færdig med at læse det — en halv Times Tid efter — kom han igen til at tænke paa den stakkels Pater Francis. Hvad mon den frafaldne Præst tog sig til i dette Øjeblik? Den ulykkelige Stakkel! Og hvor megen Skyld havde ikke han, Percy Franklin, i dette dybe Fald?

Det bankede paa Døren, og Pater Blackmore kom ind for at faa sig en lille Passiar inden Sengetid. Percy fortalte ham om sin Samtale med Francis.

Pater Blackmore tog Piben ud af Munden og sukkede dybt.

— Jeg vidste, det maatte ende saadan! sagde han. Der er ikke noget at gøre ved det.

— Han har ikke gjort nogen Røverkule af sit Hjærte, sagde Percy. Allerede for otte Maaneder siden, har han fortalt mig om sine Anfægtelser.

Pater Blackmore bakkede tankefuldt paa sin Pibe.

— Kære Franklin, sagde han, det begynder at se grumme alvorligt ud. Allevegne hører man den samme Historie. Hvad skal det dog ende med?

— Jeg tror, svarede Percy efter en Pavse, at alt i Verden gaar op og ned ligesom store Bølger.

— De mener, der er snart Ebbe, snart Flod? spurgte Blackmore.

— Ja, det forekommer mig saadan.

Blackmore saae stift paa ham og spurgte:

— Har De nogensinde set den Stilhed, der hviler over Havet lige før en Skypumpe?

Percy rystede paa Hovedet.

— Ikke? Det er noget af det uhyggeligste, der er til. Det er, som om Havet var af Olie. Og selv har man en Fornemmelse af at være halvdød, man staar aldeles magtesløs. Og saa kommer Stormen!

Percy saae spørgende paa den gamle Præst.

— Denne Stilhed gaar altid forud for de store Katastrofer. Vi ser det, saa langt vi kan gaa tilbage i Historien. . . . Pater Franklin, jeg har den Idé, at der vil hænde noget forfærdeligt!

— Forklar mig hele Deres Tankegang! sagde Percy og bøjede sig ivrigt hen imod ham.

— Det er den gamle Templeton, der har sat mig den Idé i Hovedet, da jeg besøgte ham nogle Dage før hans Død. . . . Det kan jo være, det kun er dette Spørgsmaal med Orienten, som hænger os over Hovedet, men det kan ogsaa være. . . . Ved De, hvad jeg tror, Pater? Jeg tror, det er paa det religiøse Omraade, der hænder noget. . . . Pater Franklin, i Herrens Navn, sig mig dog, hvem er denne Felsenburgh?

Det gav et Sæt i Percy ved pludselig igen at høre dette Navn blive nævnet, og han sad længe uden at svare.

Udenfor var alt stille i den lyse Sommernat. Det eneste, man fra Tid til anden mærkede, var en svag Rysten fra de underjordiske Jærnbaner, der løb tredve Meter under Ærkebispegaarden, men i den Gade hvor Domkirken laa, var alt fuldstændig roligt. En enkelt Gang lød der en lang Fløjtetone i Luften, som om en stor Trækfugl fløj hen over London, og en anden Gang hørtes et gennemtrængende Kvindeskrig, der syntes at komme nede fra Kajen.

— Ja, Felsenburgh? gentog Pater Blackmore. Jeg kan ikke lade være med at spekulere paa den Mand. Og jeg aner dog ikke noget om ham. Hvem — i det hele taget — ved noget om ham?

Atter sad de en lille Stund tavse. Saa fortsatte den gamle Præst:

— Se, hvordan vi mister den ene efter den anden! Wargraves, Hendersons, Sir James Bartlet, og saa alle de Præ-

ster! Og læg Mærke til: det er ingenlunde slette Menne-
sker. Jeg vilde tage mig det hele ganske anderledes let,
hvis jeg ikke vidste, hvor meget godt der er i de allerfleste
af dem. Tag for Eksempel James Bartlet! Det er en Mand,
der i sin Tid har givet Halvdelen af sin Formue til Kirken,
og han fortryder det ikke — selv ikke nu! Han siger, det
er bedre at have en hvilkenksomhelst Religion end slet in-
gen, men at han for sit eget Vedkommende med sin bedste
Vilje ikke kan tro længer. Hvad betyder alt det? Jeg for-
sikrer Dem, vi staar overfor en eller anden Omvæltning.
Men hvilken? Gud alene ved det. Jeg kan som sagt ikke
faa Felsenburgh ud af mine Tanker Pater Frank-
lin!

— Ja?

— Har De lagt Mærke til, hvor Verden er fattig paa
store Mænd i vore Dage? Det er ikke som for halvtred-
sindstve Aar siden, eller blot for tredve. Og saa kommer
denne Mand, som ingen kender, som for knapt et Par Maa-
neder siden dukkede op i Amerika, og i et Nu er hans
Navn paa alles Læber. Forstaar De ikke, hvad det bety-
der?

— Jeg ved ikke rigtig, hvor De vil hen, svarede Percy.

Pater Blackmore rystede ganske langsomt Asken ud af
sin Pibe og sagde saa, idet han rettede sig op:

— Saa skal jeg sige Dem, hvad det betyder. Jeg kan ikke
lade være med at tro, at der vil ske en Omvæltning gen-
nem denne Felsenburgh. Men i hvad Retning, det ved jeg
ikke; om det bliver til Gavn for os eller til Skade. Men
glem ikke, at han er Frimurer! Naa — iøvrigt er jeg
en gammel Nar! God Nat.

— Vent et Øjeblik, Pater, sagde Percy langsomt. Me-
ner De, at? Gud i Himlen, hvad mener De?

Hans Øjne hang spørgende ved den gamle Præsts Læ-
ber. Men han fik ikke noget Svar. Pater Blackmore saae
blot stift paa ham under sine buskede Bryn, og Percy hav-
de en Følelse af, at den anden frygtede noget, som han søg-
te at lægge Skjul paa. Men han sagde intet.

Da Døren havde lukket sig efter Pater Blackmore, stod
Percy et Øjeblik ubevægelig. Saa gik han til sin Bedepult
og knælede ned.

TREDIE KAPITEL

I

Gamle Fru Brand og Mabel sad i et Vindue i den nye Marineministerbolig i Trafalgar-Square for at overvære det store *meeting*, hvor Oliver skulde tale i Anledning af Halvtredsindstyveaarsdagen for Vedtagelsen af Fattigloven.

Det var en straalende Sommerdag i Juni Maaned, og allerede i den tidlige Morgenstund var Folk begyndt at samles om Statuen af Braithwaite, den store Statsmand, som var død for femten Aar siden. Statuen gengav ham, saaledes som Folket var vant til at se ham: med løftet Arm, Hovedet let tilbagebøjet og den ene Fod lidt foran den anden. I Dagens Anledning var hans Bryst dekoreret med Frimurertegnene, som han altid plejede at bære.

Den gamle Fru Brand var ualmindelig livlig den Dag. Hun sad og saae nysgærrigt ned paa den vældige Folkmængde, der strømmede til fra alle Kanter for at høre hendes Søn tale. Omkring Bronzestatuen var rejst en Slags Platform, saa det saae ud, som om Braithwaite var en af Talerne. Paa den store Plads nedenunder saae man Hovede ved Hovede, og Lyden af de hundrede Tusinder af Menneskers Tale lød som en ustanselig Summen, der blev overdøvet af en Trommehvirvel, hver Gang en eller anden Velgørenhedsforening eller demokratisk Forbund trak op med deres Faner og indtog deres Plads nedenfor Platformen. Der var ikke et Vindue, som ikke var overfyldt af Nysgærrige, og langs hele Nationalgalleriet og Sanct Martine Kirke var rejst store Tribuner til de privilegerede Tilhørere. Den gamle Søjle med Løverne, som før havde staaet paa Trafalgar-Square, var forlængst taget bort; Mindet om

Nelson passede ikke ind i den gode Forstaaelse med Frankrig, og Løverne var en Gruppe, som ikke havde det fjærneste at gøre med den „nye Kunst“. Der, hvor de før havde staaet, var nu anlagt en bred Trappe. Selv oppe paa Tagene tegnede Menneskeskikkelser sig Side om Side mod den blaa Himmel. Et Hundrede Tusind blev Forsamlingen anslaaet til i Aftenbladenes Referater.

Idet Klokken slog hél traadte to Skikkelser frem paa Platformen og blev hilst med Leveraab.

Den forreste af dem var den gamle Lord Pemberton, der holdt sig rank og ret trods sine hvide Haar. Hans Fader havde for 70 Aar siden været en af de ivrigste til at faa ophævet Overhuset, hvoraf han selv var Medlem, og hans Søn var fulgt i hans Fodspor. Sønnen var nu Medlem af Statsraadet og optraadte som Formand ved Mødet i Dag. Bag ham kom Oliver, med bart Hoved. Trods den lange Afstand kunde hans Moder og hans Hustru se det lille paa én Gang beskedne og selvsikre Smil, som spillede om hans Læber, da Folket tiljubede ham sin Hyldest. Saa hævede Lord Pemberton Haanden, Leveraabene forstummede øjeblikkelig og blev afløst af en Trommehvirvel. Der-efter intonerede Musikken Frimurerhymnen, og hele Folket stemmede i med, saa det lød, som om Sangen steg af et eneste Kæmpebryst.

Den var skrevet for ti Aar siden, og alle kunde den forlængst udenad. Men den gamle Fru Brand tog dog mekanisk Bladet med den trykte Tekst helt op til Øjnene og læste den første Linie:

Herre, som dvæler i Hav og paa Jord.

Hun læste videre de næste Vers, der fra Humanismens Standpunkt maatte siges at være baade smukke og inderlige. Der gik en religiøs Tone igennem den; selv en Kristen kunde synge den uden Skrupler, naar han ikke tænkte for dybt over Ordenes Betydning. Og dog var Meningen ikke til at tage fejl af: det var den ældgamle Mennesketro, at Mennesket var alt. Forfatteren havde endog citeret Biblen; saaledes hed det, at Guds Rige var indeni Mennesket, og at størst af alt er Kærligheden.

Den gamle Dame vendte sig om mod Mabel og saae, at

hun sang med af hele sin Sjæl med Blikket kærligt rettet mod sin Mands ædle, alvorlige Skikkelse et hundrede Meter borte. Og Olivers Moder blev revet med af den begejstrede Sang, der ombølgede hende og begyndte selv at bevæge Læberne.

Da de sidste Toner døde hen, traadte Oliver frem paa Talerstolen og begyndte sin Tale.

Gamle Fru Brand bøjede sig frem for at opfange sin Søns Ord. Hun hørte Mabel sukke svagt — men pludselig gav hun et Skrig fra sig. Hvad var det?

Der lød et skarpt Knald. Olivers lille, gestikulerende Skikkelse dernede paa Talerstolen vaklede et Trin tilbage. Gamle Lord Pemberton rejste sig hurtigt fra sin Lænestol, og der blev en Uro og en Raaben op iblandt de Folk, der stod nærmest den til Musikken indhegnede Plads, lige foran Talerstolen.

Fru Brand foer forfærdet op; uden at vide det stod hun og klamrede sig til Vindueskarmen, medens hendes Svingerdatter raabte hende noget i Øret, som det ikke var hende muligt at forstaa. Nu begyndte de allesammen dernede at snakke og raabe i Munden paa hinanden og at se sig om til alle Sider; det mindede om en Kornmark i Blæst. Saa traadte Oliver igen frem, gjorde en Haandbevægelse og raabte nogle Ord, som hans Moder ikke kunde høre. Den gamle Dame sank ned paa sin Stol, Blodet hamrede gennem hendes gamle Aarer, Hjærtet sad hende i Halsen.

— Mabel, Mabel! Hvad er der dog? spurgte hun hulkende.

Men Mabel stod ubevægelig, stirrede paa sin Mand og lyttede ud i det oprørte Menneskehav.

II

Om Aftenen, da Oliver sad hjemme hos sig selv, vel anbragt i sin Lænestol, med højre Arm i Bind, fortalte han sin Hustru og Moder, hvordan det hele var gaaet til.

De havde ikke kunnet komme hen til ham i det frygtelige Øjeblik, men Oliver havde sendt Bud for at sige, at han kun var let saaret, og at Lægerne ikke nærede den fjærneste Belymring.

— Ja, det var en Katholik! fortalte Oliver, og hans Attentat var sikkert planlagt, thi Revolveren var fuldt ladet. Men denne Gang, sagde han og smilede hen til Mabel, var der ingen af hans Præster, der fik Tid til at staa ham bi.

Nej, Mabel havde allerede læst paa de opslaaede Plakater, hvorledes det var gaaet ham.

— Han blev dræbt paa Stedet, fortsatte Oliver, kvalt og trampet ned. Jeg gjorde, hvad jeg kunde for at forhindre det. I kunde maaske se det oppe fra Vinduet? Men — — hvem ved! Det var maaske bedst for ham ikke at skulle lide for længe.

Mabel bøjede sig hen imod sin Mand.

— Oliver, sagde hun, jeg ved, du vil synes, det er underligt, jeg siger det, men . . . men jeg vilde ønske, han ikke var blevet dræbt.

Oliver smilede kærligt til hende. Han kendte hendes gode Hjærte.

— Hvad stod du og talte om, da han skød paa dig? spurgte Mabel.

— Jeg sagde, at Braithwaite havde gavnet Menneskeheden mere med en eneste Tale end Jesus og alle hans Helgener tilsammen.

Oliver hørte, at hans Moder holdt op med at strikke, men kun et Øjeblik, saa klirrede Pindene atter.

— Hvor ved I, det var en Katholik? spurgte den unge Kvinde videre.

— Han havde en Rosenkrans paa sig, og før han døde, anraabte han sin Gud.

— Ved man ikke andet om ham?

— Nej. Det var en velklædt ung Mand.

Oliver lænede sig tilbage i Stolen og lukkede Øjnene. Det huggede ulideligt i Armen, men han vilde ikke have undværet den Smerte. Han frydede sig i sit stille Sind over at være blevet saaret af en Fanatiker og lide for den gode Sags Skyld, og han følte hele Englands Sympathi paa sin Side. I Kontoret var Phillips travlt beskæftiget med at besvare de indløbende Telegrammer. Premierministeren Coldscott, Maxwell, Snowford og mange andre ledende Politikere havde telegraferet deres Lykønskning, og Depecherne vedblev at strømme ind fra alle Egne af Landet. Dette Attentat var til uvurderlig Nytte for Kommunerne.

En af deres Talere var blevet morderisk angrebet under Udøvelsen af sin Pligt. Det var en aldeles enestaaende Gevinst for dem og et ligesaa stort Tab for deres Modstandere. Da Oliver tog hjem med Toget, saae han allerede over det skumrende London de uhyre elektriske Plakater, som paa Esperanto forkyndte: „Oliver Brand saaret ... En katholsk Snigmorder ... Almindelig Harme ... Forbryderens velfortjente Straf.“

Gamle Fru Brand rejste sig nu og gik ud; hun havde ikke sagt et Ord under hele Oliver's Fremstilling.

Mabel lagde forsigtigt Haanden paa sin Mands Knæ og spurgte:

— Er du for træt til at tale, min Ven?

Han slog Øjnene op.

— Nej, slet ikke! er der noget særligt?

— Hvilke Følger tror du hele denne Historie vil have?

Oliver tav et Øjeblik. Som sædvanlig gik hans Blik ud over hint underfulde Skue, der aabnede sig under hans Vindue. Allevegne straaledede der nu Lys, en Sø af milde Maaner hang ned over Husene, og derover en Sommeraftens hemmelighedsfulde tunge Blaa.

— Hvilke Følger? Aa, de mest udmærkede! Det kunde slet ikke være bedre! Der har været Øjeblikke, hvor jeg har følt mig helt modløs; jeg synes, vi var begyndt at slappes, og undertiden var jeg virkelig bange, de gamle Torier ikke havde helt Uret, naar de spaaede Kommunismens Bankerot. Men efter dette her

— Men nu?

— Nu har vi vist, at ogsaa vi kan udgyde vort Blod for vor Sag. Jeg vil ikke overdrive, det hele er jo ikke andet end en Smule Rift, men Attentatet var overlagt, og det hele tog sig saa dramatisk ud. Den sølle Djævel kunde — set fra hans Standpunkt — ikke have valgt noget uheldigere Øjeblik. Folket vil aldrig glemme denne Dag!

Mabels Øjne straaledede af Glæde.

— Gør det meget ondt, min Ven? spurgte hun.

— Lidt, men det har ingenting at sige. Aa, naar nu blot denne Affære i Østen snart var slut.

Han følte, han var nervøs og irriteret og gjorde sig al mulig Umage for at blive rolig igen.

— Aa du, naar blot Menneskene vilde bruge deres For-

nuft! fortsatte han. Naar de dog blot vilde forstaa, hvor straalende vort Maal er: Menneskelighed, Liv, Sandhed, endelig omsider Sandhed — Død over det gamle Afsind! Jeg har jo sagt dem det de hundrede Gange!

Hun saae paa ham med straalende Øjne. Hun elskede at se ham saaledes, elskede Begejstringen i hans blaa Øjne, Sikkerheden i alle hans Træk, og det, at han nu endogsaa maatte lide for sin Overbevisning, ildnede hendes Følelser til Lidenskab. Hun bøjede sig forover og kyssede ham pludseligt.

— Aa Oliver, jeg er saa stolt af dig!

Han svarede intet, men hun fornåm, at hans Hjærte svarede hendes. Og saaledes sad de i Tavshed, medens Himlen mørknede mere og mere, og kun Skrivemaskinens Klirren i Værelset ved Siden af fortalte dem, at Verden stadig levede, og at de havde Del i dens Liv.

Med ét blev Oliver urolig.

— Lagde du Mærke til Moder? spurgte han, da jeg sagde det om Jesus?

— Jo, jeg lagde Mærke til, din Moder holdt op med at strikke et Øjeblik.

— Mabel, tror du ikke, hun gaar og spekulerer paa at falde tilbage?

— Husk paa, hun bliver gammel, svarede den unge Kvinde i en let henkastet Tone. Det er meget naturligt, at hun tænker tilbage paa sin Ungdom.

— Ja, men du tror altsaa ikke, at Moder? Det vilde være for frygteligt!

Hun rystede paa Hovedet.

— Nej, nej, hvad tænker du paa? Du er træt og op-hidset i Aften. Jeg forsikrer dig, det er kun saadan lidt Føleri! Men alligevel, Oliver, jeg tror ikke, jeg vilde have sagt det i dit Sted, naar hun var tilstede.

— Men, Kæreste, jeg sagde jo ikke andet, end hvad hun vil faa at høre allevegne i disse Dage.

— Husk paa, du, hun gaar jo næsten aldrig ud. Og naar hun nu har saa meget imod det! Du maa ikke glemme, at hun er jo nu en Gang opdraget katholsk.

Oliver lænede sig tilbage og saae tankefuld ud af Vinduet.

— Er det ikke ubegribeligt, sagde han, hvor disse for-

dømte Suggestioner er sejlivede? Der gaar en begavet og kundskabsrig Kvinde og kan ikke faa dem ud af sin Hjerne selv efter halvtredsindstyve Aars Forløb! I hvert Fald er det bedst, ikke sandt, du har et lille vaagent Øje med hende? Iøvrigt

— Iøvrigt?

— Der er mere Nyt fra Østen. Felsenburgh synes at være bleven deres Universalgesandt derovre. Han skal nu til Tobolsk, Jakutsk, Benares, allevegne. I Australien har han været.

— Er det ikke glædeligt Nyt?

— Det tænker jeg, men Tropperne bliver alligevel ikke hjemsendte derovre . . .

— Og Europa?

— Europa ruster sig saa hurtigt det er muligt. I næste Uge maa jeg til Paris — der er Møde af Stormagterne. Kan vi formaa Østen til at holde Fred nu, saa er rimeligvis alt vundet ogsaa for Fremtiden. Men hvis ikke

— Hvis ikke?

— Saa vil det blive en Katastrofe frygteligere end nogen foregaaende. Hele Menneskeslægten vil da være i Krig, og enten Østen eller Vesten vil simpelthen blive udslettet af Jordens Overflade. Det skal de nye Benninscheinske Bomber nok sørge for.

— Har Østen da ogsaa dem?

— Ja. Benninschein solgte sit Fabrikat ligeligt til Øst og Vest og døde derpaa — meget fornuftigt af ham.

III

Mabel gjorde, som hendes Mand havde sagt. I flere Dage havde hun stadig sin Opmærksomhed henvendt paa sin Svigermoder, men kunde ikke opdage noget paafaldende. Fru Brand var jo nok til Tider noget tavs, men Dagene gik for hende, som de plejede, med smaa, huslige Sysler. Undertiden bad hun Mabel om at læse lidt højt for sig, og hun lyttede uden mindste Tegn paa Mishag til alt, hvad hendes Svigerdatter fandt for godt at læse. Hun bestemte hver Dag, hvad de skulde have til Middag, var

meget ivrig i at finde paa nye Retter og interesserede sig levende for alt, hvad der vedrørte hendes Søn. Hun pakkede selv hans Kuffert, da han over Hals og Hoved maatte rejse til Paris, og stod og viftede til ham ved Vinduet, da han gik ned ad den lille Sti til Stationen. Han mente, Rejsen vilde vare tre Dage.

Den anden Dags Aften følte den gamle Dame sig ikke rigtig vel, og da Mabel kom ind til hende, sad hun i sin Lænestol, rystende og feberhed.

— Der er ikke noget at være bange for, lille Mabel, sagde den Gamle med skælvende Stemme.

Men Mabel vilde absolut hjælpe hende i Seng, og derefter sendte hun Bud efter Lægen og satte sig ved Siden af hende.

— Det er Hjærtet, der er angrebet, sagde Lægen, da han havde undersøgt hende. Hun kan dø, hvad Øjeblik det skal være, men hun kan ogsaa leve endnu i mange Aar.

— Synes De, jeg skulde telegrafere efter min Mand?

Han tænkte sig om et Øjeblik og gjorde saa en benægtende Haandbevægelse.

— Som sagt, De maa være forberedt paa alt, men jeg tror ikke, der er nogen overhængende Fare.

Saa forklarede han hende i faa Ord, hvorledes man skulde give en Oxygeniumindsprøjtning og gik saa sin Vej.

Den Syge laa og blundede, da Mabel igen kom op til hende. Hun rakte hende sin lille rynkede Haand og spurgte:

— Hvad sagde Doktoren, min Ven?

— Han sagde, det var ikke andet end Svækkelse. Du skulde blot ligge ganske stille og ikke gøre dig nogen Bekymringer. Skal jeg læse lidt for dig?

— Nej Tak, du, jeg tror, jeg vil se at sove lidt.

Det hørte ikke med til Mabels Begreb om Pligt, at hun burde fortælle den Gamle, at der var Fare paa Færde. Der var jo for hende intet Regnebrædt at bringe i Orden, ingen Dommer at stedes for. Døden var en Afslutning, ingen Begyndelse.

Derfor gik den unge Kvinde saa roligt ned igen — det gjorde kun lidt ondt i hendes Hjærte, som ikke rigtig vilde tie. Hvor er dog Døden sølsom — denne Tilintetgørelse af

en Stræng, som havde tonet i hende, i halvtreds eller halvfjerdsindstyve Aar, og som nu vendte tilbage til den store Tavshed, til den uhyre Strængeleg, der var sig selv nok. Disse samme Toner skulde aldrig klinge igen, taabeligt var det at tænke sig, at de kunde vedblive at lyde videre andensteds, thi der var ikke noget „andetsteds“. Ogsaa Mabel selv vilde en Dag høre op med at være til — det gjaldt derfor om, at Klangen af hendes Liv var ren og skøn.

Da Mabel næste Morgen gik ud af Sygeværelset, mødte hun Phillips, der spurgte til Fru Brands Befindende.

— Jeg synes, hun har det lidt bedre, svarede Mabel, hun skal blot holde sig i fuldkommen Ro i Dag.

Sekretæren hilste med en Hovedbøjning og gik ind i Olivers Kontor, hvor en Masse vigtige Breve ventede paa ham.

Men omtrent to Timer efter, da Mabel igen vilde gaa op til den Syge, gik Phillips forbi hende ned ad Trappen. Der var noget underlig ophidset og forlegent over ham.

— Fru Brand sendte Bud efter mig, sagde han, hun vilde spørge, om Hr. Brand kommer hjem i Dag.

— Han kommer jo i Aften, ikke sandt?

— Han sagde, han vilde komme hjem til Middag, men det blev lidt sent. Luftskebet kommer Klokken nitten.

— Er der ellers noget Nyt?

— Aa, kun Rygter hist og her, svarede Sekretæren. Hr. Brand telefonerede til mig for lidt siden.

Han syntes saa optaget af noget, at Mabel ikke kunde lade være at betragte ham nøjere.

— Er der Nyheder fra Østen? spurgte hun.

Han rynkede Brynene ganske lidt.

— Undskyld, Frue, sagde han, De ved, jeg har ikke Lov at sige noget.

Mabel følte sig ikke i fjærneste Maade stødt; hun stolede fuldt ud paa sin Mand, men hendes Hjærte slog stærkt, da hun traadte ind i Sygeværelset.

Ogsaa Fru Brand saae meget ophidset ud. Der var to hektiske Pletter paa hendes blege Kinder, og hun gengældte knapt sin Svigerdatters Hilsen.

— Du sendte Bud efter Phillips? spurgte Mabel.

Den gamle Dame tilkastede hende et hurtigt, ængsteligt Blik, men svarede ikke.

— Du skal ikke være bange, lille Mor; Oliver kommer hjem i Aften.

Fru Brand sukkede dybt.

— Jeg har det helt godt nu, svarede hun, der er slet ikke noget at være ængstelig for. Han kommer til Middag, ikke sandt?

— Ja, hvis Luftskebet ikke er forsinket. Skal jeg ikke bringe dig din Frokost op nu?

Mabel var meget urolig hele Eftermiddagen. Hun havde en Fornemmelse af, at det trak op til noget alvorligt. Sekretæren havde været saa paafaldende aandsfraværende ved Frokostbordet. Han havde sagt, han skulde ud hele Eftermiddagen. Oliver havde givet ham forskellige Kommissioner at besøge. Paa alle hendes Spørgsmaal angaaende Østen, havde han kun svaret, at Pariserkongressen endnu ikke havde taget nogen afgørende Beslutning. Straks efter Bordet var han gaaet.

Gamle Fru Brand saae ud, som hun sov, da Mabel kom op til hende, og hun listede derfor straks bort igen. Men hun turde ikke gaa Tur den Dag og tilbragte derfor Eftermiddagen med at spasere rundt i Haven, medens alle mulige Tanker strømmede ind paa hende, og hendes Hjerte var fuldt af Haab og Frygt. Først da den nedgaaende Sol kastede sit gyldne Skær paa Tagene rundt omkring og gjorde Havens Skygger lange, gik hun ind i Stuen.

Saasnart Aftenavisen kom, kastede hun sig over den, men der stod ikke andet om Pariserkongressen end, at den vilde slutte samme Eftermiddag.

Endnu Klokken tyve var Oliver ikke kommet hjem. Luftskebet fra Frankrig maatte være kommet allerede for en Time siden, og Mabel blev mere og mere ængstelig. Hvorfor kom han dog ikke? Eller hvorfor lod han hende i det mindste ikke vide, hvor han var?

Trods sin Angst gik hun dog op for at berolige sin Svi-germoder, men fandt hende halvsovende.

— Oliver er endnu ikke kommet, sagde hun, jeg vil antage, han er blevet opholdt i Paris.

Det gamle Ansigt bevægede sig lidt frem og tilbage i Pudsen og mumlede noget. Mabel gik igen ned i Stuen og

satte sig ligeoverfor Telefonen. Hun sad og stirrede paa den lille, runde Tragt og de mange elektriske Knapper, hver med sin Overskrift. Hun havde Lyst til at gaa hen og trykke paa den ene efter den anden for at spørge rundt omkring, om de ikke vidste, hvor hendes Mand var. Den ene Knap stod i Forbindelse med Olivers Klub, den anden med hans Kontor i White-Hall, en tredje med Phillips Privatbolig o. s. v. Men hun betænkte sig dog og gjorde sig Umage for at vente taalmodigt. Hun vidste, Oliver holdt ikke af, hun blandede sig i hans politiske Anliggender, og hun trøstede sig med, at han vilde ganske sikkert ringe hende op, saa snart han paa nogen Maade kunde; han vidste jo, hun sad og ventede i Angst og Spænding.

Pludselig kimedede det paa en af Knapperne, den, som bar Overskriften White-Hall. Hun trykkede paa den tilsvarende Knap, men hendes Haand rystede, saa hun næppe kunde holde Hørerøret.

— Hallo!

Hendes Hjærte hamrede af Glæde, da hun hørte sin Mands Stemme i Telefonen, ganske svag og spinkel paa Grund af den milelange Afstand.

— Det er Mabel! svarede hun paa hans Spørgsmaal. Jeg er alene i dit Kontor.

— Det var dejligt. Jeg er kommet tilbage. Alt er gaaet brilliant. Kan du høre, hvad jeg siger?

— Ja, ja!

— Det er blevet ordnet altsammen paa den allerbedste Maade. Østspørgsmaalet er løst. Det er Felsenburgh, vi kan takke for det. Men hør . . . er du der? . . . det er mig ikke muligt at komme hjem i Aften: om to Timer skal Kongressens Resultat offentliggøres i Paulstempleet. Du maa endelig komme med. Hvis du tager afsted straks, kan vi mødes derhenne . . . Forstaar du, hvad jeg siger?

— Ja, helt tydeligt.

— Kom endelig straks. Det bliver den mest storslaaede Begivenhed, Historien kan opvise. Men kom, inden Nyheden trænger ud blandt Folk; om en halv Times Tid vil Gaderne være ufremkommelige.

— Hør, Oliver!

— Ja. Sig hurtigt, hvad du vil.

— Din Moder er syg. Kan jeg gaa fra hende, synes du?

— Er hun meget syg?
— Der er ingen overhængende Fare. Doktoren har været her.

Der blev et Øjeblik's Stilhed.

— Saa kom! sagde Oliver. Vi tager sammen hjem i Nat. Sig til hende, vi kommer sent hjem.

— Ja.

— Du *maa* med til Festen. Felsenburgh kommer.

FJERDE KAPITEL

I

Samme Dags Eftermiddag modtog Percy et Besøg.

Det var en Herre paa et halvt hundrede Aar, men der var i hans Ydre intetsomhelst, der kunde lade Percy ane, hverken hvem han var, eller i hvilket Ærinde han kom. Kun var han straks paa det rene med, at det var ingen Katholik.

— Undskyld, sagde den Fremmede, jeg skal ikke opholde Dem ret længe, jeg har blot en Bøn til Dem.

Percy bøjede Hovedet lidt og slog Øjnene ned.

— Jeg er blevet sendt her hen af en . . . en . . . et Menneske, som har været Katholik før i Tiden og nu vil vende tilbage til Kirken.

Percy studsede; han var ikke vant til den Slags Meddelelser.

— De vil nok komme hen til hende, ikke sandt? Lover De mig det?

Den Fremmede syntes i høj Grad forlegen og ilde tilmode. Sveden perlede ned over hans blege Kinder, og Udtrykket i hans Øjne var uroligt og bekymret.

— Ja, De kan være ganske rolig, svarede Percy smilende.

— Ja, men — De ved endnu ikke, hvem den Dame er. Det vilde vække stor Opsigt, hvis det kom ud, at De havde været hos hende, derfor maa endelig ingen faa noget at vide om det. Vil De ogsaa love mig det?

— Jeg kan ikke love Dem noget i den Retning, før jeg nøjagtigt ved, hvad det drejer sig om, svarede Præsten i en stille og mild Tone.

— Vil De da i hvert Fald love mig, at De ikke vil tale

om det til nogen, før De har været hos hende? spurgte den Fremmede.

— Ja, det lover jeg.

— Hvad mig selv angaar, saa er det bedst, De ikke faar mit Navn at vide. Det er det Bedste baade for Dem og for mig. Men den Dame, jeg taler om, er syg, saa De vil nok være saa god at komme endnu i Dag, men ikke før end i Aften. Kunde det passe Dem Klokken to og tyve?

— Hvor er det? spurgte Percy.

— Det er det er tæt ved Croydonstation. Jeg skal straks skrive Adressen op til Dem. De maa love mig ikke at komme før Klokken to og tyve.

— Hvorfor ikke lige saa godt med det samme?

— Fordi fordi saa maaske de andre er hjemme, men i Aften ved jeg, de er borte.

Det hele forekom Percy noget mystisk, og han tænkte paa, hvor mangt et Komplot, der vist havde lokket sit Bytte i Fælden paa en lignende Maade. Men ikke desto mindre ansaa han det for sin Pligt at gaa derhen.

— Hvorfor sender hun ikke Bud efter sin Sognepræst? spurgte han.

— Fordi hun ikke kender ham og ikke ved, hvor han bor. Men Dem har hun set en Gang i Domkirken, og da sagde De hende Deres Navn. De husker det maaske? En gammel Dame

Percy svarede, at han syntes nok, han dunkelt kunde huske, at en gammel Dame havde tiltalt ham i Domkirken for en Maanedstid eller to siden.

— Saa kan jeg altsaa stole paa, De kommer?

— Jeg maa først tale med Sognepræsten i Croydon, sagde Percy. Hvis han giver mig Bemyndigelse

— Men Sognepræsten maa endelig ikke faa at vide, hvem den Dame er. De maa love mig ikke at nævne hendes Navn til ham.

— Hendes Navn! Jeg kender jo ikke en Gang hendes Navn endnu, svarede Percy og smilede atter.

Den Fremmede kastede sig brat tilbage i Stolen, og hans Ansigt sitrede.

— Saa maa jeg først fortælle Dem, at den Dames Søn er min Chef og en af de mest fremragende Kommuniste. Hun bor hos ham og hans Hustru. De er ude i Aften, der-

for har jeg bedt Dem komme saa sent. Saa er det altsaa en Aftale, at De kommer?

Percy saae nogle Øjeblikke opmærksomt paa ham. Hvis dette her var en Sammensværgelse, saa udmærkede de Sammensvorne sig i hvert Fald ikke ved nogen stor Koldblodighed, tænkte han, og derpaa svarede han:

— Ja, det er en Aftale; jeg lover Dem at komme. Maa jeg saa faa Navnet og Adressen at vide?

Den Fremmede slikkede sig nervøst om Munden og skottede ængsteligt rundt i Værelset. Saa bøjede han sig hen imod Præsten og sagde sagte og hurtigt:

— Den gamle Dame hedder Fru Brand, det er Oliver Brands Moder.

Percy sad et Øjeblik som forstenet. Det kunde ikke være sandt. Der maatte stikke noget under. Han kendte kun altfor godt Oliver Brands Navn, det var ham, Trafalger-Attentatet med ét Slag havde gjort saa populær. Og nu vilde hans Moder

Han vendte sig rask om mod den Fremmede.

— Jeg aner ikke, hvem De er, sagde han, jeg ved ikke, om De tror paa Gud eller ej, men tør De sværge ved Deres Religion og Deres Ære, at hvad De der siger er Sandhed?

— Jeg sværger ved den almægtige Gud.

— Er De Katholik?

Han rystede benægtende paa Hovedet.

— Men jeg tror paa Gud, sagde han, det mener jeg i hvert Fald, at jeg gør.

Percy stod en Tid lang og grublede over, hvad dette egentlig skulde betyde. Der var ikke Gnist af Sejrsstolthed i hans Hjærte, snarere Frygt og Forvirring og Uro og bag det altsammen en usigelig Fryd ved Tanken om den guddommelige Naades altovervindende Kraft. Paa en Gang lagde han Mærke til, den Fremmede betragtede ham med et ængsteligt Blik.

— De er dog ikke blevet afskrækket ved, hvad jeg sagde? De tager dog ikke Deres Ord tilbage?

Dette slog Hovedet paa Sømmet. Percy smilede.

— Nej, De kan være ganske rolig, sagde han, jeg skal nok være der Klokken to og tyve. Er der nogen overhængende Fare for den Syges Liv?

— Nej, det tror jeg ikke. Det er en Hjærtefejl, men i Dag har hun haft det ganske godt.

— Saa kommer jeg altsaa, sagde Percy. Træffer jeg Dem der?

— Nej, jeg skal med Hr. Brand, svarede den Fremmede og rejste sig. Der skal være stor offentlig Fest i Aften. Men jeg maa ikke tale om det endnu. Naar De kommer, spørger De blot efter Fru Brand og siger, at hun venter Dem, saa vil De straks blive vist op til hende.

Han tog en Notitsbog frem, skrev Adressen op, rev Bladet ud og gav Percy det.

— De vil nok være saa elskværdig at skrive Adressen af og brænde dette her. De forstaar nok jeg vil nødigt miste min Plads, hvis det kan undgaas.

Percy stod et Øjeblik og vendte Sedlen mellem Fingrene.

— Hvorfor er De ikke selv Katholik? spurgte han.

Den Fremmede trak paa Skuldrene, tog sin Hat og gik.

Percy tilbragte hele Eftermiddagen i stærk Ophidselse. I de sidste Par Maaneder havde han ikke oplevet noget, der kunde opmuntre ham. Han havde maattet meddele Kardinalen en halv Snes højtstaaende Personers Frafald, derimod ikke en eneste Tilbagevenden til Kirken. Det var tydeligt nok, at Strømmen gik stærkere og stærkere mod Kirken. Det vanvittige Attentat paa Trafalgar-Square havde gjort uberegnelig Skade. Aviserne skreg nu mere end nogensinde op om, at Kirkens Gærninger stod i den stærkeste Modstrid med dens Krav paa Forbindelse med det Overnaturlige. „Skrab Fernissen af en Katholik, saa har du en Morder,“ stod der som Overskrift over en længere Artikel i *Det nye Folk*, og Percy selv kunde ikke komme sig af sin Bestyrtelse og Harme over det afsindige Attentat. Ærkebiskoppen havde ganske vist fra Prækestolen udtrykkelig udtalt sin Misbilligelse af Attentatet, saavel som af de Bevæggrunde, der havde lagt Morderen Revolveren i Haanden, men det havde blot ansporet Aviserne til at raabe endnu højere op: Saaledes var jo Kirkens sædvanlige Trafik, at drage Nytte af Voldsgærningen, samtidig med at den sparkede til Gærningsmanden! Den Ulykkelige frygtelige Død havde ikke lagt ringeste Dæmper paa den almindelige Harme, og efterhaanden blev det sagt, at

man havde set Gærningsmanden gaa ud af Ærkebispegaarden en Timestid før Attentatet.

Og nu kom selve Moderen til Helten i Dramaet og bad om at blive udsonet med den Kirke, som havde villet dræbe hendes Søn!

I Løbet af Eftermiddagen aflagde Percy en af sine Kolleger i Worcester et Besøg. Atter og atter dukkede den Tanke op i ham, om den Fremmede mon alligevel ikke var en Spion, der skulde lokke ham i Fælden; om der mon ikke stod et Komplot bag, der vilde hævne sig paa ham, for hvad hans Trosfælle havde forbrudt. Men han havde jo lovet at komme og ikke at tale om det til nogen.

Han skrev som sædvanlig sit Brev færdigt efter Middag, men havde hele Tiden en underlig Følelse af, at det maaske blev sidste Gang. Da han havde lagt det i Konvo-lutten og sat Frimærke paa, klædte han sig om og gik saa ind til Pater Blackmore.

— Pater, sagde han kort, vil De være saa god at høre mit Skriftemaal?

II

Den Fremmede havde sagt, at der var ingen overhængende Fare, saa Percy tog ikke Alterets Sakramente med sig, men Sognepræsten i Croydon havde telefoneret til ham, at han om fornødent kunde hente det i St. Josefs Kirken, som laa tæt ved Stationen. Det eneste, han havde taget med, var en violet Stola, som han altid plejede at stikke i Lommen, naar han gik paa Sygebesøg.

Han gled fredeligt af Sted, stirrende paa den tomme Plads lige overfor sig, da Vognen med ét stansede. Forundret saae han ud og saae af de hvide emailleerede Vægge tyve Fod fra Vinduet, at de var i en Tunnel. Stansningen kunde have mange Aarsager, og ingen i Vognen syntes at tage den alvorligt. Efter en kort Pause begyndte Samtalen atter i Kupéerne.

Men da kom der en Lyd langt borte fra — af Raab, af Horntuden, af Signaler. Den blev stærkere og stærkere,

og Samtalen rundt om i Waggonen holdt op. Et Vindue blev trukket ned — og i næste Øjeblik kom en Vogn farende forbi i forkert Retning, tilbage til den Station, hvorfra den var kommen. Der maa være noget paa Færde, tænkte Percy og slog nu ogsaa sit Vindue ned. Atter denne Lyd af mange Stemmer, atter Signalerne, og atter jog en Vogn forbi, fulgt af endnu én. Saa gav det et Sæt i Toget — og Percy faldt om paa Sædet, idet Vognen pludselig begyndte at gaa baglængs.

Inde i Natkupéen blev der raabt op; Percy gik derind. Fem, seks Mænd stod alle med Hovederne ud af Vinduet. Heller ikke de vidste aabenbart noget.

To Gange stansede Vognen, men gik videre igen med et Pift. Endelig gjorde den Holdt ved den Station, den nylig havde forladt.

Der var ingen Tvivl om, at noget var hændt. Den tyve Fod brede Trappe fra Stationen op var fyldt af Mennesker — lignede et uhyre sort Vandfald, to Hundrede Fod i Højden. Larmen var ubeskrivelig, Mænd raabte, Kvinder skreg op, de uhyre Maskiner tudede og peb.

Men det var ikke Mængden, som tildrog sig Percys Opmærksomhed. Thi dér, højt oppe under Stationsuhret, luede i kæmpemæssige Ildbogstaver det Budskab, England havde sukket efter. Paa Engelsk og Esperanto stod disse Linjer, som han læste vel et Dusin Gange igennem inden det blev ham klart, om de betød Sejr for Himlen eller for Helvede: ØSTEN FALDER TIL FØJE — FRED, IKKE KRIG — ALLE MENNESKER BRØDRE — FELSENBURGH HER I AFTEN.

Det tog to Timer for Percy at naa Olivers Hus. Først en halv Time før Midnat begyndte Vognene atter at køre udad. Uden Hat, ødelagt, nervøs, stod han i Croydon og saae op til de mørke Vinduer. Han vidste knap, hvad han skulde mene om det hele. Krig vilde jo have været forfærdelig — men der var det, som var endnu rædselsfuldere. Hvad skjulte der sig bag denne Verdensfred, som var bragt til Veje uden at bruge den Fremgangsmaade, Kristus anviste? Eller stod Gud ogsaa bag dette? Det var ham ikke muligt at finde noget Svar paa disse Spørgsmaal.

Og Felsenburgh, denne mystiske Fremtoning! Det var

altsaa hans Værk, det var ham, der havde fuldbyrdet denne Bedrift, som stod uden Lige i Historien! Hvad var han for et Menneske? Hvad var hans Bevæggrunde, hans Fremgangsmaade? Og hvorledes vilde han udnytte sin Sejr? Det ene Spørgsmaal efter det andet hvirvlede gennem Percys Hjerne. Indtil det midt i det altsammen slog ned i ham: her oppe i Huset ligger en gammel Kone og venter paa at blive forsonet med Gud, før hun dør.

Han ringede et Par Gange forgæves. Endelig saae han, der blev tændt Lys oppe paa første Sal.

— Der er sendt Bud efter mig, sagde han til den forskræmte Tjenestepige, som lukkede ham op. Jeg skulde have været her Klokken to og tyve, men jeg kunde ikke komme frem for Folk.

Pigen gjorde ham et forvildet Spørgsmaal.

— Ja, det er sandt! svarede han. Der bliver ikke Krig, Verdensfreden er sluttet. Men vær saa god at føre mig ovenpaa.

Idet han gik gennem Gangen, havde han en ubehagelig Følelse af at gaa paa forbudne Veje. Det var altsaa her, Brand boede, denne glødende Modstander af hans Gud! Og her listede han, en Præst, sig rundt i Nattens Mulm og Mørke.

„Jeg kommer i hvert Fald ikke ukaldet,“ tænkte han.

Foran Døren til Sygeværelset vendte Pigen sig om imod ham og sagde:

— Herren er formodentlig Læge?

— Det bliver min Sag! svarede Præsten kort og aabnede Døren.

Endnu inden han havde faaet den lukket, hørte han en lille Klagelyd henne fra Hjørnet.

— Aa, Gud være lovet! Jeg var saa angst, Han skulde have glemmt mig. De er Præst, ikke sandt?

— Ja. Kan De ikke huske, De har set mig i Domkirken?

— Jo, jo, Pater! Jeg saae Dem bede. Aa, Gud være lovet.

Percy stod et Øjeblik og saae paa den Syge. Hendes Ansigt røbede stærk, indre Bevægelse, Øjnene glinsede som i Feber, og hendes Hænder skælvede. Der var ingen Tvivl, det var ægte nok!

— Tal frit ud, Barn!

— Pater, jeg vil skrifte.

Præsten tog den violette Stola paa og satte sig ved Siden af hende.

Men da Skriftemaalet var endt, vilde den gamle Dame ikke lade ham gaa straks.

— Pater, hvornaar bringer De mig den hellige Kommunion?

Han tøvede et Øjeblik.

— Efter hvad man har sagt mig, ved Hr. og Fru Brand ikke noget om, at jeg skulde komme i Aften.

— Nej, Pater.

— Sig mig, er De meget syg?

— Jeg ved ikke. De siger mig ikke noget. I Nat troede jeg, jeg skulde dø.

— Hvornaar vil De modtage den hellige Kommunion? De kan selv sige, naar De ønsker det.

— Saa maaske jeg maa sende Bud efter Dem om en Dags Tid eller to? Pater, skal jeg fortælle min Søn, De har været her?

— De er ikke forpligtet til det.

— Hvis De synes det, vil jeg gøre det.

— De kan jo tænke over det, og saa lade mig vide, hvad De bestemmer Dem til — — De har vel hørt den store Nyhed?

Hun nikkede lidt, men det lod ikke til at interessere hende det allerfjærneste, og Percy følte som et Stik i Hjertet af Skam over sig selv. Naar alt kom til alt, hvad var saa Østrigets og Vestrigets gensidige Forsoning mod en Sjæls Forsoning med Gud!

— Det kan have stor Betydning for Deres Søn, sagde han. Efter alt at dømme er han jo ifærd med at blive en stor Mand.

Den Syge laa og saae paa ham uden at svare. Der spillede et lille Smil om hendes Læber, og Percy tænkte paa, hvor ungdommelig hun dog saae ud trods sine gamle Træk. Pludselig blev hun meget alvorlig og sagde:

— Pater, jeg vil ikke holde paa Dem mere; men sig mig kun endnu dette ene: hvem er den Mand?

— Felsenburgh?

— Ja!

— Ingen ved det, men rimeligvis bliver det opklaret endnu i Morgen, for han kommer til London i Aften.

Den Gamles Ansigt forandrede sig saa pludseligt, at Percy troede, hun fik et Hjærteanfald. Musklerne trak sig sammen, og hendes Øjne udtrykte ligefrem Rædsel.

— Hvad er der, Barn?

— Jeg bliver saa forfærdelig angst, naar jeg tænker paa den Mand. Han kan ikke gøre mig nogen Fortræd, vel? Han har ingen Magt over mig, nu jeg er vendt tilbage til Kirken?

— Nej, vist ikke! Hvad ondt skulde han vel kunne gøre Dem?

Men den Syge saae stadig lige rædselslagen ud. Percy bøjede sig ned over hende.

— De maa ikke ligge og gøre Dem unødvendige Bekymringer, sagde han. Stol kun trygt paa Frelseren, saa kan ingen gøre Dem noget ondt.

Han talte til hende som til et Barn. Men hun blev ved at knibe Læberne krampagtig sammen, og hendes Øjne flakkede uroligt frem og tilbage i det halvmørke Værelse.

— Hvad er der, Barn? Sig mig, hvad De er bange for. Ved De noget om Felsenburgh? Har De drømt noget uhyggeligt om ham?

Fru Brand nikkede bekræftende, og for første Gang følte Percy sig underlig angst tilmode. Mon den gamle Dame var blevet gal? Eller hvorfor kunde den Mands Navn ogsaa indgyde *hende* en saadan Skræk? Han kom til at tænke paa, at det nylig var gaaet Pater Blackmore ligesaa. Men saa tog han sig sammen og sagde:

— Fortæl mig, hvad De har drømt.

Hun rejste sig lidt op i Sengen, idet hun stadig saae sig forfærdet omkring. Saa greb hun om Præstens Haand med sin lille rynkede, ringbesatte Haand og knugede den fast.

— Er Døren rigtig lukket, Pater? Er der ingen, der kan høre os?

— Nej, nej, Barn, vist ikke. Men hvorfor ryster De saadan? De maa ikke være overtroisk.

— Saa hør, Pater, hvad jeg saae før. Jeg var i et Hus, jeg ved ikke hvor, et gammeldags mørkt Hus. Jeg syntes,

jeg var Barn, og jeg var saa forfærdelig bange. Der var mørkt i alle Gangene, og jeg løb og græd og raabte og kunde ikke se Lys nogen Steder. Men saa hørte jeg en Stemme langt borte Pater. — —

Hun stansede og knugede Præstens Haand endnu fastere. Der var ikke en Lyd at høre i hele Huset, kun udefra Togenes Susen og én Gang ligesom et stort Brag — Percy begreb ikke af hvad.

— De kommer vist til at skynde Dem, sagde han. — Naar vilde de andre være tilbage?

— Mabel sagde, ikke før to Men hør nu Pater . . . Jeg var i hint Hus og jeg hørte Stemmer, og jeg gav mig til at løbe, til jeg naaede en Dør, der skinnede Lys ud under. Der stansede jeg Kom nærmere, Pater!

Hendes Stemme var blevet mere og mere svag og lød nu kun som en Hvisken, og hendes Øjne hang ved Præsten, som vilde de holde ham fast med Magt.

— Jeg stansede, Pater, jeg turde ikke gaa ind. Jeg kunde høre, der blev talt, og jeg saae ganske tydeligt Lyset under Døren. Men jeg turde ikke gaa ind. Og paa én Gang vidste jeg, det var Felsenburgh, som var derinde!

Nedenunder blev en Dør pludselig lukket haardt i, og man hørte Skridt i Gangen. Percy rejste sig hurtigt.

— Hvem er det? spurgte han.

To Mennesker kom op ad Trappen i temmelig højroret Samtale.

— Det er min Søn og Svigerdatter! sagde Fru Brand. Hvad skal jeg dog? — — — Pater . . . hvad skal jeg? . . .

Hun blev afbrudt ved, at en blød og harmonisk Kvindestemme sagde udenfor Døren:

— Der er Lys hos hende endnu. Kom, Oliver, men gaa stille.

Saa blev Døren lukket op.

FEMTE KAPITEL

I

Et Udbrud — og saa Tavshed, mens en høj, smuk, ung Kvinde med skinnende graa Øjne kom frem i Stuen og stansede, fulgt af en Mand, som Percy straks kendte fra Billeder. Der lød en høj Klynken henne fra Sengen, og Præsten løftede uvilkaarligt sin Haand for at tysse . . .

Oliver aabnede sine Læber og lukkede dem igen. Endelig mægtede han at tale.

— Hvem er den Mand? sagde han langsomt.

— Oliver, brød den unge Kvinde ud og vendte sig mod ham. Det er den Præst, jeg saae den Gang —

Den Anden gjorde et Skridt frem.

— En Præst, udbrød han. Jeg troede —

Percy drog Vejret dybt for at blive rolig.

— Ja, jeg er Præst, sagde han.

Atter et Klynk fra Sengen, og Percy, som vendte sig derhen imod, saae den unge Kvinde i Færd med at afføre sig den tynde Støvfrakke, hun bar over sin hvide Dragt.

— Har du sendt Bud efter ham, Moder? udbrød saa Oliver. Hans Stemme dirrede. Den unge Kvinde strakte Haanden ud.

— Rolig, min Ven, sagde hun. Og De, min Herre —

— Ja, jeg er Præst, gentog Percy atter og vidste næppe, hvad han sagde.

— Og De har understaaet Dem til at komme her, i *mit* Hus! brød den unge Mand ud og traadte ind paa Livet af Percy. De siger, De er Præst? Og De har været her hele Aftenen?

— Siden Midnat.

— Og De har ikke —

Mabel stillede sig midt imellem dem.

— Oliver, sagde hun, dirrende af undertrykt Sindsbevægelse, ingen Scene her! Stakkels Mor er for syg! Vil De være saa venlig at gaa nedenunder, min Herre!

Percy bevægede sig hen mod Døren, og Oliver lod ham komme forbi. Ved Døren stansede Præsten, vendte sig og løftede sin Haand.

— Gud velsigne Dem! sagde han hen mod Sengen, gik saa ud og ventede udenfor Døren. Han kunde høre, der blev talt indenfor, og skælne den unge Kvindes medlidende Stemme. Saa stod Oliver ved Siden af ham, hvid som Aske i Ansigtet og sitrende over hele Legemet. De fulgtes ad ned ad Trappen.

Og med ét syntes det altsammen Percy som en utrolig Drøm. Det var kommen saa uventet, var saa urimeligt. Det Værste, som kunde tænkes, var hændt — det kunde ikke være værre, det var hans eneste Trøst.

Oliver stødte en Dør op, drejede paa en Knap og gik ind i det pludselig oplyste Værelse, fulgt af Percy. I Tavshed pegede han paa en Stol, og Percy satte sig, medens Oliver, med Hænderne dybt i Jakkelommerne, blev staaende foran Kaminen.

Percy havde Tid til at mærke sig alle Enkeltheder i Værelset — det dybt foraarstrønne Gulvtæppe, de lige nedhængende tynde Silkegardiner, fem, seks lave Borde med en Rigdom af Blomster i Vaser, Bøger i Hylder lavt hen langs Væggene. Det hele Værelse var fyldt af tung Rosenduft, skønt Vinduerne stod vidtaabne, og Nattevinden stadig bevægede Gardinerne sagte. Det var en Kvindes Værelse, sagde han til sig selv. Derpaa betragtede han den unge Mand, der stod slank og spændstig foran ham — det mørkegraa Jakkeseæt, omtrent som hans eget — Hagens smukke Bue, den rene lyse Ansigtifarve, den smalle Næse, de ideale Øjenbryn, det mørke Haar. „En Digtters Ansigt,“ tænkte han ved sig selv. Og den hele Personlighed var kraftig og levende.

Saa hørte han Døren gaa og rejste sig lidt, idet Mabel kom ind. Hun gik lige over til sin Mand og lagde Haanden paa hans Skulder.

— Sæt dig ned, min Ven, sagde hun. Vi maa tale nærmere om dette. Vær saa god at tage Plads, min Herre!

De satte sig alle tre, Percy paa den ene Side, Mand og Hustru i en ligerygget Sofa paa den anden.

Den unge Kvinde begyndte igen.

— Dette maa ordnes straks, sagde hun, men uden nogen Tragedie. Ingen Scene, Oliver! Du overlader helt dette til mig! Vær saa venlig ikke at se fortrydelig ud, min Ven! jeg skal nok ordne det paa det Bedste!

Percy saae et giftigt Blik glimte ud fra den unge Mands Øjne. Den unge Kvinde saae det ogsaa, alt mens hun lod sine stærke, muntre Øjne vandre fra den ene til den anden. Hun lagde sin Haand paa sin Mands Knæ.

— Oliver — se ikke saa vredt paa den Herre! Han har ikke gjort dig noget ondt!

— Ikke noget ondt! knurrede den anden dæmpet.

— Nej, ikke det ringeste! Det har jo ikke Spor at sige, hvad det stakkels kære Væsen deroppe tror eller tænker. Men nu vilde jeg bede Dem, min Herre, sige os, hvorfor De kom herhen!

Percy tog Vejret dybt. Den Maade at tage Sagen paa havde han ikke ventet sig.

— Jeg kom herhen for at genoptage Fru Brand i den katolske Kirke, sagde han.

— Og det har De nu gjort?

— Ja, det har jeg gjort!

— Vilde De være saa god at sige os Deres Navn? Det gør det Hele mere nemt!

Percy nølede et Øjeblik. Saa besluttede han at møde hende paa det Terræn, hun selv havde valgt.

— Gærne. Mit Navn er Franklin.

— Altsaa Pastor Franklin? spurgte den unge Kvinde med en ganske svag spotsk Bilyd i det Eftertryk, hun lagde paa det første Ord.

— Ja! Pastor Percy Franklin fra Ærkebispegaarden i Westminster, sagde han roligt.

— Vel. Og vil De nu, Pastor Percy Franklin, være saa venlig at fortælle os, hvorfor De kom herhen?"

— Fru Brand sendte Bud efter mig.

— Hvorledes det? Med hvem?

— Det har jeg ikke Lov at sige.

— Vel Er det muligt at faa at vide, til hvad Nytte det er at blive optaget i den katolske Kirke.

— Derved bliver Sjælen igen forsonet med Gud.

— Ah! (Oliver — du maa være rolig!) Og hvordan bærer De Dem ad dermed, Pastor Franklin?

Percy rejste sig brat.

— Dette her kommer der ikke noget ud af, Frue! sagde han. Til hvad Nytte alle disse Spørgsmaal?

— Til hvad Nytte, Pastor Franklin? Den unge Kvinde saae paa ham med store, forbavsede Øjne. Ih — vi vil gjerne vide det! Der er vel ingen kirkelige Love, som forbyder Dem at sige det?

Percy stod usikker. Han begreb ikke, hvad hun tilsigtede. Men det var ham klart, at blev han hidsig, vilde det kun være til Fordel for de Andre, altsaa satte han sig ned igen.

— Nej, det er der ikke, svarede han. Jeg hørte altsaa Fru Brands Skriftemaal og gav hende Syndsforladelse.

— Aa, saadan — dermed er det gjort! Og saa?

— Ja, egentlig skulde hun ogsaa modtage den hellige Kommunion og den sidste Salvelse, saafremt Døden er nær forestaaende

Oliver rørte paa sig.

— Du Godeste! udbrod han sagte.

— Oliver! sagde den unge Kvinde bedende. Du har lovet at overlade dette til mig! — De ønsker altsaa, Pastor Franklin, endnu at give min Moder de andre Ting, De nævnte?

— Det er ikke absolut nødvendigt, sagde Præsten, der havde en ubehagelig Følelse af at tabe i dette Spil.

— Ikke absolut nødvendigt? Men De vilde dog gjerne . . . ?

— Hvis det er muligt, ja. Men jeg har gjort, hvad der er strengt nødvendigt!

Han havde hele sin Viljekraft behov for at være rolig. Han var som en Mand, der har væbnet sig i Panser og Plade og finder, at hans Modstandere er lutter Taageskikkelser. Her vilde han give, hvad det skulde være, blot for at Oliver skulde fare op og gaa løs paa ham. Dette Kvinde-menneske var dem begge for overlegen!

— Det *har* De! sagde hun nu blidt. Jeg tror næppe, at min Mand vil give Dem Løv at komme her igen. Det glæder mig imidlertid, at De har gjort, hvad De anser for

strængt nødvendigt — det glæder mig baade paa Deres Vegne, Pastor Franklin, og paa min stakkels gamle Mors Vegne. Og vi — *vi*, (her knugede hun Haanden om Oliver's Knæ) vi bryder os slet ikke om det! Der er blot én Ting endnu.

— Og det er? spurgte Percy, som ikke havde ringeste Anelse om, hvad det vel kunde være.

— I Kristne — ja, undskyld, hvis jeg saarer Dem, men det er nu saadan — I Kristne er slemme til at renommere med Omvendelser og Statistiker over Konversioner. De vilde bevise os en meget stor Tjeneste, Pastor Franklin, hvis De vil love os, ikke at offentliggøre noget om, hvad her er sket. Det vilde være saa ubehageligt for min Mand!

— Fru Brand — begyndte Præsten.

— Pastor Franklin! De er bleven pænt behandlet her i Huset. Ingen Voldsomhed, ingen Oprin. Vi lover Dem heller ikke at lade Moder noget høre. Vil De til Gengæld love, hvad jeg her beder Dem om?

Percy havde ingen Tid til at overveje. Han svarede øjeblikkeligt.

— Jeg lover det!

Mabel drog et Suk af Tilfredshed.

— Saa er alt i Orden. Vi er Dem saa taknemlige ... Maa-ske er det muligt, at min Mand giver Dem Lov at komme her for at holde Kommunion og det øvrige —

Atter gav det et Sæt i Oliver.

— Vi vil se, hvad der kan gøres. I hvert Fald har vi nu Deres Adresse og kan lade Dem det vide . . . De tager tilbage til Westminster i Aften, Pastor Franklin?"

Han nikkede.

— Blot De kommer frem. Hele London er paa Benene. De har maaske hørt —

— Om Felsenburgh? spurgte Percy.

— Ja! — Julian Felsenburgh! sagde den unge Kvinde, og der kom et straalende Udtryk i hendes Ansigt. Julian Felsenburgh, gentog hun langsomt. Han er i London i Aften og vil foreløbig blive i England!

Atter fornam Percy en Isnen af Angst igennem sig ved Nævnelser af hint Navn.

— Saa er vel Freden sluttet, sagde han.

— Ja, sagde hun, næsten medlidende, Freden er sluttet. Endelig er der Fred paa Jorden!

Hun gik et halvt Skridt hen mod ham, og hendes Ansigt blussede som en Rose. Hun løftede Haanden let.

— Gaa tilbage til London, Pastor Franklin, og brug Deres Øjne! De vil faa *ham* at se, og mere til! (Hendes Stemme begyndte at sitre). Og saa vil De maaske forstaa, hvorfor vi har behandlet Dem, som vi har — hvorfor vi ikke længer frygter Dem og Deres! Aa — De vil forstaa det, Pastor Franklin, om ikke i Aften, saa i Morgen, og om ikke i Morgen, saa om meget kort Tid!

— Mabel! udbrød hendes Mand.

Den unge Kvinde fløj ham om Halsen og kyskede ham.

— Aa, Oliver, jeg skammer mig slet ikke! Lad ham gaa og se selv! God Nat, Pastor Franklin!

Fortvivlet, fortumlet gik Percy hen mod Døren. Dør vendte han sig endnu en Gang. Midt i Værelset stod de to — som forklarede i det milde, solskinsklare Lys. Hun havde lagt Armen om sin Mands Skulder og lyste, rank og ung, som en Ildstøtte. Heller ikke i hans Ansigt var der nogen Vrede mere — kun næsten overnaturlig Stolthed og Sikkerhed. De smilede begge.

Percy vendte sig og gik ud i Natten.

II

Percy vidste ikke andet, end at han var Dødsens angst, da han sad i den overfyldte elektriske Vogn, der hvirvlede ham ind til London. Han hørte næppe, at der blev talt rundt om ham, endnu mindre forstod han, hvad han hørte. Kun lidt efter lidt blev det ham klart, at London var ude af sig selv af Begejstring, at besynderlige Optrin havde fundet Sted, at Felsenburgh havde talt om Aftenen i Pauls-Huset den fordums St. Pauls-Kirke.

Han gøs, naar han tænkte paa, hvad han nylig havde overstaaet. Han havde en Fornemmelse af at have staaet Ansigt til Ansigt med det Overnaturlige. Saa kom han til at fryse, begyndte at blive søvnig, saa søvnig, at han end

ikke undrede sig over, at han sad her i en overfyldt Sporvogn en Sommermorgen Kl. to

Tre Gange maatte Vognen stanse, og han foer op og stirrede ud paa den Forvirring, der alle Vegne gav sig til Kende. Folk løb frem og tilbage mellem Sporene — et Par Vogne laa og var knuste — Tuden og Signaler fra alle Kanter

Da han endelig atter traadte ud paa Perronen, fandt han, at den omtrent saae ud, som da han for to Timer siden havde forladt den. Samme tætte Trængsel og samme flammende Indskrift oppe under Uhret. Uden at vide hvordan kom han ind i en Elevator, og et Minut efter var han ude paa Trappen bag Stationen.

Ogsaa her mødte ham et overraskende Skue. Lamperne brændte stadig, men bag dem lysnede allerede det første blege Gry. Gaden, som løb lige ned til det gamle kongelige Slot, var som brolagt med Menneskehoveder. Til begge Sider var alle Huse illuminerede og langt borte Paladsets Linjer, tegnede med Ild mod Himlen. Støjen var ubeskrivelig — Stemmer, Horn, Trommer, Trin, Lyden af rullende Vogne nede fra Jærnbanestationen — alt samlede sig til en overvældende Drønen, hvoraf Skrig slog op som smaa Luer.

Det var umuligt at røre sig. Percy stod iøvrigt meget godt, med Udsigt ned over Victoria Street og til Domkirkens Klokketaarn, der ogsaa var illumineret. Han syntes, det var Aartusinder siden, han havde set det sidst.

Langsomt blev det ham klart, at Mængden om ham var anderledes end alle andre Folkeopløb, han havde været med til. Det var, som om den havde en Sjæl — som om Tusinder af enkelte Celler her havde samlet sig til ét vilende og følede og tænkende Væsen. Det var, som om noget skulde sættes i Verden, og de Stemmer, han hørte, syntes ham at varsle om den Fødsel, der stundede til. En kæmpemæssig Menneskehed strakte her sine Lemmer, saa langt han kunde se og rimeligvis ud gennem hele den store By — strakte sig og ventede paa, at noget skulde ske. . . .

Han spurgte ikke sig selv om, hvad de ventede paa. Han vidste det — og vidste det dog ikke. De ventede paa en Aabenbaring — en Aabenbaring af noget, de altid havde higit efter, og som de nu aldrig skulde miste

Han havde en Følelse af at have oplevet alt dette en Gang før Ja, nu vidste han det — som Barn havde han altid tænkt sig Dommedag saaledes — tænkt sig, at saaledes skulde Menneskeheden en Gang stedes for Jesus Kristus Ak, Jesus Kristus! Hvor lille han med et var bleven — virkelig nok, men saa ubetydelig — saa fjærn fra hele denne vældige Virkelighed! Percy saae op til Klokketaarnet. Ja — der var en Relikvie af det sande Kors deroppe, vidste han. Et lille Stykke af det Træ, hvorpaa en fattig Mand var død for tyve Aarhundreder siden . . . Det var længe siden, det var meget længe siden

Percy forstod næppe, hvad der foregik i ham. „O Jesus, vær mig ikke en Dommer, men en Frelser,“ udrød han med et og favnede om Søjlen, han stod ved. Et Øjeblik efter var det, som om Bønnen haabløst og gavnløst var vejret hen i denne tunge, mægtige Menneskeluft . . . Havde han ikke læst Messe i Morges, i hvide Klæder? Jo — og den Gang troede han endnu, fortvivlet, men oprigtigt. Medens nu

At se ind i Fremtiden var ligesaa unyttigt som at se tilbage i Fortiden. Der var ingen Fremtid, ingen Fortid, der var kun ét evigt, nuværende og altafgørende Øjeblik

Saa slap han alle Tanker og begyndte atter at se med legemlige Øjne. Daggryet steg mere og mere og syntes dog intet i Sammenligning med Gadernes straalende Lyshav. „Vi trænger ikke mere til nogen Sol,“ hviskede han sørgmodigt hen for sig, „det jordiske Lys er os nok!“

Saa lyttede han ud i Larmen, og det bares ham for, at der langt, langt ude mod Øst ligesom begyndte at blive stille . . . En Mand, der hele Tiden havde staaet bag ham og talt ustanseligt, tav med ét . . . Og langt borte fødtes der ud af det Fjærne et Raab, en Lyd-Dønning, en Bølge som af sommerlig stigende Flod. Den voksede, nærmede sig, gik hen over ham som et Sus i hans Øren. Det var ingen enkelt Røst — men det var den nyfødte Kæmpes første Aandedræt . . . Percy opdagede, at han ogsaa selv stod og raabte. Han vidste ikke, hvad han selv sagde, men han kunde ikke tie. Det var, som havde han drukket Vin, saadan ildnede det gennem alle Aarer og Nerver. Og da han stirrede ned ad den lange Gade og hørte det uhyre Raab dønne bort ned mod Slottet som en udrullende Ebbe

— da vidste han, hvorfor han havde raabt, og hvorfor han nu tav

Thi derude i det Fjærne der viste sig i Luften en slank, fiskeformet Ting, hvid som Mælk og rødmende i Morgenrøden. Den viste sig dernede, drejede og kom nærmere — ligesom baaren af den Bølge af Tavshed, der gik hen under den. Paa udbredte Vinger sejlede Luftskeibet op gennem den lange Gade, ikke tyve Fod over Mængdens Hoveder. . . .

Da Percy atter kom til Bevidsthed — thi han var ligesom kun bevidst i Øjeblikke — var den hvide Ting endnu nærmere. Han sagde til sig selv, at det jo kun var et Luftskeib, og at han havde set hundred af samme Slags tidligere. Og dog var dette forskelligt fra alle andre

Se, nu var det endnu nærmere . . . Det flød ganske stille, som en Maage hen over Havet. Han saae tydeligt Styrmandens Hoved over Rælingen — han hørte den sagte, snurrende Lyd af Skruen. Og saa saae han det, han ventede paa.

Højt paa Midterdækket stod der en Stol, betrukken med Hvidt og prydet med et Tegn, man ikke kunde skælne, paa det øverste af Rygstødet. Og i Stolen sad, ubevægelig og ene, en Skikkelse at se til som en Mand. Manden rørte sig ikke; hans sorte Dragt stod skarpt mod den hvide Grund; hans Hoved var højt løftet, og nu og da saae han fra den ene Side til den anden.

Nærmere kom Skibet, i lydløs Tavshed. Manden drejede Hovedet, saa at hans Ansigt blev tydeligt at se — et blegt, stærkt markeret Ansigt — en ung Mands Ansigt, med sorte, brede Øjebryn, tynde Læber og hvidt Haar.

Saa saae han til den anden Side — Styrmanden lagde Roret om — og Skibet gik om Gadehjørnet ned mod Slottet.

Der var En, som hvinede hysterisk op — der var nogen, som græd — og saa brød Bifaldsraabet atter løs som en Torden.

ANDEN BOG

KAMPEN

Og der blev givet Dyret Magt til at føre Krig mod de Hellige og at overvinde dem, og der blev givet det Magt over alle Stammer og Folk og Tungemaal og Folkeslag.

Og de tilbød det alle, som bor paa Jorden.

(Johannes Aabenbaring XIII, 7 og 8.)

FØRSTE KAPITEL

I

Næste Dags Aften sad Oliver Brand i sit Arbejdsværelse og læste den ledende Artikel i *Det nye Folk*. Bladets Redaktør skrev her om den foregaaende Aftens Begivenheder:

„Først nu er vi saa vidt vaagnet af vor Begejstringsrus, at vi kan begynde at overse, hvilke vidunderlige Resultater denne evig mindeværdige Nats Begivenheder vil have. Men før vi gaar over til at omtale Følgerne, vil vi i al Korthed fortælle om selve Festen. Endnu i Gaar Aftes gik vi rundt i angstfuld Forventning af Løsningen paa det store svimlende Spørgsmaal, og da Klokken slog en og tyve, var der i hele London kun fyrretyve Mennesker, der vidste, at det var løst. og at Faren var overstaet. I Løbet af en halv Time traf Regeringen i al Hemmelighed omfattende Foranstaltninger: nogle faa Udvalgte blev underrettet om den store Nyhed, Politiet blev varskoet, og seks Regimenter Soldater udkommanderede for at opretholde Orden i Garderne. I Pauls-Huset blev der gjort Forberedelser til Festen, der gik Bud til Jærnbaneselskaberne, og præcis Klokken halv toogtyve blev Resultatet af Pariserkongressen ved Hjælp af elektriske Plakater offentliggjort i alle Bydele i London samt i alle Landets større Byer. Tiden og Pladsen tillader os ikke her at omtale den beundringsværdige Maa-de, hvorpaa Politiet optraadte, vi indskrænker os til at meddele, at i hele London forefaldt kun henved halvfjerds alvorlige Ulykkestilfælde.

Allerede Klokken toogtyve var Pauls-Huset overfyldt til sidste Plads. Koret var forbeholdt Parlamentets Medlem-

mer og de ministerielle Embedsmænd. I Gallerierne havde en Mængde Damer taget Plads, til Skibet var der fri Adgang for alle. Tilstrømningen var imidlertid saa kolossal, at i Løbet af et godt Kvarter var Pauls-Huset fyldt og alle Londons Gader en Fjerdingsvej rundt saa at sige ufremkommelige.

Den første Taler var Oliver Brand, og det maa siges, at noget heldigere Valg kunde næppe være truffet. Det frække Attentat, han nylig var Genstand for, er endnu i frisk Erindring og har vundet ham alles Sympathi. Hans ildfulde og begejstrede Tale var et levende Udtryk for hele Forsamlingens Tanker og Følelser; et Referat af den findes andet Steds i Bladet. Efter ham havde Førsteministeren Ordet, saa Marineministeren, dernæst Sekretæren for de udenrigske Anliggender og endelig Lord Pemperton. De talte alle ganske kort, og kun for yderligere at bekræfte den store Nyhed. Henimod Klokken tre Kvarter paa treogtyve hørtes begejstrede Leveraab ude fra. Det var den amerikanske Deputation, som ankom fra Paris. Medlemmerne begav sig ind i Pauls-Huset gennem den sydlige Dør i det gamle Kor og tog Plads paa Tribunen. Ordet blev derpaa givet til hver især af dem, og der er blandt Talerne især Grund til at fremhæve Mr. Markham som den, der med al Bestemthed henpegede paa, at naar Amerikas Anstrængelser for at sikre Verdensfreden er blevet kronet med Held, saa er det Julian Felsenburgh vi ene og alene kan takke derfor.

Mr. Felsenburgh var paa dette Tidspunkt endnu ikke kommet tilstede, men Mr. Markham mente, at han kunde ventes hvert Øjeblik. Han gik derpaa over til — saa vidt det i Korthed var muligt — at forklare, paa hvad Maade det var lykkedes Felsenburgh at udføre denne Bedrift, der altid vil staa som den vidunderligste, Historien kan opvise. Det syntes af hans Ord at fremgaa, at Mr. Felsenburgh — hvis Biografi vi bringer andensteds i Bladet — rimeligvis er den største Taler, Verden nogensinde har set. (Vi bruger med Forsæt saa stærke Ord). Han synes lige godt at være alle Sprog mægtig. I de otte Maaneder Kongressen varede, har han talt paa ikke mindre end femten forskellige Sprog. Han viste tillige den mest indtrængende Forstaaelse af den menneskelige Natur og af alle de Former, hvorunder

hint guddommelige Væsen aabenbarer sig. Især syntes han at sidde inde med et fuldkomment Kendskab til de utallige østerlandske Sekter og Kaster, han kom i Berøring med — deres Historie, deres Fordomme, deres Frygt og Haab og Forventninger. Som Mr. Markham rigtigt bemærkede, er Felsenburgh aabenbart den første fuldkomne Frugt af hin kosmopolitiske Kultur, der har været alle forudgangne Aarhundreders Maal. I ni Byer i Orienten — Damaskus, Irkutsk, Konstantinopel, Kalkutta, Benares, Nankin og endnu tre andre — blev han af Muhamedanerne hyldet som Messias. I hans Fædreland, Amerika, lyder kun Lovtaler over ham. Der er ingen om end nok saa lille Plet paa hans Navn, intet af den Slags, som ellers desværre klæber ved amerikanske Statsmænd. Ingen gul Presse har hjulpet ham i Vejret, han har aldrig drevet Bestikkelse og aldrig ladet sig bestikke. Ja, han har end aldrig dannet noget Parti. Han er ene om Sejren, som han har været ene om Kampen. Alle, der i Nat havde det Held at høre Mr. Markhams Tale, vil forstaa os, naar vi siger, at Virkningen af disse Ord simpelthen var ubeskrivelig.

Der herskede den dybeste Stilhed i hele den mægtige Forsamling, da han sluttede, og som et Udtryk for den almindelige Betagelse istemte Organisten Præludiet til Frimurerhymnen. Alle stemte i, og Sangen slog fra Pauls-Huset ud over Gader og Stræder — et helt Folk sang med i jublende Begejstring. Den gamle Stad London forvandlede i hine faa Minutter til et Tempel for Herren.

Vi har nu naaet det vanskeligste Punkt i vort Referat, og vi indser klart, at ethvert Forsøg paa at give en Beskrivelse her maa glippe. De største Ting fortælles bedst i de simpleste Ord.

Det fjerde Vers af Frimurerhymnen var altsaa omtrent afsunget, da en Herre i sort Dragt steg op ad Trinene til Tribunen. Straks lagde man ikke Mærke til ham, men pludselig saae man, at der blev Røre blandt den amerikanske Deputations Medlemmer. Sangen begyndte at blive usikker og forstummede endelig ganske, mens den Fremmede, hilsende til Højre og Venstre, banede sig Vej hen til den Plads, der ventede paa ham, lige midt paa Tribunen. Der hændte nu det, at Organisten, som ikke havde mærket noget, vedblev at spille videre — men en Lyd fra Menneske-

mængden som en dump Stønnen bragte ham til at holde inde. Ingen Hurraraab fulgte. I Steden bredte en dyb Tavshed sig ud over Mængden og meddelte sig som ved Magnetisme til alle dem, der ventede udenfor. Da Mr. Felsenburgh — thi ham var det — begyndte at tale, var det i den mest overvældende Tavshed.

At give et Referat af hans Ord vilde være forgæves. Alle Referenter lod Blyantet hvile, mens han talte. Talen, der blev holdt paa Esperanto, var iøvrigt meget ligefrem og ganske kort. Mr. Felsenburgh nøjedes med at konstatere, at almindeligt Broderskab nu var indført paa Jorden, med at lykønske alle, i hvis Lod det var faldet at opleve denne Fuldkommelse af Menneskehedens Historie, og med endelig at rette en Tak til hin Livets Aand, der nu er bleven Kød paa Jorden.

Vi kan gengive disse Ord, men hvad vi ikke kan gengive, det er Indtrykket af den Personlighed, som stod bag Orde. Mr. Felsenburgh syntes at være først i Tredverne, en rank Skikkelse, skægløs, med mørke Øjne og Bryn, men med helt hvidt Haar. Han stod, medens han talte, saa godt som ubevægelig, med Hænderne paa Balustraden, og Ordene kom langsomt, tydeligt med høj, klar Røst. Da han tav, blev han staaende et Øjeblik, som om han ventede.

Intet Svar — uden et Suk, der i dens Øre, som hørte det, lød, som om Verden for første Gang aandede frit ud — og saa atter hin sælsomme, hjærtægribende Tavshed. Mange græd stille, Tusinders Læber bevægede sig lydløst, alles Øjne var rettede mod hin beskedne Skikkelse, som om alt deres Haab var knyttet dertil. Saaledes har for Aarhundreder siden Menneskenes Øjne været vendt mod den Mand, der er gaaet over i Historien som Jesus af Nazareth.

Mr. Felsenburgh blev staaende endnu et Øjeblik, saa vendte han sig, gik tværs over Tribunen og forsvandt.

Et Øjensvidne beretter følgende om, hvad der gik for sig udenfor Pauls-Huset.

Felsenburghs hvide Luftskeib, som nu er saa kendt af alle, der var i London i Nat, holdt omtrent tyve Fod over den lille, sydlige Dør i det gamle Kor. Lidt efter lidt sivede det ud, hvem det var, Luftskeibet ventede paa. Saasart derfor Felsenburgh viste sig i Døren, gik hint samme dybe Suk hen over Pauls Kirkegaard som nylig gennem Temp-

let og fulgtes af samme dybe Stilhed. Skibet sænkede sig, dets Herre gik ombord, hvorpaa det atter hævede sig til tyve Fods Højde. Man ventede paa en Tale, men Felsenburgh sagde intet. Nogle Sekunder hang Skibet ubevægeligt i Luften, og saa begyndte hin vidunderlige Fart gennem Byen, som London aldrig vil glemme. Fire Gange i Løbet af Natten omsejlede Felsenburghs Skib vor vældige Hovedstad, og han selv stod stadig paa Skibet uden at mæle et Ord. Men overalt, hvor han viste sig, blev han modtaget med samme dybe Suk, fulgt af samme store Stilhed. To Timer efter Solens Opgang saaes det hvide Skib over Hampstedet og forsvandt derpaa mod Nord, bærende den Mand, hvem vi i Sandhed kan kalde Verdens Frelser.

Hvad er der endnu at tilføje?

Enhver Forklaring af det Skete er overflødig. Skulde vi tilføje noget, kan det blot være dette, at nu endelig er hin nye Æra oprundet, som alle Profeter og Politikere, alle Lidende og alle Døende, alle de, som have Møje og ere besværede, forgæves har sukket efter og haabet paa. Med de ydre Stridigheder er ogsaa de indre bilagt. Det er forbeholdt Fremtiden at vise os, hvilket Værk endnu venter paa den Mand, som har aabnet en ny Æra for Menneskeheden!

Et er vist: at det, han allerede har udrettet, er af aldeles uberegnelig Værdi. Takket være ham vil Østen aldrig mere blive vor Fjende. Alle Mennesker i hele Verden, lige fra de højst civiliserede Folkeslag og ned til de fanatiske Barbarer, alle, alle forstaar, at Krigen nu er udryddet af Jorden. „Jeg er ikke kommet for at bringe Fred, men Sværd,“ sagde Kristus, og vi ved alle, hvor bitterlig sande de Ord var. „Jeg er ikke kommet for at bringe Sværd, men Fred,“ lyder Svaret fra alle dem, som for Alvor har vendt Kristus Ryggen. Det Kærlighedens og Enighedens Baand, der allerede længe har knyttet os Vestlændere til hinanden, binder os nu ogsaa til vore Brødre i Østen. Ikke Vaabenmagten, men Retfærdigheden skal styre Verden, og Menneskene skal ikke længer bede til en usynlig Gud, der aldrig hjælper dem, men de skal søge deres Styrke i Mennesket, som har forstaaet sin egen Guddommelighed. Det Overnaturlige er dødt; eller rettere vi ved nu, at det aldrig har været til. Det staar nu til os at bringe den nye Lære

til Udførelse, at lægge alle vore Handlinger, Ord og Tanker paa Kærlighedens og Retfærdighedens Alter. Alle Love maa revideres, alle Skranker nedbrydes. Parti skal ikke længere staa mod Parti eller Folk mod Folk eller Land mod Land. Vi er befriede fra den Frygt, som var over al anden — Frygten for det Hinsides. Længe nok har Menneskeheden vaandet sig i Fødselsveer, dens Blod har strømmet for dens egen Daarskabs Skyld, men endelig har den fundet sig selv og fundet Freden. Endelig er Maalet i Sigte — det Maal og den Løn, som En lovede, der ikke vidste, hvad han sagde, og som fornægtede sine egne Ord: Salige er de Fredsommelige, de Sagtmodige, de Barmhjærtige, thi de skal arve Jorden og kaldes Guds Børn.

II

Oliver læste, hvid indtil Læberne. Ved Siden af ham knælede Mabel og læste med.

— Det er Journalistik, sagde Oliver endelig og lænede sig tilbage i Stolen. Fraser og Humbug! Men i og for sig — Sagen i og for sig

Mabel stod op, gik over til Stolen ved Vinduet og satte sig. Hendes Læber aabnede sig, som vilde hun sige noget, men hun tav.

— Kære Barn, sagde hendes Mand, hvad siger du dog?

— Sige? Hvad skal jeg sige?

— Nej, du har Ret! Men hvor kan jeg vide, at jeg ikke drømmer?

— Saa er det en Drøm uden Mage!

Hun rejste sig, gik urolig frem og tilbage, kom hen til sin Mand og knælede atter ned ved Siden af ham.

— Nej, sagde hun og tog hans Hænder i sine — det er ingen Drøm! Det er Virkelighed — omsider Virkelighed! Husker du ikke, at vi saae ham begge — du paa Tribunen, jeg paa Galleriet? Og bagefter paa Gaden, i Mylret, der saae vi ham igen. Og saa var det, vi kom herhjem, og traf Præsten her!

Hendes Ansigt lyste, mens hun talte. Det var, som saae

hun et Syn. Oliver stirrede et Øjeblik paa hende, bøjede sig saa og kyssede hende blidt.

— Ja, min Ven, det er sandt. Men jeg trænger til at høre det atter og atter. Sig mig videre, hvad du saae!

— Jeg saae Menneskens Søn, sagde hun. — Jeg saae Verdens Frelser, som der staar i Bladet. Jeg kendte ham, straks jeg saae ham staaende paa Tribunen — og kendte vi ham ikke alle? Der var som en Lysning om hans Hoved. Nu forstaar jeg det altsammen. Det var ham, vi har ventet saa længe, og nu er Han kommet og har bragt os Fred og Vilje til det Gode. Og da han begyndte at tale, da forstod jeg det endnu tydeligere. Hans Stemme lød som . . . som Havet, saa jævnt . . . saa mægtigt . . . saa klagende . . . og saa stærk. Følte du det ikke ogsaa saadan, Oliver?

Oliver nikkede.

— Jeg overgiver mig helt til Ham, fortsatte Mabel stille og inderligt. Jeg ved ikke, hvor Han er, eller naar Han vender tilbage, og hvad Han i Fremtiden vil gøre. Jeg tror, Han endnu maa udrette meget, før Han bliver erkendt fuldt ud af Menneskene, og imidlertid vil vi elske, haabe og være glade.

Oliver saae op, saae paa hende.

— Kære Mabel . . .

— Hvad mente du med — fortsatte han lidt efter — at han skal blive erkendt fuldt ud?

— Jeg mener, at indtil nu véd Menneskene kun, hvad Han har udrettet, men ikke hvad Han er. Men ogsaa det vil blive aabenbaret, naar Tidens Fylde kommer.

— Og indtil da?

— Indtil da skal I berede Ham Vej! Aa, Oliver, kæreste Ven, vær stærk og trofast!

Hun bøjede sig hen imod ham og kyssede ham. Saa gik hun rask ud af Stuen.

Oliver blev siddende og saae, som han plejede, ud over London, der bredte sig under hans Vindu. Igaar ved denne Tid var det, han var rejst fra Paris. Den Gang vidste han om Fredslutningen — den amerikanske Deputation var jo ankommen — men kendte endnu ikke Fredbringeren. Nu kendte han ham — nu havde han set ham, hørt ham og stod under hans Personligheds Trolddomsmagt. Han kunde

ikke forklare sig selv det, men det var gaaet de andre ganske paa samme Maade. Snowford, Cartwright, Pember-ton og de andre havde alle villet sige noget i Pauls-Huset. Men de forstummede overfor hin Sø af hvide Ansigter, hin dumpe sukkende Lyd og hin gribende Tavshed. . .

Da Oliver og Mabel tog hjem om Natten, havde de set Felsenburgh endnu en Gang. Det hvide Skib var gledet hen over deres elektriske Baad, bærende ham, der med Rette bar Navnet Verdens Frelser . . . Saa var det, de kom hjem og fandt Præsten der.

Det Møde havde overvældet ham af mere end én Grund. Ved første Øjekast havde det nemlig syntes ham, at det var den samme Mand, han havde set paa Talerstolen to Timer før. Ligheden var ogsaa mærkelig — samme unge Ansigt og kridhvide Haar. Mabel havde naturligvis ikke lagt Mærke dertil, hun havde jo ogsaa kun set Felsenburgh i lang Afstand . . . Aa, det var godt, at Mabel havde været saa fornuftig — det vilde have været grueligt, om det var kommen til Scener . . . Iøvrigt syntes alt ham uden Betydning, ogsaa hans Moders Sygdom, alt blegnede overfor den nye Morgen, der med ét var gryet, den Sol, som saa pludselig havde vist sig. Og om en Time vilde han faa mere at vide om, hvad der skulde ske — hele Huset skulde møde i Westminster — det var Regeringens Mening at tilbyde Felsenburgh en fremragende Stilling.

Han kom til at tænke paa Mabels Ord nylig. Ja, nu gjaldt det at sætte det nye Princip i Værk, som var bleven Menneske i hin graahaarede unge Amerikaner — Verdensbroderskabets Princip. Det vilde blive et uhyre Arbejde, thi alt maatte jo fuldstændig omordnes: de udenrigske Forbindelser, Handelen, Politiken, Regeringsformen, alt. Det svimlede for Oliver, naar han tænkte paa det kolossale Arbejde, som ventede. Det stod ham klart, at Verdensfreden vilde medføre endnu større Omvæltninger, end Verdenskrigen vilde have gjort; men det var Omvæltninger til det Gode, fra Mørke til Lys og til Orden fra Kaos.

Da Oliver en halv Time senere satte sig til Bords for i al Hast at spise til Middag, inden han skulde til White-Hall, sagde Mabel:

— Moder er roligere nu, synes jeg. Vi maa være meget

overbærende med hende, Oliver. Har du besluttet dig til, om vi skal lade Præsten komme igen eller ej?

Han rystede paa Hovedet.

— Jeg kan ikke tænke paa noget andet end det store Arbejde, som venter mig, svarede han. Du maa gøre, hvad du synes; jeg overlader det helt til dig . . . Men hør, Mabel, kan du huske, hvad jeg sagde om den Præst?

— At han ligner Ham, mener du? ;

— Ja! Synes du ikke, det er underligt?

— Underligt! svarede hun smilende. Hvorfor skulde de to Mennesker ikke kunne ligne hinanden?

Oliver tog en Figen fra Opsatsen og sank den, idet han rejste sig fra Bordet.

— Jeg synes nu alligevel, det er mærkeligt! sagde han. Farvel, min Skat. Det bliver sent, inden jeg kommer hjem.

III

— Moder, sagde Mabel, kan du dog ikke forstaa det?

Hun laa paa Knæ ved den Syges Seng og forsøgte paa alle mulige Maader at forklare hende de store Ting, som var hændt. Hun syntes, det var hendes Pligt. Hun syntes, det var aldeles utænkeligt, at Olivers Moder skulde forlade denne Verden uden at vide, hvilken mægtig Omvæltning der var foregaaet. Det var, som man kunde tænke sig en Kristen vilde have knælet ved en Jødes Dødsseng Dagen efter Kristi Opstandelse. Men den gamle Dame laa i sin Seng, forfærdet men utilgængelig.

— Lille Moder, blev Mabel ved, du maa da kunne forstaa, naar jeg fortæller dig det, at alt det, Jesus Kristus i sin Tid lovede, det har vi faaet nu. Guds Rige er kommet til os, og vi ved nu, hvem Gud er. Du sagde før, du længtes efter Syndernes Forladelse, men kan du da ikke forstaa, at den Forladelse har vi alle faaet, fordi vi ved, der er slet ikke noget, der hedder Synd. Og Kommunionen! Du siger, den giver dig Del i Gud, men vi har jo alle Del i Gud derved, at vi er Mennesker. Kan du ikke forstaa, at Kristendommen var kun en anden Maade at sige det samme paa? Din har i lange Tider været den eneste Maade, men

nu — nu kender vi Sandheden, den eneste, virkelige Sandhed.

Hun tav et Øjeblik, fortvivlet over ikke at se den fjær-
 neste Forandring paa den Gamles Ansigt.

— Husk dog paa alt det Onde, Kristendommen har gjort, al den Strid og Splid den har voldt paa Jorden. Husk paa Inkquisitionens Rædsler, paa Religionskrigene, paa hvordan den mangen en Gang har skilt Manden fra sin Hustru og Forældrene fra deres Børn. Du kan da ikke mene, alt det skulde være af det Gode? Hvordan maatte den Gud være, der vilde tillade alt det? Eller Helvede! Hvor har du nogensinde kunnet tro paa noget saa frygteligt? Moder, kære Moder, nu forstaar du, ikke sandt, at den gamle Tro har ikke været andet end et uhyggeligt Mareridt, og at nu har vi endelig faaet Sandheden at vide?

Tænk paa hvad der er sket i Nat, tænk paa Ham, som er kommet, Ham, du er saa bange for. Jeg har jo fortalt dig om ham, om den Ro og den Kraft, der lyser ud af ham, og om den Modtagelse han fik af de seks Millioner Mennesker, som saae ham i Gaar her i London. Og tænk paa, hvad Han har virket: alle de gamle Saar har Han lægt, og har skabt Fred paa Jorden! Aa, Moder, tag Mod til dig og giv slip paa alle de gamle Løgne, som piner dig saa forfærdeligt!

— Præsten! Hent Præsten! stønnede den Gamle omsider.

— Aa, nej, nej, ikke Præsten! Han kan ikke hjælpe. Han ved godt selv, det er Løgn altsammen.

— Præsten! hviskede den Døende igen. Han kan svare dig paa alt det, du siger.

Hendes Ansigt fortrak sig af Anstrængelse ved at tale, og hendes magre Hænder knugede fast om Rosenkransen. Mabel blev paa en Gang angst tilmode og rejste sig rask op.

— Aa Moder, jeg vil ikke plage dig mere, sagde hun, bøjede sig ned og kyssede hende. — Men lig nu ganske stille og tænk rolig over det. Og saa maa du ikke være bange mere; der er jo slet ikke noget at være bange for.

Hun stod et Øjeblik og saae ned, delt mellem Medlidenhed og Omvendelsestrang. Nej, det var til ingen Nytte nu; hun maatte vente til næste Dag.

— Jeg kigger herop om lidt igen, sagde hun — naar du

har spist! Aa, se ikke saadan paa mig, Moder! Saa, giv mig nu et Kys!

Forunderligt, tænkte Mabel om Aftenen, hvor nogen kunde være saa forblindet! Og hvilken Jammer med den evige Klynken efter Præsten! Latterligt, meningsløst!

Selv var hun saa fredelig til Mode. Selv Døden forfæredede hende ikke mere. Hun sammenlignede de Kristnes elendige Egoisme, der ønskede sig et evigt Liv efter Døden, med den nye, frimodige Tro, der kun ønskede, at Livet skulde gaa frem og sejre, medens den enkelte sank tilbage i den store Enhed, hvoraf han var kommen Ja, medlidende tænkte Mabel paa den gamle klynkende Kone deroppe. Var det ikke ynkeligt, at end ikke Døden kunde bringe hende til at se Virkeligheden under Øjne.

Den unge Kvinde følte sig som let beruset. Det var, som om et Slør var faldet, og hun skuede ud i et stort Fredens Land, hvor Løven og Lammet græssede Side om Side. Ingen Krig mere — det blodige Genfærd var manet i Graven. Og Afgudsbillederne var styrtede — Jehova var falden, den galilæiske Drømmer jordfæstet, Præsternes Rige var omme. Og i Steden for dem alle stod der paa den højeste Tinde en stille, stærk og god Menneskeskikkelse — Menneskens Søn og Verdens Frelser — Gud, fordi han var Menneske, og Menneske, fordi han var saa guddommelig

Senere paa Aftenen saae Mabel endnu en Gang ind i den Gamles Soveværelse. Hendes rynkede Haand laa ovenpaa Tæppet, og Fingrene krummede sig stadig om den elendige Rosenkrans. Mabel prøvede lempeligt at fjærne den, men Fingrene knugede sig sammen om den, og i Halvsøvne begyndte den Syge at mumle hen for sig . . . Aa, hvilken Ynk, at en Menneskesjæl kunde klynge sig saaledes til Livet — kunde være saa uvillig til at give slip paa sit Liv, naar Livet selv krævede det!

Saa gik hun ind i sit Sovekammer.

Klokken slog tre, og Morgenen lyste graat ind i Værelset, da Mabel vaagnede ved, at Sygeplejersken kom ind.

— Fruen maa endelig skynde sig at komme — det er paa det sidste med den gamle Frue!

Oliver kom først hjem Klokken seks. Han gik lige op i sin Moders Værelse, men alt var forbi.

Værelset var fuldt af Morgenlys og frisk Morgenluft, Fuglene sang udenfor i de grønne Træer. Hans Hustru knælede ved Sengen og holdt endnu den Gamles iskolde Hænder i sine og Hovedet støttet mod Armen.

Den Dødes Ansigt var fredeligt; Trækkene var næsten uden Skygger, som paa en Alabastbuste, der var som et Smil om den halvtaabne Mund. Oliver stod et Øjeblik og kæmpede med Graaden; saa lagde han Haanden paa sin Hustrus Skulder og spurgte:

— Er det længe siden, hun er død?

Mabel saae op paa ham med forgrædte Øjne og svarede sagte:

— Aa, Oliver! . . . Nej, kun en Timestid . . . Se her!

Hun slap den Dødes Hænder og viste paa Rosenkransen, der snoede sig om de stivnede Fingre.

— Jeg gjorde alt, hvad jeg kunde, hulkede hun, men hun vilde ikke forstaa mig. Hun blev ved at bede mig at hente Præsten, saa længe hun kunde sige noget.

— Kære du . . . sagde Oliver.

Saa knælede han ned ved Siden af sin Hustru og kysede den Gamles Hænder, der holdt saa fast om Rosenkransen, mens Taarer blændede hans Blik.

— Lad hende beholde sit Legetøj, sagde han, naar hun var saa glad ved det! Jeg vilde ikke for alt i Verden tage det fra hende.

Den unge Kvinde saae forundret paa ham.

— Vi kan vel nok tillade os den Ædelmodighed, sagde han. — Hele Verden er jo vor. Og hun — har intet mistet. Det var for sent.

— Jeg gjorde, hvad jeg kunde.

— Ja, jeg tror det saa gjerne, min Ven. Men hun var for gammel; hun kunde ikke fatte det.

Han tav et Øjeblik.

— *Euthanasi*? hviskede han saa med noget som Ømhed i Stemmen.

Hun nikkede.

— Ja. Hun vilde ikke have det, men jeg vidste jo, det var dit Ønske. Lige da Dødskampen begyndte . . .

En Timestid gik de op og ned i Haven og talte sammen, inden Oliver lagde sig for at sove.

— Han sagde Nej! fortalte han. Vi tilbød at skabe en særlig Stilling for ham — som offentlig Raadgiver. Men han sagde Nej — to Timer igennem Han gaar nu tilbage til Amerika, men vil iøvrigt altid staa til vor Raadighed, naar vi maatte ønske det Vi har vedtaget et Program, enstemmigt, som skal oversendes ham

— Hvad indeholder det?

— Aa, meget . . . Angaaende Handelslovgivning, Fattiglovgivning, meget mere. Jeg kan ikke sige dig mere.

— Hvorledes vil det blive optaget ude i Landet?

— Jeg haaber godt. Men vi maa naturligvis være paa vor Post mod Reaktionen. Der kommer til Morgen en Artikel i det katholske Blad, som kræver Beskyttelse for de Kristne — de synes at føle Trang dertil

Mabel smilede.

— Ja, det er Skæbnens Ironi, sagde han. — Men naturligvis har de samme Ret til at eksistere som alle andre. Om de faar Lov at deltage i Regeringen, er en anden Sag. Det vil komme for om en Uge eller to.

— Sig mig mere om *Ham!*

— Der er ikke mere at sige. Vi véd jo ikke andet, end at han er den drivende Kraft i Verdensudviklingen i dette Øjeblik. Frankrig har tilbudt at gøre ham til Diktator; han har sagt Nej. Tyskland og Italien har gjort lignende Tilbud — i Italien skulde han hedde Folketribun. Amerika forholder sig roligt.

— Og Østriget?

— Kejseren har takket ham, det er det Hele.

Mabel drog Vejret dybt. Hun stod og saae ud over Byen, som begyndte at sløres af Sommerdagens Dis. Saa store Ting, der stundede til! Hun saae i Aanden Europa som en mægtig Kube, med glade Bier summende fra og til i Sol-skinnet. Hun saae det fjærne, blaa Frankrig, Tysklands Stæder, Alperne, Pyrenæerne, det solsvedne Spanien — alle gribende efter hin Vidunderskikkelse, som gik hen over Verden, om de dog kunde fange den Selv det ædruelige England var med Alle ønskede de intet hellere, end at denne Mand skulde herske over dem, og han sagde Nej til dem alle

— Han har sagt Nej til dem alle! gentog hun ude af sig selv.

— Ja, til dem alle. Rimeligvis vil han først se at blive løst fra sine Forpligtelser overfor Amerika.

— Hvor gammel er han?

— Ikke mere end to, tre og tredve. Han har kun beklædt sit Embede i et Par Maaneder. Før levede han ganske tilbagetrukket et Sted i Sydstaterne, jeg tror Vermont. Saa blev han valgt ind i Senatet — holdt et Par Taler dér — blev sendt til Østen. Og Resten kender vi.

— Det vil sige, vi kender ingen Ting. Hvor lærte han f. Eks. alle de Sprog?

— Man siger, han har rejst meget. Selv udtaler han sig ikke derom.

— Alt det forklarer heller intet. Hvori ligger den Kraft, der udgaar fra ham?

Oliver rystede smilende paa Hovedet.

— Den vise Markham forklarede os jo saa skønt, at det altsammen kom af hans Ubestikkelighed og hans oratoriske Ævner, men det er heller ingen Forklaring.

— Nej, det forklarer ingen Ting.

— Vi kan bruge den Etikette, at det er hans Personlighed. Men det er jo heller ikke mere end en Etikette.

— Nej, men den passer! Vi følte det alle den Aften i Pauls-Huset og siden paa Gaderne. Ikke, Oliver? Du følte det ogsaa?

— Om jeg gjorde, udbrød den unge Mand. — Jeg kunde dø for det Menneske!

De gik tilbage til Huset for at se til den Døde. Begravelsen var sat til om Eftermiddagen, Klokken 14.

— Ved du, Mabel, hvem der hentede Præsten til hende? spurgte Oliver langsomt.

— Jeg kan næsten tænke mig det.

— Ja, det var Phillips. Jeg talte med ham ved Mødet i Aftes. Han kommer her ikke mere.

— Tilstod han straks?

— Ja. Og ytrede sig højst nedsættende om Felsenburgh og om det Hele

Saa gik de sammen op til den Døde.

ANDET KAPITEL

I

Det syntes Percy Franklin, da han med Luftslib nærmede sig Rom, glidende af Sted fem Hundrede Fod oppe i Sommermorgenluften, at han nærmede sig selve Himlen eller — endnu bedre — at han var et Barn, der kom hjem. Hvad han ti Timer tidligere havde forladt i London, syntes ham nemlig at være en ikke saa ueffen Prøve paa en bedre Lejlighed i Helvede. Det var en Verden, hvorfra Gud havde trukken sig tilbage, og som nu befandt sig i en Tilstand af fuldstændigt Velbefindende

Løvrigt var London fuldstændig ellevild af Forventning. Rygterne svirrede: — Felsenburgh vilde komme igen — han var allerede kommen — han havde overhovedet aldrig været borte. Han skulde være Konseilspræsident, han skulde være Folketribun, Konge, Kejser over hele Vesteuropa. Forfatningen skulde aldeles omkalfatres — alle Forbrydelser vilde ophøre — alle skulde bespises frit paa Statens Bekostning. — Døden var endogsaa afskaffet, hed det sig . . .

Der manglede kun ét i dette Slaraffenland, tænkte Percy — det, som gjorde Livet værd at leve

Medens Luftslibet holdt i Paris ved den store Montmartre-Station — én Gang Sacré-Coeur-Kirken — havde han hørt Folket juble. Optog drog af Sted med vajende Faner — alle var vilde af Livsglæde. Lysende Tog slangede sig ind mod Byen henover det mørke Land, fyldte af Provinsboere, der agtede sig ind til den i Paris sammenkaldte Nationalforsamling. I Lyon samme Skue —

Natten var forvandlet til lys Dag, og der steg et Jubelbrøl op over Byen

Percy var begyndt at falde i Søvn, da Skibet nærmede sig Alperne, og kun glimtvis havde han set ned paa de højtidelige, maanelyse Tinder, de dybe, sorte Afrunde, Søerne, der glimtede dybt nede som Sølvskjold, og det svage Lysskær fra Byerne i Rhonedalen og fra Interlaken. Kun én Gang var han faret op, da et vældigt tysk Luftskib var faret forbi hans Vindu, en gylden Natsværmer med Følehorn af elektrisk Lys, og en hel halv Fjerdingvej havde de to Sejlere hilst hinanden med lange klagende Skrig. I Milano og Turin havde alt været stille, i Florens begyndte Folk lige at komme ud af deres Huse, og nu gled Kampagnen hen under ham som et uhyre, grønsort Tæppe, der laa i Folder og Bukler, og Rom var i Sigte. Hastighedsmaaleren paa Væggen gik fra hundrede Mil i Timen ned til halvfems.

Endelig rystede Percy Døsigheden af sig og tog sit Breviar frem. Men næppe havde han sagt de første Ord, før hans Opmærksomhed var anden Steds henne, og da han havde bedt *Prim* til Ende, lukkede han Bogen igen og slog Benene op paa Sædet ligeoverfor. Han var alene i sin Kupé; de tre Herrer, der var kommen ombord i Paris, var staaet ud i Turin.

Det havde været ham en sand Lindring, da der, kun tre Dage i Forvejen, var kommen Brev til ham fra Kardinalprotektoren for England med Ordre til at gøre sig rejsefærdig til en længere Fraværelse og hurtigst muligt indfinde sig i Rom. Endelig lod det altsaa til, at man der-nede havde forstaaet, hvor stor Faren var!

I Tankerne gennemgik han nu de allersidste Dages Be-givenheder, som han mundtlig skulde aflægge Beretning om. Siden hans sidste Brev havde der alene i Westmin-ster Stift fundet syv Frafald Sted — to Præster og fem fremragende Lægmænd. Fra alle Sider lød der oprørske Røster; han havde set et truende Dokument, hvori et Hundrede og tyve katholske Røster i England og Wales ansøgte om at blive fri for at bære gejstlig Dragt, af Hen-syn til den utvivlsomt forestaaende Forfølgelse . . .

Percy var imidlertid klar over, at der gaves en Fare,

som var langt større end den for at blive forfulgt, og det var den voksende *Begejstring for det Menneskelige* — denne Følelse, der var brudt saa vældigt frem under Indtrykket af Fredsslutningen i Østen og af Felsenburghs Person — og som smeltede næsten alle Hjærter. Mennesket var bleven greben af Beundring for Mennesket, af Kærlighed til Mennesket, og al Tale om en overmenneskelig, overnaturlig Gud vejredes hen som Morgentaagen for Solen . . .

Selv Percy vidste jo næppe, om han mere troede.

Den Aften for tre Uger siden, da han havde set det hvide Skib og staaet i den forstummende Mængde, da var det, som om Troen døde i ham. Det var ham umuligt at gøre sig selv Regnskab for, hvad der var sket i ham og med ham — men da han stod der og stirrede paa den sortklædte Skikkelse, hvis Ansigt lignede hans eget, da var det, som om en Haand greb om hans Hjærte, en varm Haand, ikke en isnende, og kvalte al religiøs Følelse derinde. Kun ved at anvende den yderste Vold mod sig selv var det lykkedes ham ikke at overgive sig. Hans Følelser var besejrede, hans Tanke bragt til Tavshed, Naaden vidste han ikke længer hvad var, han var syg ved den blotte Tanke paa det Overnaturlige — men Viljen, Viljen havde holdt sine Fæstningsporte fast lukkede og havde med en fortvivlet Kraftanstrængelse nægtet at hylde Felsenburgh som sin Konge!

Hvor havde han bedt i de tre sidste Uger — han syntes næsten ikke, han havde bestilt andet! Han havde ikke haft et Øjeblik Fred. Gennem alle Vinduer og Døre havde det haglet med Tvivl; fjendtlige Argumenter i Læssevis var falden ned i Hovedet paa ham; Dag og Nat havde han været paa Færde, havde slaaet et Angreb tilbage hist, besvaret en Indvending her, søgt at finde Fodfæste som paa en glat Skrænt, sukkende uafsladeligt til Herren, som skjulte sig for ham. Han havde sovet med sit Krucifiks i Haanden og var vaagnet op med det mod sine Læber; medens han skrev, talte, spiste, gik, sad i Sporvogne, havde det ustanselig arbejdet videre i ham for at holde en Religion fast, som hans Tanke ikke vilde vedkende sig, og som hans Følelser gøs tilbage for. Nu og da havde han været som i Ekstase — midt i en Gades Mylder, hvor

det med ét kunde staa ham saa klart, at Gud var alt, at Skaberen var Nøglen til Skabningens Liv, at et eneste Øjeblikks ydmyge Tilbedelse var uendelig mere værd end selv den ædleste rent naturlige Handling, at det Overnaturlige var Tilværelsens Udspring og Maal og Mening. Eller Henrykkelsen kunde komme over ham om Aftenen, i Domkirkens Dunkelhed og Stilhed, naar den evige Lampe brændte lavt, og det var, som gik der en Luftning mod ham fra Døren til Tabernaklet.

Men Begejstringen svandt, og han følte sig alene, strandet, nedslaaet, og dog stadig med den faste Beslutning (var det Stædighed eller var det Tro?), at ingen Magt paa Jorden eller i Helvede skulde faa ham til at falde fra, thi kun Kristendommen gjorde Livet værd at leve . . .

Percy drog et dybt Suk og rejste sig. Thi dør langt borte løftede sig en blaa Kuppel over det grønne Tæppe — Kuplen paa St. Peter!

Han gik ud i den lange Midtergang, hen mod Forstavnen af Skibet. Inde i de andre Kupeer saae han sine Medrejsende — sovende, seende ud af Vinduet, læsende. Ved Døren til Styrmandens Rum blev han staaende og iagttog ham gennem Ruden. Dér stod han paa sin Post, med Hænderne paa Staalhjulet, der styrede Vingerne, med Blikket paa Vindmaalerens Skive. Foran ham var andre Instrumenter — Percy vidste ikke, hvad de brugtes til — ét saae ud som et Barometer . . . Og gennem det store Vindu gik Blikket ud i det uhyre Himmelrum. Altsammen underfuldt, tænkte Præsten, og med alt dette er det, det Overnaturlige skal tage Kampen op!

Han sukkede, drejede rundt paa Hælen og gik tilbage til sin Kupé. Et Kæmpelandskab — som et mægtigt Kort i ophøjet Arbejde — laa udenfor og under Vinduet. Langt borte var Havet som en grøn Stribe hen langs den lysende Himmel — en Stribe, der steg og sank svagt, altefter Skibets umærkelige Synken og Stigen. Saa kom det endeløse Land, med Pletter af Byer og Landsbyer eller Glimt af Vand og i det fjærne de lave umbriske Bjerge. Og forude laa Rom med sine store nye Forstæder, op over hvis Huse den store Kuppel steg stadig større.

Efterhaanden sagtne Farten, Viseren gik ned paa fyrretyve. Saa lød et Klokkesignal, og pludselig fik Percy

en søsyg Fornemmelse, idet Skibet brat sænkede sig. Med ét viste der sig Taarne udenfor Vinduet, derpaa Hustage, en Vej, en Gade. Atter et Signal og en lang melodisk Tone. Han hørte Fodtrin til alle Sider, en Konduktør gik rask forbi ude i Gangen, pludselig stod den kæmpemæssige Kuppel lige udenfor Vinduet. Saa rejste Huse sig op om Luftskibet, der gik ind i sit Staalnæt — en svag Rysten, og det laa i sit Leje. Ansigter viste sig udenfor Ruden, og Percy tog sin Haandkuffert og gik mod Udgangen.

II

Det var, som om Gulvet endnu gyngede under hans Fødder, da han en Time senere sad alene ved sin Kaffe i et afsides Værelse i Vatikanet. Men den Tanke, at han virkelig var i Rom, gjorde ham trods Trætheden forunderlig munter til Mode. Hvor sært det havde været at køre over Stenbrolægningen i en lille daarlig Droske ganske som for ti Aar siden, da han som nysordineret Præst forlod den evige Stad! Medens den øvrige Verden gik fremad, havde Rom staaet stille. Rom havde andet at tænke paa end udvortes Forbedringer, nu da hele Jordens aandelige Liv hvilede paa dens Skuldre. Rom var uforandret — eller bedre: Rom var gaaet halvandet Hundrede Aar tilbage i Tiden. Efter at Byen, firsindstyve Aar tidligere, var bleven overgivet Paven, var alle de Forbedringer, den italienske Regering havde indført, lidt efter lidt forsvundne. De elektriske Sporvogne gennemkrydsede ikke mere Byen; Luftskibene maatte stanse udenfor Murene; Kvirinalet var bleven forvandlet til Kontorer for Propagandaen, Gesandtskabspalæerne var bleven uhyre Seminarier, og selve Vatikanet var, med Undtagelse af øverste Etage, indrettet til Embedsbolig for Kardinalerne.

Det var en vidunderlig By, erklærede Oldforskerne — det eneste endnu eksisterende Eksempel paa, hvordan det havde været i gamle Dage. Her udfoldede kirkelig Pomp og Pragt sig endnu uforstyrret — Kardinalerne kørte i forgyldte Kareter, Paven red paa sit hvide Muldyr, det

allerhelligste Sakramente blev baaren gennem de ildelugtende Gader med Røgelse og Kærter. Hele otteogfyrrætyve Timer igennem havde den civiliserede Verden interesseret sig for en Beskrivelse af disse Levninger fra Middelalderen. Mindre vel opdragne Personer brugte nu og da Roms Tilbagegang i Civilisation som Tekst til dundrende Folketaler — de dannede trak paa Skuldrene; at Overtro og Fremskridt er uforenelige, det havde de altid vidst.

Medens Percy fra Luftsikksstationen udenfor Porta del Popolo kørte gennem Gaderne, havde han med Genkendelsens Glæde hilst paa de gammeldags Bondedragter, Vinkasserne med de blaa og røde Figurer og Kvaster, Kaalbladene i Rendestenen, Tøjet, der hang til Tørre fra Hus til Hus. Det var saa forfriskende at se alt dette igen — det mindede om, at Mennesket kun var Menneske og ikke (som hele den øvrige Verden forkyndte) en Gud; at Mennesket var Menneske og derfor egoistisk og ligegyldig, men derfor ogsaa optaget af andre Interesser end Huslighed, Punktlighed og Renlighed.

Værelset, hvori han nu sad, syntes endog mere end halvandet Hundrede Aar tilbage i Tiden. Der var et langt Bord i Midten med stive Træstole rundt om. Gulvet var af røde Mursten med smaa Stykker Maatte til at sætte Fødderne paa. Paa de hvide Vægge hang et Par gamle Malerier; et Krucifiks med to Voksllys stod paa et lille Alter ved Døren. Henne mellem Vinduerne, hvis Skodder var næsten helt for mod den allerede stærke Sol, en Pult og paa Pulten en Skrivemaskine. Dette moderne Instrument stødte Percys Sans for Harmoni, og han undrede sig over dets Nærværelse her.

Langsomt drak han sin Kaffe ud og lænede sig tilbage i Stolen. Allerede følte han den Byrde, der tyngede hans Sjæl, lettere, og han forbavsedes over, saa hurtigt dette Omslag var kommet. Livet saae mere ligetil ud her; den aandelige Verden blev taget som noget givet, ikke noget, man disputerede om. Guds Skygge syntes at hvile over dette Sted; her var det ikke umuligt at tænke sig, at de Hellige vaager over os og gaar i Forbøn for os — at Maria sidder paa sin Himmeltrone — at den hvide Oblat paa Altret er Jesus Kristus . . . Percy var endnu ikke naaet frem til fuld Fred — han havde endnu kun været

én Time i Rom, og selv den mest naadesvangre Luft kunde næppe frembringe en større Ændring end den, der allerede var sket. Men han følte sig roligere, mindre fortvivlet ængstelig, mere barnlig tilbøjelig til at stole paa en Magt, der talte med Myndighed. For kun tolv Timer siden havde han forladt London. Nu sad han her paa et Sted, som enten var en stagnerende Sump ved Siden af Livet — eller selve Livets fulde Strøm . . .

Der lød Trin udenfor, Døren gik op, det var Kardinal-Protektoren.

Det var fire Aar siden Percy havde set ham sidst, og i første Øjeblik kendte han ham næppe igen.

Det var en meget gammel Mand, han nu saae, bøjet og svag, Ansigtet rynket, tyndt, snehvidt Haar under den lille røde Kalot. Han var i sin sorte Benediktinerdragt med Abbed-Korset paa Brystet og gik besværligt, støttet til en sort Stok. Kun Øjnene glimtede endnu med usvækket Ild under de halvlukkede Laag.

Smilende strakte han Haanden ud, og Percy, som i Tide huskede, at han var i Vatikanet, bøjede Knæ og kyssede Ametystringen.

— Velkommen til Rom, Pastor Franklin! sagde den gamle Mand med et Liv i Stemmen, som forbavsede. — Det blev meldt mig for en halv Time siden, at De var kommen, men jeg mente, De vilde vaske Dem og drikke Kaffe først.

Percy mumlede noget taknemligt.

— De maa være træt, bemærkede Kardinalen og trak en Stol frem. — Sæt Dem. Jeg maa opholde Dem et lille Øjeblik. Den hellige Fader venter Dem Klokkerne elleve.

Percy studsede.

— Ja, det gælder at skynde sig, Pastor Franklin. Der er ingen Tid at spille . . . De har vel forstaaet, det er Mening, De nu skal blive i Rom?

— Jeg har indrettet mig derpaa, Deres Eminence!

— Godt . . . Vi er tilfreds med Dem hernede, Pastor Franklin. Deres Beretninger har gjort dybt Indtryk paa den hellige Fader. De har vist en sjælden Ævne til at forudsé Begivenhedernes Gang.

Percy blev rød i Hovedet af Glæde. Det var saa godt

som det første opmuntrende Ord, han havde hørt i sit Liv. Kardinal Martin fortsatte.

— Jeg kan sige Dem, at De hører til vore allerbedste Korrespondenter; i England er De absolut Nr. 1. Derfor er det, vi har opfordret Dem til at komme hened. De skal hjælpe os, være en Slags Raadgiver for os. Alle kan fortælle, hvad der gaar for sig, men kun faa forstaar, hvad der egentlig sker . . . De ser meget ung ud, Pastor Franklin. Hvor gammel er De?

— Tre og tredve, Deres Eminence;

— Naa — det hvide Haar bøder en Del derpaa . . . Vil De altsaa være saa god at følge med ind til mig? Klokkeren er nu otte. Jeg beholder Dem til ni. Saa skal De faa Lov at hvile lidt, og Klokkeren elleve gaar jeg med Dem til Hans Hellighed!

Percy rejste sig med en sælsom Følelse af at være bleven ophøjet. Han holdt Døren aaben for Kardinalen og fulgte efter ham ud.

III

Kort før elleve traadte Percy ud af sit lille hvidkalkede Soveværelse, iført en ny Sontane og Spændesko, og bankede paa Kardinalens Dør.

Han følte sig allerede betydelig mere sikker. Han havde talt aabent og kraftigt til Kardinalen, havde beskrevet det Indtryk, Felsenburg havde gjort i London, og havde tilstaaet den Virkning, denne Mand havde haft paa ham personlig. Han havde erklæret, at der efter hans Mening forestod noget hidtil i Menneskehedens Historie ukendt; han fortalte smaa karakteristiske Optrin, som han havde været Vidne til: en Gruppe, han havde set knælende foran et Billede af Felsenburg, en Mand, der var død med hans Navn paa sine Læber. Han fremlagde en Række Avisudklip, der alle tydede paa samme hysteriske Begejstring . . .

— Det er, sagde han, som om hele Verden er bleven greben af nervøs Ophidselse!

Kardinalen nikkede.

— Vi føler det ogsaa hernelde, erklærede han. — Og hvilke Midler raader De nu til at anvende, Pastor Franklin? spurgte han saa.

I det samme afbrød han imidlertid sig selv.

— Nej, det maa De hellere forklare den hellige Fader . . .

Han lykønskede ham derpaa til hans gode Latin — hele denne Samtale førtes nemlig paa dette Sprog, der ti Aar tidligere var bleven indført i Kirken som Modstykke til Esperanto . . .

Da Percy bankede anden Gang, kom Kardinalen ud og tog ham under Armen; sammen begav de sig til Elevatoren, der førte op til Pavens Lejlighed.

— Det overrasker mig, sagde Percy, medens de lydøst gled opad, at finde en Elevator her.

Kardinalen saae spørgende paa ham.

— Hvorfor det, Pastor Franklin?

— Fordi alt ellers er saa gammeldags her i Rom!

— Er det? Ja, det er det vel! Det har jeg aldrig tænkt paa.

En Svejtsergardist aabnede Elevatordøren, hilste og gik foran dem hen mod en Dør, hvoraf en pavelig Kammerherre i al sin spanske Pragt netop kiggede ud. Hurtig kom han udenfor.

— Om et Øjeblik, Deres Eminence, sagde han paa Latin. — Vil De være saa god at opholde Dem her saa længe?

Det var et lille firkantet Værelse med et halvt Dusin Døre — aabenbart en Del af en af Pavepaladsets uhyre Sale, thi der var umaadelig højt til Loftet, og den forgyldte anløbne Karnis forsvandt uden Overgang ind i den hvidkalkede Mur, Væggene til begge Sider syntes at være tynde, thi bag dem hørtes Stemmer og en Skrivemaskines velkendte Lyd, som Percy altsaa end ikke her skulde blive fri for! De var alene i Værelset, der var ligesaa tarveligt udstyret som Percys eget — rødt Murstensgulv, hvidkalkede Vægge — og Skodderne var for ogsaa her.

Det var *Papa Angelicus*, som Percy om et Øjeblik skulde stedes for — hin underfulde Mand, der nu for

halvtredsindstve Aar siden, kun tredve Aar gammel, var bleven pavelig Statssekretær, og som derpaa for ni Aar siden havde bestøget Pavetronen. Det var ham, som i sin Tid havde sat igennem, at alle Kirker i hele Italien blev afstaaet den italienske Regering mod at den hellige Stol fik Rom tilbage, og som derpaa havde givet sig til at skabe en By for Helgener af Rom. Hvad Verden mente om ham, var ham aldeles ligegyldigt; hans hele Politik havde indskrænket sig til, i den ene Rundskrivelse efter den anden at erklære, at Kirkens eneste Formaal var at udvikle overnaturlige Dyder i Mennesket og derved ære Gud, og at alt andet var uden Betydning i Sammenligning hermed. Derpaa havde han begyndt at regere sin By. I det Hele og Store, erklærede han, tjente de nymodens Opfindelser kun til at bortvende Menneskets Tanke fra de evige Sandheder, og om de end i sig selv kunde være gode og nyttige, saa var de for Tiden væsenlig til Skade. Han havde derfor henvist Sporvejene, Luftskebene, Fabrikerne til Roms Forstæder og ikke tilladt dem i selve Byen. Trastevere havde han forbeholdt sig selv, men inddelt den øvrige By i Kvarterer — et Kvarter for hver af de europæiske Nationer. Han havde genindført Dødsstraffen med den Motivering, at om end Menneskets Liv var helligt, saa var dog Dyden endnu helligere, og han havde fastsat Dødsstraf, ikke blot for Mord, men ogsaa for Ægteskabsbrud, Afgudsdyrkelse og Frafald fra Troen. I hele hans Regeringstid var der dog kun sket to Hentretelser. Fra Tid til anden havde han dernæst sendt Gesandter til alle europæiske Stater og havde ladet dem overbringe Haandskrivelser, hvori han opfordrede alle Mennesker til at tænke paa deres u dødelige Sjæl og paa Guds Majestæt og at komme i Hu, at om faa Aar skulde de alle stedes for Ham, der var alle Tings Skaber og Herre, og hvis ringe Sendebud her paa Jorden var Johannes XXIV, *Papa et pontifex*, under hvis Haand og Segl denne Skrivelse var udstedt . . .

Denne Politik vakte den dybeste Overraskelse alle vegne. Man havde ventet sig Anklager, Angrebsskrifter, Protester, forklædte Spioner, Sømmensværgelser. Her kom nu denne gamle Mand og lod, som om Verden endnu troede paa Gud, som om den ikke længst havde opdaget,

at den selv var Gud. I Luftskeibenes Aarhundrede vaasede han ganske uforstyrret om Syndernes Forladelse og Død og Dom, aldeles som hans Forgængere for to Tusind Aar siden — et tydeligt Bevis paa Roms fuldstændige Mangel paa Ævne til at forstaa den nye Tid . . .

Dette var den Mand, tænkte Percy, som han om et Minut eller to skulde se Ansigt til Ansigt.

Døren gik op, en purpurklædt Prælat viste sig, vindende, i den. Percy rejste sig, sitrende over hele Legemet. Kardinalen berørte let hans Skulder.

— Kun ét endnu: vær fuldkommen aabenhjærtig! sagde han sagte.

Saa gik de ind.

IV

Tre fire Alen borte sad i det grønlig Halvmørke en hvid Skikkelse ved et stort Skrivebord. Han havde drejet sin Stol halvt rundt, saa at han vendte Ansigtet mod Døren. Percy saae dette, medens han bøjede Knæ første Gang. Saa slog han Øjnene ned, gik fremad i Værelset, bøjede Knæ paany, gik saa videre frem og greb, under det tredje Knæfald, den magre, hvide Haand, som straktes mod ham til Kys.

— Dette er Pastor Franklin, hellige Fader! hørte han Kardinalens Stemme sige.

En hvidklædt Arm tydede paa et Par Stole, og de satte sig ned.

Medens Kardinalen paa langsomt Latin forklarede, at dette var den unge engelske Gejstlige, hvis Korrespondancer havde været til saa megen Nytte, brugte Percy alle sine Sanser.

Han kendte naturligvis Pavens Ansigt fra Billeder, og dog, sagde han til sig selv — med en Fornemmelse af at være banal — gav Billederne slet ingen Forestilling om Virkeligheden.

Det var en meget rank gammel Mand, middelhøj, hverken svær eller mager, en værdig, ja en imponerende

Mand. Men det var især Ansigtet, Percy betragtede. Øjenlaagene gik tværs hen over Pavens blaa Øjne og gav derved Blikket et eget høgeagtigt Udtryk, men ellers var der intet skarpt eller rovfugleagtigt ved dette Ansigt. Det var smukt ovalt i Formen; Næsen var bøjet, med fine Næsefløje, Læberne var klart tegnede og mødtes i en fast Linje, Hagen var kløftet, hele Hovedet mærkelig ungdommeligt. Det var et paa en Gang mildt og stolt Ansigt, det var fremfor alt fra Øre til Øre og fra Pande til Hage et præsteligt Ansigt. Percy fandt intet andet Ord, der saaledes gav Helhedsindtrykket som dette: en Præst! *Ecce sacerdos magnus.*

Kardinalen tav og gjorde en lille Bevægelse. Percy spændte alle sine Aandsævner for at kunne svare paa de Spørgsmaal, der nu vilde blive stillet ham.

— Velkommen, Søn! sagde en meget blid, klingende Stemme.

Percy bøjede sig dybt. Paven tog en Brevpresser og begyndte at lege med den, medens han talte.

— Nu, Søn, hold et lille Foredrag for mig! Jeg opgiver dig tre Afsnit: først hvad der er hændt, saa hvad der hændes, endelig hvad der vil hændes og en Slutning om, hvad der burde hændes.

Percy drog et dybt Suk og begyndte saa, med Blikket stift hæftet paa den korsmærkede røde Tøffel lige for.

Først slog han sit Æmne fast — at nemlig den civiliserede Verden mere og mere skarpt delte sig i to Lejre: Verdens og Guds. Hidindtil havde Verdens Kræfter været spredte og usammenhængende, havde kun virket periodisk, i Revolutioner og Oprør. Men i de sidste Hundrede Aar var det begyndt at blive anderledes. Europa var bleven træt af den indre Strid; først havde Arbejderne sluttet sig sammen, saa Kapitalen, endelig Arbejderne og Kapitalen. Og som det var gaet paa det økonomiske Omraade gik det nu ogsaa paa det politiske — Afrikas fredelige Deling var et Eksempel herpaa — og i det aandelige Liv, hvor Humanismen omdannedes til Religion.

Parallelt hermed løb den kirkelige Centralisation. Alle lokale og nationale Ritusformer var bleven afskaffede, alle Munke-Ordener sammensmeltede til tre, efter tre Hovedtyper, alle Nonneordener ligesaa. Kirkeregeringen var

bleven umaadelig simplificeret, Missionerne omordnede, Kardinalprotektorerne indsatte.

Hvad der nu nylig var sket i England, forklarede han videre, var kun Fuldendelsen af alt forudgaaende, nemlig at Menneskene havde fundet hverandre paa en anden Grundvold end den guddommelige Sandhed. Det havde været Guds Hensigt at samle alle Mennesker i Kristo Jesu, men atter var Hovedhjørnestenen bleven forskudt, var ikke taget med i den nye Bygning. Krigen var afskaffet — og det var ikke Kristendommen, som havde afskaffet den. Menneskene havde sluttet Broderforbund, og Kirken havde ikke hjulpet med dertil. De naturlige Dyder skød yppigt op, og de overnaturlige Dyder regnedes for intet. Menneskelighed traadte i Steden for Kristenkærlighed, Tilfredshed i Steden for Haab, Viden i Steden for Tro.

Percy stansede et Øjeblik forvirret — sad han ikke her og holdt en Prædiken?

— Videre, Søn! sagde den venlige Stemme.

Percy forklarede videre.

Saadanne Bevægelser, sagde han, skaber Mænd, og denne Bevægelse havde skabt Julian Felsenburgh. Hvad han havde sat igennem, uden Guds Hjælp, syntes et Mirakel. Han havde faaet Bugt med det gamle Had mellem Østen og Vesten, han havde, alene ved sin Personligheds Magt, vunden Sejr baade over religiøs Fanatisme og politisk Egoisme.

Percy gav her en kort Skildring af det Indtryk, Felsenburgh gjorde, og fortalte, hvorledes ellers højst nøgterne Aviser ligefrem havde kaldt den mærkelige Mand Menneskens Søn (paa Grund af hans Kosmopolitisme), Verdens Frelser (fordi han havde overvundet Krigen), ja endog Gud selv, fordi han var det fuldkomne, ideale Menneske . . .

Percy holdt inde og tog efter Vejret. Paven sad rolig og hørte til.

Forfølgelsen, fortsatte den unge Præst, vilde sikkert komme. Men Forfølgelse var ikke det værste. Nej, hvad der mest var at frygte, var Humanismens, Menneske-religionens positive Indflydelse. Den nye Tro banede sig Vej overalt, som med selve Virkelighedens Magt. Menne-

sker, der næppe kendte Navnet paa den, var ubevidst gennemtrængte af dens Lærdomme. Præster inddrak gladelig dens Grundsætninger, Børnene indsgede den med Modernælken. Det var, som Sjælene ganske naturlig var vantro, ligesom de før ganske naturlig havde været troende. En Forfølgelse vilde være at ønske i Steden for denne stille Magt. Men Regeringen vogtede sig vel — led nogen Martyrdøden, var det sikkert mod de Ledendes Vilje. Og omsider vilde Menneskeheds-Religionen danne sig en Kultus, en Gudstjeneste, og naar det var sket, var det ude med Kirken, om da ikke Gud selv greb ind!

Percy lænede sig sitrende tilbage i Stolen.

— Og hvad mener du saa, der er at gøre, Søn?

Percy strakte begge Hænder ud mod Paven.

— Den hellige Messe, Bøn, Rosenkransen først og sidst! Verden siger, at alt det intet er værd — vi maa stole des mere derpaa! Alle Ting i Jesus Kristus — intet andet kan hjælpe. Han maa gøre det altsammen, vi mægter intet!

Det hvide Hoved nikkede.

— Sandt nok, Søn . . . Men saa længe Jesus Kristus værdiges at bruge os, maa vi lade os bruge. Han er en Konge — hvorledes skal vi bringe ham til at herske?

— Hellige Fader — lad os herske fra Korset, lad os elske og lide . . . Hellige Fader, I har altid prædikeret Kærlighed! Lad os da være uovervindelige i gode Gærninger, lad os gaa forrest, lad os leve retfærdigt, ærligt og kysk! Og lad os lide, — aa, Hellige Fader!

— Hvad mener du, Søn! Tal klart!

Percys gamle Tanke stod med et for ham, i selvindlysende og overbevisende Klarhed og Kraft.

— Hellige Fader, det er en Tanke saa gammel som Rom — enhver Taabe har tænkt den — en ny Orden, Hellige Fader, en ny Orden maa stiftes!

Den hvide Haand lod Brevpresseren synke. Foroverbøjet saae Paven vist paa den unge Præst.

— Hvad mener du, Søn?

Percy kastede sig paa Knæ.

— En ny Orden, Hellige Fader! Ingen Dragt, intet ydre Kendetegn! Kun Eder selv underordnet! Mere fri end Jesuiterne, mere fattig end Franciskanerne, mere

selvfornægtende end Kartheuserne. Baade Mænd og Kvinder i Ordenen! De tre sædvanlige Munkeløfter og som det fjerde: ikke at ville vige for Martyrdøden! Pantheon skal være deres Kirke — enhver Biskop skal i sit Stift sørge for deres Underhold — der skal være en Høvding eller Øverste i hvert Land — og (Hellige Fader, det er en Daares Drøm!) — Kristus den Korsfæstede skal være deres Værnehelgen!

Paven rejste sig, saa brat, at Kardinal Martin ogsaa sprang op. Den unge Mand var aabenbart gaet for vidt...

Men Paven satte sig atter og rakte Haanden mod Percy.

— Det er godt, min Søn! Du kan gaa . . . Vil Deres Eminence blive her et Øjeblik?

TREDJE KAPITEL

I

Da Kardinalen om Aftenen kom ind til Percy, sagde han ikke andet om Audiensen, end at Percy havde gjort vel i at sige sin Mening saa uforbeholdent til den hellige Fader. Derefter gav han ham Besked paa, hvorledes hans Dag skulde gaa for Fremtiden.

Han skulde blive boende i disse to Værelser, som var anvist ham. Sin Messe skulde han læse i Kardinalens Kapel. Klokken ni skulde han komme ind til Kardinalen og modtage sine Ordre for den Dag. Klokken tolv skulde han spise til Middag sammen med Kardinalen, og derefter kunde han gøre, hvad han vilde indtil *Ave Maria*. Saa skulde han igen komme ind til Kardinalen og arbejde sammen med ham indtil Aftensmadstid. Hans væsentligste Arbejde kom til at bestaa i at læse de engelske Breve og hver Dag skrive et kort Udtog af dem.

Percy nød rigtig dette stille, behagelige Liv, og for hver Dag følte han sig mere og mere hjemme. Han havde daglig flere Timer til sin Raadighed og besluttede at udnytte dem paa bedste Maade. Fra otte til ni om Morgen gik han Tur i Byens Gader, kiggede ind i Kirker eller studerede Folkeliv, og den ejendommelige Naturlighed, der slog ham i Møde fra det romerske Folk, betog ham stærkere og stærkere. Undertiden forekom det hele ham en historisk Drøm, men til andre Tider — og det var for det meste Tilfældet — syntes han, at denne gammeldags Livsførelse var den eneste rigtige og virkelige; at den kolde, travle, moderne Verden kun var et Spøgelse, og at her i Rom var Menneskeheden vendt tilbage til sin

lykkelige Barndom. Det gjorde end ikke videre Indtryk paa ham at læse de engelske Breve, thi hans Tanker randt atter roligt og klart i det gamle, trygge Leje, og for hver Dag, der gik, blev den store Verden derude ham mere og mere fjærn.

Der hændte forresten ikke noget særligt Nyt derude. Der var ligesom Havblik efter Stormen. Felsenburgh holdt sig stadig stærkt i Baggrunden og havde afslaaet alle Frankrigs og Englands Tilbud. Der ymtedes hist og her om, at han vilde trække sig helt tilbage fra det offentlige Liv. Parlamenterne rundt omkring i Europa var stærkt optaget af Forberedelserne til Lovenes Omordning, men efter al Sansynlighed vilde der ikke ske noget for Efteraaret.

Livet i Rom var meget sælsomt. Staden var nemlig ikke alene Troens Midtpunkt, men den var en hel lille Verden for sig selv, hvor det kristne Liv rundt om fra hele Jordkloden afspejlede sig. Den var delt i fire store Bydele: den britiske, den latinske, den tyske og den østerlandske; hertil kom endnu Trastevere, som næsten udelukkende var optaget af pavelige Kontorer, Seminarier og Skoler. Briterne boede i den sydvestlige nu helt bebyggede Bydel, altsaa Aventin, Monte Celio og Monte Testaccio. Latinerne boede i det gamle Rom mellem Korso og Tiberen, Tyskerne i den nordøstlige Del indtil San Lorenzo mod Syd, og i den Del, som var tilovers boede Østerlænderne med Lateranet som Midtpunkt. Som Følge af denne Ordning mærkede de indfødte Romere ikke noget til de Fremmede. De havde et Utal af Kirker, der tilhørte dem alene, de kunde leve frit og uforstyrret i deres mørke Gader og handle paa deres gamle Torve. Det var især i deres Bydel, Percy holdt af at gaa sine Ture, og dog var de andre maaske nok saa interessante. Det var for Eksempel ganske mærkeligt i Briternes og Tyskernes Bydel at bemærke den Mængde gothiske Kirker, der var skudt op af Jorden og udelukkende betjentes af engelske og tyske Præster, og at se de brede Gader med regelmæssig Brolægning og høje, kedelige Huse. Man var ikke i Tvivl om, at denne Del ejedes af Nordboere. Østerlænderne derimod lignede Latinerne, deres Gader var ligesaa smalle, mørke og ildelugtende, Kirkerne ligesaa snavsede, men samtidig ligesaa hyggelige og an-

dagtsvækkende. Kun havde de en endnu større Forkærlighed for stærke Farver.

Udenfor Byen, i Forstæderne, herskede et aldeles ubeskriveligt Virvar. Hvis Rom var en Miniaturfremstilling af den ganske Kristenhed, kunde man sammenligne Forstæderne med en lignende Miniaturfremstilling, som var slaaet i Stumper og Stykker, puttet i en Pose og drysset ud, hvor det bedst kunde falde. Oppe fra Vatikanet kunde Percy, saa langt Øjet rakte, se et Mylder af Tage og Skorstene, med Spir og Taarne ind imellem, og i Husene dernede boede Folk af alle Nationer under Solen. Der løftede sig vældige Fabrikker, Skyskrabere, Banegaarde, Skoler og Kontorbygninger, og seks Millioner Mennesker havde forladt deres Fædreland og var tyet herhen — ene og alene for deres Religions Skyld. Her var alle de, som var løbet trætte i Tidens evindelige Jagen fremad efter noget Nyt — som havde vendt Verden Ryggen for at søge Tilflugt i Kirken, men ikke havde opnaaet Tilladelse til at bo inde i selve Rom. Bestandig byggedes der nye Huse — rundt omkring til alle fire Verdenshjørner. Hvis man tænkte sig en vældig Passer, hvis ene Ben stod fast i Rom, medens det andet beskrev en Kreds med en Radius paa fem Kilometer, saa vilde den overalt støde paa Gader og Huse.

Men aldrig havde den unge engelske Præst tydeligere forstaaet Betydningen af alt, som udfoldede sig om ham, end hin Dag i August, da Pavens Navnedag blev fejret.

Den tidlige Morgenstund var endnu frisk og sval, da Percy og Kardinalen fulgtes ad gennem Vatikanets lange Gange til den Sal, hvor Pavens og Kardinalerne skulde samles. Gennem et Vindue saae han et Øjeblik ud over Peterspladsen, hvor Menneskemængden stod tæt. Den vældige Plads var brolagt med Hoveder; kun midt igennem løb en bred Gang, som Pavens Garde holdt aaben for Vognene. Og op ad denne Gang bevægede sig fantastiske Køretøjer, straalende i Guld og glimrende Farver, og Percy hørte svage Hurraraab svulme og svinde som Bølgeslag.

Da Percy lidt efter blev tvunget til at stanse paa Grund af Trængslen i et af Sideværelserne, som de maatte igen-

nem, kom han til at staa ved et Vindue, hvorfra han igen kunde se ned over Pladsen. Og paa én Gang gik det op for ham, hvad han i og for sig nok vidste, men ikke havde bragt i Forbindelse med det, han saae — at disse Galakarether, der ganske langsomt bevægede sig op imod Basilikaen, det var jo kongelige Vogne, og at inden i dem sad alle Europas kronede Hoveder!

Rundt om Peterskirken Travertintrapper var der spredt som en stor Vifte af Karether med Forspand af otte Heste. De to hvide Forspand dér var Frankrigs og Spaniens, de sorte var Tysklands, Italiens og Ruslands, det lysegule Englands. Og udenom dem kom de mindre Kongeriger: Grækenland, Norge, Sverig, Rumænien og Balkanstaterne. Han kunde se nogle af Vaabnene paa Vogndørene: Ørne, Løver, Leopard, alle med en gylden Kongekrone over.

Percy faldt i dybe Tanker, medens han stod og saae ud over dette mærkelige Skue.

Dette var altsaa alt, hvad der var igen af Kongedømmerne! Han var undertiden paa sine Ture rundt i Byen kommen forbi en eller anden Konges Palads, hvor Faner vajede over Porten, og røde Tjenere færdedes inde i Gaarden, og paa Korso havde han mere end én Gang hilst paa denne eller hin Konge eller Kejsere, som foer forbi i sin Ekvipage, og han havde paa Pincio set Frankrigs Lilier og Englands Leopard køre Side om Side. Fra Tid til anden i de sidste fem Aar havde han læst i Aviserne om de forskellige kongelige Familier, hvordan de en efter en tyede ned til Rom; endnu i Gaar Aftes havde Kardinal Martin fortalt ham, at Vilhelm af England og hans Dronning, Karoline, nylig var ankommet til Ostia, saa med Undtagelse af Sultanen manglede der nu ingen af Europas fordums Regenter. Men først i Dag kom Percy for Alvor til at tænke over, hvor vidunderligt det egentlig var, at Alverdens Konger og Kejsere søgte Beskyttelse i Skyggen af Petri Stol, og hvilken truende Fare det syntes at være i den demokratiske Verdens Øjne. Ganske vist, Verden lod, som om den kun fandt disse landflygtige Monarker og deres Pukken paa formentlige Rettigheder fuldstændig latterlige. Men endnu slumrede de gamle Følelser i Menneskenes Bryst, og hvad, om de blev vakt til Live igen!

Trængslen mindskede lidt, og Percy fulgte med Strømmen videre fremad.

En halv Time senere var han paa sin Plads i den pavelige Procession, og gennem Sakramentskapellets Halvmørke med Kærternes gyldne Flammer kom han ud i Peterskirken. Allerede inde i Kapellet havde han hørt det stille Bifaldsbrus og Basunernes Lyd, som hilste Ypperstepræsten, da han, hundrede Fod forude, blev baaren frem mellem de hvide Vifter, i den gyldne Bærestol. Da Percy selv, nogle Minutter senere, kom ud i Hovedskibet og saae det Syn, som dér ventede ham, gik der et pludseligt Sting gennem hans Hjærte, idet han mindedes en anden Folkemængde tre Maaneder tidligere, en tidlig Sommermorgen i London . . .

Langt borte bevægede sig som Agterstavnen paa et antikt Skib den Tronhimmel, hvorunder Paven sad, og bag-efter kom — som et Kølvand — den prægtige Procession, hvis Guld og Skarlagen, Sølv og Silke bølgede hen gennem Menneskemængden som mellem to Flodbredder. Højt oppe var Kirkens vældige Hvælving, og langt borte løftede Altret sine Kæmpesøjler, hvorunder Alterlysene brændte som seks gyldne Stjærner, seks Ledefyr, der viste Vej til Troens sikre Havn. Det var et forunderligt Skue, men altfor uhyre stort til at virke anderledes end overvældende. Luften var fyldt af Lyd — ti Tusind Stemmer, tyve Tusind urolige Fødder, det fjærne Orgelbrus, Sølvbasunernes spinkle, himmelske Klang. Og Luften var fyldt af Røgelse-duft, af Menneskedunst, af den skarpe, krydrede Lugt af Buxbom og Myrtekviste, der var strøede paa Gulvet og blev traadt under Fode. Fremfor alt var Lugten dirrende fyldt af menneskelig Følelse, af sitrende Stemning, idet Verdens Haab, Guds Stedfortræder paa Jorden, bares forbi, og Percy følte sig paa en Gang inddyppet og op-hidset, blændet og skarptseende, sanseløs og med alle Sanser vaagne. Dette var altsaa den *anden* Løsning paa Livets store Gaade! De to Stæder, som den hellige Augustin har beskrevet, laa for ham. Den ene af dem var den selvsikre, selvskabte og selvordnede moderne Verden, Socialisternes, Materialisternes, Nydelsesmenneskenes Verden, den Verden, som havde funden sin Fører i Felsenburgh. Og den anden var Guds Stad, en Skabers Værk,

en Forgaard til en hinsides og evig Verden, hvorfra alt udgik og hvortil alt sigtede. En af de to, Pave Johannes eller Julian Felsenburgh, maatte være Guds sande Stedfortræder her paa Jorden, og den anden maatte være hans Abe Atter blev Valget stillet Percy, og atter valgte han af hele sin begejstret overbeviste Sjæl

Men endnu var de ikke naaet til den mest gribende Del af denne uforglemmelige Fest.

Da Processionen bevægede sig op gennem Kirkens Skib, mødte Percy et uventet Syn.

Fra Højalteret og et Stykke ned i Tværskibet stod den ene Række Stole bag den anden, gradvis opadstigende. Og under Stolenes rigtbroderede Tronhimle saae Percy det ene blege ubevægelige Ansigt ved Siden af det andet. Baldakinerne var af Skarlagen ligesom Kardinalernes, men de var broderede med store Vaabenskjolde, som holdtes af heraldiske Dyr og kronedes af Kongekroner.

Percys Hjærte bankede stærkere ved dette Syn. Her sad altsaa de sidste af hine mærkelige Mennesker, som indtil for et halvt Aarhundrede siden havde siddet paa Europas Troner som Konger af Guds Naade. Nutildags var der ingen mere, som anerkendte deres Magt, undtagen Han, som de paastod havde givet dem den. Disse Mænd og Kvinder, disse Efterkommere af dem, der en Gang var Verdens Herrer, havde nu endelig lært at anerkende Gud som deres Herre — nu, da de var bleven som Hyrder uden Hjord, som Feltherrer uden Hær. Det var et hjærteskærende Syn, og dog fyldte det Percy med Ærefrygt og Beundring. De var jo Mennesker som han selv, og dog skammede de sig ikke ved at bære Tegnene paa en Værdighed, som Verden lo ad, men som de mente, det var deres Pligt at hævde og holde i Ære

Endnu mere gribende blev det, da Messen begyndte, og da Percy saae de forskellige Monarker nærme sig Altret for hver paa sin Maade at hjælpe til. Med blottet Hoved skred de frem og tilbage mellem Altret og Pavens Tronstol — stolte, tavse Skikkeiser. Kongen af England, der igen var blevet *Defensor Fidei**), bar Pavens Slæb i Stedet for Kongen af Spanien, der var for gammel til at fungere, og som ubevægelig knælede paa sin Bedeskammel, med

*) „Troens Forsvarer“, Henrik VIII's Ærestitel.

Ansigtet vendt mod Altret i inderlig Tro og Tilbedelse, mens Taare paa Taare randt over hans furede Kinder. Kejseren af Østrig rakte Paven Skaal og Vand til Haandtvætningen. Kejseren af Tyskland, hvis Overgang til den katholske Kirke nær havde kostet ham Livet, samtidig med at den kostede ham hans Trone, havde den Forret at bringe og fjærne Fløjelspuden, hvorpaa Paven knælede.

Langsomt og højtideligt skred den hellige Handling frem. I lydløs Tavshed, i ordløs Tilbedelse forstummede de mumlende Bønner, da Sølv tubaen klang fra Kuplen, og den lille, hvide Hostie løftedes højt af Pavens hvide Hænder. Thi her var Han jo selv lyslevende, alle disse Tusinders eneste Haab, saa mægtig og saa ringe som en Gang i Krybben! Der var ingen, som stred for dem uden Han alene! Mænds Blod og Kvinders Taarer formaaede ikke at røre den tavse Dommers Hjærte deroppe i det Høje. Men dette Offer af hans egen Søn, Gentagelsen af hint Offer paa Golgatha, der havde faaet Himlen til at sortne og Jorden til at skælve — dette Offer, der blev frembaaret som paa en lille Ø af Tro midt i et Hav af Haan og Had — det maatte dog røre ham! Hvor var det muligt andet?

Træt af de lange Ceremonier havde Percy efter Hjemkomsten fra Kirken sat sig et Øjeblik til Hvile i sit Værelse. Med et blev Døren revent, og Kardinal Martin kom hurtig ind, endnu i fuldt Ornat, og lukkede omhyggeligt efter sig.

— Pastor Franklin! sagde han kortaandet — jeg bringer onde Tidender! Det værste, der kunde hændes, er sket. Felsenburgh er udnævnt til Præsident i Europa.

II

Det blev sent den Aften, inden Percy kom ind paa sit Værelse, aldeles ødelagt af Træthed. Lige fra om Eftermiddagen havde han og Kardinal Martin siddet og aabnet og læst de Telegrammer, som strømmede ind fra alle

Kanter af Europa. Tre Gange i Dagens Løb var Kardinalen bleven kaldt til Paven.

Der var ikke Tvivl om, at Nyheden var paalidelig nok. Alt tydede endogsaa paa, at Felsenburgh kun derfor havde afslaaet de forskellige Landes smigrende Tilbud, for saaledes at tvinge dem til at kaare ham som deres fælles Overhovede. Dagen før havde der fundet en hemmelig Sammenkomst Sted mellem de forskellige Landes ledende Mænd, og ved denne Lejlighed var de blevet enige om, at siden Felsenburgh ikke vilde modtage deres tidligere Tilbud, vilde de nu forsøge at tilbyde ham Præsidentværdigheden over det samlede Europa. Han vilde derved faa en Stilling, som der ikke før havde været Mage til i Demokratiet, og som ingen blot for et Aar siden vilde have tænkt sig mulig. I enhver af Europas Hovedstæder skulde han have et Regeringspalæ. Han skulde have Ret til at nedlægge sit Veto mod enhver Lov, Parlamenterne vedtog, og dette Veto skulde staa ved Magt i tre Aar. Dersom han tre Gange i tre paa hinanden følgende Aar foreslog en Reform — ligegyldig paa hvilket Omraade — blev den at betragte som vedtaget ved Lov. Alt, hvad man til Gengæld forlangte af ham, var Løftet om, ikke uden Magternes Samtykke at paatage sig nogen anden Stilling.

Percy indsaa fuldt ud, at den Fare, der allerede laa i Dannelsen af de europæiske Fristater, blev ti Gange større under denne nye Ordning. Det var Socialismens Sammenhold og Styrke, stillet til en genial Statsmands Raadighed. Det var en Sammensmeltning af de to Regeringsformer, der hidtil havde bekæmpet hinanden — Folkestyre og Enevælde. Efter otte Timers Betænkningstid havde Felsenburgh modtaget Tilbudet.

Ifølge Telegrammerne var denne store Nyhed blevet modtaget i Østen med Begejstring, medens i Amerika Meningen var delte. Men Amerika var overfor de to andre Verdensmagter altfor ubetydeligt til, at dets Mening kunde spille nogen væsentlig Rolle.

Percy kastede sig fuldt paaklædt paa Sengen, med bankende Tindinger og Hjærtet fuldt af Fortvivlelse. Verden løftede sig som en Kæmpe op over Roms Horisont, og den hellige Stad var som et Hus af Sand, Børn har

bygget paa Stranden, og som Floden om lidt skyller henover. At Rom vilde gaa til Grunde, var ham fuldstændig klart. Hvordan, hvorfra, det vidste han ikke, brød sig heller ikke om at vide det . . .

For sin egen Tro frygtede han nu ikke længer. Han vidste saa sikkert som en Mand véd, hvad Farve hans Øjne har, at den stod fast og aldrig mer kunde røkkes. Disse Uger i Rom havde virket beroligende, styrkende, klarende paa ham. Den katholske Kirkes vældige Bygværk af Dogmer, Ceremonier, Skikke og Sædelære havde før forvirret ham — han havde snart set en Del af det, snart en anden, aldrig Helheden. Nu stod alt for ham i én sammenhængende og selvindlysende Klarhed. Den katholske Tro stod for ham, tilforladelig som Tilværelsen selv, sikker som hans egen Eksistens. Det kunde være, han vilde blive fordømt, men Gud var Herren over alle Ting. Det kunde være, han vilde gaa fra Forstanden, men Jesus Kristus var den menneskevordne Guddom, korsfæstet, opstanden og opfaren til Himmels, og Pave Johannes var hans Statholder. Disse Ting var som selve Tilværelsens Knogler — var *de* ikke sande, saa var intet sandt, men alt kun en Drøm . . .

Vanskeligheder? Naturligvis — der var i Tusindtal af dem! Han begreb ikke det ringeste af, hvorfor Gud havde skabt Verden som den var, eller hvordan det evige Helvede kunde forenes med hans Kærlighed, eller hvordan Brød kunde forvandles til Guds Legeme — men det *var* nu en Gang saadan! Percy var kommen langt bort fra den Tid, da han troede at kunne bevise Religionens Sandheder med Fornuftgrunde. Han forstod nu — hvordan han var kommen dertil vidste han ikke — at det Overnaturlige trak det Overnaturlige til sig; at Kristus i Hjertet vidnede for den historiske Kristus; at det var til den moralske Sans, Guds Aand fremfor alt talte, langt mere end til Intelligensen. Troen havde ligesom Mennesket et Legeme og en Sjæl, et historisk Udtryk og en indre Sandhed. En gribes mest af det legemlige, tror Kirken paa dens ydre Beviser. En anden føler den indre Sandhed i det, Kirken lærer, overgiver sig derfor til den og læner sig i Mørket til dens stærke Arm. Og fordi han har troet, kommer han til at se . . .

Men der var andre Spørgsmaal, som forvirrede Percy. Hvorledes var det f. Eks. muligt, at Gud, alle Menneskers Fader, saaledes tillod den Verden, han havde skabt, at gaa sine egne vilde Veje langt borte fra ham? Hvad vilde Gud nu gøre? Vilde han aldrig bryde sin evige Tavshed? Talløse Millioner voksede op i Gudsbespottelse og Synd — var de da ikke hans Børn, var de ikke Faar paa hans Græsgange? Hvorfor var Kirken stiftet, naar det ikke var Meningen, den skulde omvende Verden? Hvorfor tillod Gud, at hans Troende svandt ind til en Haandfuld, mens hele den øvrige Menneskehed fandt sin Fred og sin Lykke anden Steds end hos ham?

Det var bleven saa koldt og dødt i Percys Bryst. Naturligvis — han kunde vedblive at sige „Til os komme Dit Rige“ og „Ske Din Vilje“, endda fem Tusind Gange om Dagen, hvis Gud ønskede det. Men det var saa helt uden Begejstring og Haab, kun tørre, tomme Viljeshandlinger. Og ellers? Ellers forlangte Gud kun af ham, at han skulde aabne Depecher, telefonere og skrive Breve...

Det var saa forfærdelige Ting, der meldtes udefra. Verden syntes at være bleven greben af Vanvid. Paa Concordepladsen i Paris havde Mænd og Kvinder klædt sig nøgne, havde danset som de gamle Bakkanter og Bakkantinder og endelig jaget sig selv en Dolk i Hjertet, idet de, under Mængdens Jubelraab, skreg, at Livet var altfor vidunderlig dejligt — de maatte dø af lutter Lykke... I Spanien, i en Variété i Sevilla, havde en Kvinde sunget sig vanvittig Aftenen forud og var tilsidst falden om paa Gulvet i Latterkrampe med Fraaden ud af Munden... I Pyrenæerne var alle Katholiker i flere Miles Omkreds bleven korsfæstede af den begejstrede Befolkning, saa snart Budskabet om Felsenburghs Udnævnelse var naaet derhen... I Tyskland var tre katholske Biskopper falden fra... Alt dette og meget, meget mere skete. Og Gud rørte sig ikke, Gud lod ikke høre fra sig...

Det bankede paa Døren, og Percy sprang op, idet Kardinalen traadte ind.

Han saae forfærdelig træt ud, Øjnene brændte som i Feber. Med en lille Haandbevægelse lod han Percy sidde

ned og satte sig selv i den dybe Armstol. Han rystede en lille Smule og samlede kuldsikkert sine Fødder ind under sin Talar med de røde Knapper.

— Undskyld jeg forstyrrer Dem, sagde han, men jeg er ængstelig for Biskoppen. Han skulde være her nu.

Det var nu Biskoppen af Southwark, Talen var om. Han var taget fra England tidlig samme Morgen, vidste Percy.

— Han vilde ikke gøre Ophold undervejs, Deres Eminence?

— Nej! Han skulde have været her Klokken tre og tyve, og nu er den vist over Midnat?

Endnu mens han talte, slog Uhrene ude i Byen halvét.

Det var nu bleven næsten stille. Der havde været Uro i Luften hele Dagen; Pøbelsværme ude fra Forstæderne var trukken ind gennem Rom, og man havde maattet lukke Byportene. Men det var kun svage Varsler om, hvad der var i Vente . . .

— De ser træt ud, Pastor Franklin! sagde Kardinalen omsider venligt.

Percy smilede.

— Og De selv, Eminence?

Den gamle Mand smilede ogsaa.

— Med mig er det snart forbi, sagde han. — Saa bliver det Deres Tur at lide!

Percy foer pludselig op, helt syg om Hjertet.

— Ja, det behøver ikke at være nogen Hemmelighed længer, sagde Kardinalen. — Det er afgjort, at De bliver min Efterfølger. Den hellige Fader ønsker det.

Percy drog Vejret dybt og skælvende.

— Eminence! begyndte han bønfoldende.

Kardinal Martin løftede sin magre, gamle Haand.

— Troer De ikke, jeg forstaar Dem? sagde han stilfærdigt. — De vilde helst dø, ikke sandt — være i Fred! Det er der mange, som ønsker. Men vi maa lide først. Baade lide og dø — *et pati et mori*. Pastor Franklin, De maa ikke vægre Dem!

En lang Tavshed fulgte.

Nyheden var kommen altfor pludselig, til at den unge Præst kunde føle andet end den fuldstændigste Benovelse. Aldrig med en Tanke var det falden ham ind, at han, der endnu ikke havde fyldt de fyrre, kunde blive sat til

at erstatte denne gamle, taalmodige, kloge Prælat. Hvad Æren angaar, saa var Percy længst utilgængelig for sligt. Men han saae Fremtiden for sig som en lang, uudholdelig Vandring ad en Vej, der stadig gik opad, og med en Byrde paa sine Skuldre, som han ikke formaaede at bære . . .

Og han forstod, at denne Lod uigenkaldelig var hans. Det *maatte* saa være — der var intet at sige til det! Men det var, som havde endnu en Afgrund aabnet sig for hans Fødder, og han stirrede ned i Dybet med usigelig Gru.

Kardinalen brød først Tavsheden.

— Pastor Franklin, sagde han, jeg har idag set et Billede af Felsenburgh. Ved De, hvem jeg først troede, det var?

Percy smilede ligegyldigt.

— Jeg troede, det var Dem? Hvad mener De selv om den Ting?

— Jeg forstaar ikke, Deres Eminence?

— Nu, jeg tænkte . . .

Han brød pludselig af og skiftede Æmne.

— Ved De, at der er forefaldet et Mord her i Rom i Dag? En Katholik har dræbt en Mand, som kom med Gudsbespottelser.

Percy saae op.

— Morderen forsøgte ikke at flygte, vedblev den gamle Prælat. — Han vil blive henrettet. Processen begynder i Morgen. Det er en trist Historie — det første Mord nu i otte Maaneder!

Den blodige Ironi i hele Stillingen stod med et saa tydeligt for Percy, medens han stirrede og lyttede ud i den tavse, stjerneklare Nat. Her vedblev det stakkels Rom at lade, som om intet var i Vejen og at haandhæve sin forældede Rettergang, og udenfor samledes de Kræfter, der vilde gøre en Ende paa det altsammen. Hele Percys Begejstring var borte. Det var, som saae han en Flue sidde og gøre Toilette paa en Dampmaskines Cylinder — det uhyre Staal fører den uhjælpeligt i Døden — endnu et Øjeblik, og det er forbi. Saaledes syntes det Overnaturlige ham nu, fuldkommen levende, men uendelig ringe, og Kulturens uhyre Kræfter var sat i Gang, og

Percy kunde ikke gøre andet end se til i Tavshed. Der var ingen Tvivl i hans Sjæl — han vidste fuldt vel, at Fluens stod ligesaa højt over Maskinen, som det Levende over det Livløse, og om det lille Væsen knustes, var det værst for dem, som var Skyld deri. Det vidste han — men hvordan og hvorfor det var saaledes, det vidste han ikke . . .

Der lød Fodtrin udenfor — en Banken paa Døren — og en Tjeners Ansigt viste sig:

— Hans biskoppelige Naade er ankommen, Deres Eminence!

Kardinalen rejste sig med Besvær, idet han støttede sig ved Bordet. Saa var det, som om han kom i Tanke om noget — et Øjeblik stod han og ledte i sin Lomme.

— Se paa dette her, Pastor Franklin! sagde han endelig og skød en lille rund Sølvgenstand over mod den unge Præst. — Nej, naar jeg er gaaet . . .

Percy lukkede Døren og kom tilbage til Bordet, hvor den lille Sølvtingest laa. Det var en nyslaaet Mønt. Paa den ene Side stod det hjemlige „Fem Pence“ med Kran- sen omkring, paa den anden var Hovedet af en Mand med følgende Omskrift paa Esperanto:

JULIAN FELSENBURGH,
LA PREZIDANTE DE UROPO.

III

Klokken ti næste Formiddag var Kardinalerne tilsagte til Paven for at høre dennes Opfattelse af Stillingen.

Percy sad paa sin Plads mellem Konsultorerne i den nederste Ende af Avdienssalen. Han havde ikke den fjær- neste Anelse om, hvad Paven havde paa Hjærte. Situa- tionen var fuldstændig uklar — endnu til Morgen vidste man ikke andet, end at Felsenburghs Udnævnel- se var en Kendsgærning; at der øjeblikkelig var udbrudt en inter- national Kristenforfølgelse, som imidlertid var bleven dæmpet øjeblikkelig af Regeringen; at endelig Felsenburgh

i Dag skulde begynde sin Rundrejse til de forskellige Hovedstæder. Han ventedes til Turin sidst paa Ugen. Fra alle katholske Centrere hele Verden over strømmede der Anmodninger ind om Vejledning og Raad. Allevegne fra meldtes der, at Frafaldet steg og steg som en Bølge, at Forfølgelsen truede overalt, at selv Biskopper stod vaklende.

Percy spurgte sig for hos sine Naboer, men ingen vidste noget om Pavens Opfattelse. Det sagdes, at han havde tilbragt hele Natten i Bøn ved Apostelgraven i Peterskirken . . .

Pludselig sank den summende Samtale ned til en svag Hvisken og gik over i Tavshed. En Dør oppe i den anden Ende af Salen aabnedes, og et Øjeblik efter sad Pave Johannes paa sin Throne.

De første Ord af Pavens Tale gik Percy forbi. Han stirrede kun som paa et Maleri op langs hin dobbelte Række af skarlagensklædte Skikkelser, op til den skarlagensrøde Baldakin og den hvide Olding, som sad under den. Ja, Sydlændingene forstod at arrangere! Alle Udenværker var pragtfulde — den høje Sal, Lyset ind fra oven, Dragterne, de gyldne Kæder og Kors — og saa det blege Hvide som Slutsten paa al denne Farvepragt. Skarlagens, Purpur og Guld kunde være gode nok til dem, der stod ved Tronens Fod — de havde det behov alt sammen! Men alle Farver maatte dø, naar de nærmede sig Guds Statholder paa Jorden. Her var hint smukke ovale Ansigt, hint rolige, sejersikre Hoved nok — og de milde, skinnende Øjne og de rene, buede Læber, der talte saa stærke Ord. Ikke en Lyd hørtes i den store Sal — og ingen Lyd kom udefra. Det var, som Verden lyttede for at høre Kirkens Selvforsvar, inden den skred til Domfældelse og Straf . . .

Percy tog et kraftigt Tag i sig selv for at høre efter; han foldede Hænderne fast og lyttede til Pavens Ord.

„ . . . Herpaa er det nu vor Pligt, mine kære Sønner i Kristo at svare. Som Apostelen lærer os, er det ikke mod Kød og Blod, vi kæmper, men mod Fyrstendømmer og Magter, mod Verdens Herrer i dette Mørke, mod

Ondskabens aandelige Hær under Himlen. Griber derfor til Guds Rustning, siger han videre. Og han udlægger for os, hvori denne Rustning består: Sandhedens Bælte, Retfærdighedens Panzer, Fredens Sko, Troens Skjold, Frelsens Hjælm og Aandens Sværd.

„Dette er da de Vaaben, Gud byder os at stride med, og ikke med denne Verdens Vaaben, thi Guds Rige er ikke af denne Verden. Og det er for at minde Eder om denne Strids Grundregler, Vi har sammenkaldt Eder her i Dag.“

Paven tav, og der blev en almindelig Bevægelse ned langs Stolerækkerne, et langt Suk af spændt Opmærksomhed. Saa fortsatte Paven med hævet Stemme:

„Ligesom alle vore Forgængere til Tider har fundet det rigtigst at tie, saaledes har de ogsaa til andre Tider anset det for deres Pligt aabent at forkynde Guds Raadslagning. Heller ikke Vi har trods Vor Svaghed og Uvidenhed Lov at unddrage Os denne Pligt, og Vi sætter derfor al Vor Lid til Ham, som har sat Os paa Petri Stol, at han selv vil tale gennem Os og lade Vore Ord tjene til Hans Ære.“

„Saa vil Vi da begynde med at udtale Vor Mening om den saakaldte nye Bevægelse, som er rejst af Verdens Herrer.“

„Det være langt fra Os at miskende Fredens og Enighedens Værd, men vi ser fuldt vel, at naar det er lykkedes i vore Dage at skabe Fred og Enighed, saa skyldes det i første Række de Institutioner, Vi har udtalt Vor Fordømmelse over. Og denne tilsyneladende Fred har forvirret mange Mennesker og faaet dem til at tvivle paa Fredsfyrstens Ord, at kun gennem Ham kan vi naa til Faderen. Denne sande Fred, som skal gives os, består ikke alene i den indbyrdes Fred mellem Menneskene, men ogsaa i hvert Menneskes Fred med sin Skaber, og denne sidste kan Verden ikke give. Den bekymrer sig heller ikke om den, thi den har vendt Gud Ryggen. Menneskene er ført bag Lyset, saa de bilder sig ind, det vigtigste af alt er Verdensfreden, idet de saaledes glemmer Frelserens Ord, at Han ikke er kommet for at bringe Fred, men Sværd, og at Vejen til Guds Rige gaar gennem mange Trængsler. Det første, det vigtigste af alt, er

at forsone Mennesket med Gud, saa følger Forsoningen mellem Menneskene indbyrdes af sig selv. Søger først Guds Rige, siger Kristus, saa skal alle disse Ting tillægges eder.

„Vi vil for det første derfor endnu en Gang fordømme og banlyse deres Mening, som tror og lærer det modsatte, og Vi gentager og fornyer alle Banlysninger, som Vi selv eller Vore Forgængere har udtalt over ethvert Selskab eller Samfund, hvis Maal det er at stifte Fred og skabe Enhed paa anden Grundvold end Kirken, og vi minder endnu en Gang Kirkens Børn i hele Verden om, at det er dem strængt forbudt at indtræde i et saadant Samfund eller paa hvilken somhelst Maade at støtte eller hjælpe det.“

Percy rokkede uroligt frem og tilbage paa sin Stol. Det var jo rigtigt og sandt alt, hvad Paven sagde, og den rolige, værdige, sikre Maade, hvorpaa han talte, virkede stærkt og mægtigt som en Flod, men burde der dog ikke i et saa alvorligt Tilfælde som det her foreliggende have været sagt noget andet, noget mindre almindeligt end den ældgamle, saa ofte gentagne Fordømmelse af Frimurerordenen . . .

— For det andet, blev Paven roligt ved, vil vi gøre Eder bekendt med, hvorledes vi i Fremtiden agter at stille Os.

Paany gik der som et Sus gennem Forsamlingen. Percy saae en tre, fire Kardinaler bøje sig fremover med Haanden bag Øret for bedre at høre. Der var ingen Tvivl om, at nu maatte der komme noget vigtigt.

— Der er flere Punkter, fortsatte den stærke Stemme, som det ikke er Vor Agt at tale om ved denne Lejlighed; nogle af dem bør i Følge deres Natur hemmeligholdes, andre vil det være mere passende at komme ind paa en anden Gang. Men hvad Vi her vil sige, det siger Vi til hele Verden. Eftersom vore Fjenders Anslag er paa én Gang aabenlyse og hemmelige, saa skal vort Forsvar ogsaa være baade aabenlyst og hemmeligt. Og derfor har Vi taget den Beslutning, som jeg nu vil udvikle for Eder.

Paven stansede og fattede uvilkaarligt med højre Haand Korset, han bar paa sit Bryst.

— Skønt Kristi Hær kun er én, bestaar den dog af forskellige Afdelinger, som hver især har sin særegne Opgave. Saaledes lod Gud i svundne Tider forskellige Ordner opstaa, hver med sit særlige Formaal: den hellige Franciskus Sønner skulde prædike Fattigdom, den hellige Bernhards Sønner og Døtre skulde forene Arbejde med Bøn, Jesu Selskab skulde opdrage Ungdommen og omvende Hedningerne og saa fremdeles. Enhver af disse Ordner er opstaaet netop paa den Tid, der trængtes mest til dem, og enhver har fuldtud svaret til sit Kald. Og Frelserens Ord er gaaet i Opfyldelse paa dem: „hver Gren, som bærer gode Frugter, vil jeg rense, at den kan bære endnu mere Frugt.“ Men saaledes som Tiderne har udviklet sig, forekommer det Os, at de nu eksisterende Ordner — som Vi skatter højt og endnu en Gang giver Vor Velsignelse — ikke i Følge deres Regler er fuldtud egnede til at tage den store Gærning op, som Tiden kræver. Thi det, vi nu har at kæmpe imod, er ikke mere Uvidenheden, hverken Hedningernes, der aldrig havde hørt Guds Ord, eller de civiliserede Folkeslags, hvis Forfædre var faldet fra Sandheden; det er heller ikke mere mod Rigdommens forførende Magt, vi har at kæmpe, eller mod Vranglærdomme eller noget af alt det, Kirken i gamle Dage har kæmpet imod. Alt tyder langt mere paa, at den Tid nu er oprunden, om hvilken Apostlen siger, at „Herrens Dag kommer ikke, forinden det store Frafald er kommet, og før det Syndens Menneske er aabenbaret, den Fordærvsens Søn, som modsætter og ophøjer sig over alt, hvad der kaldes Gud.“

„Det er ikke mere mod dette eller hint Onde, vi har at kæmpe, men mod den vældige Magt, som nu har kastet Masken, og som er blevet os bebudet fra Kristendommens første Tider, den Magt, hvis Undergang er besluttet fra Evighed af.“

Der blev atter en Pavse. Percy var kommen til at skælve — saa stærkt, at han maatte knuge Hænderne fast om Stolens Arme for at bekæmpe sin Sitren. Ikke en Lyd var nu at høre — kun en Tavshed, som sang og suste for Ørene. Paven trak Vejret dybt og saae langsomt

til begge Sider. Saa fortsatte han med endnu kraftigere og fastere Stemme:

— Derfor forekommer det Os i Vor Ringhed godt og heldbringende, at Vi selv, som Guds Stedfortræder, opfordrer Guds Børn til denne nye Kamp, og det er derfor Vor Agt at samle alle dem, som frivilligt melder sig til Kampen, i en ny Orden, der skal bære Navnet *den korsfæstede Frelsers Orden*. Det staar os ganske klart, at Vor Fremgangsmaade i dette Stykke er ganske imod Fortidens Skik og Brug, men det er med velberaad Hu, Vi i denne vigtige Sag kun har raadført Os med Ham, som har lovet at lede Os med sin Aand, og fra hvem denne Tanke viselig er udgaaet.

„Vi fastsætter foreløbig følgende faa Regler:

„Ingen kan indtræde i Ordenen før sit fyldte syttende Aar“.

„Ordenens Medlemmer skal ikke bære nogen bestemt Dragt eller andet ydre Kendetegn.

„Ordenens Grundregel er de tre almindelige Klosterløfter, hvortil vi endnu føjer et fjerde, nemlig det udtrykkelige Ønske at lide Martyrdøden.

„Enhver Biskop skal — saafremt han selv indtræder i Ordenen — være dens øverste Leder i sit Diocese, og han alene vil blive fritaget for den strænge Overholdelse af Fattigdomsløftet, saalænge han beklæder sit Embede.

„Desuden erklærer Vi, at det er vor Agt selv at indtræde i Ordenen som dens General og om faa Dage at aflægge de bindende Løfter.

„Ingen vil endvidere for Fremtiden blive ophøjet til Medlem af Kardinalskollegiet, uden han er indtraadt i nævnte Orden.

„Om nogen Tid vil Vi højtidelig indvi de hellige Apostle Petri og Pauli Basilika til Ordenens Hovedkirke, og her vil Vi uopholdelig erklære hver den for Helgen, som har udgydt sit Blod i Udøvelsen af sit Kald.

„Hvad dette Kald angaar vil Vi foreløbig nøjes med at sige, at ifølge Ordenens Formaal kan det komme til at udøves paa mange, højest forskellige Maader. Det bliver Biskoppernes Sag, hver i sit Stift at anvise Ordenens Medlemmer den særegne Gærning, som efter hans Skøn bedst er egnet til at fremme Guds Ære og tjene til Sjæ-

lenes Frelse. Vi skal senere nærmere fastsætte Reglerne for Prøvetiden.“

Endnu en Gang stansede Paven og saae sig om i Forsamlingen. Ikke en Mine i hans Ansigt røbede hans Bevægelse. Saa fortsatte han:

— Vi har nu kundgjort Eder Vor Bestemmelse. I Dagens Løb vil vi raadføre Os med flere af Eder med Hensyn til de Punkter, der endnu ikke er afgjorte. Imidlertid er det Vort Ønske, at de Ord, Vi her har udtalt, skal kundgøres uopholdeligt for hele Verden, at den hurtigst muligt maa komme til Kundskab om, hvad Kristus gennem sin Stedfortræder venter af hver den, som paakalder Hans hellige Navn. Vi lover Eder ingen anden Belønning end den, Gud selv har forjættet alle dem, som elsker ham og hengiver sit Liv for ham. Vi giver Eder ikke Løfte om nogen anden Fred end den, om hvilken det er sagt, at den overgaar al Forstand. Vi tilbyder Eder intet blivende Sted her paa Jorden, men som Pilgrimme og Fremmede skal I vandre, søgende det, der er oventil. Vi lover Eder ingen anden Ære end Verdens Foragt, og intet andet Liv end det, som er skjult med Kristus i Gud!“

FJERDE KAPITEL

I

Oliver Brand sad i sit lille Privatværelse i Whitehall og ventede paa en Herre, som havde anmodet ham om en Samtale. Klokken var omtrent ti, og Klokken halv elleve skulde han møde i Parlamentet. Oliver anede ikke, hvad den ham ganske ubekendte „Hr. Francis“ vilde tale med ham om, men selv om det blev aldrig saa kort, kom dette Besøg ham alligevel højst ubelejligt, da han i den sidste Tid ligefrem druknede i Arbejde.

I samme Nu Klokken slog ti paa Victoriataarnet, traadte Sekretæren ind og meldte Hr. Francis.

Oliver tilkastede den Indtrædende et hurtigt Blik og søgte uvilkaarlig at danne sig en Forestilling om ham, idet han bød ham tage Plads. Den Fremmede saae ikke op, og hans Læber var fast lukkede.

— Om fem og tyve Minutter, begyndte Oliver, maa jeg forlade dette Værelse, men indtil da . . .

Han gjorde en lille Bevægelse.

— Tak, Hr. Brand, svarede den Fremmede, det er mer end Tid nok. Hvis De tillader, vil jeg . . .

Han ledte i sin Brystlomme og trak en stor Konvolut frem.

— Allerførst vil jeg give dem dette, som De maaske vil læse, naar jeg er gaet. De vil deri finde en længere Redegørelse for, hvad vi har paa Hjærte, ligesom De ogsaa der vil kunne sé vore Navne og alt det øvrige. Men en Del af Sagen kan kun afgøres mundtligt.

Han lagde Benene overkors, lænede sig tilbage og fortsatte med en lidt nervøs Stemme.

— Jeg kommer som en Slags Deputation eller Udsending fra en lille Kreds, som gerne vilde bede Dem om en Gunst samtidig med, at vi tilbyder at gøre Dem en Tjeneste. Naar jeg er blevet valgt til Ordfører, er det, fordi Ideén er undfanget af mig. Men, tør jeg begynde med at gøre Dem et Spørgsmaal?

Oliver nikkede.

— Jeg vil ikke være indiskret, fortsatte den Fremmede, men jeg tager vist næppe fejl, naar jeg antager, at det er aldeles sikkert, at en Art Gudstjeneste vil blive genindført i alle Lande?

Oliver smilede.

— Det tænker jeg, svarede han. Lovforslaget for Englands Vedkommende er vedtaget ved tredje Behandling, og som De ved, vil Præsidenten endnu i Aften give os sin Mening tilkende angaaende dette Spørgsmaal.

— Der er vel næppe nogen Sansynlighed for, han vil gøre Brug af sit *Veto*?

— Næppe. Det kan jeg ikke tænke mig. I Tyskland har han allerede givet sit Samtykke.

— Ja, ikke sandt! svarede Francis. Hvis han altsaa gør det samme her, er Forslaget jo dermed Lov?

Oliver ledte paa Bordet og tog et grønt Hæfte, som indeholdt Lovforslaget.

— De kender naturligvis Ordlyden? spurgte han. Ja, selvfølgelig træder det øjeblikkelig i Kraft som Lov. Den første Fest skal fejres første Oktober. Det er, saa vidt jeg husker, *Faderens Fest* . . . Ja, rigtigt, *Faderens*!

— Der er meget, der skal ordnes forinden, blev Hr. Francis ivrigt ved — og der er kun otte Dage til,

— Jeg har ikke noget at gøre med det Departement, erklærede Oliver og lagde Hæftet fra sig. — Saa vidt jeg véd, skal der benyttes samme Ritual her som i Tyskland. Jeg indser forresten heller ikke, hvorfor vi skulde lave et nyt.

— Og Westminsterabbediet vil blive taget i Brug ved den Lejlighed, ikke sandt?

— Selvfølgelig.

— Jeg tvivler naturligvis ikke paa, at den nedsatte Regeringskommission har udført et betydeligt Arbejde, og at den allerede længst har sin Plan lagt. Men jeg kan ikke

se rettere, end at der i høj Grad maa være Brug for øvede og erfarne Kræfter.

— Sikkert nok!

— Nu træffer det sig netop, at den Kreds, i hvis Navn jeg taler, udelukkende bestaar af Mænd, som før i Tiden har været katholske Præster. Vi er alene her i London omtrent tohundrede. Hvis De ikke har noget imod det, vil jeg som sagt efterlade dette lille Hæfte her. De vil deri kunne se alt om os, vore Formaal og vore Love. Nu er det, vi synes, at ved den nærforestaaende Fest maatte vore tidligere erhvervede Kundskaber kunne komme Regeringen til Nytte. Som De maaske ved, er de katholske Ceremonier meget indviklede, og flere af os har i sin Tid studeret dem ret indgående. Det hed sig iblandt os Præster den Gang, at til at være Ceremonimester hørte der et medfødt Talent; det kunde ligesaa lidt erhverves som ethvert andet Kunstnertalent.

Han tav et Øjeblik.

— De mener altsaa, Hr. Francis

— Jeg mener, at Regeringen jo ganske sikkert har gjort sig klart, hvor uhyre vigtigt det er, at alt gaar, som det skal. Den mindste Smule Usikkerhed, især første Gang, vilde let kunne kaste et latterligt Skær over hele Guds-tjenesten og bevirke, at den forfejlede sit Maal. Og derfor kommer jeg nu til Dem, Hr. Brand, for at sige Dem, at der her i London findes saa og saa mange Mænd med den særlige Uddannelse, jeg nylig antydede, og som er til Regeringens Raadighed

Der svævede saa meget som en Anelse af et Smil om Olivers Mundvige. Han fandt, det var et nok saa stift Stykke, disse Gejstlige her præsterede. Men i og for sig var det jo et overordentlig fornuftigt Forslag.

— Jeg forstaa Dem udmærket godt, Hr. Francis. Jeg er sikker paa, Deres Tilbud vil være os til stor Nytte. Men, som jeg allerede har sagt Dem, har jeg ikke noget at gøre med den Sag. Det er Hr. Snowford

— Jeg ved det. Grunden til, at jeg først kommer til Dem, er imidlertid den, at det er Deres Foredrag forleden, der har aabnet Øjnene paa os. De udtalte nøjagtig vore egne Tanker, idet De sagde, at Mennesket ikke kan leve

uden en Tro og heller ikke uden en Gudsdyrkelse, og at nu, da vi endelig havde fundet Gud

Oliver stansede ham med en Haandbevægelse. Al Smiger var ham imod.

— Det glæder mig, sagde han. Jeg lover Dem at tale Deres Sag hos Hr. Snowford. Jeg har jo forstaaet rigtigt, ikke sandt, naar jeg mener, at De selv vil sætte Dem i Spidsen for det hele?

— Ja, jeg havde tænkt mig, at jeg skulde kunne være Ceremonimester. Jeg har studeret det tyske Ritual meget nøje; det er betydelig mere indviklet, end jeg havde tænkt mig, og der udkræves intet ringe Arbejde for at sætte det i Scene. Jeg vil antage, at til Westminster alene maa der i det mindste tolv Celebranter, og lige saa mange Sakristaner til at sørge for Ornaterne

Oliver betragtede interesseret Francis' ivrige, begejstrede Person. Ogsaa her var dog noget af samme sære Maskeansigt, Oliver saa tidt havde sét hos andre frafaldne Præster. Kun lyste det her gennem Masken af Ild og Iver . . .

— De er naturligvis alle Frimurere? spurgte han.

— Ja, selvfølgelig.

— Det er godt. Jeg skal endnu i Dag tale til Hr. Snowford om Deres Forslag.

Han saae paa Uhret. Der var endnu tre, fire Minutter til han skulde gaa.

— De har vel læst om den nye Udnævnelse i Rom? spurgte Hr. Francis.

Oliver rystede paa Hovedet. Han havde andet at bestille for Tiden end at læse Romernyheder.

— Jo, Kardinal Martin er død. Han døde i Tirsdags. Hans Efterfølger er allerede udnævnt.

— Saah?!

— Ja, det er et Menneske, jeg i sin Tid har staaet meget nær. Franklin hedder han, Percy Franklin.

— Hvad behager?

— Undskyld, Hr. Brand? De kender ham maaske?

Oliver saae fast paa ham; han var bleven bleg.

— Ja, jeg kender ham, svarede han endelig. Det troer jeg da De har altsaa ogsaa kendt ham, Hr. Francis?

— Ja, rigtig godt endda.

— De kunde maaske ved Lejlighed fortælle mig noget om ham

Oliver tav med ét. Der var endnu halvanden Minut.

— Mere havde De jo ikke at sige mig? spurgte han.

— Kun det, at jeg gjerne, inden jeg gaar, vilde have Lov at sige Dem, hvor glade vi alle i min Kreds er for, hvad De har udrettet, Hr. Brand. Jeg tror ikke, at andre saadan som vi kan føle Savnet af en Gudstjeneste. I Begyndelsen tænkte vi, det vilde fortage sig lidt efter lidt, men

Hans Stemme dirrede, og han holdt inde et Øjeblik. Oliver blev interesseret siddende.

— Men? spurgte han.

De store brune Øjne saae tungsindigt op paa ham.

— Vi véd naturligvis, at det, vi har mistet, kun var Hjærnespind. Men i det mindste *jeg* kan ikke andet end tro, at alle vore Bønner og alle vore Længsler dog ikke har været saa helt forgæves. Vi havde taget fejl af Gud, men vore Hjærtesuk har alligevel fundet Vej til Ham. Og nu

Oliver hørte stille til, greben af den andens Bevægelse. De store brune Øjne straaledede med ét.

— Og nu, udbrød Hr. Francis, er Felsenburgh kommet!

Et Øjeblik tav han, overvældet af Rørelse.

— Julian Felsenburgh! fortsatte han saa.

Der laa et Dyb af Lidenskab i den Maade, hvorpaa han nævnede dette Navn, og Olivers Hjærte svarede ham.

— Jeg forstaar, hvad De mener, Hr. Francis! sagde han venligt.

— Aa, endelig har vi en Frelser! blev Hr. Francis ved. En Frelser, som vi kan se og høre, som vi kan tilbede i lyslevende Virkelighed! Det er som en Drøm — det er altfor skønt til at være sandt!

Oliver saae paa Uhret og rejste sig hurtigt.

— Undskyld, sagde han og rakte Francis Haanden, jeg maa gaa. Jeg er dybt rørt over Deres Ord. Jeg skal nok tale med Snowford. Deres Adresse staar vel der?

Han pegede paa den store Konvolut.

— Ja. Men, Hr. Brand, jeg vilde blot endnu spørge Dem

- Jeg har ikke et Minut at spille, sagde Oliver.
 — Kun et eneste Ord. Er det sandt, at den nye Guds-
 tjeneste skal være *tvungen*?
 Oliver nikkede, idet han samlede sine Papirer sammen.

 II

Samme Aften sad Mabel i Galleriet bag Præsidentens Plads. I den sidste Time havde hun i det mindste en halv Snes Gange set paa sit Uhr; hun syntes, det varede en Evighed, inden Klokken blev enogtyve. Hun vidste nu af Erfaring, at Præsidenten af Europa ikke kom hverken et Minut før eller et Minut efter den fastsatte Tid. Felsenburghs umaadelige Punktighed var blevet berømt i hele Europa. Han havde sagt, han kom Klokken enogtyve, og saa kunde man være vis paa, han kom paa Slaget.

En skarp Klokkeringning lød nedefra, og den Rigsdagsmand, der netop talte, holdt inde. Mabel løftede sit Haandled og saae igen paa det lille Uhr i Armbaandet — endnu fem Minutter. Formanden forlod sin Plads under Baldakinen, og Parlamentsherrerne fik travlt med at indtage mindre skødesløse Stillinger. Ude i Gangen vedblev Klokkeringningen for at kalde Efternølerne ind, og fra Pladsen foran Parlamentsbygningen lød den dumpe Summen af de mange Mennesker. Naar den Lyd tav, vidste hun, saa var Præsidenten der!

Hvor vidunderligt, at hun sad her, og at hun om et Øjeblik skulde høre ham tale! For en Maaned siden havde han givet en lignende Lov i Tyskland sin Godkendelse, og i Morgen vilde han i Spanien billige det samme Lovforslag. Ingen vidste, hvor han havde været i den sidste Uge. Man vilde have set hans hvide Luftskeib over Comosøen, men dette Rygte var atter bleven dementeret. Ingen vidste heller, hvad han vilde sige i Aften. Det kunde være tre Ord, og det kunde være tyve Tusind. Mange mente, at han maaske ikke vilde gaa med til at gøre Deltagelsen

i den nye Gudstjeneste lovbefalet for alle, der havde fyldt det syvende Aar

Mabel haabede dog inderligt, at Præsidenten ikke vilde gøre Brug af sin Vetoret her. Den nye Gudstjeneste skulde første Gang finde Sted paa den 1. Oktober i alle Sognekirker i England, men først fra Nytaar af skulde den ved Lov vedtagne Forpligtelse til at deltage deri træde i Kraft. I Tyskland blev der ikke givet denne Henstand — alle dette Lands katholske Indbyggere maatte derfor enten forlade Landet eller ifalde Straf. Straffen var iøvrigt ikke stræng — første Gang kun en Uges Fængsel, anden Gang en Maaned, tredje Gang et Aar, fjerde Gang Indespærring paa Livstid eller i hvert Fald saa længe vedkommende fastholdt sin Vægning. Mabel syntes, det var meget lempelige Vilkaar; selve Fængselsstraffen bestod kun i Berøvelse af Friheden og Tvangsarbejde, uden nogen Art af middelalderlige Rædsler. Og det var saa lidt, der fordredes for at slippe fri — kun at man simpelthen var til Stede i sin Sognekirke ved de fire store aarlige Fester — Moderfesten, Livsfesten, Opholdelsesfesten og Faderfesten, henholdsvis 1. Januar, 1. April, 1. Juli og 1. Oktober.

Mabel kunde ikke forstaa, at nogen kunde nægte at deltage heri. Det var jo kun Livets store Grundfænomener, som her blev fejrede. Og iøvrigt nød den kristne Gudsyndkelse fuld Frihed, under den sædvanlige Kontrol naturligvis. Alligevel forlød der uhyggelige Ting fra Tyskland — tolv Tusind Katholiker var allerede afrejst til Rom — fyrretyve Tusind, hed det sig, vilde nægte at deltage d. 1ste Oktober

For hende var den nye Gudsyndkelses Indførelse simpelthen Kronen paa Humanismens Sejr. Hendes Hjærte havde længtes efter saadan en fælles højtidelig Tilkendegivelse af, hvad alle nu troede. Hun sukkede efter at staa paa et helligt Sted, et Sted, som var indviet, ikke af Præster, men af frigiorte Mennesker, og dér, sammen med Tusinder, at synge Livets Lov og ofre Røgelse til hint evige Væsen, fra hvilket hun var udgaaet, og til hvilket hun en Dag skulde vende tilbage Ak, de Kristne havde forstaaet den menneskelige Natur, de havde vidst, at Mennesket enten maa tilbede eller gaa til Grunde!

Selv vilde hun hver Dag eller i det mindste hver Søndag vandre til den lille gamle Kirke, der laa i Nærheden af hendes Hjem, knæle dør i det sollyse Kor, gruble over Livets dejlige Hemmeligheder og ofre sig selv helt til Naturens hellige Vilje

Men først maatte Loven vedtages Hun greb fast om Stoleryggen foran sig og stirrede stift ud over Salens Hav af Hoveder og hørte, midt i Stemmernes Virvar og Lyden af Larmen udenfor, sit eget Hjærte banke.

Hun vidste, hun vilde ikke faa Præsidenten at se. Han vilde træde ind ad Døren under hende, lige bag Formandspladsen. Men hun skulde høre hans Stemme

Saa — nu blev det stille udenfor! Altsaa var han kommen!

Og paa én Gang saae hun alle rejse sig nede i Salen, og alle Ansigter se op imod hende. Det var som Spejle, hvori hun skimtede Glansen fra *hans* Aasyn. Et Sted i Nærheden var der nogen, som hulkede

Saa slog det store Uhr lige over hende enogtyve rungende Slag Der gik som en hvidnende Iling henover Ansigterne dernede Og en rolig Stemme sagde et halvt Dusin Ord paa Esperanto:

„Englændere! Jeg godkender Loven om offentlig Gudsdyrkelse!“

III

Oliver og hans Hustru saae ikke hinanden før næste Dags Middag. Oliver havde sovet i Byen og telefonerede ved 11-Tiden, at han vilde komme hjem til Frokost og bringe en Gæst med, og lidt før 12 hørte Mabel deres Stemmer i Forhallen.

Hr. Francis — thi ham var det — forekom hende at være en ganske net og ganske uinteressant Herre, og først, da Frokosten næsten var forbi, begreb hun, hvem han var.

— Bliv lidt, Mabel, sagde hendes Mand, da hun gjorde Mine til at trække sig tilbage. — Jeg troer, det, vi har at tale om, vil interessere dig!

Hun fik derpaa at vide, at hendes Gæst indtil for faa Maaneder siden havde været katholsk Præst, og at Snowford, Kultusministeren, benyttede ham som Raadgiver i ceremonielle og liturgiske Sager. Hun fik pludselig Interesse.

Naturligvis, erklærede Hr. Francis, vilde der i Begyndelsen være visse Vanskeligheder at overvinde, men i hvert Fald til Nytaar vilde alt sikkert være fuldstændig indøvet.

— Jeg har her, sagde han med en lidt vigtig Mine, idet han af sin Brystlomme fremdrog en tynd, rødt indbunden Bog — jeg har her Gudstjeneste-Ordningen for Faderfesten d. 1. Oktober Jeg har ladet den gennemskyde med hvide Blade for at kunne indføre eventuelle Ændringer og Forbedringer!

Han begyndte at blade i Bogen, og Mabel trak sin Stol lidt nærmere hen til hans se med.

— Vær saa god at holde os en lille Forelæsning, bad hun.

Hr. Francis fjærnede sin Tallerken og begyndte at ordne Knive, Gafler og Glas foran sig paa Dugen.

— Dette, sagde han, forestiller altsaa Højkoret i Westminster. Bag Højaltret (dette Saltkar!) kommer den store Statue (Rødvinsglasset her!) Jeg antager, enhver af disse Statuer bliver staaende de tre Maaneder ud indtil næste Fest.

Han saae over paa Oliver, som imidlertid ikke svarede.

— Hvad bliver det for en Statue? spurgte den unge Kvinde.

— Denne Gang en nøgen Mandsskikkelse — en Slags Apollo — eller Jupiter Her (mellem Kniven og Gaf-len!) kommer saa Processionen ind, og dennes Medlemmer tager nu Plads paa Stolene her (Dessertskeen — og Frugtkniven paa den anden Side!) Denne Prop

Hr. Francis holdt inde og lod Proppen synke

— Denne Prop? spurgte Oliver smilende.

Hr. Francis bøjede sig frem over Bordet.

— Ja, det er jo det store Spørgsmaal: vil Præsidenten for Europa overvære Festen?

— Det tænker jeg. Han vil i hvert Fald blive indbudt.

— Vel. Hvis ikke, maa Kultusministeren træde i hans Sted. (Proppen kom atter i Bevægelse). Jeg tænker mig altsaa, at Hr. Snowford med sine Ministeranter gaar op til Altret. Naturligvis er Statuen endnu tilsløret (Hr. Francis anbragte en Serviet om Rødvinsglasset). Alterlysene er allerede tændt, før Tjenesten begynder. Nu synger Koret de her i Ritualet trykte Bønner — jeg tænker mig, de vil virke meget gribende. Saa stiger Præsten — hvad jeg vilde sige: den fungerende Embedsmand — op ad Alterets Trin og fremsiger staaende den saakaldte „Henvendelse til Naturen“. Imidlertid har fire Ministeranter med Røgelseskar nærmet sig Altret, en af dem overrækker Lederen af Gudstjenesten sit Røgelseskar og trækker sig tilbage. Der ringes nu med en lille Klokke — Sløret for Statuen falder — og Billedet hilses med fire dobbelte Svingninger af Røgelseskarret. Koret synger saa atter, og det Øvrige er der ingen Ben i Hvem skal holde Festtalen, Hr. Brand?

Oliver rystede paa Hovedet.

— Aner det ikke. Jeg tænker, Snowford allerede har truffet sit Valg.

— Hvad mener De iøvrigt om det Hele, Hr. Brand?

Oliver tav et Øjeblik.

— Jeg tænker, at det er nødvendigt, begyndte han langsomt. Jeg mener ogsaa, at Ritualet som Helhed er meget virkningsfuldt. Rimeligvis kan det ikke gøres bedre

— Men? spurgte Mabel.

— Ja — men Der er et „Men“! Jeg er bange, Folk ikke rigtig vil forstaa det Hele.

Hr. Francis afbrød ham.

— Ved al Gudsdyrkelse maa der være noget hemmelighedsfuldt, uforstaaeligt Og dog, mener jeg, er Hovedtanken klar nok!

— Og den er?

— Den er, svarede den Anden langsomt, en Hyldest til Livet — Livet under dets fire Hovedformer Moderfesten svarer til Jul, det er Hjemmets, Kærlighedens, Trofasthedens Fest Ved Foraars-tide fejrer vi Festen for selve Livet, i dets Ungdom, dets Lidskab, dets Kærlighedstrang Opholdelsesfesten falder i Midsommer, det er Festen for Livets Fylde af Goder, for Rigdom,

Overflod, Hygge o. s. v. Endelig Faderfesten før Vinteren nærmer sig, Festen for det menneskelige Snille, den menneskelige Omsorg og Forudseenhed En tysk Tanke, saa vidt jeg véd?

Oliver nikkede. Mabel foldede stille sine Hænder.

— Aa, hvor skønt det er! Og saa er det saa *virkeligt!*

Hr. Francis vendte sig mod hende; hans Øjne flammede.

— Ja, Fru Brand, det er det rette Ord! Virkelighed, Sandhed, Kendsgærning er det — ingen Tro paa usynlige, overjordiske Ting som i den gamle Religion. Livets Guddommelighed og Livets dybe Gaade er det, vi nu vil ære, og intet, intet andet!

Oliver nikkede atter, langsomt og eftertrykkeligt.

— Det vil være os det bedste Værn mod alle Tilbagefald til Overtroen, sagde han.

Hr. Francis vendte sig brat mod ham.

— Hvad mener De om Pavens nye Orden, Hr. Brand?

Olivers Ansigt blev mørkt.

— Jeg tænker, det er det eneste, han kunde gøre — fra hans eget Standpunkt set. Enten bliver det nemlig en Fiasko, og da falder Skammen tilbage paa ham. Eller ogsaa faar han hele den civiliserede Verdens Indignation imod sig.

— Mon der skulde blive nogen Optøjer d. 1ste i Westminster?

— Det vilde blive værst for vedkommende selv.

I det samme ringede Telefonen, og en af Klapperne over Telefonbordet faldt ned med et lille Smæk. Oliver gik derhen.

— Oliver Brand her! Det er Snowfords Sekretær, sagde han lidt efter ud i Stuen

Atter nævnede han sit Navn og stod en Tid lyttende, idet han nu og da indskød et Ord:

— Jo ja Er det ganske sikkert? Det var kedeligt Naturligvis er det bedre end ingen Ting Ja, han er her Godt, nu skal vi straks komme

Saa lagde han Røret og ringede af.

— Det er kedeligt, sagde han, Præsidenten vil ikke

fungere ved Festen, men eventuelt være til Stede. Hr. Francis, Snowford ønsker at tale med os begge!

Ogsaa Mabel følte sig skuffet. Og dog, syntes hun, havde Oliver set mere alvorlig ud, end den Skuffelse gav ham Grund til.

FEMTE KAPITEL

I

Percy Franklin, den nye Kardinalprotektor for England, og Hans Steinmann, den tyske Kardinalprotektor, kom Side om Side ud fra Pavens Værelser. I Tavshed gik de ind i Elevatoren — i Tavshed traadte de atter ud af den. Begge var karakterfulde Skikkelser, den ene rank og mandig, den anden tyk og forpustet, med Brilller og store, flade Fødder.

Ved Døren til Percys Lejlighed stansede den unge Englænder, gjorde en tavs Kompliment og gik ind. Unge Hr. Brent, hans nylig fra England ankomne Sekretær, rejste sig ved hans Indtræden.

— Deres Eminence, sagde han, de engelske Aviser er kommen!

Percy tog Pakken, gik ind i sit eget Værelse og satte sig.

Ja, der var det! Med kæmpemæssige Overskrifter tværs over hele Siden! Han læste først alle Overskrifterne — de lød:

Den nationale Gudsdyrkelse. Overvældende Pragt.

Religiøs Begejstring.

Westminster og den nye Gud. En katholsk Fanatiker.

Forhenværende Præster fungerer.

Han lod Øjet glide ned over Siderne, slugende den farverige Beskrivelse. Af faktiske Nyheder var der imidlertid ingen, udover hvad Telegrammerne allerede havde meddelt. Han var ved at lægge Avisen fra sig, da han blev hængende ved et Navn.

„Som vi erfarer“ — stod der — „vil Hr. Francis i sin

Egenskab af offentlig Ceremonimester tiltræde en Foredragstourné til det Nordlige for overalt at forklare Rituallet. Det er af Interesse, at Hr. F. endnu for kort Tid siden var katholsk Præst. Han støttes i sin ansvarsfulde Gærning af ikke mindre end fireogtyve af sine forhenværende Embedsbrødre.“

— Du gode Gud! sagde Percy højt og lagde Avisen bort.

Men hans Tanker var snart langt borte fra den frafaldne Præst. Endnu en Gang gennemtænkte han alt det, som var sket i England og Tyskland, og Betydningen deraf . . .

Det kunde ikke nytte at nægte det — Indførelsen af den pantheistiske Gudsdyrkelse havde været en Succes. Man havde ment, at den ikke vilde slaa an i England — Englænderne havde for megen Humor og for megen sund Sans. Men der var gaaet en Bølge af Bevægelse hen over Forsamlingen i Westminster Abbedi, da Forhængen ved Gaarsdagens Fest var bleven draget til Side, og Markenheims Kæmpeværk, den uhyre Mands-Statue, var kommen til Syne over det lysstraalende Alter. Markenheim havde frembragt intet mindre end et Kunstværk, og Oliver Brands begejstrede Tale havde været yderst gribende. Da Røgelseofret i den dybe Tavshed bølgede op mod Gudebilledet, var alle sunken paa Knæ, og til Orgelets Brus var Hymnen til Livets Pris stegen fra alle Læber. En Katholik havde forgæves prøvet at protestere — man havde øjeblikkelig stoppet Munden paa ham . . .

Det var utroligt, fulkommen utroligt, sagde Percy til sig selv. Og dog var det Utrolige sket! England havde funden sin Religion i Dyrkelsen af det selvherlige Menneske, af Naturen, som var sig selv nok. Der var bleven taget fire Tusind Afstøbninger af Markenheims Arbejde til alle betydeligere Stæder i Landet, og allevegne fra meldte Telegrafens Begejstring.

Den nye Gudsdyrkelse var ogsaa meget snedig ud-tænkt, sagde Percy til sig selv. Den undgik alle Ideer og Idealer, hvorom der kunde være delte Meninger, saasom Borgerpligt, Arbejde, Lovlydighed og lignende Sager, der vilde have stødt de Egenraadige og de Dovne bort. Den nye Kultus nøjedes med at forherlige Livet selv, dets

Opretholdelse og dets Forplantning. og herom kunde alle være enige. Det var den Positivismens Religion, som Comte havde drømt om — det var Menneskets Selvtilbedelse . . .

I den Audiens, Percy nylig havde haft hos den hellige Fader, havde han bedt om, at der dog fra den romerske Stol maatte blive udstedt den strængeste Advarsel mod Voldshandlinger fra katholsk Side. De Troende skulde opmuntres til Taalmodighed, til at afholde sig fra den officielle Gudstjeneste, til at tie, med mindre de blev spurgt, og til gladelig at bære deres Lænker. Han havde ogsaa foreslaaet, at han selv og den tyske Kardinal skulde sendes til deres respektive Provinser for dær at opmuntre og styrke de Vaklende. Men Paven havde svaret, at deres Plads foreløbig var i Rom, med mindre noget uforudset skulde hændes.

Om Felsenburgh var der intet Nyt. Det hed sig, han var i Orienten. Percy forstod særdeles vel, at han ikke havde villet være til Stede hverken i Berlin eller London d. 1. Oktober; dels vilde han ikke gøre sig delagtig i en mulig Fiasko, dels vilde han ikke krænke noget af de to Lande, hvor den nye Gudsdyrkelse var indført, ved at foretrække det ene for det andet. Endelig syntes der at være noget i Vejen i Østriget — men hvad? Aviserne meldte alleslags om Profeter, Jærtegn og religiøse Folkebevægelser derovre . . .

Percy selv følte sig meget forandret siden sin Fremmelse. Han steg ikke længer til Begejstringens Tinder, men sank heller ikke mere ned i Fortvivlelsens Afgrund. Han læste sin Messe, besørgede sin uhyre Korrespondance, bad og mediterede daglig med største Regelmæssighed. Hans Tro var helt uden Tvivl, men ogsaa helt uden Følelse. Han var som En, der arbejder dybt nede i Jordens Indre, hvor alt er sort, men som saa sikkert véd, at ovenfor skinner Solen, og Fugle synger, og Bække risler.

Hans Udvikling, forstod han nu, var gaaet gennem tre Stadier. Først den rent ydre Tro, der antager alt paa Autoriteten, lever efter Religionens Forskrifter, uden særlig Interesse og uden Spor af Tvivl. Saa begynder den reli-

giøse Følelse at udvikle sig og dermed ogsaa den religiøse Angst — om det nu ogsaa er sandt, det man troer? . . . Frygten for at miste Sandheden vaagner i Sjælen samtidig med Følelsen af Sandhedens uendelige Værdi . . . Det er de Tider, da man grubler og gruer, ængstes og trøstes, finder i Havn for bestandig eller gaar redningsløst til Grunde . . . Og endelig kommer det tredje Trin, hvor man ligesom uafvidende eller endog med en Følelse af Modvilje indsuger Naaden, hvor Gud er nær, men uden at man véd deraf, hvor hele det indre Menneske omformes i sin dybeste Rod, dybere end Tanken, dybere end Følelsen, omformes og omdannes til Lighed med Jesus Kristus . . .

Hensunken i dybe Tanker sad Percy i sin Armstol og stirrede ud over Rom, der laa sløret af let Oktobertaage. Hvor længe vilde Freden vare? Horisonten syntes ham sort af uheldssvangre Skyer.

Omsider ringede han.

— Jeg vilde gjerne se den sidste Indberetning fra Pater Blackmore, sagde han, da hans Sekretær viste sig i Døren.

II

Percy havde aldrig kunnet glemme Pater Blackmores skarpsindige Udtalelser, medens de boede sammen i Westminster, og saa snart han var blevet Kardinalprotektor over England, havde han sat sin gamle Kollega paa Listen over de engelske Korrespondenter. Han havde allerede faaet omtrent en Snes Breve fra ham, og alle indeholdt de et eller andet Guldkorn. Men hvad der mest slog Percy var den Frygt, der gik igennem dem, for, at de engelske Katholiker tidlig eller silde skulde rejse sig aabenlyst mod Regeringen. Det var netop af den Grund, Percy nylig saa indstændig havde anmodet Paven om at maatte vende tilbage til England. Ligesom i de første Kristenfølgelsers Tid laa den største Fare ikke i Regeringens Uretfærdighed mod Katholikerne, men i disses

egen ufornuftige Iver. Verden ønskede jo intet hellere end at faa en Lejlighed til at kaste sig over dem.

Da Sekretæren kom tilbage med Pater Blackmores tætskrevne fire Siders Brev, gav Percy sig straks til at læse Slutningen endnu en Gang.

„Hr. Brands forhenværende Sekretær, Hr. Phillips, som Deres Eminence anbefalede til mig, har besøgt mig et Par Gange. Han befinder sig i en højst mærkelig Tilstand. Han er ganske uden positiv kristelig Tro; men rent forstandsmæssigt indser han, at den katholske Kirke er det eneste Haab. Han har endogsaa anmodet mig om at blive optaget i den korsfæstede Frelasers Orden, hvilket naturligvis er umuligt. Men jeg tvivler aldeles ikke om hans Ærlighed; hvis han ikke var ærlig, vilde han forlængst være traadt over til Catholicismen. Jeg har sørget for at lade ham stifte Bekendtskab med flere gode Katholiker i Haab om, at de skulde kunne være ham til Hjælp og Støtte. Det vilde være godt, om Deres Eminence en Gang kunde komme til at tale med ham.“

Mens Percy endnu var i England, havde han vedligeholdt det Bekendtskab med Oliver Brands Sekretær, der blev stiftet paa en saa mærkelig Maade, og uden egenlig at gøre sig klart hvorfor, havde han ved sin Afrejse bedt Pater Blackmore ikke tabe Phillips af Syne. Det var ikke, fordi han havde følt sig særlig tiltalt af Mandens Karakter, tværtimod forekom han ham at være usædvanlig vaklende og viljesvag, men den Uegennyttighed, hvormed Phillips havde sat sin Stilling paa Spil, havde vundet Percy for ham. Og nu fik han den Idé at invitere ham herved til sig. Roms Luft kunde maaske styrke ham og føre ham til Troen. I hvert Fald vilde en Samtale med Oliver Brands forhenværende Sekretær sikkert være instruktiv.

— Hr. Brent, sagde han til sin Sekretær, som han igen havde ringet paa, vær saa god at skrive til Pater Blackmore, at jeg vilde meget gerne, han skulde gøre Alvor af at sende Hr. Phillips herved. Men det haster ikke. Blot han kommer for Eksempel en Gang i Januar; med mindre Pater Blackmore af en eller anden vigtig Grund skulde foretrække at sende ham straks.

Den Korsfæstedes Orden havde bredt sig med rivende fart. Det syntes, som om al Kristenheden kun havde ventet paa dette Løsen fra Rom. Hele den evige Stad selv med dens Forstæder — tre Millioner Mennesker — var strømmet til St. Peter for at lade sig optage — som Hungrige kaster sig over deres Føde, og som Soldater med Fortvivlelsens Mod fylder en Breche. Dag ud Dag ind sad Paven paa sin Trone i Højkoret og velsignede de talløse Skarer, der trængte sig forbi ham for at hylde ham som Ordenens Overhoved og kysse hans Ring.

Og dog var af de mange, som vilde optages, kun omtrent en Tredjedel bleven indskrevne. Enhver Postulant maatte nemlig først underkaste sig et indgaaende Forhør og klarlægge sine Bevæggrunde, saa at man kunde være fuldstændig sikker paa hans Ærlighed.

Den femte Indskrivnings-Dag hændte der noget overordentligt. Den gamle spanske Konge, Dronning Viktorias næstældste Søn, som allerede gik paa Gravens Rand, havde ladet sig optage og vilde kysse Pavens Ring. Idet han atter rejste sig, var han nær ved at falde. Da sprang Paven op, greb ham i sine Arme og kyskede ham. Og staaende, med udbredte Arme, havde den hellige Fader derpaa holdt en *fervorino**), hvortil Peterskirken vel aldrig havde hørt Mage.

— *Benedictus Dominus Deus Israel*, udbød han med løftet Hoved og lysende Øjne — Velsignet være Herren, Israels Gud, thi han har sét i Naade til sit Folk! Jeg, Johannes, Kristi Statholder, Guds Tjeneres Tjener, den ringeste Synder af alle, byder Eder at være frimodige, og jeg forjætter i Guds Navn alle dem, som holder ud i den Korsfæstedes Orden, det evige Liv. Han har selv sagt det: „Hold ud indtil Døden, og jeg vil give dig Livets Krone!“

„Børnlille, frygter ikke ham, der kan ihjelslaa Legemet. Han kan ikke gøre os mere ondt, thi Gud og hans hellige Moder er med os . . .“

Og han vedblev at tale — mindede den uhyre Menneskemængde om det Martyrblod, der var bleven udgydt paa dette Sted, mindede om Apostlen, ved hvis Grav de stod . . . Ogsaa de var nu alle Martyrer, enten de blev

*) kort Prædiken af opbyggeligt Indhold.

det i Virkeligheden eller ej, thi Gud vilde tage Viljen for Gærning. Og alle havde de jo hengivet deres Vilje til Ham, i Lydighed, i Kyskhed, i Fattigdom — derfor var Himmeriges Rige deres

Han endte med en stor tavs Velsignelse over Rom og over hele Verden, og der var dem blandt Mængden, som mente at se en hvid Skikkelse som en Due svæve over hans Hoved

Tusinder og atter Tusinder Familier i Rom og Forstæder havde efter fælles Overenskomst løst de Baand, som knyttede dem sammen. Mændene begav sig til de uhyre Ordenshuse ved Kvirinalet, Kvinderne til Aventin, Børnene drog i Sværme til St. Vincentssøstrene, hvem Paven med dette Formaal for Øje havde skænket tre hele Gader. Daglig forlod lange Tog Banegaardene udenfor Murene — det var de nye Ordensbrødre, der drog ud for at være Verdens Salt og Surdej. Men den vantro Verden hilste deres Komme med haanlig Latter.

Og som i Rom, saaledes i den øvrige Kristenhed. Dag efter Dag kom der lange Lister over dem, som havde ladet sig indskrive rundt om i de forskellige Bispedømmer.

Og der kom ogsaa andre Lister Allerede havde Ordensens Medlemmer begyndt deres Arbejde rundt om som Missionærer og Evangelister. Vaklende var bleven styrkede, Frafaldne ført tilbage, Modet vakt paany hos mange. Og endnu paa et andet Omraade var der Sejre at optegne. I Paris var fyrretyve Medlemmer af den nye Orden bleven brændt levende i *Quartier latin*, før Regeringen kunde skride ind. Lignende Efterretninger indløb fra Spanien, Holland, Rusland. I Düsseldorf var atten Mænd og unge Mennesker bleven greben i en Kirke og var én for én bleven kastede i en Kloak, syngende, idet de forsvandt: *Christi Fili Dei vivi, miserere nobis**). Og i Tyskland var Fængslerne overfyldte af Katholiker, som havde nægtet at deltage i den officielle Gudstjeneste.

Verden trak paa Skuldrene, erklærede, at det kun var Løn som forskyldt og opfordrede iøvrigt Myndighederne til at sørge for den nye overtroiske Bevægelses Undertrykkelse. Og i Peterskirken var Arbejderne travlt beskæf-

*) Kristus, du den levende Guds Søn, forbarm dig over os!

tigede med at rejse nye Altre og at opsætte Marmorplader med Navnene paa dem, som allerede havde fuldkommet Løbet og vundet Kronen.

Det var det første Ord af Guds Svar paa Verdens Udfortring.

Da Julen nærmede sig, blev det bekendtgjort, at den hellige Fader selv vilde synge Højmessen paa Aarets sidste Dag ved det pavelige Alter i Peterskirken til Ære for den nye Orden, og man begyndte at træffe Forberedelser dertil. Festen var tænkt som en Art offentlig Indvielse af det nye Foretagende, og til almindelig Forbavelse blev endogsaa alle Medlemmerne af Kardinalkollegiet stævnedes til at indfinde sig, med mindre de var forhindrede ved Sygdom. Denne Rejse kom mange temmelig ubelejligt, idet den vilde medføre en Fraværelse paa i hvert Fald fem Dage, og Kardinalerne daarligt kunde undværes i deres Provinser. Men Paven havde befalet, og der maatte adlydes.

Det blev en sælsom Jul.

Percy skulde assistere Paven ved hans anden Messe og læste selv først sine tre Messer i sit Privatkapel*).

Og saa saae han da for første Gang i sit Liv den vidunderlige gammeldags pavelige Procession, som han saa tidt havde hørt Tale om, med Blus og Fakler drage fra Lateranet til St. Anastasia**). Den lille gamle Basilika var naturligvis optaget til sidste Tomme af de særlig Indbudne, men over hele Pladsen udenfor stod én tæt Menneskemængde med flammende Fakler. Den hellige Fader blev som sædvanlig betjent ved Altret af de landflygtige Suveræner, og Percy fulgte fra sin Plads alle Optrin i den Handling, hvorved Kristi Lidelse og Død forkyndes, indtil Han kommer. Men det var i denne Julenat, som kunde han ikke ret faa Øje paa Golgatha — der var Betlehemsstemning over denne Messe — det var det lille Barn i Krybben, som Paven løftede i sine gamle Hænder, ikke Jesu blodige, korsfæstede Legem.

Adeste fideles, sang Koret. „Kom, lad os tilbede, ikke

*) Julenat læses der af enhver katolsk Præst tre Messer — én ved Midnat, én ved Daggry, og én efter Dagens fulde Frembrud.

**) En lille gammel Kirke ind under Palatin.

græde! Lad os juble og glæde os og blive som Børn igen! Han blev et Barn for vor Skyld, lad os ogsaa blive Børn for Ham. Lad os iføre os Barnets Dragt og Fredens Sko. Thi Herren er Hersker, Han straalere i Skønhed, Herren er iført Kraft og har omgjordet sine Lænder. Han har grundfæstet et Rige, som aldrig skal forgaa. Hans Trone er rejst i Tidernes Morgen, og fra Evighed er Han Gud. Glæd dig derfor, Zions Datter, bryd ud i Jubel, Jerusalems Datter, se, Din Konge kommer til Dig, den Hellige, Verdens Frelser! Glæd dig nu — siden bliver det Tid at sørge og græde, naar denne Verdens Fyrste dræber Livets Drot!

Saaledes tænkte Percy, alt mens han stræbte at gøre sig lille for Gud. Visselig — intet var umuligt! Kunde ikke dette Barn i Krybben endnu en Gang underkaste sig den hele Jord? Her knælede nu alle Europas Konger om det, som fordum de Vise fra Østerland. Ogsaa en Republik kunde dog ydmyge sig, et oprørske Folk kunde bringes til Fornuft, Egoismen kunde fornægte sig selv, og Videnskaben bekende sin Uvidenhed

Da kom han til at tænke paa Felsenburgh, og Hjertet blev Is i hans Bryst.

III

Seks Dage senere stod Percy op til sædvanlig Tid, læste sin Messe, drak Kaffe og satte sig til at læse sit Breviar, indtil det blev Tid at begive sig til den pavelige Messe, ved hvilken han ogsaa i Dag skulde assistere.

Han var nu i den Grad vant til at modtage daarlige Nyheder — Frafald, Forfølgelse, Tab af alle Arter — at den Ro, der havde hersket i den forgangne Uge, virkede helt velgørende paa ham. Maaske hans Drømme i St. Anastasia dog ikke var saa helt haabløse? Maaske havde den gamle Jul med alle sine liflige Minder endnu en Gang faaet Verden til at længes tilbage til en svunden Barn-dom? Der var slet intet hændt i Juleugen. Og Felsenburgh syntes at være fuldstændig forsvunden.

Alligevel vidste Percy meget vel, at næste Dag — Nyaarsdag — vilde blive afgørende. I England var det første Gang, Deltagelsen i Gudstjenesten var tvungen, og i Tyskland var man fast bestemt paa at gaa strængt til Værks mod alle, der nægtede at deltage.

Aftenen forud havde han set et Fotografi af den Statue, som næste Dag skulde tilbedes i Westminster Abbedi, og havde i et Anfald af Væmmelse revet Billedet i Stykker. Det var en mægtig, nøgen Kvindeskikkelse, meget smuk, med Hovedet kastet tilbage, Armene strakte nedad og udad, Fingrene udspilede, Knæ og Fødder fast samlede. Det lange, udslagne Haar var — som i bevidst Spot — prydet med tolv Stjærner*).

Dette var altsaa de Andres Kvindeideal — en Moder, der ikke fødte — en Moder uden Barn

Saaledes havde Percy tænkt Aftenen forud. Men til Morgen var han atter rolig og havde uden nogen Sindsbevægelse læst sin Messe til Ære for St. Sylvester, den sidste i Aarets lange Helgenprocession Fra alle Verdens Kanter strømmede Kardinalerne ind allerede i Løbet af i Gaar, statelige, skarlagensklædte Skikkelser med Ansigt, han ikke kendte. Luften var ligesom elektrisk af Forventning. Hele Natten havde Peterspladsen været fyldt af Mennesker, som ventede paa, at Bronceportene skulde aabnes. Nu var Kirken fyldt til sidste Plads og Pladsen ligesaa. Selv oppe paa Kolonnadens Tag og ovenpaa Husene rundtom stod der Mennesker — de sorte Skikkelser tegnede sig skarpt mod den frostklare Morgenhimmel — thi efter Messen vilde Paven give Velsignelsen fra den ydre Loggia.

Percy lukkede sit Breviar og lagde sig et Øjeblik tilbage i Stolen Et prægtigt Skue vilde det blive til Formiddag — tre og tres Kardinaler vilde komme til Stede — kun én, Patriarken af Jerusalem, havde meldt Forfald

Pludselig blev han Stemmer vaer ude i Forværelset — der blev talt højrøstet og paa Engelsk. Han lyttede og hørte sin Tjener sige:

— Ja, det nytter ikke, Hans Eminence skal netop til at klæde sig om.

*) Hvormed den hellige Jomfru ofte fremstilles.

Et skarpt Svar, et Puf, et Greb i Dørhaandtaget. Dette var imod al god Tone, og Percy var i tre Skridt henne ved Døren og rev den op.

Først kendte han ikke den Mand, der stod foran ham, bleg og forvildet. Saa veg han et Skridt tilbage:

— Phillips!

— Ja, det er mig, Hr. . . . Pater Pastor Deres Eminence Jeg er lige kommen Det gælder Liv og Død

— Hvem har sendt Dem?

— Pater Blackmore!

— Godt eller daarligt Nyt?

Phillips saae i Retning af Tjeneren, der stod lidt borte med højlig forurettet Mine. Percy forstod og lod den Fremmede gaa ind.

— Kom igen om to Minutter, Johan! sagde han.

Rask gik Percy med sin Gæst hen til Vinduesfordybningen.

— Sig mig alt med ét Ord!

— Der er en Sammensværgelse mellem Katholikerne, svarede den anden stakaandet. — De vil sprænge Westminster i Luften i Morgen. Paven

Percy afbrød ham med en Haandbevægelse.

SJETTE KAPITEL

I

Luftskibsstationens Perron var forholdsvis tom denne Nytaarsaften, da et lille Selskab paa seks Personer traadte ud af Elevatoren. Der var intet, som i det Ydre adskilte dem fra andre Rejsende. De to Kardinaler fra Tyskland og England var iført ganske almindelige Pelse; deres Kapellaner stod hos, medens de to Tjenere bar Bagagen ind og lagde Beslag paa en Kupé for de fire Gejstlige.

Uden at vide, hvad han saae paa, stod Percy og be-
tragtede Luftskebet, der blankt og graat laa i sit Staalnæt,
med de store Vinger sammenfoldede, som snart skulde
kløve Luften med en Fart af fyrretyve Mil i Timen. Saa
kom han til sig selv og gik hen til et af Stationens Vin-
duer for at kaste et Afskedsblik ud over Rom.

Det mørknede hurtigt, Solen var allerede nede. Himlen,
som var næsten grøn foroven, lyste langs Synsranden i
klart Rødt. Den evige Stad laa i violette Aftenskygger, her
og der med nogle Cypresser eller med fjærne bladløse
Popler mod Aftenhimlen. Og midt i dette store Landskab
løftede sig St. Peters vældige Kuppel, fuldstændig ube-
skrivelig i Farven, graa, violet, blaa, og dog ingen af De-
lene, og gennem dens Vinduer lyste Glimt af den orange-
gule Himmel. Ved Siden af denne Kuppel blev alt andet
intet — den lange, takkede Linje af Kupler, Spir og Tin-
der, de mylrende Tage lige nedenunder i Valle d'Inferno,
Monte Marios bløde Linjer, alt underordnede sig dette mæg-
tige Guds Tempel. Allerede begyndte Lysene at tændes
nede i Rom, som de nu var bleven tændt i tredve Aar-
hundreder, og fine Røgstøtter steg op mod den klare Him-

mel. Lyden af Livet dernede i denne alle Stæders Moder mindskede kendeligt, for Aftenluften var kold, og Folk holdt sig inden Døre; en Dag gik til Ende i Fred, og med Dagen endte et Aar. Nede i de smalle Gader kunde Percy se smaa Skikkelser, der ilede af Sted som forsinkede Myrer; et Piskesmæld, et Raab, en Barnegraad naaede op til ham. Snart vilde alt være stille, alle vilde slumre.

Saa var der med ét en Klokke, som begyndte at ringe langt borte, og den indslumrende By vaagnede op et Øjeblik for at sige Godnat til sin Moder i Himlen. Fra tusind Taarne begyndte Angelusklokkerne at ringe — Percy skælnede St. Peters højtidelige Bas, Lateranets Tenor, det sprukne Klemt fra en eller anden gammel Basilika, og de hundrede Klostres hastige, klare Kimen. Der kom med ét en forunderlig mystisk Stemning over ham. Den klare, dunkle Aftenluft — den fjærne, gyldne Himmel — de jublende Klokker — alt fyldte hans Sjæl med svulmende Sødme. *Alma Redemptoris Mater*, hviskede han hen for sig, mens Taarer blændede hans Blik, „Frelserens milde Moder, Havets Stjerne og Himmelens Port, se til os i Naade . . . Herrens Engel bragte Maria det glade Budskab, og hun undfangede af den Hellig Aand . . . Herre, vi bede Dig, udgyd Din Naade i vore Hjærter, saa at vi ved Lidelse og Kors maa naa til Opstandelsens Herlighed . . . ved Kristum vor Herre, Amen!“

En Signalklokke ringede skarpt og længe og kaldte Percy tilbage til Jorden. Han vendte sig. Luftskibet laa straalende af Lys, og den tyske Kardinal med de to unge Præster var allerede om Bord. Percy fandt dem i en Kupé agterude, forvissede sig om, at den gamle Herre var vel installeret og gik derpaa atter ud for at faa det sidste Glimt af Rom.

Indgangsdøren var nu lukket, og nede under Luftskibets Skrog begyndte Skruen at sætte sig i Bevægelse. Saa blev der givet Afgangssignal fra Perronen, Luftskibet svarede med en lang Fløjtetone, og Kanten af den høje Mur, som Percy havde staaet og stirret paa, sank pludselig ned som en Skranke, der falder. Ude over den lysprikkede By stod atter St. Peters Kuppel, mørkere end før mod Himlen, hvor Stjærnerne tændtes, og med et nyt langt Signal

drejede Luftskeibet rundt, saa hele Himlen syntes at danse, slog sine Vinger ud og begyndte susende sin lange Fart mod Nord.

Dybere og dybere sank Byen — længere og længere bagud gled den. Himlen voksede til en vældig Hævling, en mægtig Kuppel af mørknende Glas. Da Percy atter med Blikket søgte Rom, var der kun en Linje og en Boble tilbage — en Linje og en svag Bølge — en Linje og intet andet

Han trak Vejret dybt og gik ind til de Andre.

II

De to Kapellaner var gaaet udenfor, og Percy sad alene overfor den gamle Kardinal Steinmann.

— Sig mig, sagde den tyske Kirkefyrste, hvem er denne Phillips?

— Han var Sekretær hos Oliver Brand — en af vore ledende Politikere, nu Medlem af Ministeriet. Han hentede mig til gamle Fru Brand, da hun laa for Døden, og mistede sin Stilling som Følge deraf. Nu er han Journalist. Han er en fuldstændig paalidelig Mand, ikke Katholik, men vilde gjerne være det. Han kommer meget i katolske Kredse.

— Og de Sammensvorne?

— Ja, det er en fortvivlet lille Hob, som ikke har Tro nok til at være taalmodige Rimeligvis har de ment, at Phillips vilde være en brugbar Kraft. Han har imidlertid haft sund Sans nok til at indse, at vi ikke kunde give Verden nogen mere velkommen Anledning til en Forfølgelse Thi Verden venter kun derpaa, Eminence!

Den gamle Kardinal nikkede langsomt og bedrøvet.

— Ak ja, sagde han, jeg ved det kun altfor godt. Men skulde det virkelig være muligt, at mine brave Tyskere er med i alt det? Er De sikker paa, det forholder sig saaledes?

— Husk paa, Deres Eminence, det drejer sig her om en vidtforgrenet Sammensværgelse. I flere Maaneder alle-

rede har det været forberedt. Der har været holdt Møder hver Uge. Det er blot ikke til at forstaa, de har kunnet holde det hemmeligt saa længe. I Tyskland har de kun trukket det ud, for at de to Attentater kunde komme samtidig. Og i Morgen Formiddag altsaa

Percy lagde Haanden over Øjnene i Fortvivlelse.

— Hvad sagde den hellige Fader?

— Jeg gik til ham lige efter Messen. Han var straks enig med mig i, at der ikke var andet at gøre end at rejse hurtigst muligt. Derfor sendte han ogsaa øjeblikkelig Bud efter Dem. Det er vort eneste Haab.

— Tror De virkelig, det vil lykkes os?

— Desværre, jeg tvivler stærkt paa det. Men der er i hvert Fald ingen anden Udvej. Naar jeg kommer til London, gaar jeg lige til Ærkebiskoppen og siger ham alt. Jeg antager, jeg kan være der Klokken tre, og De kan være i Berlin Klokken henad syv. Gudstjenesten skal først være Klokken elleve begge Steder. Inden den Tid maa vi have gjort alt, hvad der staar i vor Magt. Regeringen vil da være underrettet, og samtidig vil den ogsaa vide, at i Rom er vi uskyldige. Jeg vil antage, de vil gribe til det Middel at lade bekendtgøre, at Kardinalprotektoren, Ærkebiskoppen og hans Domkapitel vil opholde sig i Westminsterabbediets Sakristi under Gudstjenesten. Desuden vil de naturligvis holde meget skarp Kontrol ved Indgangen, lade Luftskibe holde Vagt ovenover og saa forresten — ja — saa maa vi give os Gud i Vold.

— De talte før om, at de Sammensvorne havde to Planer.

— Ja, hvis de kan komme til det, vil de kaste Bomber ned fra Luftskibe, men hvis ikke har tre Mænd i det mindste tilbudt at ofre Livet og kaste Bomberne inde i selve Abbediet.

— Har De tænkt paa, spurgte den gamle Kardinal, hvad Følgerne vil blive af vor Indblanding i Sagen? Hvis det nu for Eksempel lykkes os at forhindre Attentatet?

— Hvis vi skulde være saa heldige, vil vi naturligvis blive beskyldt for at ville indynde os hos Regeringen. Hvis det ikke lykkes os, ja, saa gaar vi alle ind i Evigheden, og Gud give, det maa blive Tilfældet, føjede han lidenskabeligt til.

— Naturligvis, svarede den Gamle, det var lettere end at leve!

— Tilgiv mig, Deres Eminence, jeg burde ikke tale saaledes

Der fulgte en Tavshed, under hvilken man ikke hørte andet end den stadige, utrættelige Lyd af Maskinen og en pludselig Hoste i Kupéen ved Siden af. Percy støttede Hovedet i Haanden og saae ud af Vinduet.

Nede paa Jorden var alt mørkt; det var som et uhyre tomt Rum under dem. Ovenover stod Himlen endnu svagt lysende — enkelte store Stjærner glimtede bag den lette Frosttaage.

— Det bliver koldt over Alperne, sagde Percy.

Et Øjeblik sad han tavs, men paa en Gang brast det ud af ham:

— Og jeg har ikke Spor af Bevis, ikke nogetsomhelst andet at holde mig til end den Mands Ord!

— Og dog tvivler De ikke?

— Nej, jeg er aldeles sikker i min Sag.

— Ved De hvad, Deres Eminence, sagde den gamle Kardinal pludselig og saae stift paa Percy, det er aldeles forbavsende, hvor De ligner ham!

Percy smilede vagt. Han var træt af at høre tale om den Lighed.

— Hvad Slutning drager De deraf? spurgte den tyske Kardinalprotektor.

— Det Spørgsmaal er blevet gjort mig saa tit, svarede Percy. Jeg drager virkelig slet ingen Slutning af det.

— Jeg tror nu, Gud har sin Mening med det, sagde den Gamle tungt og blev ved at stirre paa Percy.

— Og hvad Mening skulde det vel være?

— En Slags Antithese, en Modsætning. Jeg ved ikke, hvordan jeg skal udtrykke det. Den anden Side af Medaillen!

Der blev igen en lang Tavshed. En af Kapellanerne — en hyggelig blaaøjet Tysker — kiggede ind, men blev viftet bort med en Haandbevægelse.

— Og der er ikke noget andet, vi kan gøre? sagde den gamle Herre.

Percy rystede paa Hovedet.

— Hvad skulde vi vel kunne gøre? svarede han. Vi

ved jo ikke andet end selve Kendsgæringen. Vi kender ikke Navnet paa en eneste af de S sammensvorne eller ved nogetsomhelst om dem. Vi er som Børn, der er sluppet ind i en Tigers Bur.

— Jeg haaber, vi vil kunne komme i Forbindelse med hinanden.

— Ja, hvis vi da ellers lever

Det var ganske mærkeligt at iagttage, hvorledes det stadig var Percy, der maatte raade og lægge Planer og ordne det hele, skønt han var meget yngre end den gamle Tysker og kun havde været Kardinal i nogle faa Maaneder. Selv lagde han imidlertid næppe Mærke til, hvor besynderligt dette Forhold var. Fra det Øjeblik han havde hørt om S sammensværgelsen, havde han kun haft den eneste Tanke, at sætte alt ind paa at bringe Kirken frelst ud af denne forfærdelige Fare. Det havde været ham en næsten ulidelig Pine at overvære den prægtige Guds-tjeneste med alle dens rolige, langsomme Ceremonier. Straks efter var han saa gaaet til Paven, og det var bleven afgjort, at han og Kardinal Steinmann skulde rejse endnu samme Aften. En sidste Velsignelse, et Ord og et sidste Blik til Afsked, alt i flyvende Fart, og saa havde han samlet alle sin Sjæls Kræfter som i en eneste spændt Fjeder. Han glødede af Vilje og Handlelyst og gennemisnedes samtidig af Fortvivlelse. Thi alt, alt, han selv, Rom, Kirken, selve det Overnaturlige afhang nu af ét, hang som i en Traad fra Guds Finger. Og hjalp Gud ikke nu, saa var alt forbi, og saa var der heller ikke mere noget at leve for

Percy vidste, at der ventede ham et af to — Døden eller Skammen. Et tredje var udelukket — med mindre da S sammensværgelsen allerede var bleven opdaget, hvilket var lidet sandsynligt Enten vilde de S sammensvorne altsaa opgive Attentatet, naar de fik at vide, deres egen Gejstlighed var i Sakristiet, og det vilde være ensbetydende med, at Percy og gennem ham Kirken vilde blive beskyldt for ved et Forræderi at have villet vinde Regeringens Gunst. Eller ogsaa vilde Katholikerne udføre deres Plan, sprænge Abbediet i Luften uden at bekymre sig om, at det kom til at koste en Kardinal og nogle Biskopper Livet. Saa vilde det altsaa blive Døden og Dommen. I

hvert Fald — Percy frygtede ikke mere! Han var villig til at sætte alt ind i Tillid til Gud.

Den gamle Kardinal havde imidlertid med en let Undskyldning givet sig til at læse sit Breviar.

Percy betragtede ham med stille Misundelse. Aa, om han blot var ligesaa gammel! Et Aar, to Aar kunde han endnu holde denne Elendighed ud — men ikke fyrrer, ikke halvtreds! Selv om alt gik godt, saa laa der dog foran ham en næsten endeløs Række af Kampe. For hver Dag, der gik, sank Kirken dybere. Hvad om disse sidste Tidens nyfødte Begejstring kun var Lampens sidste Blussen, før den slukkes? Hvor kunde han udholde at være Vidne dertil? Atheismens Bølger vilde stige højere og højere fra Dag til Dag; Felsenburgh havde givet den en hidtil ukendt Styrke. Aldrig før havde en enkelt Mand i sig samlet hele Demokratiets Kraft

Saa gik Percys Tanker atter til Morgendagen og hvad den vel vilde bringe. Ak, om det dog blev Døden! „Salige de, som dø i Herren!“

Og dog — det var fejgt at tænke saaledes. Gud er den, han er — Øerne er for ham som Vanddraaber og Støvgran

Percy tog sit Breviar frem, gjorde Korsets Tegn og begyndte at bede. Lidt efter gled de to Kapellaner ind og satte sig hver i sit Hjørne. Alt var stille. Man hørte kun Skruens ensformige Arbejden og Luftens sælsomme Hvislen om Skibet.

III

Henad Klokken nitten blev Døren til Kupéen aabnet, og den rødmussede engelske Konduktør stak Hovedet ind.

— Diner'en vil blive serveret om en halv Time, sagde han paa Esperanto (det i de internationale Luftskeibe almindelig anvendte Sprog). — Vi stanser ikke i Turin i Aften.

Han trak Døren til og forsvandt. Lyden af Døre, som aabnedes og atter lukkedes, fulgte ham ned ad Gangen.

Altsaa er der ingen Passagerer til Turin, tænkte Percy, og rimeligvis var der kommen en traadløs Melding om, at der heller ingen Passagerer var fra Turin. Det var godt Nyt — han vilde saa faa mere Tid i London! Maaske Kardinal Steinmann endog kunde komme med et tidligere Skib fra Paris til Berlin; han huskede ikke rigtig, hvordan Forbindelsen var. Kedeligt var det, at den tyske Prælat ikke havde været i Stand til at naa Klokkeren Tretten-Skibet, der gik direkte fra Rom til Berlin . . .

Percy rejste sig for at strække Benene lidt. Saa gik han ud og hen gennem Gangen for at vaske sine Hænder før Middagen.

Udsigten fra Vinduet i Vaskerummet, der laa i Agterstavnen af Skibet, var vidunderlig. De gik netop hen over Turin — et Mylder af Lys, som hurtig forsvandt bag ud og blev borte i Mørket, mens Skibet gled videre op mod Alperne. Hvor lille den store By saae ud, tænkte han, og dog — hvor var den mægtig! Fra hin Lys-Labyrinth, der allerede laa en Mil bagude, styredes Italien: dernede i et af hine Dukkehuse, han lige havde fanget et Glimt af, sad Mennesker og raadslog og vedtog og herskede over Sjæle og Legemer og afskaffede Gud og lo ad hans Kirke. Og Gud tillod det altsammen og rørte sig ikke. Der var det, Felsenburgh havde været for en Maaned siden — Felsenburgh, hans egen Dobbeltgænger! Atter gik der som et Sværd gennem Percys Hjærte!

Nogle Minutter senere sad de fire Gejstlige om et lille rundt Bord i en af Spisesalens Afdelinger. Det var en udmærket Middag — Ret efter Ret steg op gennem Elevatoren, der mundede midt i Bordpladen, og sank atter paa samme Maade ned til Køkkenet i Luftskibets Dybder. Der var en Flaske Rødvin til hver Kuvert.

Bordkonversationen var ikke videre livlig. For de to Kardinaler var kun ét Æmne muligt, og begge de unge Kapellaner vidste endnu ikke fuld Besked. Bord og Stole sukkede og dirrede let under Skibets Fart.

Det begyndte at blive koldt, og end ikke de med varm Luft fyldte Fodskamler formaaede at gøre sig gældende

mod den isnende Kulde, der fra Alperne slog ud mod Skibet. Det var nødvendigt at gaa i det mindste ni Tusind Fod over den almindelige Farthøjde for at komme godt over Mont Cenis; desuden maatte man gaa langsommere end ellers, idet den tynde Luft kun gjorde ringe Modstand mod Skruen, og Hastigheden saaledes blev sat ned.

— Der er Skyer i Aften! sagde en klar Stemme ude i Gangen, idet Døren svingede aaben som Følge af Skibets Slingren. Percy rejste sig og lukkede den.

Hen mod Slutningen af Maaltidet begyndte den tyske Kardinal at blive lidt søvnig.

— Jeg tror, jeg gaar ind til mig selv! sagde han. — Jeg har det bedre i min Sovepose!

Hans Kapellan gik pligtskyldigst med og lod sin Middag staa; Percy blev ene tilbage med Pastor Corkran, en ung Skotte, som nylig var bleven hans Kapellan. Han drak sin Vin ud, spiste et Par Figen og sad en Tid lang og stirrede ud gennem det store Spejlglasvindu.

— Jeg gaar lidt, sagde han saa med ét. — Der er endelig Alperne!

Luftskibets Stævn bestod af tre Afdelinger. I den midterste stod Styrmanden med Haanden paa sit Hjul. Til begge Sider af ham var der ved Hjælp af Aluminiums-Vægge skabt to smaa Kupéer med et langt, krumt Vindu i hver, hvorfra man havde en prægtig Udsigt. Mod en af disse Kupéer rettede Percy sin Gang. Paa sin Vej saae han Folk sidde inde i de andre Afdelinger af Spisesalen og døse over Desserten og Vinen.

Tre Gange før var han kommen over Alperne, og det havde altid gjort et dybt Indtryk paa ham. Han huskede især en Fart i klart Solskinsvejr — et umaadeligt, hvidt Hav af evig Is laa dybt dernede, brudt af smaa Knolde og Rynker, som, sét fra Lavlandet, var høje Tinder og Bjerge med berømte Navne. Og hinsides Bjærgene svandt Randen af Kloden bort under Kimmingens Dis, ud i det usigelige Rum . . . Men i Nat syntes Skuet ham om muligt endnu mere gribende end nogensinde.

Skibet steg hurtigt op mod Passet, hen over de Kløfter og Klipper, der ligger som Udenværker, som Volde og Grave foran den store Mur. Ovenover stod en maaneløs Himmel, funklende af frostklare Stjærner, og i det vage

Stjærnelys blev det vældige Skue endnu mere betagende. Et Øjeblik saae Percy ned, og da han atter vendte Blikket opad, var alt forandret. Det var, som saae han nu gennem mat Glas — Granskovenes sorte Fløjel var falmet og bleven graat, de blege Glimt af Vand og Is i Dybet, de nøgne Fjældsider og skarpe Klippetinder, som truende kom hen mod Skibet og magtesløse gled bort indunder det — altsammen var det bleven vagt og utydeligt, sløret i næsten usynlig Dis. Og opadtil var Synet til begge Sider forfærdende — de kæmpemæssige Bjærgvægge, de uhyre Tinder, der taarnede sig rundt om Skibet, forsvandt ind i en Sky, som Skæret fra det straalende oplyste Luftskeib faldt henover. To Fingre af Lys skød i det samme ligesom Følehorn ud fra Stævnen — det var de elektriske Søgelys, der blev tændt. Og Skibet, der allerede kun gik for halv Kraft, mindskede Farten endnu yderligere og vuggede, baaren af de store Vinger, hen gennem Taagen. Opad gik det endnu stadig — Percy saae netop en høj Bjærgspids løfte sig lige foran, synke, svinde ind til en Naal og omsider blive borte tusind Fod nede. En Gang hørtes en Bjærgbæk bruse, hæst og stærk og lige i Nærheden, for at tie et Øjeblik efter. Og nu begyndte Skibet at signalisere — lange Klagelyd, der besvaredes af de øde Bjærg og fortsattes ind gennem Dalene som jamrende Skrig af hvileløst vandrende Sjæle

Overvældet af Stemning fjærnedes Percy Fugtigheden af Ruden og stirrede atter ud. Ingen Bevægelse var nu at spore mere, og havde han ikke følt Maskinens Arbejden under sine Fødder, havde han kunnet tro, at han svævede ubevægelig i en Verden af Tomhed, at han hang uhjælpelig forladt mellem Himmel og Jord, ene og gennemisnet midt i det uendelige Rum, haabløst fortabt i et Helvede af evigt Øde

En Gang kom noget uhyre Hvidt hen mod ham gennem Taagen, gled langsomt til Side og nedad og aabenbarede midt i en mægtig, glat Snedrive en uhyre, sort, takket Klippe, der saae ud som en Kæmpehaand med spilede Fingre

Atter skreg Luftskeibet ud i Ensomheden — og pludselig fik det Svar. Næppe treds Fod borte, syntes det, lød et andet Jammerraab, fulgt af et til og af endnu et. Inde

i Taagen begyndte det pludselig at ringe og klemte, Signal skar ind i Signal, og Luften blev fyldt af mange mægtige Vingeslag

Et frygteligt, tavst Øjeblik fulgte. Saa viste et Klemt af Klokken, et Svar-Signal og en hvirvlende Bevægelse, at Styrmanden var paa sin Post. Skibet faldt med ét, langt som en Sten falder, og Percy maatte klamre sig til Rækværket for at overvinde den Følelse, han havde, af at gaa til Bunds. Bag sig kunde han høre Porcellæn knuses, Bump af tunge Legemer mod Gulvet, og da Skibet atter hang ubevægeligt paa sine brede Vinger, blev der en Travlhed af Trin og en Larm af opskræmte Stemmer. Udenfor vedblev det stadig at tude og ringe, men nu langt borte og højt oppe. Luften var fuld af Signaler, og Percy skønnede, at det mindst maatte være et helt Hundrede Luftskibe, som drog hen over Hovedet paa ham. De usynlige Kløfter og Slugter til alle Sider gentog Signalerne; lange Hyl klagede og jamrede og døde hen, længer og længer borte for hvert Øjeblik. Atter begyndte Skibet at røre sig; det sank i en lang svag Bue ned mod Bjærget, og gennem det emmede Vindu saae Percy i det elektriske Lys en Klippespids stige op af Taagen ikke tredve Fod nede og en glat, hvid Snekam, som krummede sig ind i Skyen og forsvandt.

Efter det pludselige Fald frembød Luftskibets Indre et forvirret Skue. Dørene ind til Spisesalen stod aabne, overalt saaes knuste Glas og Tallerkener, Pletter af væltet Vin, Frugter, der endnu laa og trillede frem og tilbage paa Gulvet. Pastor Corkran mødte Percy i Gangen, slingrende frem og tilbage; fra en anden Kupé kom et Selskab Amerikanere til Syne, og pludselig var hele Korridoren fuld af Passagerer, som talte og raabte i Munden paa hverandre.

— Paa Plads, mine Herrer, paa Plads! hørtes nu nede i den anden Ende af Gangen Konduktørens myndige Stemme. — Vi sejler straks igen.

Han banede sig Vej gennem Mylret; Percy fulgte i hans Kølvand og naaede saaledes Kardinal Steinmanns Kupé. Den gamle Herre forklarede, at han havde ligget og sovet, men var vaagnet tidnok til at kunne holde sig fast, saa han ikke faldt paa Gulvet.

— Men hvad er der i Vejen? spurgte han. — Hvad er der foregaaet?

Pastor Becklin havde set et af de fremmede Luftskeibe i kun tyve Fods Afstand; det var tæt besat med Mennesker fra Stævnen til Stævnen, fortalte han.

— De telegraferer nu for at faa Oplysninger, føjede han til. — Konduktøren gik til den Traadløse, saae jeg . . .

Udenfor var intet mere at se. Det lod til, at hele Luftskeibsflaaden var passeret. Kun højt, højt oppe lød endnu et Klageraab — som af en enlig Fugl hen gennem Rummet.

— Signalkibet! sagde Percy hen for sig.

Han var ganske ude af Stand til at danne sig nogen Forklaring. Det var uhørt, at hundrede Luftskeibe paa en Gang gik over Alperne, og han undrede sig over, hvad Aarsagen kunde være. Atter maatte han tænke paa Felsenburgh. Om han maaske var med deroppe?

— Eminence! begyndte den gamle Kardinal.

Men i det samme satte Luftskeibet sig atter i Bevægelse. Et Klokkeklemt, Skruens Snurren under Dækket, og langsomt løftede det store Skib sig. Percy saae Klippespidsen, som han atter havde fæstet sit Blik paa, langsomt synke ned og forsvinde. Lidt efter var Skibet atter inde i den hvide Taageverden. Farten blev sat op, Maskinen arbejdede med raske Stempelslag, Signalthornets Tuden lød ud i den øde Ensomhed. Skibet gik i store Kredse, kravlede opad gennem Luften forsigtig som en Kat, signaliserende uafbrudt, gennemsøgende Taagen med de elektriske Lys. Skæret fra Vinduerne faldt hen over en stor Sneflade, som atter hurtigt sank ned. Saa var der en sidste Fjældkam, takket som en Række Tænder, og med en stærk Klokkeklemten, et gennemtrængende Signal svang det mægtige Skib sig over den højeste Tind og gik summende sin Vej gennem Rummet Hvad det end var, der nylig havde mødt dem — nu var det borte, opslugt af den tætte Nat

Med ét hørtes der hastige Stemmer ude i Gangen, aandeløst ivrige Spørgsmaal og Konduktørens korte, afmaalte Svar. Saa var der nogen, som tog i Døren — Percy sprang op. Det var den engelske Konduktør, der traadte ind og omhyggeligt lukkede efter sig. Et Øjeblik

blev han staaende og stirrede, forvildet og med sitrende Læber, paa de fire Gejstlige.

— Hvad er der paa Færde? spurgte Percy.

— Ingen Ting, de Herrer Der er ingen Fare, alt er i Orden Jeg vilde kun sige, at jeg tror, de Herrer gør bedre i at staa af i Paris. Jeg véd, hvem de Herrer er, og skønt jeg ikke er Katholik

Han holdt inde for at faa Vejret.

— For Guds Skyld, hvad er der, Mand? raabte Percy.

— Daarligt Nyt, de Herrer! Det var to Hundrede Skibe, vi mødte, som gik til Rom Der er bleven opdaget en S sammensværgelse af Katholiker i London

— Og?

— Meningen var at sprænge Westminster Abbedi i Luften. Og derfor

— Derfor?

— Er det nu Meningen at jævne Rom med Jorden.

Han vendte sig rask og var ude af Døren.

SYVENDE KAPITEL

I

Klokken var næsten 16 samme Dags Eftermiddag, den sidste i Aaret, da Mabel begav sig til den lille Kirke ikke langt fra, hvor hun boede.

Tusmørket sank som sorte Slør; ude over Tagene mod Vest glødede Aftenrødens døende Emmer. Mabel havde sovet lidt i sin Stol og var vaagnet op med den sælsomme Følelse af aandelig og legemlig Renhed, der undertiden følger en saadan Søvn. Siden undrede hun sig over, at hun havde kunnet sove i et sligt Øjeblik og uden at mærke, hvorledes en Sky af Harme og Raseri sænkede sig over By og Land. Hun syntes nok, der var en usædvanlig Færdsel paa de brede Spor under hendes Vinduer, en usædvanlig Signaliseren og Tuden, men hun tænkte ikke videre derover og gik roligt sin vante Vej til den lille Kirke.

Hun var kommen til at holde af dette rolige Sted og gik ofte derind for at finde Stilhed og Hvile og for at samle sin Sjæl om hine uhyre Principper, der laa til Grund for Tilværelsen, og som nu endelig var erkendt som den højeste, eneste Virkelighed. Hun opsøgte sin sædvanlige Plads, satte sig, foldede Hænderne, betragtede et Øjeblik det gamle, gothiske Kor, det hvide Billede af den moderlige Natur, de mørknende Vinduer. Saa lukkede hun Øjnene og begyndte at tænke paa den Maade, hun plejede.

Først samlede hun sin Opmærksomhed om sig selv, sit eget Væsen som Kvinde, som Menneske — fjærnede alt, der kun var tilfældigt og uvæsenligt, indtil hun dybest

nede fandt sin Guddomsgnist, der gjorde hende til en Del af den hellige Menneskehed.

Dette var det første Trin i hendes Betragtning.

Det næste var, at hun forestillede sig den hele Menneskehed, hint vældige Legem, hvoraf hun selv kun var en ringe Del . . . Hun saae, spredt ud over begge Jordens Halvkugler, de mylrende Millioner. Overalt kom i dette Øjeblik Børn til Verden, Døende forlod den, fuldmodne Mænd og Kvinder glædede sig over den og nød deres Lykke. Tilbage gik hendes Blik — gennem Aarhundreder, fulde af Forbrydelse og Overtro — og atter fremad, til hin høje Fuldkommenhedens Tinde, som nu begyndte at straaie i det Fjærne . . .

Her lod hun Tanken dvæle længe, beskuede det Billed, der viste sig for hendes Sjæl, tænkte paa sin egen Ufuldkommenhed i Sammenligning med hin Fredens Aand, der nu endelig havde aabenbaret sig og havde grundfæstet sit Herredømme for bestandig. . . Længe, længe dvælede hun — tænkte ikke mere paa sig selv — inddrak kun i lange Drag Livets og Kærlighedens Aand . . .

En Lyd fik hende til at aabne Øjnene. Det var bleven næsten helt mørkt i Kirken — kun den hvide Statue lyste . . . Her paa dette Sted havde arme, forblindede, haabløse Kristne knælet og tilbedt Jesus, hin Smertens Mand, der efter sit eget Sigende var kommet for at bringe Sværd, ikke Fred . . .

Atter den samme Lyd som før, og stærkere. Den kom udefra — det var som en fjærn Hujen, der steg og sank. Mabel fik pludselig Hjærtebanken — den Lyd havde hun hørt én Gang tidligere; det var, da den Mand, som havde skudt paa Oliver, blev trampet til Døde . . .

Hurtig forlod hun sin Bænk og gik ned gennem det tasmørke Skib, løftede Klinken paa Døren og traadte ud. Der var et lille Gitter foran Kirken — bagved det blev hun staaende.

Gaden var mørk og saae usædvanlig tom ud. Til højre og venstre løftede Husene sig op mod en mørk Skyhimmel, der endnu rødmede svagt efter Solnedgangen. De elektriske Lamper var ikke tændt, og der var ingen Mennesker at se.

Allerede var Mabel ved at gaa ud af Gitterporten, da en pludselig Lyd som af mange Fodtrin fik hende til at tøve. Og i næste Øjeblik kom et Barn løbende ned ad Gaden, forfærdet, aandeløs, ude af sig selv.

— De kommer, de kommer! skreg Barnet, da det saae Skikkelsen bag Gitteret. I et Nu lukkede Mabel op for hende — Barnet foer ind, sprang til Kirkedøren, ruskede i den, vendte tilbage til Mabel og gemte sig i hendes Dragt. Mabel lukkede Gitterporten i.

— Saa, saa! søgte hun at berolige den lille Pige. — Hvad er der? Hvem kommer?

Men Barnet svarede ikke, puttede sig kun bag Mabel. Og i næste Øjeblik kom en brølende og hujende Sværm om Hjørnet . . .

Først en hel Mængde Børn, grinende, skrigende, vendende sig om, mens de løb, og fulgt af glammende Hunde . . . Saa kom nogle Kvinder løbende ned ad begge Fortove . . . Et Par af dem stansede lige udenfor Gitteret; Mabel vilde tale til dem, spørge dem ud, men hun kunde ikke. Hendes Læber bevægede sig, uden at en Lyd kom over dem. En vanvittig Angst havde grebet hende, og midt i denne Angst dukkede pludselig som fredelige Billeder op — hendes Sovekammer med det blide Tapet — Oliver ved Frokostbordet i Morges — den lille stille Kirke, hvor hun havde været endnu for et Øjeblik siden . . .

Der kom flere og flere Folk om Hjørnet . . . Nu kom der en hel Flok unge Mænd, raabende og skrigende i vilden Sky, og efter dem den egenlige Sværm, Mænd og Kvinder mellem hverandre. Den nylig tomme Gade blev fyldt som af en uimodstaaelig Strøm. Konerne, der før stod udenfor Gitret, blev reven med og prøvede forgæves at holde sig fast ved Jærnstængerne. Bag ved sig følte Mabel stadig den lille Pige, der krøb tættere ind til hende . . .

Nu kom der nogle underlige lange Stænger til Syne om Hjørnet — i det døende Lys kunde hun ikke skælné, hvad det var. De ragede højt op over Mængden og svajede hid og did. Mægtige Stokke med noget flagrende paa. Det maatte vel være Bannere, men det var for mørkt til at se, hvad det var.

Ansigter, der var fordrejede af Lidenskab, stirrede i Forbifarten ind til hende gennem Gitteret, aabne Munde raabte ind i Øret paa hende, hun ænsede det knap. Hun havde kun Øje for hine underlige Bannere, stirrede anstrængt og ufravendt gennem Mørket, anede halvt om halvt, men turde ikke tænke Tanken til Ende . . .

Pludselig tændtes det elektriske Lys langs begge Forlove. Under Dagens Tumult havde man glempt at sætte de store Maskiner i Gang, som dernede under Jorden saa trofast forsynede Verden med venligt, hyggeligt Lys. Og pludselig var den spøgelseagtige Hob forvandlet til en Sværm af rasende Mennesker . . .

Lige foran Mabel stak en Vognstang i Vejret, hvorpaa der hang en menneskelig Skikkelse, dinglende frem og tilbage ved den ene Haand, der var fæstet til Stangen med et stort Søm.

Saa kom et nøgent Barnelig, spiddet paa en Jærnstang. Hovedet hang ned paa Brystet, Armene slingrede og dinglede.

Endelig kom Liget af en Præst, i sort Soutane. Hovedet med den sorte Kalot slog frem og tilbage i Takt med Enden af det Reb, han havde om Halsen*).

II

Oliver kom hjem samme Aften en Time før Midnat.

Hvad han havde hørt og set den Dag var altfor nær ind paa Livet af ham, til at han kunde dømme koldblodigt derom. Fra sit Vindu i Whitehall havde han set Parlamentspladsen fyldt af en Pøbel, hvis Lige aldrig er bleven set i England — saa vanvittig rasende, saa djævelsk ond. To Gange efter at den katholske Sømmensværgelse var bleven opdaget, og Tumulterne udbrudte, havde han sat sig i Forbindelse med Premierministeren for at spørge,

*) Benson skrev denne Skildring i 1907. Et ganske tilsvarende Optrin fandt Sted d. 27. Juli 1909 i Barcelona, hvor 10,000 Revolutionære drog gennem Byen, bærende Legemer, Hoveder og andre Legemsdele af myrdede Præster, Nonner og Børn paa lange Stænger. O. A.

om der dog ikke kunde gøres noget. Og begge Gange havde han faaet det undvigende Svar, at Politiet gjorde alt, der stod i dets Magt, og at Anvendelsen af Militær ikke var tilraadelig.

Hvad angik Udsendelsen af Luftskebsflaaden til Rom, da havde han samtykket i Tavshed, som næsten alle de øvrige Medlemmer af Ministeriet. Showford var den eneste, der havde taget Ordet. Det, der nu skete, sagde han, maatte betragtes som en Straffehandling, der var ligesaa uundgaelig som sørgelig. Freden kunde i dette Tilfælde kun sikres ved Krig eller — da Krigen var afskaffet — ved hurtig og stræng Retsforfølgning. Katholikerne havde vist sig som Samfundets Fjender — altsaa maatte Samfundet endnu denne ene Gang gribe til Vaaben for at forsvare sig selv . . .

Da Oliver i et af Regeringens Luftskebe foer hen over London paa Vejen hjem, havde han set mer end ét Glimt af, hvad der foregik dernede. Gaderne var saa oplyste som midt paa Dagen, og overalt mylrede Mennesker. En uafsladelig Skrigen og Raaben steg op mod ham; her og der røg det fra en Ildebrand, og da han passerede en af de store aabne Pladser Syd for Battersea saae han ligesom en Hob Myrer, der forfærdet flygtede til alle Sider, skarpt forfulgt af andre . . . Han anede, hvad der gik for sig . . . Naa, Menneskene var endnu ikke videre menneskelige! Der var langt frem . . .

Han tænkte nødigt paa, hvad der ventede ham hjemme. Han havde for omtrent fem Timer siden talt i Telefon med Mabel, og det, hun sagde, var saadan, at han havde mest Lyst til at lade alt ligge og skynde sig hjem til hende. Og dog havde han næppe ventet det, der forestod.

Da han traadte ind i Dagligstuen, var der mørkt og underlig koldt. Kun gennem Vinduet kom der Lys ind, og derhenne stod, i Rids mod den brandrøde Himmel udenfor, Mabel og stirrede og lyttede . . .

Oliver tændte det elektriske Lys, og hans Hustru vendte sig langsomt om mod ham. Hun var endnu i Overtøj, og hendes Ansigt mødte ham som en fremmed. Hun var kridhvid, med sammenbidte Læber og store stirrende Øjne, der udtrykte Vrede — eller Rædsel — eller Væm-

melse . . . Ubevægelig blev hun staaende foran ham og stirrede paa ham.

Oliver vovede ikke at tale straks. Han gik hen, lukkede Vinduet og trak Gardinerne for. Saa tog han blidt sin Hustrus Arm.

— Mabel, sagde han, Mabel dog!

Hun lod sig drage hen mod Sofaen, men blev staaende. Han satte sig ned, fuld af Fortvivlelse og Forfærdelse.

— Aa Mabel, jeg er saa træt! sagde han.

Hun vedblev at stirre paa ham. Der var en stivnet Ubevægelighed over hende, som man undertiden ser Skuespillerinder fremstille paa Scenen, men dette var ikke Comediespil.

— Sæt dig dog ned i det mindste, sagde han.

Hun adlød mekanisk, satte sig og vedblev at stirre paa ham. Der var ganske stille — men udefra trængte Lyden ind af den fjærne Hujen gennem Gaderne. Han forstod saa godt, hvad der gik for sig i hende — at der i hendes Sjel stod en Kamp paa Liv og Død mellem hendes Tro og det Had, hun nærede til alle hine i Retfærdighedens Navn begaaede Skændigheder. Han saae, at den sidste Følelse i Øjeblikket var den stærkeste, og da Pøblens Skrig derude nu steg til en langtrukken Hylen som af en hungrig Ulv, kunde hun ikke holde det ud længer. Hun kastede sig ned foran ham og hulkede vildt med Ansigtet mod hans Knæ.

Et helt Minut talte ingen af dem. Oliver drog hende blot lidt nærmere ind til sig, kyssede hendes Haar, lagde sin Haand ind under hendes taarevaade Ansigt. Imens samlede han sig sammen til, hvad han vilde sige.

Et Øjeblik løftede Mabel sit røde, forgrædte Ansigt og saae brændende paa ham. Saa sank hendes Hoved atter ned, og hun begyndte at hulke afbrudte Sætninger. Han forstod ikke det halve, men kun altfor godt Meningen . . .

Det var ude med hendes Haab, hulkede hun, og med hendes Tro! Alt var forbi — hun vilde kun dø, dø og være i Fred! Alt var ude, alt var forbi . . . Denne Morderhob derude var jo ikke det ringeste bedre end de Kristne — var saa ubarmhjærtige og onde, som om Frelseren, Julian, aldrig var kommen . . . Alt var tabt; Krig og Mord var vendt tilbage, just som man troede dem ban-

lyst for stedse . . . De brændende Kirker, de Kristne, der blev jaget som vilde Dyr, det spiddede Barn, Præsten, der var bleven klynget op paa Vognstangen, de brændende Klostre — alt, alt fremhulkede hun, klagende, bebrejdende, vridende sine Hænder . . .

Oliver tog hende under Armene og rejste hende op.

— Saa, sæt dig nu ved Siden af mig . . . Giv mig dine Hænder . . . Og hør saa paa mig . . .

Han holdt en ypperlig Forsvarstale.

Menneskene, sagde han, var endnu ikke fuldkomne. Hun maatte huske, de havde været Kristne i tyve Aarhundreder. Derfor gjaldt det ikke at fortvivle. *Tro paa Mennesket* var jo Kærnen i den nye Religion, *Tro paa det Bedste i Mennesket* og paa dets Fremtidsudvikling . . . Den nye Religion var endnu kun i sin Begyndelse; de første Frugter var ufuldkomne og sure; der var langt frem til Modenheden . . .

— Desuden — husk, hvad Aarsagen er, min Ven, til disse Tumulter! Om nu hint Anslag var lykkedes! Naturligvis fordømmer jeg alle disse Overgreb ligesaa strængt som du . . . Og det kan du være vis paa, der er Tusinder, ja Titusinder, der ogsaa gør . . . Men i Øjeblikket har vi ikke andet at gøre end vedblive at tro, tro paa det Godes endelige Sejr . . . Tro, Taalmodighed, Haab — med disse Vaaben skal vi sejre!

Han talte varmt og overbevist — saa meget mere som han ogsaa til Dels talte for at neddysse sine egne Tvivl. Og han havde Held med sig — langsomt mildnedes hendes Blik, og hendes Hænder blev bløde og varme i hans. Men alt var ikke overstaet endnu.

— Men Luftskeibene! udbød hun med ét. — Luftskeibene! Det var ikke Pøblens Værk — det gjorde Regeringen!

— Kære Mabel — det var ogsaa Pøblens Værk! Vi maatte give efter — som de ogsaa maatte give efter i Berlin . . . Havde vi nægtet at opfylde Folkets Ønske, saa var vi bleven styrtet med det samme, og der vilde være bleven myrdet endnu vildere. Og saa vilde Folket nu staa uden sine Førere . . .

— Aa, Oliver, men havde det dog ikke været bedre at

dø end at gaa med til sligt! Aa, Oliver, lad i det mindste mig dø — jeg kan ikke holde det ud . . .

Han drog hende nærmere til sig.

— Min Elskede, sagde han alvorligt, kan du ikke stole lidt paa mig? Hvis jeg kunde sige dig alt, der er sket i Dag, saa vilde du forstaa. Men du maa stole paa mig — at jeg ikke er hjærteløs . . . Og har du helt glemt Felsenburgh?

Et Øjeblik var hendes Øjne usikre; endnu kæmpede det i hende mellem Tilliden til ham og Afskyen for det, der var sket. Men Felsenburghs Navn bragte Vægtskaalen til at synke, og Freden vendte tilbage under en Strøm af Taarer.

— Aa Oliver, sagde hun — jeg er saa svag, og det er altsammen saa grueligt! Men *Han* er stærk og naadig, og i Morgen skal vi se Ham!

Fra et Taarn i Nærheden forkyndte Klokken Midnat. Mabel rejste sig, endnu skælvende efter Kampen, og saae paa sin Mand, smilende gennem Taarer.

— Glædeligt Nytaar, Oliver! sagde hun og drog ham hen til Vinduet.

— Et rigtig glædeligt Nytaar, Oliver! Aa du maa hjælpe mig!

Hun kyssede ham og blév staaende foran ham med hans Haand i sin.

— Jeg maa sige dig det, Oliver! Ved du, hvad jeg tænkte paa, inden du kom?

Han rystede paa Hovedet, helt fortabt i, hvor yndig hun var, som hun stod der foran ham, endnu med Taarer i de lange Øjenvipper.

— Jeg syntes, jeg kunde ikke komme over det, hviskede hun. — Jeg syntes, jeg maatte gøre en Ende paa det hele . . . Du forstaa, hvad jeg mener?

Hans Hjærte stod stille et Øjeblik, saa drog han hende fast ind til sig.

— Ja, nu er det forbi, nu er det overstaaet . . . Se ikke saadan paa mig . . . Jeg havde ikke kunnet sige dig det, hvis det ikke var overstaaet . . .

Deres Læber mødtes atter. I det samme ringede Telefonen inde i det andet Værelse. Oliver vidste, hvad det

betød, og det gøs igennem ham. Han slap Mabel og saae smilende paa hende.

— Alt er jo i Orden igen imellem os? spurgte han.

Mabel saae fast paa ham.

— Ja det er, Oliver. Gaa kun ind og hør, hvad det er. Jeg bliver her.

Et Øjeblik efter kom han tilbage, hvid i Ansigtet. Han gik lige hen til Mabel, tog paany hendes Haand og saae hende ind i de rolige Øjne. Saa drog han Vejret dybt.

— Det er sket, sagde han stille.

Hendes Læber bevægede sig — hun var atter bleven dødsensbleg. Han knugede hendes Haand fast i sin.

— Du maa se det lige i Øjnene, sagde han. — Rom er ikke mere. Nu er det vor Opgave at skabe noget bedre!

Hulkende kastede hun sig i hans Arme.

OTTENDE KAPITEL

I

Længe før det første Nytaarsmorgengry var alle Gader omkring Westminster Abbedi mylrende fulde. Alle Tage og Afsatser, hvorfra det var muligt at se Abbediet, var sorte af Mennesker. Ovenover lyste de hvide elektriske Lamper som højtidelige Maaner.

En Uge i Forvejen var det bleven bekendtgjort, at paa Grund af den store Tilstrømning og den herskende Pladsmangel, vilde alle, som havde løst Adgangskort til Guds-tjenesten og taget Stade efter Politiets Anvisning, være at betragte, som om de havde overværet Tjenesten. Naar Højtideligheden begyndte, og naar Statuen blev hyldet, vilde der blive ringet med Abbediets store Klokke, og medens dette stod paa, forventedes alle at ville iagttage Tavshed.

London var gaaet fuldstændig fra Sans og Samling, da det Dagen før var kommen ud, at Sammensværgelsen var bleven opdaget. Henved Kl. 14 var Hemmeligheden begyndt at sive ud — en knap Time efter, at den var bleven forraadt til Premierministeren — og næsten i samme Øjeblik var hele Forretningslivet gaaet i Staa. Kl. 15^{1/2} havde alle Butikker lukket, Børsen, alle offentlige og private Kontorer ligesaa, og fra da indtil henad Midnat havde Hovedstaden været i Hænderne paa en hylende, plyndrende og mordbrændende Pøbel. Ingen vidste, hvor stort Tallet paa Døde og Saarede var, men næsten overalt saaes Spor af Nattens Rædsler. Den katholske Westminster Domkirke var bleven plyndret, alle Altrene omstyrede, ubeskrivelige Skændselsgærninger øvede. Det var alt

det, at en af Præsterne havde faaet Tid at redde Alterets Sakramente fra Vanære ved at bringe Hostierne i Sikkerhed — et Øjeblik efter blev han greben og klynget op. Ærkebispem, elleve Præster og to Biskopper fandtes hængte ved den nordlige Ende af Kirken, femogtredve Klostre var gaaet op i Luer — „London“, erklærede *Det nye Folk* i en begejstret Leder, „var endelig rensset for uhumsk og fantastisk Nonsens!“

Omtrent Kl. 15^{1/2} bredte sig Nyheden om, at i det mindste halvfjerds Luftskebe var undervejs til Rom, og at de fra Berlin havde modtaget en Forstærkning paa tredsindstve Skibe. Ved Midnatstid forkyndte de elektriske Plakater, at det uhyggelige Værk var fuldbragt, og at Rom var udslettet af Jordens Overflade. De første Morgenaviser tilføjede nogle faa Oplysninger og henpegede især paa, at ved et forunderligt Tilfælde havde alle Hierarkiets ledende Mænd netop været forsamlede i Vatikanet. Skønt de pr. traadløs Telegraf var underrettet om, at den straffende Flaade var undervejs, havde de nægtet at forlade Byen og var gaaet i Døden sammen. Der var ikke bleven Sten paa Sten tilbage af Rom, thi Luftskebene havde posteret sig over hele Byen og delt de forskellige Kvarterer mellem sig, inden de sendte Bomberne ned. Fem Minutter efter den første Explosion og det første Smertensbrøl dervedfra var det Hele forbi. Luftskebene havde derpaa spredt sig til alle Verdenshjørner og havde forfulgt Jærnbanebanetogene, med hvilke Befolkningen prøvede at komme bort, og ikke mindre end tredve Tusind var saaledes bleven dræbt i Byens Omegn. „Naturligvis“, bemærkede *Studio*, „var mange vidunderlige Kunstskebe herved gaaet til Grunde. Men det var ikke for høj en Pris at betale for Udryddelsen af den katholske Pest. Et Hus, hvori der er Utøj, er der tilsidst ikke andet at gøre med, end at overgive det til Flammerne. Nu var der næppe Fare for, at den gamle Overtro skulde leve op igen. Ganske vist var der endnu Katholiker rundtom i Verden, men de burde ikke have Adgang til at deltage i det politiske Liv. Ogsaa Irland var det nu paa Tide at faa i Orden.“

Enkelte Blade beklagede vel, at Humanismen saaledes havde maattet gribe til Blodsudgydelse, men i hvert Fald maatte man være glad for det opnaaede Resultat.

Det lysnede nu langsomt mod Morgen, og hinsides Themsen begyndte en skarlagenrød Strime at brænde igennem den graa Vintertaage. Brederne og brederne blev Morgenrøden, de elektriske Lamper faldede og blegnede, Taagen lettede lidt og viste, ikke en frisk, blaa Frostvejshimmel, som man havde haabet paa, men en høj, blyfarvet Skyhvælving, der nu rødmede svagt, idet Solen steg som en Kobberskive over Floden.

Klokken henad 9 begyndte der at blive Røre. Politikordonen fra White-Hall op til Abbediet rettede paa sig og saae ned ad den lange, aabne Gade, og et Øjeblik efter hvirvlede et Politi-Automobil forbi og forsvandt bag Westminster Taarne. Den mumlende Lyd i Mængden steg til højrorstet Tale, og et Hurra hilste fire Vogne, der foer forbi med Regeringens Mærke paa Døren og blev borte i samme Retning som den første. Det var d'Hrr., som skulde ordne Processionen, hed det sig . . .

Et Kvarter paa ti begyndte Folk at synge omme i Victoria Street, og da Sangen var omme, og man hørte Klokkerne ringe fra Abbediet, bredte — uvist hvorledes — det Rygte sig, at Felsenburgh vilde komme til Stede ved Gudstjenesten.

Nu begyndte Automobilerne at komme susende fra alle Kanter og forsvinde ind i Abbediets Gaard, hvorfra Processionen skulde udgaa. Hurraraab hilste de forskellige kendte Politikere, idet de strøg forbi — Lord Pemberton, Oliver Brand og Frue, Caldecott, Maxwell, Showford, det amerikanske Gesandtskab. Endogsaa den melankolske Hr. Francis, Regeringens Ceremonimester, fik sit lille Hurra. Endnu var man imidlertid ikke tilfreds, og pludselig steg der et vældigt Raab, som endog overdøvede de kimende Klokker — Folket raabte paa Julian Felsenburgh.

Europas Præsident lod sig imidlertid ikke se — i Bladene havde ogsaa nylig staaet, at han opholdt sig i Østen. Og nu opløstes Politikordonen, Adgangen til Westminster blev, efter de særlig Indbudnes Ankomst, givet fri, og Mængden, der havde staaet indeklemmet, styrtede fremad.

Solen stod højt, lige over Viktoria-Taarnet, men stadig som en Kobberskive. En lille Klokke ringede fem Minutter før hél — saa tav den, og gennem Domkirkens aabne

Portal kom den vældige Lyd af det med Basuner forstærkede Kæmpeorgel. Saa tav ogsaa Orglet, og der blev en stor Stilhed.

II

Da den lille Klokke begyndte at ringe, drog Mabel et langt Suk og lænede sig tilbage i sin Stol. Over en halv Time havde hun siddet helt hensunken i det underfulde Skue, der viste sig for hende. Hun følte sig som En, der efter en Uvejrnat ser ud over et Hav i Sol og Fred.

Fra den ene Ende til den anden og fra Væg til Væg var hele det Indre af Westminster Abbedi én mægtig Mosaik af Menneskeansigter. Det søndre Tværskib var dækket med dem som med et Tæppe helt op til Vinduesrosen, og Gulvet var brolagt dermed, lige ud til den smalle Strimmel rød Løber, der førte op fra Indgangen. Mellem alle Søjler var rejst Tribuner, og saa langt ned ad Hovedskibet, hun kunde se, var den samme blege levende Brolægning. Hele det uhyre Rum var fyldt som af Solskin, der strømmede ud gennem de farvede Ruder — et kunstigt Solskin, som skyldtes elektriske Lamper anbragte i Krans i de ydre Vinduesfordybninger. Rubinrøde, gyldne og blaa faldt Solpletterne gennem de høje Vinduer ind over Koret, det vældige Alter med dets mange Trin, det prægtige Forhæng foran Statuen og den store, endnu tomme Tronstol.

Mabel trængte til at styrkes efter den frygtelige Aften, hun havde tilbragt, inden Oliver kom. Det havde været for hende som alt, hun troede paa, styrtede sammen. Det var jo ikke til at fastholde, at dette afsindige Uhyre, fra hvis Tænder og Kløer Blodet dryppede, skulde være hendes Gud — den hellige Menneskehed! Time efter Time havde hun haabløs vandret rundt i det tomme Hus, sidet snart her og snart der, lukket Vinduet op og hændervridende hørt Pøblen hyle i Gaderne nedenunder, set

Himlen rødme af Røgen og Brandskæret fra Kirker og Klostre . . .

Hun havde kæmpet med sin Fortvivlelse, med sine Tvivl, søgt at holde sin Tro fast, sagt til sig selv, at den gamle Surdejg kun langsomt kan udrenses. Hun havde kastet sig paa Knæ og bedt til hin Fredens Aand, som — det vidste hun — fandtes paa Bunden af Menneskets Sjæl, og som kun var overvældet af et Øjeblikks Lidenskab . . .

Saa havde hun tænkt paa at dø, at blive fri for det alt-sammen, for hele den fortvivlende Tilværelse. Selvmord var i hendes Øjne en fuldstændig tilstedelig Handling. Staten dræbte altid de uhelbredelig Syge — derfor var *Euthanasi*-Husene jo stiftede. Hvorfor skulde hun saa ikke frivilligt gaa sin Vej . . .

Saa var Oliver kommen og hjulpen hende tilbage til Livet og Sandheden og Troen. Hvor sikker han var! Og hvad han ikke havde formaaet, det havde Felsenburghs Navn udrettet. Ak, om blot han vilde komme i Dag? Men han var jo langt borte.

Klokken blev et Kvarter paa elleve, inden hun forstod, at Mængden udenfor nærede den samme Længsel som hun. Altsaa forstod de dog, disse vilde Rovdyr, hvor Frelsen var for dem! De anerkendte Idealet, selv om de ikke opfyldte det! Ak, om han blot var her! Der trængtes saa saare til ham netop nu!

Klokken holdt op at ringe, og i den Pavse, der blev, før Orglet intonerede, hørte Mabel tydeligt Mængden, som udenfor raabte vildere og vildere paa sin Gud. Saa stemmede Orglet i, fulgt af Basuners Klang og hidsende hastige Trommer. Mabel lod sig rive med af de vældige Toner, som forkyndte Sejr og Triumf. Ja, Mennesket var Gud trods alt — en Gud, der i Aftes var falden, men nu paa denne Nytaarsmorgen rejste sig paany som Sejerherre over sig selv. Mennesket var Gud, og Felsenburgh var Gudmennesket. Hun *maatte* tro det — hun troede det!

Midt op gennem Hovedskibet kom allerede den lange Procession. Der skred de frem, disse den sande Guds Tjenere — alvorlige Mænd, der vidste, hvad de troede

paa, og som — uden megen Begejstring (det vidste hun fra Oliver), men ud fra et rent Fornufttræsonnement — vilde fungere ved den nye Gudsdyrkelse. Langsomt kom de, to og to, med deres Frimurer-Forklæder og andre Insignier glimtende i Lyset fra de farvede Ruder, som med fintberegnet Kunst straaede stærkere og stærkere, eftersom Toget skred frem. Ja, her var noget at lide paa — alt, der duede i England, var til Stede . . .

I Koret var kun en enkelt af de gejstlige Funktionærer at se. Hr. Francis selv stod ved Foden af Altertrinene med Ansigtet i alvorlige Folder, ventende paa Processionen og dirigerende dens Medlemmer paa Plads ind i Stolestaderne.

Da blev Mabel med ét vaer, at noget maatte være sket. Hele Tiden havde Folkemængdens Raab dønnnet som en Understrøm hen under Orgelspillet — og nu manglede pludselig dette Akkompagnement. Først tænkte Mabel, at Signalet til Gudstjenestens Begyndelse havde tilvejebragt denne Stilhed. Saa gik det som Ild igennem hende — kun ét eneste havde hidtil været i Stand til at skabe denne Tavshed . . . Og dog — det kunde jo være en Illusion . . . Men nej, nu blev der ogsaa stille inde i Kirken. Den sagte Samtale stansede og henover Ansigterne gik der et Pust af Sindsbevægelse som Vind over en Hvedemark. Et Øjeblik endnu, og hun stod op, med Hænderne fast om Balkonens Brystværn, og Hjærtet hamrede som en Maskine for Højtryk. Thi med en brusende Lyd, der endogsaa kunde høres gennem Orgelspillet, havde hele den uhyre Forsamling rejst sig op.

Processionen, der stadig skred frem, kom med ét i Uorden. Hr. Francis løb frem og tilbage, og efter hans Anvisning delte den lange Strøm sig i Smaabække, der hastig forsvandt ind mellem Stolerækkerne. Herrer skyndte sig paa Plads, Frimurerforklæder viftede, Hænder vinkede og pegede.

Saa stansede Musikken pludselig med en lang, ligesom daanende Tone. En dyb Tavshed fulgte. Og midt op gennem Midterskibet, midt op ad Gangen, der nu laa fri og tom i det farvede Solskin, skred langsomt en enlig Skikkelse.

III

Mabel kunde aldrig siden nøjagtig gøre sig Rede for, hvad hun havde set og oplevet hin Nytaarsdag fra Klokkeren elleve til halvet. Det var, som om hendes Selvbevidsthed havde været ophævet, hendes Tanke sat ud af Kraft, og som om kun Øjne og Øren havde virket og direkte havde staaet i Forbindelse med hendes flammende Hjærte.

Hun vidste end ikke, hvorledes det blev hende klart, at det var Felsenburgh, som kom. Hun syntes at have vidst det længe før hans Indtræden. Hun stirrede paa ham, som han kom dèr, rolig og ensom, op ad Midtergangen, op ad Trinene til Koret. Han var i sin engelske Dommerdragt, Sort og Skarlagen, men hun lagde knap Mærke dertil. For hende var der ikke andet til end ham selv — hele den store Forsamling var borte, opløst i én eneste stor skælvende Følelse. Der var ingen til uden Julian Felsenburgh. Fred og Lys stod som en Glorie om ham.

Nu naaede han sin Plads — hun kunde fra det Sted, hvor hun sad, se ham lige i Profil, en Profil saa ren og skarp som en Klinge under det hvide Haar. Han løftede den ene Arm i det hvide Hermelinsærme, og med et Brus satte de ti Tusind Tilstedeværende sig ned.

En Tid lang stod han saa ganske stille, med Hænderne samlede paa Balustraden, og saae ud over sine Tilhørere. Det var som en Virtuos, der stemmer sit Instrument. Han stod der og ventede, til alle Øjne og alle Tanker var rettede mod ham, og han holdt alle disse Sjæle i sin Haand. Saa begyndte han at tale . . .

Heller ikke hans Tale var Mabel i Stand til at huske siden. Hun kunde blot sige, at det var, som havde han talt ud af hendes inderste Hjærte. Alle hendes egne Tanker, hendes Sorg, Skuffelse, Fortvivlelse, Haab — alt dette, som hun næppe nok kendte selv, det havde denne Mand Rede paa indtil den mindste Enkelthed . . . Det var, som om denne mægtige Røst raabte alle hendes Hjør-

tes lønligste Hemmeligheder ud for alle Vinde ... Og det var ikke blot hendes Hjærte, der saaledes blev aabenbaret, nej, det var hele Menneskehedens Hjærte. Menneskeheden selv talte i dette Menneske, Menneskeheden, der efter en Vanvidsnat atter var naaet frem til Klarhed og nu klagede over sit eget Fald. „Rom“, raabte Felsenburgh, „er falden, Blod er bleven udgydt i England og i Italien, Røg og Flammer er stegen mod Himlen, fordi Mennesket et Øjeblik er vendt tilbage til sin gamle Rovdyrnatur ... Sket er sket, og endnu til sene Tider maa Mennesket rødme, naar det tænker paa, at det har kunnet vende Ryggen til Lyset, efter at det var oprundet!“

Dog — Anger var unyttig, forkyndte Felsenburgh — der var det, som var bedre end Anger! Denne Nat havde lært os, hvad Mennesket endnu var i Stand til, og det gjaldt at bruge denne Lærdom. Rom var lagt øde — og det var en grufuld Skam for os Mennesker! Rom var lagt øde — og Luften var bleven renere derved, Livet lifligere og sødere ...

Og som en Fugl, der pludselig stiger, var Felsenburgh med ét højt oppe — langt borte fra hine frygtelige Dybder, hvor Byer gik op i Flammer og Mennesker lemlæstedes — højt oppe i Solskinnet og den rene Luft ... Nylig havde hans Ord som Svøbeslag ramt det nøgne Menneskehjærte, nu løftede han det samme stakkels Hjærte op til sig, trøstede det og helede dets Saar ...

Saaledes gik henved fyrretyve Minutter, inden han vendte sig mod det tilslørede Billed bag Altret.

— O Menneskehed, udrød han, o mægtige Moder til os alle!

Og nu var det ikke længer et Menneske, som talte; det var Overmennesket. Paa et Vink af Ceremonimesteren gled Forhængen til Side, og der stod de to Ansigt til Ansigt — den hvide Moderskikkelse og hendes Søn, der, skælvende af Lidenskab, fra Talerstolen udrød:

— O Menneskehed, Moder til os alle og *min* Moder!

Og han begyndte at synge hende en Lovsang, at prise hende som Livets Kilde, at forherlige hendes ubesmittede Moderlighed, at ynke hende for de syv Sværd, som hendes Søn, Mennesket, plantede i hendes Hjærte! Han lovede hende store Ting, talløse Millioners Kærlighed, de

endnu ufødte Slægters Hyldest og Dyrkelse. Han kaldte hende med store Navne — hun var den evige Visdom, Verdens Dronning, alle Sorgfuldes Trøst, Livets rene Hus — og medens han priste hende, var der dem, som saae hendes skønne Marmoraasyn smile . . .

Han vedblev at tale, og medens hans Begejstring steg, begyndte underlige Lyde at fylde Rummet bag ham. Der var dem, som hulkede, og dem, som græd — der var en Mand, som skreg op — der var Braget af en Bænk, som væltede, og af én til og én til. Thi ingen var mere paa Plads — alle Gangene var fulde af Mennesker — en stor Handling stundede til.

Videre og videre talte han, og nærmere og nærmere kom Menneskemylret bag ham. Ingen saae paa ham længer, alle stirrede paa den hvide Moderskikkelse. Opløst i Taarer sank Mabel ned paa Knæ; rundtom hende kastede Folk sig hid og did i Sindsbevægelse. Og Felsenburgh vedblev at tale.

Store Nyheder forkyndte han nu og altsammen til hendes Ære. Fra Østen kom han, og i Østen havde Folkeslagene hilset ham som Konge, hyldet ham som en Guddom — ham, en Kvindes Søn, der ikke kom med Sværd, men med Fred, ikke bar et Kors, men en Krone . . .

Sagde han virkelig alle disse Ting? Ingen vidste det siden. Maaske havde kun deres egne Hjærter anet det altsammen . . .

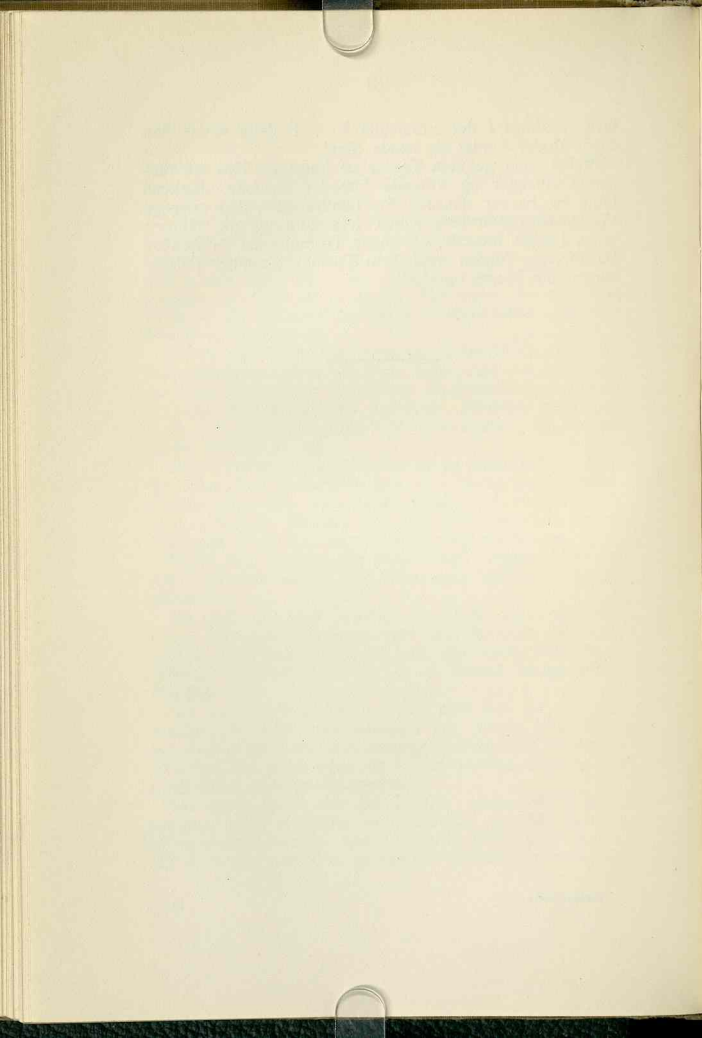
Nu stod han paa Trinene til Altret, med udstrakte Arme som vilde han favne over hele Rummet. Og stadig talte han, og stadig fulgte de ham alle, stadig sukkede og stønnede det bag ham fra de ti Tusind længselsfulde Hjærter . . .

Nu var han ved Altret — nu stod han for det. Og medens Mængden slog sammen om Altrets Fod, hilste han endnu en Gang den mægtige Kvinde, altid Moder og altid Mø, den jomfruelige og frugtsommelige, Tilværelsens evige Maal og evige Begyndelse!

Saa skete, hvad der maatte ske. Inden Mabel sank sammen, blind af Taarer, skimtede hun den lille Menneskeskikkelse dernede, staaende foran den uhyre Statue, ind under de udstrakte, ventende Hænder — ubevægelig,

tavs, forklaret i det straalende Lys. Endelig havde den store Moder fundet sin sande Søn!

Mabel saae gennem Taarer et bølgende Hav af raabende Ansigter og viftende Hænder dernede. Kirkens Guld og Farver dansede for hendes Blik, den mægtige Vinduesrose hvirvlede rundt, Lys kom og gik, Himlen brast, Jorden bævede, og under Trommernes Drønen og Basunernes Torden hylkede ti Tusinde Stemmer Felsenburgh som Herre og Gud!

TREDJE BOG

SEJREN

Herrens Dag kommer ikke, forinden det store Frafald er kommet, og det Syndens Menneske, Fordærvelsens Søn, er aabenbaret, Guds Fjender, som sætter sig i Guds Tempel og udgiver sig for at være Gud.

Den Lovløse hvem den Herre Jesus skal dræbe med sin Munds Aande og skal ved sin Tilkommelses herlige Aabenbarelse tilintetgøre ham,

hvis Komme sker i Følge Satans Gærning med alskens Kraftyttring og med Tegn og løgnagtige Tegn og Undergærninger og med al Uretfærdigheds Bedrag for dem, som fortabes, fordi de ikke annammede Kærlighed til Sandhed, saa de kunde frelses.

(Pauli andet Brev til Thessalonika, Kap. II, 3—4, 8—10).

FØRSTE KAPITEL

I

Det lille Værelse, hvori den nye Pave sad, var et Mønster paa Tarvelighed — hvidkalkede Vægge, Bjælkeloft og stampet Lergulv. Midt paa Gulvet et firkantet Bord med en Stol ved Siden; i Kaminen laa Brænde, rede til Optænding; i en Reol stod et Dusin Bøger. Af Værelsets tre Døre førte en ind til Pavens Bedekammer, en til Forværelset, en ud til den lille, brolagte Gaard. Der var Skodder for Vinduerne mod Syd, men det stærke Solskin trængte ind i Strimer og Straaler.

Det var Middagssøvnens Time. Udenfor hvilede alt i dyb Tavshed. Kun en Cicade sang utrætteligt i Oliven-træerne bag Huset.

Paven sad og læste. Det var en billig Eftertryksudgave af en nysudkommen Biografi af Julian Felsenburgh, han var fordybet i; han havde læst den i ét Træk.

En velskreven Bog var det, udkommen anonymt og — ymtes det — maaske forfattet af Felsenburgh selv. Rimeligt var det i hvert Fald, at den var opstaaet under hans Medvirkning, og at Ophavsmanden maatte søges i den lille Kreds af Fortrolige, der under hans Ledelse nu styrede baade Østerland og Vesterleden.

Værket skildrede udførligt Felsenburghs Liv og især de to, tre sidste Aar — fra det Øjeblik, da han var dukket op i Amerika og havde mæglet i Østen, indtil nu, da han i Løbet af faa Maaneder var bleven hilst som Messias i Damaskus, tilbedt som Gud i London og valgt til Folke-tribun over begge Amerikaer.

Alt dette kendte Paven imidlertid allerede. Hvad der især fængslede ham, var det Forsøg paa en Karakteristik, hvormed Bogen endte. Felsenburghs egenlige Budskab til Verden — hed det — var selve hans Væsen. Han syntes ligeligt at mestre Ord og Kendsgærninger. Hans Blik var lige saa vel rettet paa det uendelig store som paa det uendelig smaa. Flere af hans Yndlingsaforismer blev derpaa anførte. „Ingen bør nogensinde tilgive“, sagde Felsenburgh; „det er nok at forstaa“. „At tilgive er at gøre sig medskyldig i en Forbrydelse.“ „Kun ved den højeste Tro kan det lykkes, ikke at tro paa Gud“. „Et Menneske, der tror paa sig selv, er næsten i Stand til ogsaa at tro paa sin Næste“. „Den Stærke er utilgængelig for alle, men alle er tilgængelige for ham.“

Fremfor alt betonedes Ligheden mellem Felsenburgh og Naturen. Han var som selve Livet — „det skønne, grusomme Liv“. „Den Magt, der læger, saarer ogsaa; Naturen, som dækker en Affaldsdyngede med grønt Græs og Blomster, ødelægger Tusinder af Menneskeliv med Lava og Jordskælv.“ Saaledes var ogsaa Felsenburgh. Han havde grædt over Roms Fald og en Maaned senere havde han talt om Dødsstraffen som et Redskab, der kunde gøre megen Gavn i Sandhedens Tjeneste.

Denne Ytring havde iøvrigt vakt en Del Diskussion hele Verden over. Den faldt mange for Brystet og syntes kun daarligt at stemme med Felsenburghs stadige Fredsprædiken. Den var bleven udnyttet til at forjage Katholikerne fra Irland og henrette nogle Hundreder, men derpaa var man atter faldet til Ro. Dog syntes den nye Grundsætning i alt væsenligt at være akcepteret.

Biografien paapegede endvidere, at Felsenburgh faktisk var den første, som gjorde Alvor af, helt igennem at følge de i Naturen gældende Love og at ordne det menneskelige Liv efter Principer som *Kampen for Tilværelsen* og det deraf følgende *Kvalitetsvalg*. „Vi andre er endnu mere eller mindre tilbøjelige til sentimentale Protester“, hed det. „Men Naturen kender intet til sligt, og alle vore Forsøg paa at undfly dens jærnharde Love er til ingen Nytte. Vor store Moder er uden Barmhjertighed; hvert Øjeblik vrider Millioner Væsner sig i Kval og Dødskamp, og alle vore Theorier forandrer intet i denne Kendsgær-

ning. Døden er en uundgaaelig Betingelse for Livet, og vi maa tage Tilværelsen som den er. Vi kan umuligt fare vild, hvis vi følger Naturen, og kun saaledes kan vi virkelig finde Fred.“

Og Felsenburgh var Naturens Apostel. „Vi maa gøre Alvor af at tage mod det Budskab, han bringer os. Følelse maa ikke faa Lov at fordunkle Fornuften.“

Felsenburgh var tilmed mere end en Apostel — han var selv det, han forkyndte. Ham tilkom derfor alle de Navne, der hidtil var bleven ødslede paa indbildte overnaturlige Væsner.

Han var *Skaberen*, thi alle Ting vilde han skabe i sit eget Billede. Han var *Forløseren* og *Frelseren*, thi han havde udfriet Mennesket af Mørke og Dødens Skygge og sat deres Fødder paa Fredens Vej. Han var *Menneskens Søn*, thi han alene var fuldt menneskelig. Han var *Alpha og Omega*, Begyndelsen og Enden, thi i ham havde Naturen, som var fra Evighed af, omsider fundet sit fulde, fuldkomne Udtryk. Han var *Livet*, thi hans Aand fyldte Verden — alle levede i ham — alle aandede, levede og rørttes i det store fælles Menneskelige — den Enkelte var intet, og den Enkeltes Død var kun som et Øjeblikks Krusning hen over Menneskehedens uendelige Hav . . .

At denne Følelse af den uforgængelige Al-Enhed var trængt igennem, det var fremfor alt Felsenburghs Værk. Og derfor kunde Han med Rette paa sig selv anvende Ordene i de gamle Spaadomme: „Se, jeg er med Eder alle Dage, og Trøsteren er kommen til Eder. Jeg er Døren — Vejen — Sandheden og Livet — jeg er det Livsens Brød, hvis Navn er Underfuld, Fredsfyrste, min Udgang er fra fordum, fra Evigheds Dage, og der skal ikke være Ende paa mit Rige!“

Paven lukkede Bogen og lænede sig tilbage i sin Stol.

II

Og han — hvad havde han at sige til alt dette? At der hinsides denne Verden var en Gud, som ikke lod høre fra sig, en Frelser, der havde lovet at komme igen og ikke kom, en Trøstens Aand, der ikke længer lod sig høre i Lyd som af et stort Vejr og ikke længer lod sig se i Tunger af Ild!

Inde i Værelset ved Siden af dør stod et lille Træalter, og paa Altret var et Jærnskrin, og i Skrinet et Sølvbæger, og i det Bæger var — *Noget*.*) Udenfor Huset, et Hundred Alen borte laa en lille Landsby, som hed Nazareth, med sine hvidkalkede Kupler og Tage af stampet Ler. Til højre, en halv Miles Vej herfra, laa Karmel, til venstre var Thabor, ligefor var Esdralons Slette, mod Øst Kana og den stille Genesaretsø og Hermon. Og langt nede i Syd var Jerusalem . . .

Til denne lille Strimmel Land var den sidste Pave flygtet. Her var Troen spiret frem for to Tusind Aar siden, og her vilde den atter blive udryddet, rykket op med Rode som skadeligt Ukrudt, med mindre Gud greb ind. Her paa dette Stykke Jord havde En vandret, om hvem alle havde troet, at Han var den, som skulde forløse Israel. Her i Nazareth havde han hentet Vand fra Kilden til sin Moder og hølvet og savet i Josefs Værksted. Over hin langstrakte Søs Vande havde han vandret, paa hint Bjerg havde han flammet i Herlighed, og paa hin Høj mod Nord havde han forkyndt, at salige var de Sagtmodige, thi de skulde arve Jorden, salige var de Fredsommelige, salige de, som hungre og tørste efter Retfærdighed . . .

Og nu var det kommen saa vidt, at Kristendommen svandt ud af Verden som et Solnedgangsskær, der endnu kun dvæler paa Bjærgtinderne. Det evige Rom var en Dyngte Ruiner, og i Østerland som i Vesterled var et Menneske bleven sat paa Guds Trone og var bleven tilbedt. Verden var gaet fremad, Menneskene havde løs-

*) I de katholske Kirker opbevares Hostien altid paa et af Altrene, i et Kar af ædelt Metal, som staar i et Skrin, der kaldes Tabernaklet.

net Kristendommens sociale Evangelium fra dens Dogmer og brugte det nu mod dem. Paa hele Jorden var der maaske tre, maaske fem, højst ti Millioner tilbage, der endnu dyrkede Jesus som Gud. Og Kristi Statholder sad i et hvidkalket Værelse i Nazareth, klædt ligesaa tarveligt som sin Herre og Mester, og ventede paa det Sidste . . .

Han havde gjort, hvad han kunde. For fem Maaneder siden havde der været et Øjeblik, da det saae ud, som om der slet intet var at gøre. Kun tre Kardinaler var i Live — han selv, Steinmann og Patriarken af Jerusalem. Alle de andre laa knust under Roms Ruiner. Da de to europæiske Kardinaler stod i Paris og ikke anede, hvad de skulde gribe til, blev de enige om at begive sig til deres Kollega i Jerusalem, søge Tilflugt i en af de faa Byer, hvor der endnu var Fred at finde. Efter den græsk-katholske Kirkes Opløsning var nemlig alle indbyrdes Stridigheder mellem de Kristne i det hellige Land ophørte, og ved en stiltiende Overenskomst lod Verden dem ogsaa i Fred. Rusland, som havde Overherredømmet over Palæstina og de omliggende Lande, bekymrede sig kun yderst lidt om, hvad der foregik dernede. Ganske vist var alle de hellige Steder berøvede deres kristne Præg og bevarede kun som arkæologiske Seværdigheder, og for fire Maaneder siden var i Palæstina som i alle andre Lande al offentlig Gudsdyrkelse bleven de Kristne forbudt. Endnu var imidlertid Privatkapeller tilladte, og Bestikkelser jævnedes mangen Vanskelighed.

Da de to Kardinaler naaede Jerusalem, vogtede de sig omhyggeligt for, at nogetsomhelst i deres Dragt eller Oprædningen skulde røbe, hvem de var. Tre Dage efter deres Ankomst døde den gamle Patriark, men forinden var Percy Franklin bleven valgt til Pave. Aldrig siden Kristendommens første Tider var et Pavevalg foregaaet under saa sælsomme Omstændigheder! Det var altsammen sket i Løbet af kort Tid ved den dødssyge Patriarks Seng; Percy havde vægret sig, saalænge det var ham muligt, men de to gamle Kardinaler trængte ind paa ham. Steinmann var endogsaa endnu en Gang kommet tilbage til den udprægede Lighed mellem Percy og Julian Felsenburgh og havde atter ladet forstaa, at han deri saae Guds

Finger. Percy undrede sig paany over den gamle Tyskers Overtro, men indsaa, det var Guds Vilje, at han skulde være Kirkens Leder og tog mod Valget. Han tog Navn efter Aarets sidste Helgen Sylvester og blev den tredie Pave af dette Navn. Sammen med sin Kapellan begav han sig til Nazareth. Steinmann tog tilbage til Tyskland og blev fjorten Dage efter hængt under et Pøbeloprør i Hamborg.

Det første, den nye Pave gjorde, var at udnævne nye Kardinaler. Med alle mulige Forsigtighedshensyn sendte han Bud til tyve Præster for at anmode dem om at modtage Udnævnelsen. De ni afslog, og af de tre, til hvem han derefter henvendte sig, var der kun én, som gav sit Samtykke. Der var altsaa for Tiden kun tolv Kardinaler i hele Verden: to Englændere, hvoraf den ene var Franklins forhenværende Kapellan, Corkran, to Amerikanere, en Franskmand, en Tysker, en Italiener, en Spanier, en Polak, en Kineser, en Græker og en Russer. Hver især var uhyre Landstrækninger betroet, hvor deres Magt var uindskrænket, kun underkastet den hellige Fader selv.

Om Pavens Privatliv er der kun lidt at sige. Det lignede, syntes han selv, ikke saa lidt Leo den Stores, kun uden denne Paves politiske Betydning og verdslige Glans. I Theorien var den hele kristne Verden ham underlagt; i Virkeligheden blev alle kirkelige Anliggender afgjorte af de lokale Myndigheder. Det var umuligt for ham at gribe direkte ind saa ofte som han kunde ønske det. Han havde ladet saa privat Telegrafstation anlægge paa det flade Tag af sit Hus og stod saaledes i Forbindelse med Kardinal Corkran, der havde slaaet sig ned i Damaskus. Ad denne Vej kunde Meddelelser naa videre til kirkelige Autoriteter anden Steds. For det meste var der imidlertid intet at gøre. Dog havde Paven med Tilfredsstillelse erfaret, at det i den sidste Tid var lykkedes at reorganisere Hierarkiet saa nogenlunde. Der fandtes i dette Øjeblik ikke mindre end to Tusind Biskopper spredt over hele Jorden og Præster i stort Antal. Den Korsfæstedes Orden udrettede store Ting, og i de to sidste Maaneder var der til Nazareth indløbet Beretning om ikke mindre end fire Hundrede Martyrier.

Men ikke alene ved at aflægge blodigt Vidnesbyrd for

Troen tjente den nye Orden sin Herre og Mester. De mest vanskelige Hverv blev overdraget den, som for Eksempel at bringe Bud fra den ene Biskop til den anden eller lignende Ting, der krævede den yderste Forsigtighed og Paalidelighed og altid var livsfarlige. Der var kommet udtrykkelig Ordre om, at ingen Biskop uden absolut Nødvendighed maatte udsætte sit Liv for Fare. Enhver af dem skulde betragte sig som Hjærtet i sit Diocese og derfor vaage over sit Liv, saa vidt hans Ære som Kristen tillod det. Hver Biskop var som Følge heraf omgivet af en Skare Ordensmedlemmer, baade Mænd og Kvinder, som med selvopofrende Lydighed og fuldkommen Redebonhed paatog sig de mange farlige Hverv, som Forvaltningen af Dioceset medførte. Det stod alle klart, at uden den korsfæstede Frelzers Orden vilde Kirkens Liv, saaledes som Sagerne nu stod, have været saa godt som lammet.

Fra Pavens Side var der gjort alt for at lette Biskopper og Præster deres Gærning. Alle Præster kunde uden særlig Tilladelse læse Messe paa et transportabelt Alter, som kun behøvede at være af Træ; de kunde benytte Kar af hvad som helst, om det saa var Glas eller Porcelæn; al Slags Brød kunde bruges, og der behøvedes ingen særlig Dragt med Undtagelse af den violette Snor, der var traadt i Steden for Stolaen. Selv Alterlys kunde undværes, og i Steden for Breviaret var det altid tilladt at bede Rosenkransen.

Paa denne Maade blev det Præsterne muligt at røgte deres Kald med saa lidt Risiko som muligt, og disse nye Bestemmelser havde allerede vist sig yderst nyttige i de europæiske Fængsler, hvor Tusinder af Katholiker for Øjeblikket afsonede deres Straf for ikke at have villet deltage i den offentlige Gudsdyrkelse.

Pavens Privatliv var ligefremt og simpelt som hans Bolig. Han havde en syrisk Præst til Kapellan og to syriske Tjenere. Hver Morgen læste han sin Messe og hørte derpaa sin Kapellans Messe. Efter at have aflagt sin gejstlige Dragt og iført sig den østerlandske Kjortel og Burnus, drak han Kaffe og tilbragte Morgenen over sit Arbejde. Han spiste til Middag Kl. 12, sov og red en

Tur, thi alt i Palæstina var endnu landligt og uciviliseret. Henad Aften kom han tilbage, spiste til Aften og arbejdede paany til langt ud paa Natten.

Det var hele Dagsordenen. Hans Kapellan sendte de nødvendige Meddelelser til Damaskus, hans Tjenere besørgede Samkvemmet med Omverdenen. Paa Egnen var han kendt som den ekcentriske Englænder, der boede i den nys afdøde Sheikhs Hus oppe paa Højen og morede sig med at holde Telegrafstation. Tjenerne vidste, at han var Biskop, men heller ikke mere. Det var bleven dem sagt, at der endnu var en Pave i Live, og dermed var de tilfredse.

Alt i alt — den katholske Verden vidste, at deres Pave hed Sylvester, og paa hele Jorden var der tretten Mennesker, der tillige vidste, at hans Navn før i Tiden var Percy Franklin, og at Petri Stol for Øjeblikket stod i Nazareth.

III

Og nu hans indre Liv — hvad var der at sige om det?

Han kunde ikke have beskrevet det, selv om han havde villet, thi han handlede for Tiden, mere end han tænkte. Men det Punkt, hvorpaa han stod fast, var den simple, enfoldige Tro. Den katholske Religion — det vidste han saa klart — gav den eneste virkelige Forklaring af Tilværelsen. Den løste ikke alle Gaader, men den løste flere end nogen anden Verdensanskuelse.

Dette var det blivende i hans indre Liv. Dertil kom saa Stemningerne, der skiftede uden hans Vilje. Snart løftedes han højt og betragtede sig selv og sine tolv Fæller, som Petrus og Apostlene maa have set paa sig selv, naar de i Templer og paa Torve, i Privathuse og i Fattiggyder forkyndte den Tro, der skulde omskabe Verden. De havde jo med deres Hænder rørt den Livets Drot, de havde set den tomme Grav, de havde kysset den Opstandnes gennemborede Hænder og set Naglegabet i hans

Side. I hele Verden var der ingen andre, som troede det, og dog var det straalende Sandhed; al Vantroens Magt kunde ikke faa Bugt med en Kendsgærning, der var som Solen paa Himlen . . .

Og dog var der en stor Forskel paa den Gang og nu. Petrus havde set den opstandne Frelser, havde talt med ham og hørt Ord af hans Mund, han aldrig kunde glemme. For Sylvester var det ganske modsat. Kristendommen var sand og kunde bevises historisk — men der krævedes god Vilje for at acceptere Beviserne. Den indre Erfaring maatte altid blive Hovedsagen. Han følte i sig Opstandelsens Kraft, altsaa var Kristus opstanden!

Og derfor kom der Tider, hvor han følte alt ganske anderledes. Der kunde være hele Dage, hvor det aandelige Mørke laa saa tæt og tungt om ham, at han forekom sig selv blind, ikke alene for Kristus, men for Gud selv, og hvor hans Paveklædning syntes ham en taabelig og latterlig Narredragt. Var det muligt, var det rimeligt, spurgte han i saadanne Stunder sig selv, at han og hans tolv Mand og deres Par Tusind Tilhængere skulde have Ret, og hele den øvrige, højt kultiverede Menneskehed Uret? Havde Verden ikke fældet Dom over Evangeliet i Sandhedens Navn — erklæret dets Beviser for falske og dets Grundsætninger for uholdbare? Var det ikke en tabt Sag, han kæmpede for — og ikke blot en tabt Sag, men en *slet* Sag, der nu endelig led det Nederlag, den fortjente? Var Tiaraen paa hans Hoved ikke den store Lyseslukker, som nu for bestandig var kastet i Skrammeldyngen, og hvormed det aldrig mere skulde lykkes at kvæle det frie Lys? Ak, han var end ikke værd, at Verden dræbte ham — det var nok, naar den lod ham sidde i den dunkle Skammekrog, hvor han var krøben hen, medens den gik frem, stor og straalende og lykkelig, i Pagt med Livet, Virkeligheden, Skønheden, alle gode Magter!

Ofte kunde dette Mørke blive saa sort en Nat, at han endogsaa syntes, han ikke mere kunde tro. Han kunde gribes af saa overvældende en Trang til endelig at give sine Tvivl Ret og faa Fred i Samfund med alle de andre, at det var med Angst i Hjærtet og med Følelsen af at forskærtse baade Sandhed og Godhed, at han holdt Troen

fast og klyngede sig til Gud i et fortvivlet *Eli, Eli, lamma sabactani!* Det i det mindste mægtede han altid . . .

Længe sad Paven grublende og grundende i sin Stol. Hans hvide Haar laa tyndt udoover hans brune Tindinger, hans Hænder var spøgelseagtig blege, hans Ansigt furet og rynket af Kummer. Under den fattige Kjortel saaes hans bare Fødder, paa Lergulvet ved Siden af laa hans gamle brune Burnus.

Paven saae ned ad sig selv, saae sig om i det tarvelige Værelse. Og dette vovede han at sætte op mod den moderne Verdens Komfort, Hygieine, Luxus, mod Automobilernes og Luftskebnes Aarhundrede . . .

Der hørtes Lyd af Hestehove mod Brolægningen i den lille Gaard udenfor. Paven rettede sig, tog sin Burnus op, iførte sig et Par Sko. Saa blev Døren aabnet, og den magre syriske Præst med det solbrune Ansigt traadte ind:

— Hestene er der, hellige Fader!

Henad Solnedgang kom de to Ryttere langsomt op ad den smalle Vej, der fører fra Nazareth til Thabor. Paa en Højderyg holdt de Hestene an. Tilhøjre laa Genezareth-Søens lange Spejl, mørknende ind under Skyggen af Thabor. Lige for bredte Esdralons Slette sit grøngraa Tæppe, spættet med hvide Huse, ud mod Karmels fjærne Højderyg. Man saae Naïn og, nærmere, Nazareth selv.

Et fredeligt Skue var det — som taget ud af en aarhundredgammel Billedbog! Ingen Tusinder af Tage, ingen Millioner af Mennesker, ingen travl, kæmpende Kultur! Mange gamle Jøder var vendt tilbage til dette stille Land, saadan som aldrende Folk gjerne vender tilbage til deres Barndomshjem, og havde bygget sig Huse ved Siden af dem, der allerede stod. Ellers var alt uforandret som for Hundred Aar siden.

Sletten laa halvt i Skygge af Karmel og var halvt oversvømmet af Solnedgangens Guldstøv. Og over den hvælvede sig Østens Himmel, rosenrød som Abraham havde sét den ved Solfaldstide — og Jakob — og Davids Søn . . . Det var den gamle Jord og den gamle Himmel, uforandrede og uforanderlige, og trofast, troskyldigt var Foraaret kommet tilbage og havde bragt sine Blomster,

hine røde Liljer, om hvilke En havde sagt, at end ikke Salomon i al sin Herlighed var prægtigere klædt. Men der kom ikke længer noget Bud fra Himlen, Gabriel vandrede ikke mere herved for at hilse den Velsignede blandt Kvinderne, Gud gav ingen Forjættelse og intet Haab udover den Forjættelse og det Haab, som Vaaren bringer . . .

Medens de to Ryttere holdt oppe paa Højen, og Hestene med store Øjne stirrede ud i det uhyre Luft- og Lyshav, kom en Faarehyrde forbi et hundrede Skridt borte, slæbende sin lange Skygge efter sig og fulgt af sin ringlende Hjord. Faarene gik lydigt henad Vejen, men Gederne gjorde hele Tiden Afstikkere, nippede et Blad hist og en Blomst her og maatte kaldes paa af Hyrden, der kaldte dem alle ved Navn og mere førte dem end drev dem. Saa forsvandt Hjorden over Højen, Lyden af de ringlende Klokker og den kaldende Stemme blev svagere og hørtes tilsidst ikke mere.

Paven foer med Haanden hen over sine Øjne og førte den ned over sit Ansigt. Saa pegede han over mod en Klynge hvide Huse, der endnu skinnede gennem det violette Tusmørke.

— Hvad hedder det Sted derovre? spurgte han.

Den syriske Præst saae derover, saae paa Paven og atter bort.

— Det derovre under Palmerne, hellige Fader?

— Ja.

— Det er Megiddo. Det kaldes ogsaa Armageddon*).

*) „Og han (∅: Antikrist) vil forsamle dem paa det Sted, der paa hebraisk hedder Armageddon.“ — *Joh. Aab. XVI, 16.*

ANDET KAPITEL

I

Samme Nat Klokken tre og tyve stod den syriske Præst udenfor Huset og ventede paa Buddet fra Tiberias. For to Timer siden havde han hørt Signalet fra det russiske Luftskib, som gik paa Ruten fra Damaskus over Tiberias til Jerusalem. Buddet kunde altsaa allerede have været her.

Den Maade, hvorpaa Pave Sylvester fik Underretning om, hvad der foregik ude i Verden, var yderst primitiv. Men Palæstina laa jo ogsaa udenfor Civilisationen — det var et Stykke Land, man ingen Brug havde for, og som man derfor heller ikke bekymrede sig om. Hver Nat kom et ridende Bud fra Tiberias til Nazareth med Breve og Blade, som gennem Kardinal Corkran indløb til Paven, og fra Nazareth red han tilbage med Brev til Kardinalen fra den hellige Fader. Det var en farlig Opgave, som var overdraget Medlemmer af den Korsfæstedes Orden, der skiftedes til at udføre dette Hverv. Paa denne Maade kunde Paven blive underrettet om alt, der krævede hans personlige Afgørelse, og som enten ikke var saa vigtigt, at det var nødvendigt at benytte sig af Telegrafan, eller som han maatte have Tid til at overveje.

Det var en straalende Maaneskinsnat. Højt oppe over Thabor stod Maanen som et Guldskjold og kastede sit sælsomme metalliske Lys over Bjærgets Skrænter og over det hedeagtige Land foran Huset. Syreren betragtede de maanelyse Klipper og de dybe, mørke Skygger; i Gruset paa Gangstien op til Huset funkledede smaa Kvartsstykker i det stærke Lys. Sammenlignet med denne hvide Klar-

hed syntes Lampeskæret, som sivede ud under Skodderne, mat og rødligt.

En enfoldig Mand var denne syriske Præst, som stod der paa Vagt i den maanelyse Nat. Hans Tro var ligefrem som hans Liv. Det var ham en stor og hellig Glæde at turde leve her paa det Sted, hvor Gud var bleven Menneske, i dagligt Samvær med Guds Statholder paa Jorden. Verden betragtede han kun langt borte fra — den hvileløse Verden, om hvilken den store Kirkefader havde sagt, at den ikke fandt Hvile uden i Gud. Hvad det hele skulde blive til var et Spørgsmaal, som ikke foruroligede ham. Helvedes Porte skulde ikke faa Overhaand! Naar Rom falder, falder Verden, og naar Verden falder, kommer Jesus fra Himmelens Skyer.

Enden kunde derfor ikke være langt borte. Han havde tænkt paa det i Eftermiddag, da han havde nævnet Megiddo med Navnet fra Johannes' Aabenbaring. Det syntes ham ganske naturligt, at Kristi Statholder skulde befinde sig i Nazareth, naar Herrens Dag stundede til, og at Armageddon skulde blive Vidne til Kristi endelige Sejr. Her ved Megiddo havde Israel kæmpet med Amalekiterne og med Assyrerne; Sesostris havde staaet paa sin Stridsvogn her og Sennacherib. Her havde Kristne og Tyrker kæmpet, og her, paa den vældige Eschralons Slette, var der Plads til Alverdens Hære, nu da den sidste Kamp stundede til. I sin Uvidenhed om de virkelige Talforhold tænkte han sig Verden delt i to omtrent ligestore Lejre, og Tiden kunde ikke være langt borte, da den store Styrkeprøve skulde gaa for sig

Mere aandelige Udlægninger af de gamle Spaadomme kendte han ikke noget til. For ham var Ord og Kendsgerninger ét. Hvad Kristus og Paulus og Johannes havde sagt, det var simpelthen saadan. For denne Mand, der sad her i den maanelyse Nat og lyttede til fjærne Hovslag langt ude i Landet paa den anden Side Kana, var Troen saa ligetil som exakt Videnskab.

Her paa dette Sted var Gabriel stegen ned paa store straalende Vinger fra Guds Throne hinsides Stjærnerne — her havde den Hellig Aand aandet en Straale af usigeligt Lys nedover Maria — og Ordet var bleven Kød, en Jomfru var bleven den Eviges Moder. Og her paa dette

Sted, tænkte han sig, skulde Guds hellige Hære samle sig imod Mørkets Magt — det var ham, som havde Gabriel allerede sat Domsbasunen for Munden, og som fornam han allerede Himlens Kræfter røres En Gang maatte det dog have en Ende, en Gang maatte det være ude med Guds Taalmodighed!

Han rejste sig. Et Hundred Alen borte kom en Rytter ned ad den maanehvide Vej; en Lædertaske hang fastspændt ved hans Bælte.

II

Klokken kunde være henad tre næste Morgen, da Præsten vaagnede i sit lille Værelse ved at høre Skridt nærme sig op ad Trappen. Da han den foregaaende Aften som sædvanlig havde afleveret Brevene fra Kardinal Corkran, som Paven altid straks satte sig til at læse, var han gaaet i Seng og havde sovet uafbrudt indtil nu. Et Øjeblik blev han liggende stille og hørte i Halvsøvne Sandalernes Klappen mod Trappetrinene. Saa rettede han sig op med et Sæt, ved at der blev banket paa Døren. — Nu bankede det anden Gang! Præsten sprang ud af Sengen og løb hen for at lukke op, imens han kiltrede sin lange Natkjortel op og knyttede Bæltet om sig.

Udenfor stod Paven med en lille Lampe i den ene Haand — thi Dagen var endnu knapt begyndt at gry — og et Papir i den anden.

— Undskyld, men jeg var nødt til at vække Dem. Vi maa øjeblikkelig telegrafere til Hans Eminence.

De gik igennem Pavens Værelse og ad den lille, stejle Trappe op paa Husets flade Tag. Kold Morgenluft slog dem i Møde. Paven pustede Lampen ud og stillede den fra sig paa Brystværnet.

— Det bliver koldt heroppe, sagde han. Gaa ned og hent Deres Kappe.

— Og De selv, hellige Fader?

Sylvester rystede paa Hovedet og gik hen imod Telegrafapparatet.

— Hent Deres Kappe, sagde han, saa ringer jeg op imens.

Da Præsten et Par Minutter efter kom tilbage iført Tøfler og Kappe og med en Kappe over Armen til sin Herre, sad Paven ved det lille Bord. Han saae ikke op, men trykkede endnu en Gang paa Nøglen, der i samme Nu fra Toppen af den tyve Fod høje Stang sendte den traadløse Strøm de tyve Mil til Damaskus.

Hvor tit den syriske Præst end havde benyttet Gnist-telegrafen, kunde han dog aldrig rigtig gøre sig fortrolig med den. Den var opfundet for over et Aarhundrede siden og var efterhaanden naaet til den højeste Fuldkommenhed. Ved Hjælp af en Stang, et Bundt Metaltraad og nogle Hjul kunde man sætte en Kraft i Bevægelse, der bar Ens Ord tværs gennem Verdensrummet til en lille Metalplade, som nøjagtig gentog hver Stavelse

Efter den hede Dag var det bleven forunderlig koldt, og Præsten stod og smaarystede, mens han skiftevis saae paa Paven, der sad i Stolen foran ham, og ud i Rummet. Den vældige, farveløse Himmel begyndte at gyldnes svagt, altsom Dagen gryede ovre bag Thabor og Moabs Bjerge. Fra Landsbyen kom et Hanegal, klart og skingrende som et Trompetstød; en Hund slog an og tav igen. Saa kaldte en skarp Ringen fra Telegrafapparatets elektriske Klokke ham tilbage til Pligten.

Paven trykkede Haandtaget ned, først én Gang, saa to Gange, endelig endnu en Gang — ventede et Øjeblik paa Svar og rejste sig, da det indløb, idet han bad den syriske Præst overtage Betjeningen. Syrieren rakte sin Herre den medbragte Kappe og indtog derpaa hans Plads, medens Paven satte sig paa den anden Side Bordet. Saa ventede han med sine brune Hænder hvilende paa Tasterne og seende over paa sin Herre. Aldrig syntes han, at have set det Ansigt blegere og de Læber mere blodløse end i dette kolde Gry

Paven sad med sit Papir i Haanden og stirrede stift paa det.

— De maa først forsikre Dem om, at det er Kardinalen selv! sagde han kort.

Præsten sendte Depechen af Sted, ventede et Øjeblik og læste saa Svaret, der som ved Trolddom skrev sig selv paa det hvide Papir foran ham.

— Det er Hans Eminence selv, sagde han. Han er alene ved Apparatet.

— Det er godt! Begynd saa:

„Vi har modtaget Deres Eminences Brev og noteret Os de Nyheder, det indeholder. Jeg burde have været underrettet telegrafisk. Hvorfor har De ikke gjort det?“

Paven tav, og Præsten, som havde sendt Spørgsmaalet ud i Verden langt hurtigere, end man kunde have skrevet det, læste nu Svaret højt:

— Jeg mente ikke, det var nødvendigt. Jeg tænkte, det var jo kun et Angreb til. Saa ventede jeg ogsaa paa nærmere Underretninger.

— De burde ikke have ventet, lød Svaret i den rolige, ensformige Tone, hvori Paven altid plejede at diktere. Husk, at den Slags Efterretninger maa meddeles mig uopholdeligt.

— Det gør mig ondt, at jeg har begaaet en Fejl, lød Svaret, som den syriske Præst læste højt. — Jeg skal mærke mig det for Fremtiden!

— De meddeler mig, fortsatte Paven, idet han stadig saae paa Papiret, han holdt i Haanden, at det er en afgjort Sag. Har De hørt det af andre end de tre, De nævner?

Efter et Øjebliks Forløb læste Præsten:

— Foruden de tre Kardinaler, jeg nævnede i Gaar, har Ærkebiskopperne af Thibet, Kairo, Kalkutta og Sydney, Biskopperne af Bukarest, Markesasøerne og Newfoundland, Franciskanerne i Japan, Ærkebiskopperne af Manitoba og Portland samt Kardinalærkebispens af Peking spurgt, hvorledes de skulde forholde sig, hvis det var sandt. Jeg har sendt to Brødre af den Korsfæstedes Orden til England.

— Fortæl Os naar og hvorledes De først fik Efterretningen.

— Jeg blev kaldt til Telegrafan i Gaar Aftes ved Atten-Tiden. Det var Ærkebiskoppen af Sydney, der gennem vor Station i Bombay spurgte mig, om det virkelig forholdt sig saaledes, hvorpaa jeg svarede, at jeg intet havde

hørt. Ti Minutter efter ringede Kardinal Ruspoli mig op fra Turin for at sende mig Efterretningen, som han bestemt vidste var tilforladelig. Lidt efter fik jeg samme Meddelelse fra Pater Petrowski i Moskov. Saa

— Vent lidt! Hvorfor var det ikke Kardinal Dalgoran-koff, der telegraferede til Dem fra Moskov?

— Han ringede først op tre Timer senere, før havde Hans Eminence ikke hørt noget om det.

— Faa at vide nøjagtig hvad Tid Nyheden er blevet bekendtgjort i Moskov. Gaa saa videre.

— Sagen er bleven afgjort ved en hemmelig Sammenkomst i London henved Klokkeren sexten. Det lader til, at alle Magter straks har givet deres Samtykke. Kort efter blev det meddelt offentlig. Her blev det bekendtgjort en halv Time efter Midnat.

— Felsenburgh var vel i London?

— Jeg ved det endnu ikke bestemt. Kardinal Malpas siger, Felsenburgh havde allerede givet sit Samtykke forud.

— Ja saa! Er det alt, De ved?

— For en Time siden ringede Kardinal Ruspoli mig op igen. Han sagde, han befrygtede en Rejsning af Pøblen i Florens. Han tror, det vil blive Begyndelsen til endnu langt alvorligere Forfølgelser end de tidligere. Han spørger, hvorledes Katholikkerne skal forholde sig.

— Sig til ham, at Vi sender ham Vor apostoliske Velsignelse, og at han skal høre fra Os inden to Timer. Hold tolv Medlemmer af den Korsfæstedes Orden rede til øjeblikkelig Tjeneste!

— Det skal jeg gøre.

— Send hele Kardinalkollegiet samme Budskab og paa-læg dem saa forsigtigt som muligt at lade det gaa videre til alle Ærkebiskopper og Biskopper, saa Præsterne og Folket kan vide, at Vi vaager og tænker paa dem.

— Det skal jeg, hellige Fader.

— Meddel ogsaa Kardinalerne, at Vi allerede for længe siden har forudset dette — at vi anbefaler dem til den himmelske Fader, uden hvis Vilje ikke en Spurv falder til Jorden. Byd dem at være rolige og tillidsfulde, og sig, de skal intet gøre uden at bekende deres Tro, naar de bliver spurgt. Om alt andet vil Vi senere belære dem!

— Det skal ske, Hellige Fader!

Der blev en Tavshed.

Paven havde dikteret med den yderste Ro — som én, der taler i Søvn. Hans Øjne hvilede ufravendt paa Papiret, hans Skikkelse var ubevægelig som en Billedstøtte. Og dog fik den syriske Præst, alt mens han læste og afsendte de latinske Depecher, Indtrykket af en stor og overhængende Fare. Det faldt ham ikke ind at drage nogen Slutning af den ubestridelige Kendsgærning, at hele den katholske Verden syntes at staa i uafbrudt telegrafisk Forbindelse med Damaskus. Men han tænkte sine Tanker fra Aftenen forud om igen — det var vel muligt, at Kampen var rykket et godt Skridt nærmere

Paven talte atter, og nu med sin sædvanlige Stemme.

— Hvad jeg her vil tilføje, sagde han til Præsten, maa De betragte som en Skriftehemmelighed! Begynd saa!

Atter dikterede han:

— Deres Eminence! Om en Time vil Vi læse Messe til den Hellig Aands Ære. Efter Messen vil Vi meddele Deres Eminence og det hele Kardinalkollegium Vore Befalinger. Vi beder Deres Eminence at læse Messe samtidig med Os og i samme Hensigt som Vi — at Herren maa give Os Lys til at se det rette. Hvad der skal gøres, maa ske snart. Den Sag med Dolgoruki kan De foreløbig lade hvile. Men send Os de nyeste Efterretninger, især fra London, inden Middag. *Benedicat te omnipotens Deus, Pater et Filius et Spiritus Sanctus!*

— Amen! sagde Præsten, idet han læste Svaret.

II

Det lille Huskapel var ikke synderlig bedre udstyret end de andre Værelser i Pavens Hus. Der fandtes kun det absolut nødvendige. De fjorten Korsvejsstationer var hugget ind i Muren som Relieffer; i et Hjørne stod en lille Statue af den hellige Jomfru med en Lysestage af Jern foran, og paa Altret, der ligesom Altertrinet var af

Raasten, stod seks Lysestager og et Krusifix af Træ. Tabernaklet var af Jærn med røde Lærredsgardiner, og en lille Stenhylde, der sad fast i Væggen, blev benyttet til at stille Kanderne fra sig paa under Messen. Vinduet vendte ud til den indre Gaard, saa ingen Uvedkommende kunde se, hvad der foregik i Kapellet.

Den syriske Præst var ved at gøre Forberedelser til Messen. Han lagde Messetøjet til Rette paa det lille Bord i Sakristiet, tilhøjre for Altret, tog Altertæppet af og fyldte Kanderne. Skønt det slet ikke var noget anstrængende Arbejde, forekom det ham dog, at han var ved at segne af Træthed. Luften var usædvanlig tung og trykkende. Eller var det maaske kun, fordi han var blevet vækket saa pludselig efter den korte, tunge Søvn? Nej, det var vist alligevel Luften. Det trak sikkert op til Scirocco igen. Skønt Solen nu stod højt, var Himlen stadig underlig gul. Mens Præsten gik frem og tilbage — ganske stille, paa sine bare Fødder — fra Altret til Sakristiet, forbi den hvide Skikkelse, der knælede ubevægelig paa sin Knæleskammel, kunde han over Taget paa den anden Side af den lille Gaard se hin ørkengule Himmel, som var et usvigelig Varsel om Hede.

Da han var færdig med sine Forberedelser og havde tændt Lysene, gjorde han et Knæfald for Alteret og stod saa med bøjet Hoved, ventende paa, at den hellige Fader skulde begynde sin Messe. Der kom Skridt over Gaarden — en af Tjenerne, der indfandt sig for at høre Messe. Idet han traadte ind, rejste Paven sig og gik ind i Sakristiet for at iføre sig de røde Messeklæder.

Sylvesters Maade at læse Messe paa var et Mønster paa Sæmpelhed og Ligefremhed. Han var rask i sine Bevægelser som en helt ung Præst, skønt han talte sagte, var hans Stemme tydelig og distinkt, og den Maade han gik paa foran Altret var rolig og værdig, uden ringeste paataget Væsen. Han brugte den sædvanlige halve Time, og selv i dette lille, mennesketomme Kapel løftede han ikke Øjnene en eneste Gang. Skønt der saaledes ikke var noget mærkeligt ved hans Maade at læse Messe paa, kunde den syriske Præst aldrig tjene ham ved den, uden der gik en underlig Gysen igennem ham. Det var ikke

alene Pavens overvældende Værdighed, som betog ham, det var ogsaa, og endnu mere, noget andet, noget, han ikke selv kunde gøre sig klart, men som indvirkede næsten fysisk paa ham. Det var ham under Messen, som om Paven ligesom forsvandt og en Anden traadte i Steden — en Anden, som stod uendelig højt over dem begge. I gamle Dage, da Franklin var ung Præst i Rom, gik der ligefrem Ry af hans Messe, og Seminaristerne blev altid sendt hen at overvære den Dagen før deres Præstevielse.

Paven læste sin Messe i Dag, ganske som han plejede. Men i Kommunionøjeblikket, i det Øjeblik, da Kristi Statholder annammede Kristi Legem, foer den syriske Præst sammen — havde han ikke ligesom hørt en Lyd? Han saae op — og uden at han vidste hvorfor, begyndte hans Hjærte at banke stærkere, og det stemmede ham for Brystet . . .

Og dog var der, rent udvortes set, intet mærkeligt at iagttage. Paven stod for Altret med bøjet Hoved, Hagen støttet mod de sammenlagte Hænders Fingerspidser, rank og ubevægelig. Det Indtryk, han gjorde paa den syriske Præst, var af rent sjælelig Art. Om der var straalet Lys ud fra ham — om en Duft var udgaaet fra ham som fra Martyrlegemerne i Katakombegravene, det vilde ikke have forundret . . .

Men intet skete. Alt var kun Stilhed, Renhed, Fred. Bagved hørte Syreren et dybt Suk som af En, der er ved at overvældes af Sindsbevægelse. Ude paa Vejen raslede en Vogn forbi, en Cikade begyndte sin skingrende Sang i det grove Græs udenfor Huset. Paven stod ubevægelig, uden at en Fold i hans røde Messehagel eller lange hvide Messesærk rørte sig. Da han endelig bevægede sig for at annamme det hellige Blod, foer Messetjeneren sammen — det var, som om en Statue pludselig var bleven levende . . .

Sædvanligvis plejede Paven efter sin egen Messe at overvære den Taksigelsesmesse, hans Kapellan læste. Idag vendte Sylvester sig imidlertid til Syreren, saasart denne havde lagt Messeklæderne ned i den dertil bestemte Kiste:

— Vil De være saa venlig strax at gaa op paa Taget

og sætte Dem i Forbindelse med Damaskus. Jeg kommer efter om fem Minutter!

„Ægte, uforfalsket Scirocco!“ tænkte Præsten, da han kom op paa det flade Tag. I Steden for blaa — som ellers tidlig om Morgen — var Himlen bleggul, mørkende over i brunt hen langs Himmelranden. Thabor løftede sig fjærnt og mørkt som set gennem en Sandsky, og bag Nains hvide Huse var alt druknet i Dis, hvorigennem man kun lige kunde skimte de lave Bjærges Linjer. Luften var hed og ubevægelig, uden ringeste Morgenkølighed, og nu og da kom der fra Sonden kvælende Pust af en brændende Vind fra Ægyptens Ørkner. Mod Vest ragede Karmel halvt op af Varmetaagen og tegnede sit Oxehoved truende mod den mørke Horisont. Bordet, hvorved Præsten satte sig, var allerede varmt at føle paa — ved Middagstid vilde det være gloende.

Han trykkede paa den telegrafiske Nøgle — ventede — trykkede igen. Saa lød Svarringningen og tværs gennem de tyve Mile Luft meddelte han, at Hs. Hellighed ønskede at tale med Kardinal Corkran. Der gik et Minut eller to — saa ringede Klokker atter, og paa Papiret viste sig Ordene: „Corkran her. Er det Hs. Hellighed?“

En Haand blev lagt paa Præstens Skulder, og Sylvester sagde ned over ham:

— Svar Ja! Spørg, om der er indløbet videre Efterretninger?

Paven indtog sin vante Plads i Stolen paa den anden Side Bordet. Med stigende Sindsbevægelse læste den syriske Præst, hvad Telegrafan fortalte ham:

— Der indløber Forespørgsler fra alle Sider. Man venter en Udtalelse fra Deres Hellighed. Ængstelsen og Forvirringen er ubeskrivelig. Mange siger, at der ingen Pave er mere. Noget maa gøres — og strax.“

— Er det alt? spurgte Paven.

— Ja og Nej, lød Svaret. — Den nye Tvangsforholdsregel vil øjeblikkelig træde i Kraft. Et almindeligt og vidtstrakt Frafald er at frygte.

Paven havde samlet sine Hænder og støttede Hagen mod Fingerspidserne som nylig under Messen. Nu dikterede han:

— Vi maa ganske og aldeles give os Gud i Vold.

Menneskelig Klogskab og Forsigtighed tør ikke længere holde os tilbage.

Jeg beder derfor Deres Eminence at udvælge sikre og paalidelige Budbringere af den Korsfæstedes Orden — to til hver af de efternævnte Personer: Medlemmerne af Kardinalkollegiet, ialt tolv; alle Ærkebisper og Patriarker, ialt toogtyve; Generalerne for følgende Ordener: Jesuiterne Franciskanerne, de arbejdende Munke og de kontemplative Munke. Til disse Personer kommer endnu Deres Eminences Kapellan og min egen Kapellan, saa at det ialt bliver fyrretyve. Disse fyrretyve byder og befaler Vi nu at indfinde sig her hos Os i Nazareth ikke senere end Pinselørdag.

Vi føler Os uvillige til at tage Stilling til det nye Regeringsdekret, inden vi har raadført Os med vore Brødre og givet dem Lejlighed til at pleje Raad indbyrdes.

Hvad de materielle Forberedelser til Konciliet angaar, bedes Deres Eminence endnu idag at ville sende den allerede nævnte Kapellan hertil, at han og Vor egen Kapellan i Fællig kan ordne alt. Deres Eminence bedes følge efter inden fire Dage fra Datum.

Men til alle, som anmoder om Raad og Vejledning, sig Deres Eminence blot dette: „Hold fast ved Eders Fortrøstning, som har Haab om stor Løn. Thi endnu en lille Stund, og Han, hvem vi forvente, skal komme og skal ingenlunde tøve.“ — Silvester, Biskop, Guds Tjeneres Tjener.“

TREDJE KAPITEL

I

Oliver Brand var paa Vej fra Mødesalen i Westminster hjem. Sammen med de øvrige Fuldmægtige for Stormagterne havde han undertegnet det nye Dekret, men var foreløbig mere optaget af, hvad hans Kone vilde sige til det, end af hvad Virkning det vilde gøre paa Menneskeheden.

Thi der var foregaaet en Forandring med Mabel i den sidste Tid . . .

Det var begyndt den Dag, da Felsenburgh, fjorten Dage efter at han var bleven hyldet i Westminster Abbedi, offentlig havde udtalt sig for Nødvendigheden af at ombringe alle, der bekendte sig til Troen paa det Overnaturlige. Først vilde hun ikke tro det, og da Tvivl ikke længer var mulig, kom det til en frygtelig Scene. Hun havde raabt, at hun var bleven bedragen — at Verdensfreden ikke var andet end Løgn — at Freden var fjærnere nu end nogensinde — at Felsenburgh havde svigtet sine Løfter og brudt sit Ord. Det havde været et forfærdeligt Opgør — Oliver tænkte helst ikke derpaa. Det var langt om længe lykkedes ham at berolige hende, men hun var fra den Dag af hensunken i tavs Fjendtlighed og svarede ham næppe, naar han talte til hende. Kun ét syntes endnu at kunne vække hende — det var Felsenburghs Navn. Trods alt — det indsaae Oliver — var Mabel heller ikke mer end en Kvinde, fuldstændig ulogisk og kun tilgængelig for personlig Paavirkning. Det var ham en stor Skuffelse, og han haabede nu kun paa Tidens lægende Magt.

Det kunde ikke være andet, end at mange følte ligesom Mabel, og Regeringen havde derfor draget Omsorg for,

hele Landet over at lade afholde offentlige Møder, hvor udsendte Talere forklarede og forsvarede Tvangspolitikken. Ogsaa Pressen virkede, og de Argumenter, der saaledes forebragtes, var kort og godt følgende:

For første Gang i Menneskeheds Historie var Verdensfreden bragt til Veje. Denne store Velgærning var én Mands Værk, og hvad var rimeligere, end at Menneskeheden i Erkendtlighed bøjede sig for sin Velgørers Vilje? Dette var en Appel til Troen.

Dernæst kom et Ræsonnement, beregnet paa Fornuften. Menneskeheden var nu bleven en Enhed, som kun var ansvarlig overfor sig selv, og der eksisterede følgelig ikke længer nogen private Rettigheder. Menneskeheden besad suveræn Ret over hver enkelt Celle i sit Legem, og ingen enkelt Celle kunde tillade sig at sætte sig op mod det hele Legeme.

Denne den frigjorte Menneskeheds absolute Suverænitet blev imidlertid bestridt af den katholske Kirke. Selve Grundtanken i Catholicismen var Højforræderi mod Menneskeheden. De Kristne ydede et Væsen deres Hyldest, som foregaves at staa højere end Verden, et *transcendent* Væsen. Dette var et velovervejet Frafald fra selve den Menneskehed, hvoraf de ved deres Fødsel var udsprungne. De var som Lemmer, der gav sig ind under en ydre Magts Herredømme og derved bragte det hele Legemes Existens i Fare. Dette Afsind var saaledes den eneste Forbrydelse, som virkelig fortjente dette Navn. Mord, Tyveri, Plyndring, endogsaa Oprør var Bagateller ved Siden af denne uhyre Synd, der ramte selve Menneskeheds Liv i Hjertet. Kristendommen var at betragte som en dødbringende Gift, og alle Celler, som blev angreben af denne Gift, maatte uophødelig fjærnes. Kristendommen var Livsfornægtelse, og Livet havde intet andet Middel mod denne frygtelige Sot end Døden.

Med disse Argumenter var England bleven bearbejdet Uge efter Uge og Maaned efter Maaned. De havde gjort deres Virkning, og Felsenburgh kunde derefter vove at forelægge den Lov, som drog den sidste logiske Slutning af hine Præmisses.

Dette var det, som nu var sket.

II

Oliver lukkede sig selv ind og gik lige op til Mabels Værelse. Han vilde være den første, som bragte hende den skæbnesvangre Nyhed. Hun var der ikke, og Folkene sagde, at hun var gaaet ud for en Time siden.

Dette omstyrtede alle hans Planer. Dekretet var bleven underskrevet for en halv Time siden, og paa en Forespørgsel fra Lord Pemberton var det bleven vedtaget, at det strax skulde offentliggøres. Oliver havde skyndt sig hjem for at være den første til at fortælle Mabel det. Og nu var hun ude, og om nogle faa Minutter vilde Nyheden være spredt over hele London!

Han følte sig yderst urolig, men skammede sig ved at lade Tyendet mærke noget. En Time gik, før han spurgte Stuepigen, men hun vidste kun, at Fruen var gaaet ud og ikke havde sagt, hvorhen. Maaske var hun i Kirken — der gik hun tidt hen ved denne Tid . . .

Oliver sendte Pigen hen for at se ad og satte sig imens paa Vinduespladsen i sin Hustrus Værelse. Dernede laa London under Solnedgangens Guldaage, men Oliver saae ligegyldigt ud over Storstadens Skønhed . . . Underligt for Resten med den røde Tone over Himlen de sidste Aftener — mon det kunde have noget at gøre med Jordskælvene i Amerika i den sidste Tid?

Saa hørte han Trin paa Trappen — med bankende Hjærte rejste han sig op — det var Mabel!

Han saae strax paa hendes Ansigt, at hun vidste alt. Ingen Vrede, intet Raseri — kun hvid, haabløs Fortvivlelse og en urokkelig Bestemthed. Hendes Læber var én smal, lige Linje, og under den hvide Sommerhat var Øjnene saa smaa som Naalehoveder. Hun lukkede Døren mekanisk og blev staaende lige indenfor den.

— Er det sandt? sagde hun.

Oliver trak Vejret dybt, inden han svarede.

— Er *hvad* sandt, min Ven?

— Er det sandt, spurgte hun paany, at alle skal forhøres, om de troer paa en overnaturlig Gud, og dræbes, hvis de tilstaar?

Oliver vædede sine tørre Læber med Tungen.

— Du bruger saa brutale Udtryk! Spørgsmaalet er dette: har Verden, har Menneskeheden Ret til at sikre sig . . .

Hun gjorde en brat Bevægelse med Hovedet.

— Det er altsaa sandt. Og du har været med at underskrive det!

— Kære Mabel, vær saa venlig at skaane mig for Scener! Jeg er ødelagt af Træthed. Jeg giver dig ikke noget direkte Svar, før du har hørt, hvad jeg har at sige.

— Saa sig det da!

— Ja, hvis du vil sætte dig ned!

Hun rystede paa Hovedet.

— Ikke? Naa . . . Altsaa . . . Verden, Menneskeheden er omsider bleven en Enhed. Individualismen er udryddet. Den døde, da Felsenburgh blev Præsident over hele Jorden. Aldrig har der hersket lignende Tilstande før — vi er begyndt paa noget fuldstændig nyt. Men alt dette véd du lige saa godt som jeg.

Mabel svarede kun med et utaalmodigt Kast med Hovedet.

— Du bedes høre mig til Ende, sagde han træt. — Altsaa Menneskeheden er indtraadt i en ny Tidsalder. Nu er det først og fremmest vor Pligt at sørge for, at denne Tilstand varer ved — at der ikke kommer noget Tilbageslag — at alle Menneskehedens Lemmer er, som de skal være. „Hvis din Haand forarger dig, saa hug den af,“ lærte Kristus. Vi siger det samme . . . Og den, som erklærer, at han tror paa en fra Mennesket forskellig, ja endog Mennesket beherskende Gud, han begaar den frygteligste af alle Forbrydelser, han gør sig skyldig i Højforræderi mod Menneskets Majestæt . . . For denne Brøde er der kun én Straf mulig: Døden. Men det vil ske human, smertefrit . . . Du har jo dog altid billigt Anvendelsen af *Eutanasi* . . .

Atter gjorde Mabel en lille Hovedbevægelse.

— Er det nogen Nytte til? spurgte hun.

Oliver kom hen mod hende. Han kunde ikke holde ud at høre hende tale saa koldt.

— Mabel, min egen Kæreste . . .

Et Øjeblik bævede hendes Læber — saa saae hun atter paa ham med Øjne af Is.

— Nej, lad mig være . . . Det er altsammen ingen Nytte til . . . Men du har altsaa underskrevet det?

Oliver blev staaende foran hende. Denne hjælpeløse Fortvivlelse skar ham i Hjærtet. Han vilde langt have foretrukket, at hun havde stormet og raset.

— Mabel! sagde han paany.

— Du har altsaa underskrevet det?

— Ja, jeg har, sagde han endelig.

Hun vendte sig og tog i Døren. Han stillede sig i Vejen for hende.

— Mabel, hvor gaar du hen?

Da løj hun for første Gang i sit Liv for sin Mand, aabent og med fuld Bevidsthed.

— Jeg vil blot hvile mig lidt, sagde hun. — Paa Gensyn ved Aftensbordet!

Endnu tøvede han, men hendes Blik mødte hans, saa klart, saa ærligt, at han ikke kunde andet end tro hende.

— Det er godt, min Ven . . . Aa, Mabel, prøv at forstaa det!

Han kom ned til Aftensbordet en halv Time senere, ladet med Logik og blussende af Begejstring, fuldstændig vis paa, at det nok skulde lykkes ham at overbevise hende.

Han ventede et Minut eller to — endelig gik han til Hustelefonen og spurgte ned i Køkkenet:

— Er min Hustru dør?

Der blev et Øjeblik Tavshed. Saa kom Svaret.

— Fruen gik ud for en halv Time siden. Vi troede, Herren vidste det.

III

Samme Aften sad Hr. Francis i sit Værelse, travlt beskæftiget med Forberedelserne til Opholdelsesfesten d. 1. Juli. Foran ham paa Bordet stod en Karton-Model af Westminster Abbedi og ved Siden laa en Del smaa Duk-

ker paa Træfødde, som han flyttede rundt med. Nu og da gjorde han en Optegnelse i sit Exemplar af Ritualen.

Da Portneren Kl. 21 ringede op og sagde, at der var en Dame, som vilde tale med ham, var det derfor i en højst unaadig Tone, han svarede, at han var optaget. Men Portneren ringede igen, at det var Fru Oliver Brand, og at hun kun udbad sig ti Minutter. Dette var en helt anden Sag — Hr. Francis blev pludselig Høfligheden selv, gjorde mange Undskyldninger og tog nogle Minutter senere i egen Person mod Mabel i Forværelset.

Fru Brand gjorde et usædvanlig roligt Indtryk i Aften, syntes Hr. Francis — og hendes Stemme var ikke saa livlig, som den plejede at være. Hun beholdt sit Slør nede, saa at han ikke kunde se hendes Ansigt tydeligt.

— Jeg skal ikke opholde Dem længe, Hr. Francis. Det er kun et Par Spørgsmaal, jeg gjerne vilde gøre Dem. Han smilede opmuntrende.

— Det er maaske Hr. Brand . . . ?

— Nej, det er ikke min Mand, som har sendt mig. Jeg kommer i mit eget Ærinde. Jeg gaar lige til Sagen — jeg véd, Deres Tid er kostbar . . .

Altsaa for det Første: De har i sin Tid kendt Pastor Franklin. Han blev senere Kardinal, ikke sandt?

Hr. Francis nikkede.

— Véd De, om han endnu lever?

Det gør han sikkert ikke. Han var i Rom, da Byen blev ødelagt.

— Det er De ganske sikker paa?

— Fuldstændig. Der undslap kun én af Kardinalerne, Steinmann. Han blev siden hængt i Tyskland, og Patriarken af Jerusalem døde kort efter.

— Hm! Ja — det Spørgsmaal, jeg saa har at gøre, er meget løjerligt. Jeg kan ikke forklare Dem mine Grunde med det samme. Men — det, jeg vilde vide, er: Hvorfor troer Katholikerne paa Gud?

Et Øjeblik sad Hr. Francis ganske overvældet og stirrede paa hende.

— Ja, vedblev han roligt, det er et løjerligt Spørgsmaal. Men . . .

Hun syntes at overveje og tog derpaa Mod til sig.

— Jeg vil tale rent ud, sagde hun. — Jeg har en Ven-

inde, som svæver i stor Fare paa Grund af den nye Lov. Jeg vilde nu gjerne hjælpe hende, men for at kunne det, maa jeg kunne bevise hende, at hun befinder sig i en Vildfarelse med sin Tro. Nu er De — efter at Pastor Franklin altsaa er død — den eneste Præst, jeg kender . . . den eneste, der har været Præst, mener jeg. Derfor tænkte jeg, De maaske vilde hjælpe mig.

Hendes Stemme var ganske naturlig, uden en eneste Sitren eller Vaklen. Hr. Francis gned stille sine Hænder og smilede begavet.

— Ja, ser De, Fru Brand — det er et meget omfattende Spørgsmaal . . . Var det ikke muligt, det kunde passe Dem i Morgen?

— Ikke godt . . . Den nye Lov træder jo øjeblikkelig i Kraft . . . De behøver kun at svare mig ganske kort. . .

Han nikkede.

— Ganske kort vilde jeg sige følgende: Katholikerne lærer, at man ved Hjælp af Fornuften kan erkende, at der er en Gud; Verdensordenen tyder hen paa en ordnende Intelligens . . . Endvidere udleder de Guds Egenskaber af hans Værk, siger, at han er god f. Eks., fordi der er Lykke til i Verden . . .

— Og Lidelsen? afbrød hun. — Hvad gør de med den?

— Ja, det er jo det svage Punkt, smilede Hr. Francis atter. — Den forklares som en Følge af Synden.

— Og Synden? Ja, De ser, jeg ved slet ikke noget . . .

— Nej, hvor skulde De ogsaa . . .? Synden — det er altsaa Oprør mod Guds Vilje.

— Hvad menes dermed?

— Jo, ser De — Gud, siger de, ønskede, at hans Skabninger skulde elske ham, derfor gjorde han dem frie, saa at de kunde elske ham eller lade være dermed . . . Kærlighed maa jo være fri for at være noget værd, ikke sandt? Nu valgte Menneskene imidlertid *ikke* at elske Gud — og det er Synden! Taaget, ikke sandt?

Hun gav et lille utaalmodigt Kast med Hovedet.

— Jo, sagde hun. — Er der saa ikke mere?

— Ok jo, erklærede Hr. Francis. — Katholikerne troer meget, meget mere!

— For Eksempel?

— Ja, kære Fru Brand, det er ikke saadan at vide, hvor man skal begynde, og hvor man skal ende . . . De troer blandt andet, at Gud er bleven Menneske — at Jesus af Nazareth var Gud, og at han blev Menneske for at frelse dem fra Synden ved sin Død . . .

— Ved at bære Lidelsen, mener De?

— Ja, ved at dø! Det er, hvad de kalder Menneskevordelsen. Alt andet er egenlig en Følge deraf. Og det maa jo ogsaa indrømmes, at hvis man først antager den ene Ting, saa følger alt det andet af sig selv — lige ned til Vievand og Skapularer.

— Hr. Francis, nu forstaar jeg ikke et Ord af, hvad De siger.

Han smilede overbærende.

— Nej, naturligvis ikke . . . Det er jo ogsaa Nonsens altsammen. Og dog har jeg selv troet det altsammen en Gang.

— Men det er ganske ufornuftigt, sagde hun.

Han lod en lille misbilligende Lyd høre.

— Selvfølgelig er det det — fra én Side sét. Fra en anden derimod . . .

Hun bøjede sig pludselig frem, og der kom et Glimt i Øjnene bag det hvide Slør.

— Fra en anden Side derimod? spurgte hun næsten aandeløst. — Det er jo netop, hvad jeg gjerne vilde vide. Sig mig, hvordan Katholikerne beviser alt det?

Han tav et Øjeblik, mens han overvejede.

— Ja, ser De, sagde han langsomt — de siger omtrent som saa, at der i Menneskets Sjæl findes andre Ævner end Fornuften. Hjærtet, siger de, aner Ting, som Fornuften aldrig bliver klog paa. Selvopofrelse, Begejstring, Digtning — det har altsammen sin Rod i Hjærtet og gaar mer eller mindre mod Fornuften.

— Det forstaar jeg.

— Ja — saa siger de Kristne altsaa, at det er ligesaa med Religionen. De indrømmer med andre Ord, at Religionen kun er en Følelsessag.

Et Øjeblik holdt han inde og bestræbte sig for at være helt retfærdig.

— Eller om de ikke selv siger det, sagde han, saa er det dog saaledes. Alt hviler for dem paa Troen — en

Slags dyb Overbevisning, som Gud antages at skænke dem, der beder derom . . .

— Og denne Tro?

— Denne Tro, der atter til en vis Grad — men ogsaa kun til en vis Grad — hviler paa Fornuftgrunde — denne Tro forvisser dem om, at der er en Gud til, at han er bleven Menneske, har stiftet en Kirke for derved at frelse Menneskene osv. osv. Desuden erklærer de, at denne Tro retfærdiggør sig selv ved det Vidnesbyrd, Samvittigheden giver den, og ved den Rolle, den har spillet i Verdenshistorien. Er det lidt tydeligere, Fru Brand?

Han hørte hende sukke. Saa svarede hun:

— Tusind Tak! Jo, det er betydelig klarere . . . Og denne deres Tro er jo de Kristne gaaet i Døden for?

— I Tusindvis! Ganske ligesom Muhamedanerne for deres!

— Muhamedanerne tror ogsaa paa Gud, ikke sandt?

— De *har* gjort det. Nu er der vist ikke mange, som gør det.

— Men Kristendommen har været den herskende Religion her i Europa indtil for hundrede Aar siden?

— Naturligvis!

Der blev en lille Tavshed. Hr. Francis undrede sig. Det maatte være en *meget* god Veninde, Fru Brand der havde!

Saa rejste hun sig for at sige Farvel.

— Endnu en Gang saa mange Tak . . . Jeg vil ikke opholde Dem længer!

Han fulgte hende ud. I Forværelset stansede hun og spurgte:

— Og De selv, Hr. Francis, De er bleven opdraget i alt det. Dukker det nu aldrig op hos Dem igen?

Han smilede.

— Aldrig. Jo — i Drømme.

— Men hvorledes forklarer De Dem selv Deres tidligere Tilstand? Hvis De anser det Hele for en Selv-suggestion, saa har den dog været tredve Aar.

Hun saae paa ham, ventende hans Svar. Da han tøvede, vedblev hun:

— Hvorledes vilde f. Ex. Deres tidligere Troesfæller forklare Sagen?

— De vilde sige, at jeg havde forskærtset Lyset — at Troens Naade var bleven taget fra mig.

— Og selv mener De?

Han stod tavs lidt. Omsider sagde han:

— Jeg mener, at jeg har givet mig ind under en stærkere Suggestion i modsat Retning.

— Aa, saaledes . . . Tak og Godnat, Hr. Francis!

Hun vilde ikke tillade ham at følge længer end til Elevatoren. Da han havde set den oplyste Glasdør inde bag Gitteret synke ned under Gulvet, vendte han derfor tilbage til sit Abbedi af Karton og sine Dukker.

FJERDE KAPITEL

I

En Uge senere vaagnede Mabel henad Daggy og gjorde sig i første Øjeblik ikke klart, hvor hun var. Hun kaldte endogsaa paa Oliver, idet hun saae rundt i det fremmede Værelse og undrede sig over, hvordan hun var kommen der. Men saa stod alt for hende, som det var, og hun blev stille . . .

Det var den ottende Dag, hun tilbragte i *Euthanasi-Hjemmet*; hendes Prøvetid var omme, og det vilde i Dag blive hende tilladt at udføre sin Beslutning. Førrige Lørdag havde hun underkastet sig den af Loven foreskrevne Examen — havde, naturligvis mod dybeste Tavsheds-løfte, opgivet Navn, Stand og Hjemsted samt Grunden til, at hun vilde berøve sig Livet. Alt var gaaet godt, og hun havde derpaa valgt at tage til Manchester i den Formening, at Oliver vanskeligt vilde finde hende der. Heri var hun heller ikke bleven skuffet. Politiet havde ogsaa i slige Tilfælde den Pligt at bistaa Flygtningen og ikke den søgende Familie. For Mabel havde der ikke staaet anden Udvej aaben end at tage sin Tilflugt til et saadant Hjem for Livstrætte. En Kniv kunde hun ikke haandtere, en Revolver ejede hun ikke, og Gift var ikke at faa til Købs uden med mange Omstændigheder. Desuden vilde hun gærne i Ro og Fred prøve sig selv inden det afgørende Skridt.

Og hendes Prøvelse havde ført til det Resultat, at hendes Beslutning stod urokkelig fast. Ikke, at hun fordømte sin Mand eller Felsenburgh. Nej — Logikken havde paa ny vundet sit Herredømme tilbage. Hun kunde blot

ikke udholde, hvad hun logisk maatte anerkende som rigtigt. Den nye Tro kunde være god for andre — det tvivlede hun ikke paa. Den duede blot ikke for hende. Hun var uden Tro, uden Haab og Trøst i Verden . . . End ikke et Barn havde hun faaet at glæde sig ved.

Saaledes var de otte Dage gaaet ganske fredeligt. Hun havde taget Penge nok med hjemmefra til at kunne indlogere sig i et Hus, hvis hele Udstyr og Indretning svarede til hendes forfinede Vaner, og Sygeplejerskerne havde været søde og rare imod hende.

Alligevel havde der været drøje Timer at overstaa. Især den anden Nat efter hendes Ankomst havde været forfærdelig. Hele hendes Ungdom havde rejst sig i Oprør mod den Skæbne, hendes Vilje havde valgt. Hun havde længtes tilbage til alt det, hun havde forladt — de kendte Omgivelser, Samlivet med Oliver, alt det, hun var vant til og havde faaet kær. Som en Orm havde hun vreden sig i Angst for det dybe, bundløse Mørke, der ventede hende i saa nær en Fremtid. Og hun havde halvt lyttet til en Stemme i hendes Indre, der stille talte om Muligheden af et Liv efter dette.

Men med Dagens Lys var ogsaa den sjælelige Sundhed vendt tilbage, Viljen var atter bleven Eneherre, og hint Haab om en fortsat Tilværelse havde opløst sig i intet. I Steden var en anden Angst kommen over hende. Det var ikke saa længe siden, at der havde staaet frygtelige Beretninger i Bladene om Misbrug, der gik i Svang i *Euthanasi*-Husene. I Steden for at dræbe dem, som søgte Tilflugt dør, havde man nøjedes med at give dem et bedøvende Middel og derpaa anvendt dem til Vivisektion. Fra et materialistisk Standpunkt var der intet at sige til det — naar Mennesker kun er en Art Dyr, saa . . . Men Mabel gøs ved Tanken.

Endelig havde det været en uudholdelig Hede baade Dag og Nat den sidste Tid. Meteorologerne talte om en Varmebølge, som for Øjeblikket gik hen over Jorden, uden iøvrigt at kunne forklare Aarsagen dertil. Der var for Mabel noget ydmygende i dette, at Menneskene, som dog nu havde overtaget Herredømmet paa Jorden, skulde være saa uvidende om Grunden til en Vejrförändring. Andre usædvanlige Naturfænomener havde ledsaget den

stærke Varme — frygtelige Jordskælv havde raset her og der, i Amerika havde en Skypumpe lagt en Snes Byer øde, et Par Øer var forsvundne, og det gamle Vesuv syntes at pønse paa ny Ondskab . . .

Plejersken havde fortalt Mabel alle disse Nyheder, som iøvrigt ikke interesserede hende synderligt. Kun ét havde hun spurgt om — og det var, om det nye Dekret var traadt i Kraft. Netop herom vidste Søsteren imidlertid ikke stort, dog troede hun nok, at de lovbefalede Forhør var begyndt.

Denne Morgenstund var Varmen utaaleligere end nogen-sinde. Og dog fortalte Repetéruhret, som hun trykkede paa, at Klokkeren endnu ikke var mere end fire . . . Godt, hun skulde ikke lide stort længer — Klokkeren otte vilde alt være forbi . . . Hun skulde blot have skreven det Brev til Oliver.

Hvad angik Tilladeligheden af den Handling, hun stod i Begreb med at udføre, nærede hun ingen Tvivl. Der var en vis Sum af Lidelse, ud over hvilken Mennesket ikke kunde og ikke burde gaa, thi naar det var naaet dertil, kunde det ikke mere være til nogen Nytte hverken for sig selv eller for andre. Hun havde rigtignok aldrig tænkt sig, at det en Gang skulde komme saa vidt med hende selv — hun, der til den Grad havde elsket Livet. Og dog var det nu kommen saa vidt med hende — og kommen hurtigt . . .

Atter og atter havde hun i Ugens Løb tænkt paa sin Samtale med Hr. Francis. Det var under den bleven hende klart, at Kristendommen ikke var latterlig, som hun før havde troet. Langt snarere var den rørende i sin Naivetet — et Barns Drøm om en kærlig Fader i Himlen. Det maatte være dejligt at kunne tro det — *hun* kunde blot ikke. Nej — en hinsides Gud var utænkelig . . . Og Menneskevordelsen!!

Altsaa blev der ikke andet tilbage end Humanismen. Mennesket var Gud eller dog Guds højeste Aabenbaring. Men det var en Gud, som hun ikke ønskede at have mere at gøre med.

Hun havde troet saa godt om Felsenburgh og sat al sin Lid til ham. Rimeligvis var han ogsaa, hvad han hæv-

dede at være — det ideale Menneske — den nye Menneskeheds første fuldkomne Frugt. Hun indsaae desuden godt, at hans Holdning var fuldstændig logisk. Han havde afskaffet Krigen — men ikke den straffende Retfærdighed. Det nye Dekret var en Retshandling, øvet af Menneskehedens overvældende Flertal mod et lille Mindretal, som truede selve Livets Principper. Det var en Exekution, der skete med samme Ret som den, hvormed en Mand lader et angrebet Lem amputere.

Det var altsammen logisk, altsammen i sin Orden . . . Hun kunde blot ikke være med til det. Og derfor kunde der jo heller ingen Tvivl være om, at det bedste for hende var at dø, at forsvinde ganske stille og lade Verden gaa sin Gang fremad uden hende . . .

Hun faldt hen i en let Døs og vaagnede først, da Sygeplejersken stod ved Sengen.

— Klokken er seks, Frue! Skal jeg bringe Dem Deres Frokost?

Mabel trak Vejret dybt. Saa satte hun sig resolut over Ende i Sengen.

II

Klokken slog syv paa det lille Uhr paa Kaminen, da Mabel lagde Pennen fra sig. Lænet tilbage i Stolen læste hun sit Brev igennem.

Hvilehjem Nr. 3.
Manchester. W.

„Kæreste Oliver!

„De gamle Tanker dukkede op igen, og denne Gang kunde jeg ikke modstaa; der findes jo ingen anden Udvej for mig. Jeg har tilbragt en rigtig rolig og lykkelig Tid her, alle har været saa gode imod mig. Af Overskriften har du vel allerede set, hvad jeg mener?

„Kære Oliver, du har altid været mig det kæreste paa Jorden, og du er det endnu i dette Øjeblik. Jeg elsker

dig, som jeg altid har elsket dig, men jeg kan ikke blive hos dig mere, jeg har ikke Mod til at leve længere. I Begyndelsen havde jeg tænkt mig, at det skulde udvikle sig helt anderledes altsammen, og du husker nok, hvor glad og fuld af Begejstring jeg var. Jeg indser saa godt nu, at det kunde slet ikke være blevet anderledes, at alt, hvad der er sket, er fuldstændig logisk og rigtigt, at Verden har Ret til at forsvare sig med de Midler, den bruger. Jeg forstaar vist ikke mig selv, Oliver, jeg véd kun, at den Fred, der vindes saaledes, ikke er den, jeg længes efter og trænger til. Min Ulykke er, at jeg overhovedet er til — det er selve Livet, som er forkert.

„Og saa kommer der endnu en anden Ting til. Jeg ved jo, hvor fuldtud du staar paa det Nyes Side. Du er saa meget stærkere og klogere og bedre end jeg, deraf kommer det. Men skal en Hustru virkelig være noget for sin Mand, saa maa hun tænke og føle som han, og ser du, kære Ven, det kan jeg ikke længer, skønt jeg godt kan se, at det er dig, der har Ret . . . Du forstaar mig vist, ikke sandt, Oliver?”

„Hvis vi havde haft et Barn, saa maaske jeg havde handlet anderledes, saa havde jeg maaske haft Mod til at leve for Barnets Skyld. Men Oliver, min egen, kære Oliver, nu kan jeg ikke, jeg kan ikke!”

„Jeg ved, at jeg har Uret, og du Ret, men jeg kan jo ikke gøre mig anderledes, end jeg er, og derfor er jeg sikker paa, det er min Pligt at trække mig tilbage.

„Saa vil jeg fortælle dig noget, som jeg tror vil glæde dig, og det er, at jeg slet ikke er bange, ikke Spor. Jeg kan ikke forstaa, hvor nogen kan være bange — naar de da ikke er Kristne, naturligvis. Hvis jeg var Kristen, saa tror jeg, jeg vilde være forfærdelig bange. Men vi to, vi ved, ikke sandt, at der ikke er noget efter Døden? Livet er jeg bange for, men ikke for andet. Hvis jeg skulde lide, saa vilde jeg naturligvis nok være bange, men de siger allesammen, man lider slet ikke. Det er, som om man faldt i Søvn. Nerverne slappes øjeblikkelig. Jeg skal gøre det selv, og der skal slet ingen være hos mig. Om lidt kommer min kære Plejerske, Søster Anna, med Apparatet.

Med Hensyn til det, som kommer bag efter, kan du

gøre ganske, som du selv synes. Brændingen finder Sted i Morgen Klokken tolv. Hvis du vil, kan du godt komme med. Hvis ikke behøver du blot at telefonere efter Urnen, saafremt du da bryder dig om at have den staaende i Haven ved Siden af Moders. Alt, hvad der har tilhørt mig, overlader jeg dig naturligvis fuldstændigt.

„Og saa til Slut, kære Oliver, vil jeg sige dig, at jeg er saa ked af, jeg saa ofte har plaget dig med al min dumme Snak. I Grunden tror jeg, at jeg altid har indsét, dine Argumenter var rigtige, men jeg *vilde* ikke give efter. Derfor har jeg tidt i den senere Tid været saa utaalelig imod dig.

„Oliver, min egen, egen Ven, du har været saa ubeskrivelig god imod mig. Jeg græder, mens jeg skriver dette, men paa Bunden af mit Hjærte er jeg lykkelig. Jeg er kun bedrøvet over, at du har gaaet i Uro for mig en hel Uge. Men jeg kunde ikke forhindre det. Jeg vidste, at hvis du fik at vide, hvor jeg var, saa vilde du faa mig til at opgive mit Forsæt, og det vilde kun have ført til, at jeg om kort Tid havde grebet til en anden Udvej, som havde været meget værre baade for mig og for dig. Jeg er ogsaa bedrøvet over, at jeg maatte lyve for dig den Dag. Jeg forsikrer dig, at det er første Gang i mit Liv.

„Saa, Oliver, nu tror jeg ikke, jeg har mere at sige dig. Farvel, du kæreste, bedste Ven. Tusinde, Tusinde Kys.

„*Din Mabel.*“

Taare paa Taare løb ned over hendes Kinder, mens hun læste Brevet igennem. Og dog var det sandt, hvad hun havde skrevet: hun var virkelig langt lykkeligere ved at skulle dø, end hvis hun endnu havde kunnet vende tilbage. Livet var bleven fuldstændig tomt for hende — Døden var saa selvfølgelig en Udvej; hendes Sjæl længtes efter den, som en træt Vandrer efter at sove.

Hun skrev Adresse paa Brevet, stadig med samme faste Haand, og lænede sig saa tilbage i Stolen, stirrende paa Frokosten, som hun ikke havde rørt.

Atter dukkede hendes Samtale med Hr. Francis op i Erindringen . . . Derved kom hun til at tænke paa Percy

Franklin — paa den Dag i Brighton, da han havde bøjet sig med Krucifikset over de Døende . . .

Da Søster Anna lidt senere kom ind, blev hun højlig forbavset. Ved Vinduet stod Mabel med Hænderne om Vinduesposten og stirrede op mod Himlen med et Udtryk af den umiskendeligste Rædsel.

Søster Anna satte hurtig fra sig, hvad hun kom med, og skyndte sig over til den unge Kvinde.

— Men kære De, hvad er der dog?

Med et langt hulkende Suk vendte Mabel sig mod Plejersken og greb med sin sitrende Haand om hendes Arm.

— Saa se dog, sagde hun — Se, se Himlen!

— Jeg ser ingen Ting, svarede Søsteren. — Himlen er lidt overtrukken, lidt mørk!

— Mørk! udbrød Mabel. Kalder De det mørk? Den er jo sort! Kulsort!

Plejersken trak hende lempeligt ned i Lænestolen. Hun var saa vant til saadanne nervøse Anfald hos de Livstrætte i det afgørende Øjeblik. Men Mabel rev sig løs fra hende og stillede sig igen ved Vinduet.

— Hvor kan De dog sige, den kun er lidt mørk? sagde hun. Se dog rigtig paa den, Søster, se, se!

Der var ikke nogetsomhelst mærkeligt at opdage. Lige udenfor Vinduet saae man den dunede Krone af et Ælmetræ og ovre paa den anden Side Gaarden de skoddelukkede Vinduer, Taget og oven over Taget et Stykke af Himlen. Den var mørk og tung som før et Uvejr, men der var ellers ikke noget usædvanligt ved den.

— Ja, jeg ser, lille Frue! Men jeg kan ikke opdage noget.

— Kan De dog ikke se det? Dér! Lige dér! Og hør nu, hør!

Der lød en svag Rullen som af en Vogn langt borte — saa svag, at det ogsaa kunde være et Sansebedrag. Men Mabel holdt sig med begge Hænder for Ørene, og hendes Ansigt saae ud som en kridhvid Maske med store, rædselslagne Øjne. Plejersken tog hende ind til sig og kyskede hende moderligt paa Panden.

— Hvor De dog er nervøs, Frue! Det var ikke andet end et Tordenskrald langt borte. Sæt Dem nu roligt ned!

Hun kunde føle, hvor den unge Kvinde sitrede over hele Kroppen. Alligevel lykkedes det at bringe hende til Sæde.

— Lys! De maa tænde Lys! hulkede Mabel.

— Lover De saa at sidde rolig?

Mabel nikkede, og Søster Anna gik hen til Døren og drejede paa Knappen, saa det milde, kunstige Sollys fyldte Værelset. Alligevel kunde Mabel ikke lade være, i det mindste at dreje sin Stol om mod Vinduet og med foldede Hænder stirre ud paa Himlen over Tagene. Dog var hun bleven roligere — Lyset havde gjort hende godt.

— Søster, sagde hun, vær saa venlig endnu en Gang at se ud og sige mig, om De ikke ser noget. Hvis De siger, der virkelig ikke er noget, vil jeg tro, det er mig selv, som er ved at gaa fra Forstanden.

Nej, der var virkelig ikke noget, erklærede Søster Anna. Himlen var overtrukket, det trak op til Torden, det var det Hele.

Mabels Ansigt blev ganske roligt.

— Det er godt, Søster. Vil De maaske saa —

Hun vendte sig om mod det lille Bord, hvorpaa Søster Anna havde sat noget fra sig, da hun kom ind.

— Vil De maaske saa vise mig, hvordan man bærer sig ad? fuldførte hun Sætningen.

Søsteren tøvede.

— Tror De ikke, vi skal vente lidt, lille Frue? Vil De ikke have lidt at styrke Dem paa?

— Hvis De blot vil vise mig . . . sagde Mabel fast.

Søsteren vendte sig resolut mod Bordet. Det, som stod dér, var en hvid, emaillet Æske, hvorpaa der var malet Valmuer. Fra Æsken udgik et bøjeligt Rør med et bredt Mundstykke, der kunde spændes fast ved Hjælp af to Remme med Hægter. Paa Siden af Æsken var et lille Haandtag af Porcelæn.

— De bliver blot siddende i Stolen, sagde Søsteren roligt forklarende — ganske i samme Stilling som nu. De lægger Hovedet godt tilbage, anbringer Røret for Munden, saa det slutter tæt, og hægter det fast bag om Nakken.

Saa drejer De Haandtaget rundt, saa langt det kan komme. Andet er der ikke.

Mabel nikkede. Dette skulde hun blot gøre — og naar hun havde gjort det, saa var der ikke mere nogen Mabel til . . .

— Andet er der ikke, gentog hun. — Og hvad saa?

Søster Anna saae tvivlende paa hende et Øjeblik.

— Ja, saa er der ikke mer, svarede hun. — De skal blot aande naturligt. De vil straks føle Dem søvnig — saa lukker De Øjnene, og saa er det forbi.

Mabel lagde Røret fra sig paa Bordet og rejste sig. Hun var atter helt sig selv.

— Giv mig et Kys, Søster! sagde hun.

Henne ved Døren nikkede og smilede Søster Anna endnu en Gang til hende. Men Mabel lagde knap Mærke dertil; hun saae atter mod Vinduet.

— Jeg kommer igen om en halv Time, sagde Søsteren. Saa opdagede hun den hvide Konvolut paa Midterbordet.

— Skal jeg tage Brevet med? spurgte hun.

— Ja, vil De være saa god . . .

Søster Anna tog Brevet, saae paa Adressen og derefter paa Mabel. Hun syntes at være bleven tvivlraadig.

— Om en halv Time kommer jeg igen, gentog hun alligevel tilsidst. — Det haster slet ikke. Det staar ikke paa i fem Minuter. Farvel, kære Frue!

Mabel saae stadig ud af Vinduet og svarede ikke.

III

Mabel stod ganske stille, til hun havde hørt Nøglen blive drejet om udefra. Saa gik hun atter hen til Vinduet og slog Armene om Vinduesposten.

Lyset fra hendes Vinduer faldt skarpt ud over Gaardens Græsplæne og de nysudsprungne Ælmetræer i Midten. Men ovenover Tagene hang Himlen truende sort. Det var, som om Jorden alene havde Lys, og Himlen var forvandlet til evig Nat.

Og saa var det saa underlig stille. Stille var der naturligvis altid i Huset, Gæsterne her var ikke oplagt til Livlighed, men nu var det mere end Stilhed, det var hin ubevægelige Tavshed, der gaar forud for et vældigt Tordenvejr. Minut gik imidlertid efter Minut, og intet Tordenskrald lod sig høre. Kun langt borte lød atter et majestætisk henrullende Døn — og sammen med dette Døn syntes Mabel ligesom at fornemme en Brusen af mange Stemmer, underlig uvirkelige Røster og Raab. Saa tav det altsammen paany, og Luften blev som Uld.

Mabel begyndte at forstaa. Dette Mørke, denne fjærne Duren, disse Stemmer — det var noget, som kun hun saae og hørte. Søster Anna havde ikke opdaget noget mærkeligt, andre Mennesker naturligvis lige saa lidt . . . Det var Fostre af hendes Indbildningskraft — eller det var lagttagelser, hun gjorde med en ny, hidtil ukendt Sans . . . Ja, hun syntes allerede, hun følte sig udsondret fra hele den Tilværelse, hun hidtil havde kendt; den veg bort fra hende eller rettere: den blev, hvor den var, men den smeltede hen, omformedes, blev til noget helt andet . . . Hun fik med ét en overvældende Følelse af, hvor sælsomme alle Ting var — lige til hin lille dødbringende Æske dér paa Bordet . . .

Og med Blikket stift rettet mod den uhyggelige Himmel begyndte Mabel at tale uden ret at vide, hvad hun sagde . . .

— O Gud, sagde hun — hvis Du virkelig er der . . . hvis Du *virkelig* er der . . .

Hun undrede sig, da hun hørte sin egen Stemme, og vidste ikke, hvorfor hun sagde disse Ord. Men hun vedblev:

— O Gud, jeg véd, Du *ikke* er der — naturligvis er Du der ikke. Men hvis Du var der, saa véd jeg, hvad jeg vilde sige til Dig. Jeg vilde sige til Dig, at jeg er saa træt og saa ked af det altsammen. Nej, det behøvede jeg vist ikke at sige Dig — for Du véd jo al Ting. Men saa vilde jeg sige Dig, at jeg er saa bedrøvet over det altsammen — aa, saa inderlig bedrøvet over hele mit Liv! Det véd Du naturligvis ogsaa . . . O Gud, jeg véd slet ikke, hvad jeg vilde sige til Dig! Jeg vilde naturligvis bede Dig passe paa Oliver og paa alle Dine stakkels Kristne.

Det bliver saadan en drøj Tid for dem . . . Gud, Gud — Du vilde forstaa, hvad jeg mener, ikke sandt?

Atter den tunge Drønen og den højtidelige Lyd som af Myriader dybe Stemmer — nu syntes de nærmere end før . . . Mabel kunde ikke udstaa Tordenvejrr eller mange Mennesker — hun fik altid Hovedpine deraf . . .

Ja ja da! sukkede hun. — Saa Farvel da, al Ting!

Hun satte sig i Stolen og anbragte Mundstykket. Som hendes Hænder dog rystede — to Gange smuttede Remmen paa hendes glatte Haar — endelig fik hun den anbragt . . . Saa strakte hun Haanden ud og fandt Haandtaget — det var køligt — Værelset var ogsaa pludselig bleven saa uudholdelig hedt. Hun hørte Pulsslaget som Trommestikker mod hendes Tindinger — og atter var Stemmerne der . . . Hendes Fingre var glatte af Sved, saa hun ikke kunde dreje Haandtaget . . . Endelig gav det efter, og hun drejede rundt . . .

I samme Øjeblik gik der et sidste Oprør igennem hende — thi denne søde, døvende Duft, som hun nu indaandede, det var Døden . . . Men atter sejrede hendes Vilje, og hun blev roligt siddende, lagde Hænderne i Skødet og vedblev at aande . . .

Hun havde lukket Øjnene, da hun drejede Haandtaget rundt — nu aabnede hun dem atter. Hun vilde i det mindste sé den bortsvindende Verden, saa længe hun endnu kunde — det havde hun hele Tiden været besluttet paa . . .

Først kunde hun ingen Forandring mærke. Dør var Ælmetræets dunede Krone — Taget paa den anden Side Gaarden — den truende Himmel ovenover. En Sværm Duer kredsede deroppe, skinnende hvide mod den sorte Sky . . .

Og saa skete der følgende . . .

Hun følte pludselig en svævende Lethed i alle Lemmer. Hun forsøgte at løfte Haanden, men kunde ikke — den tilhørte hende ikke længer. Hun forsøgte at se bort fra den blaa Tordenhimmel, men heller ikke det var muligt. Da forstod hun, at Forbindelsen mellem Viljen og Lege-

met var afbrudt — at Verden veg langt bort og smuldrede hen, saaledes som hun havde ventet det. Men hvad der forbavsede hende, var, at Sjælen endnu var levende. Den Tilværelse, hun før havde kendt, drog sig ganske vist bort, men hun vidste stadig, at den var til — at andre Mennesker levede dér og passede deres daglige Dont, som om intet var hændt. Kun Ansigter, Navne, Steder kunde hun ikke genkalde sig . . .

Hun var sig bevidst paa en Maade, hun aldrig før havde kendt. Det var, som om hun nu endelig var trængt ind til det Inderste af sit eget Væsen, ind i et lønligt Rum, hvorom hun hidtil kun havde kredset, men som hun aldrig havde betraadt . . . Et Rum var det, ikke et Punkt — der var Vægge eller Mure om det . . .

Og saa skete der noget overvældende . . . Disse Mure smeltede pludselig hen med en bristende Lyd — og om hende var der et grænseløst Rum — noget uendeligt, der var forskelligt fra alt, hun før havde kendt, og som levede . . . Ja, det levede og rørte sig, som et vældigt Legem lever og røres — det var en Virkelighed, saa overvældende og selvindlysende som ingen jordisk Virkelighed — det var en Enhed og dog mangfoldigt, det var legemløst og dog stærkere end alle Legemer . . .

Det var intet Sted, og dog var det som et Sted, hun kendte godt fra gammel Tid, og hvor hun ofte havde været i Drømme . . . Og midt ud af Uendeligheden aabenbarede der sig Noget — et Lys, en Lyd — Noget, hun øjeblikkelig vidste, var uden Mage . . .

Da *saae* Mabel — og forstod . . .

FEMTE KAPITEL

I

Oliver havde tilbragt Dagene efter Mabels Forsvinden i en Tilstand af usigelig Kval. Han havde gjort alt for at finde hende — havde ogsaa sporet hende til Victoria-Banegaarden, men ikke et Skridt derudover. Hans Henvendelse til Politiet havde været frugtesløs, og det var først om Tirsdagen, som Mabel var forsvunden om Fredagen, at Hr. Francis tilfældig hørte Tale om Sagen og ringede Oliver op for at sige ham, at han havde talt med hans Hustru Fredag Aften. Dette var imidlertid snarere daarlige Nyheder end gode, thi Oliver kunde ikke andet end forfærdes over Indholdet af Samtalen, i hvor vel Hr. Francis forsikrede, at Fru Brand ikke havde vist ringeste Tilbøjelighed til at forsvare de Kristnes Sag.

Enten, tænkte han, havde Mabel virkelig en ham ubekendt katholsk Veninde, som hun var taget hen til, eller — hans Hjerte stod stille ved Tanken — hun havde gjort Alvor af sin Trusel fra den Gang og var nu i et *Euthanasi-Hjem* . . .

Tirsdag Aften sad han i sit Værelse, uden Lyst til at arbejde, men i Færd med for hundrede Gang at gennemgaa alt, der havde været mellem Mabel og ham i den sidste Tid. En Ringen fra Telefonbordet fik ham til at fare sammen — det var fra Whitehall, der blev ringet op. Et Øjeblik gik det som Ild igennem ham, at det kunde være Bud fra Mabel. Men straks de første Ord, han hørte, slukkede hans oplussende Haab.

— Er det Dem, Brand? spurgte en skrattende Stemme.

— Det er Snowford! De maa komme straks — øjeblikkelig! Vi har Møde Klokken tyve! Præsidenten kommer! Jeg har ikke Tid at sige mere! Men kom straks!

Selv denne Meddelelse kunde ikke oplive Oliver. Han var bleven vant til disse pludselige Møder, hvor Præsidenten indfandt sig uden Varsel og forsvandt igen ligesaa brat. Klokken var allerede godt nitten, Oliver skyndte sig at spise til Aften og var et Kvarter før Tiden i Snowfords Værelse, hvor han fandt flere af sine Kolleger samlede. Kultusministeren kom øjeblikkelig hen og trak ham til Side.

— Sagen er, Brand, at De maa tage Ordet i Aften, umiddelbart efter Præsidentens Sekretær, som vil indlede. Præsidenten kommer lige fra Paris. Der er store Nyheder! Som det synes, eksisterer der stadig en Pave . . . Præsidenten har opdaget det. De faar det Hele at vide om et Øjeblik . . . Iøvrigt, kære Ven, sluttede han med et Blik paa Olivers forpinte Ansigt, gør det mig forfærdelig ondt for Dem. Jeg hørte det nylig af Pemberton.

Oliver gjorde en afværgende Haandbevægelse.

— Sig mig blot, hvad jeg skal sige i Aften?

— Jeg venter, Præsidenten vil forelægge et Forslag. De véd, hvad vi alle tænker og føler i denne Sag. Forklar om fornødent vor Holdning overfor Katholikerne.

Oliver nikkede.

Efter Snowford kom Cartwright hen til ham — en stor, krumbøjet gammel Mand med et Ansigt af Pergament, saaledes som det sømmer sig for en Justitsminister.

— Sig mig, Brand, hvad kender De til en Mand, der hedder Phillips?

— Han har været min Sekretær, sagde Oliver. — Hvad er der med ham?

— Aa, det er et underligt Tilfælde. Manden maa have en Skrue løs, tænker jeg. Han har indfunden sig ukaldet for at blive forhørt og har ved denne Lejlighed erklæret, at han hverken kunde sige, han ikke troede paa Gud, eller at han troede paa ham . . . Saa han har været Deres Sekretær?

— Ja. Jeg ved nok, han hælder til Kristendommen. Det var af den Grund, jeg maatte afskedige ham.

— Naa, vi har givet ham Udsættelse en Uge. Maaske han i Mellemtiden kan komme til en Afgørelse.

Samtalen gled derpaa over til andre Æmner. Endnu et Par af Ministrene indfandt sig, og alle betragtede nysgærrigt Oliver. Det var ude over hele Byen, at hans Hustru havde forladt ham, og de vilde nok se, hvordan han tog det.

Fem Minutter før hel ringede en Klokke, og Døren ind til Statsraadssalen blev aabnet.

— Vær saa artig, de Herrer, sagde Premierministeren.

Statsraadssalen var et aflangt, højloftet Værelse med Reoler langs Væggene fra Gulv til Loft. Gulvet var belagt med Gummi, som fuldstændig dæmpede Lyden af Skridt. Der fandtes ingen Vinduer — Værelset var kunstig oplyst. Et langt Bord — otte Stole paa hver Side — og for Bordenden Præsidentens Stol under en Tronhimmel. Alle tog Plads i Tavshed.

Værelset var behagelig svalt, og der faldt et Par dæmpede Bemærkninger om den usædvanlige Hede. Men ingen havde Lyst at tale — hvert Øjeblik kunde Præsidenten ventes. Et Minut før hél ringede en Klokke, og uvilkaarligt vendte alles Blikke sig mod den høje Skydedør bag Præsidentens Stol. En lydløs Tavshed herskede, thi Regeringsbygningen var rigt forsynet med lyddæpende Indretninger, og kun én Lyd kunde trænge igennem her — det var Tordenen. Med den havde Videnskaben endnu ikke faaet Bugt.

Saa gik Døren op, alle rejste sig, og en lille Mand kom hurtigt ind, fulgt af en Anden, der var høj og klædt i Sort og Skarlagen.

II

Præsidenten gik lige hen til sin Stol, bukkede let til begge Sider, satte sig og bad med en Haandbevægelse Ministeriets Medlemmer ogsaa tage Plads. Han var i den

gammeldags engelske Dommerdragt, som han gjerne bar i England, men det var ikke Dragten, der gjorde Indtryk, det var Personligheden. Oliver følte, hvorledes han atter kom under den sælsomme Trolddom, der udgik fra denne Mand, og som smigrende Digtene havde sammenlignet med en Brise fra Havet, med klare Vandbække, med Juvelens Glans, Kvindens Kærlighed, Duften af en Æblegaard, naar Frugttræerne blomstrer, . . .

Præsidenten gjorde et lille Kast med Hovedet hen til sin Sekretær, og denne begyndte nu med velskolet, klangfuld Stemme sit Foredrag, som en Skuespiller den Rolle, han har lært udenad:

— Mine Herrer, sagde han, Præsidenten kommer lige fra Paris. I Eftermiddag var Hans Herlighed i Berlin, i Morges tidlig i Moskva, i Gaar i New York. I Aften maa Hs. Herlighed være i Turin, og i Morgen vil han besøge Spanien, Nordafrika, Grækenland og de sydøstlige Stater.

Dette var den sædvanlige Indledning. Præsidenten talte nu kun sjældent selv, men sørgede altid for, at hans Undersaatter fik et Indtryk af, hvilket umaadeligt Arbejde der hvilede paa hans Skuldre. Hans Sekretærer var ypperlig skolede — denne var maaske en af de bedste.

Efter en lille Pavse gik han videre:

— Forhandlingerne i Dag gaar ud paa følgende:

„Som Dem bekendt blev Loven mod de Kristne undertegnet i Fredags her i dette Værelse af Magternes Repræsentanter og øjeblikkelig bekendtgjort hele Verden over. Kl. seksten samme Aften modtog Hans Herlighed en Meddelelse fra en Mand ved Navn Dolgorukoff, som angav at være Kardinal i den katolske Kirke — en Angivelse, som befandtes at være rigtig. Hans Meddelelse bekræftede, hvad Præsidenten allerede nærrede Mistanke om, at der nemlig endnu eksisterer en Mand, som gør Fordring paa at være Pave, og som har „kreeret“ — dette er det tekniske Udtryk — andre Kardinaler. Selv er han bleven valgt til Pave i Jerusalem, kort efter Roms Ødelæggelse. Det synes, at denne Pave med megen Statsmandskløgt har vidst at skjule sit Opholdssted endog for sine egne Tilhængere med Undtagelse af de tolv Kardinaler, og at det ved Hjælp af den nye Orden, som hans

Forgænger stiftede, er lykkedes ham til Dels at bringe den katholske Kirke paa Fode igen. Mandens Navn, mine Herrer, er Franklin . . .

Det gav et uvilkaarligt Sæt i Oliver, og Præsidenten tilkastede ham et Blik.

— Hans Navn er Franklin, gentog Sekretæren, og han opholder sig i Nazareth, hvor som bekendt Stifteren af den kristne Religion tilbragte sin Ungdom.

„Dette blev altsaa meddelt Hs. Herlighed Torsdag i forrige Uge. Undersøgelser blev straks iværksatte, og Fredag Morgen kunde Dolgorukoff meddele, at bemeldte Pave Franklin havde sammenkaldt sine Kardinaler samt andre fremragende Mænd af sit Parti til et Møde i Nazareth for at drøfte, hvad der var at gøre mod det nye Dekret. Disse Personer vil alle være forsamlede i Nazareth Lørdag førstkommende og vil næste Morgen efter nogle Cereemonier begynde deres Forhandlinger.

„Hvad angaar Dolgorukoffs Grunde til at gøre disse Meddelelser, har Hs. Herlighed ladet anstille Undersøgelser. Manden er fuldkommen ærlig. Han har mistet Troen paa sin Religion, ja ser i den den væsenlige Hindring for Menneskehedens Fremskridt. Han har derfor anset det som sin Pligt at advare Hs. Herlighed. Som historisk Parallel svarer denne Handling til, hvad der meddeles fra Kristendommens første Tid, hvor ogsaa en af de Indviede satte Myndighederne i Stand til at gribe ind og sikre sig Bevægelsens Leder. Det er yderligere af Interesse, at denne Religions endelige og fuldstændige Udryddelse vil finde Sted i det samme Land, hvorfra den har sin Oprindelse . . .

„Det Forslag, Hs. Herlighed nu i Dag vil forelægge, gaar i Korthed ud paa følgende:

„Lørdag Nat begiver en væbnet Styrke sig til Palæstina og foretager Søndag Morgen, naar alle de katholske Førere er samlede, en summarisk Henrettelse. Kun saaledes kan vi sikre det Fredens og Civilisationens Værk, som vi har begyndt, og i hvis Tjeneste det nye Dekret er saa mægtigt og saa velsignelsesrigt et Redskab. Hs. Herlighed har ikke villet handle i en saa vigtig Sag uden samtlige Magters Tilslutning, thi den Retfærdighedshand-

ling, som her skal øves, er af enestaaende Karakter og vil have Følger, det er umuligt at overskue.

„De Regeringer, som hidtil er bleven spurgt, har givet deres Tilslutning, og rimeligvis vil det samme blive Tilfældet overalt. Under Forudsætning heraf foreslaar Hs. Herlighed da følgende:

„Det er noget af en symbolsk Handling, som her forestaar, og det vil derfor være passende, om samtlige Regeringer tager Del i den. Det foreslaas derfor, at hver Stat i de tre Verdens-Departementer bidrager til Straffe-Expeditionen med et Luftskeib — i alt vil det da blive en Flaade paa 122 Luftkrydsere. Disse Krydsere skal ikke samles undervejs, men begive sig af Sted hver for sig, da vi ellers risikerer, at man i Nazareth bliver varskoet om Faren; den Korsfæstedes Orden, som den kaldes, synes at have et meget udviklet Spionsystem. Mødestedet bliver altsaa selve Nazareth, og Tiden Kl. ni Morgen efter Palæstinas Tid. De øvrige Enkeltheder kan senere blive afgjorte.

„Hs. Herlighed er af den Anskuelse, at det ikke vil være nogen Nytte til at indlade sig paa Underhandlinger med de paagældende Personer. Derimod maa Indbyggerne i Landsbyen opfordres til at fjærne sig. Ved Hjælp af medførte Explosivstoffer kan Henrettelsen da foregaa i Løbet af meget kort Tid.

„Hs. Herlighed har i Sinde selv at være til Stede ved nævnte Lejlighed, og ønsker, at den første Bombe skal kastes fra Præsidentskeibet. Det forekommer ham passende som Verdenspræsident saaledes i egen Person at lede den endelige Tilintetgørelse af en Overtro, der er og bliver den eneste virkelige Hindring for Menneskehedens sande Fremskridt. Saafremt denne Plan bringes til Udførelse lover Hs. Herlighed Dem, at det for bestandigt skal være ude med Kristendommen. Allerede det nye Dekret har virket vidunderligt. De Kristne falder fra i Titusendevis, deriblandt endogsaa Medlemmer af den fanatiske nye Orden. Nu er det imidlertid en velkendt Ting, at saa længe der endnu er en Pave eller dog Paveæmner til, saa længe vil det altid være muligt at genrejse hele den kirkelige Organisation. Existerer der ikke længer slige Personer, vil Kirken derimod falde uhjælpeligt sammen, og det vil

være klart for enhver, at dens Stifters Løfte om dens evige Bestaaen er bleven dementeret af Virkeligheden.

„Den eneste Vanskelighed frembyder her Dolgorukoff, thi det er ikke klart, om ikke maaske en eneste Kardinal kunde være nok til at fortsætte Paverækken. Skønt meget mod sin Vilje kan Hs. Herlighed derfor ikke andet end anbefale, at Dolgorukoff — der naturligvis ikke indfinder sig i Nazareth — saa humant som muligt sikres mod nogensinde at kunne falde tilbage . . .

„Hs. Herlighed beder nu Dem, mine Herrer, udtale Dem om det foreliggende Spørgsmaal.“

Den rolige, forretningsmæssige Stemme tav. Alles Øjne rettede sig mod Præsidenten, der sad ubevægelig med et Ansigt saa hvidt som Elfenben. Saa rejste Oliver sig, bleg af Sindsbevægelse, med skinnende Øjne:

— Jeg tror kort at kunne sige, at der her kun er én Mening om denne Sag. Mine Kolleger og jeg giver Forslaget vort Bifald og overlader alle Enkeltheder ved dets Udførelse til Deres Herlighed!

Præsidenten saae op — hans Øjne løb Bordet rundt og fandt Samtykke i alle Ansigter.

Saa sagde han — og hans Stemme var saa lidenskabsløs som en frossen Flod —:

— Er der nogen, som har noget at indvende?

Der gik en benægtende Mumlen gennem Salen, og alle rejste sig.

— Tak, d'Hrr., det er godt! sagde Sekretæren.

III

Lidt før syv Lørdag Morgen steg Oliver ud af Automobilet, der havde kørt ham til Wimbledon Overdrev, og gik op ad Trappen til den gamle, for fem Aar siden forladte Luftskebsstation. For at vække saa lidt Opsigt som muligt vilde Regeringen lade den engelske Luftkrydser, der skulde deltage i Expeditionen til Nazareth, afgaa fra denne afsidesliggende Station, der ellers kun benyttedes ved Prøveflyvninger med nye Maskiner o. lgn. Elevatoren var

derfor ogsaa fjærnet, og Oliver maatte til Fods gaa op ad det halvandet Hundrede Trin til Perronen.

Med en vis Uvilje havde han taget mod denne Post som en af de fire engelske Udsendinge, thi han havde endnu intet hørt fra Mabel, og det var frygteligt at skulle forlade London i denne Uvished. Mindre end nogensinde var han tilbøjelig til at tro paa *Euthanasi*. Han havde talt med flere af hendes Veninder, som alle erklærede, at Mabel aldrig med et Ord havde antydnet Muligheden af et sligt Endeligt. Han tænkte sig nu snarere, at hun slet ikke var i England, men var taget til Udlandet. I hvert Fald kunde han ingen Nytte gøre ved at blive hjemme, og det vilde i hvert Fald være ham en Slags Tilfredsstillelse at være med til at udrydde dem, der indirekte var Skyld i hans ægteskabelige Ulykke — især nu, da han vidste, at Franklin var blandt dem — Franklin, denne Parodi paa Verdens Herre! Endelig ønskede Felsenburgh Olivers Nærværrelse, og nu som altid var den unge Politiker rede til at vove Livet, om det skulde være, for at vinde den store Førers Bifald . . .

Altsaa tog han med og instruerede kun sin Sekretær om øjeblikkelig at telegrafere, hvis der indløb Efterretninger om hans Hustru.

Det var en overvældende Hede denne Morgen, og da Oliver naaede op paa Perronen, saae han da ogsaa, at Krydseren var i sit hvide Overtræk, og at Vifterne var i Gang i Korridor og Kupéer. Han gik ind og satte sin Haandkuffert fra sig, vekslede et Par Ord med Konduktøren og gik derpaa atter ud paa Perronen, hvor der var mere køligt.

London saae mærkelig ud til Morgen, tænkte han. Lige under ham var den store Wimbledon Fællede, allerede stærkt sveden af Solen. Saa kom Træerne i en Allé, som gik tværs over den, og dér bag Række over Række af Huse ud mod Horisonten. Det, der undrede Oliver, var imidlertid Luften — ingen Klarhed og Morgenrenhed som ellers, men en tæt, tyk Dis som i gamle Dage, før Røgens Udryddelse. End ikke lige over ham var Himlen blaa, men ligesom overstrøgen med Dynd, og Solen var ikke straalende blank, men lyste rødlig og mat. Det bryggede.

sammen til en ordenlig Torden, tænkte han — eller maaske vilde et Jordskælv ovre i Sydamerika bringe Orden i det Hele . . . Nu, alene for de meteorologiske Iagttagelsers Skyld var Rejsen værd at gøre . . . Iøvrigt vilde det blive en utaalelig Hede, saa snart Sydfrankrig var naaet . . .

Saa sprang hans Tanker med et tilbage til den sviende Smerte, der laa bag alt det andet og gnavede uafsladligt — Mabel!

En ti Minutter gik hen, inden Oliver saae det røde Regeringsautomobil komme susende ind paa Pladsen, og fem Minutter efter betraadte Maxwell, Snowford og Cartwright Perronen, alle, ligesom Oliver, i hvidt fra Top til Taa. Ingen af dem talte om Ekspeditionens Maal, thi Betjentene gik fra og til, og man kunde aldrig være sikker paa, ikke at blive forraadt. Krydserens Fører vidste kun, at det gjaldt et tre Dages Togt, og at Kursen foreløbig skulde sættes mod Kanalen.

Morgenen i Forvejen var der indløbet yderligere Instruxer fra Præsidenten, som havde fuldendt sin Rundrejse og faaet fuld Tilslutning overalt. Den engelske Luftkrydser skulde gaa ind over Palæstina fra Middelhavssiden. Omtrent Klokken treogtyve Lørdag Aften skulde den befinde sig over Østkysten af Kreta og her vise sit Natsignal — rød Stribe paa hvid Bund — indtil den fik Svar henholdsvis fra det franske og det spanske Skib. Kom den længe før de andre, skulde den holde det gaaende ved at kredse i en Højde af otte Hundrede Fod.

Naar de tre Skibe havde truffet hverandre, skulde de gaa frem i en Højde af fem Hundrede Fod over Havfladen, idet de stadig rykkede hverandre nærmere. Med en Fart af halvtreds Mil i Timen vilde de faa Nazareth i Sigte Søndag Morgen ved 9-Tiden, og samtidig vilde de andre Krydsere være naaet frem, saaledes at der dannedes en Kreds med en Diameter paa hundrede og tredve Mil og med Esdralon som Midtpunkt. Præsidenten vilde selv komme fra Syd.

Konduktøren kom hen til de fire Herrer og meldte „Klar til Afgang.“

— Hvad mener De om Vejret? spurgte Snowford.

Konduktøren skød Munden frem.

— Vi faar Torden, tænker jeg.

— I hvert Fald er det bedst at komme af Sted saa hurtig som muligt, mente Oliver, idet de gik ombord. En Duft af Frokost mødte dem i Korridoren; en Kok stak sit Hoved med den hvide Hue op af Lugen og spurgte Konduktøren om noget. De fire Ministre gik ind i Salonen — Oliver holdt sig stadig lidt for sig selv, de andre tre samtalede dæmpet. Saa lød Signalet — Skruen begyndte at hvirvle rundt — og gennem det store Spejlglasvindu saae Oliver pludselig ud over Byen. Nede paa Fælleden stod et Par Mennesker og stirrede op — saa var de borte, og Londons Millioner Tage strømmede hen under Skibet — Gader viste sig og drejede rundt som Eger i et Kæmpehjul — saa kom der Træer mellem Husene, som Græs mellem Brosten i en Provinsgade — tilsidst laa kun det flade Land dernede . . .

Snowford rejste sig og gik slingrende mod Døren.

— Vi kan lige saa godt sige Kaptajnen nu, hvorhen Rejsen gælder, sagde han — saa behøver vi ikke at lade os forstyrre siden.

SJETTE KAPITEL

I

Den syriske Præst foer op af uhyggelige Drømme — Skarer af frygtelige, hæslige Ansigter havde været rundt om ham og havde stirret ham ind i Øjnene . . . Han vaagnede af Angst og opdagede med et Lettelsens Suk, at det ikke var Virkelighed, og at han laa fredeligt i sit Hjørne af det flade Tag paa Paveboligen i Nazareth.

Over ham var en kulsort Himmel, uden en eneste Stjerne. Han saae ud over Brystværnet til alle Sider — lidt Lys faldt ud gennem et Par Skodder, der sluttede daarligt, og i Vest var der som en svag Lysning — bleg som Vingerne paa et Møl — det var Tagene i Nazareth. Ellers var alt sort, uigennemtrængelig Nat.

Efterhaanden som hans Øjne vænnede sig til Mørket, formaaede han at skælne sine nærmere Omgivelser. Det hvide derhenne i Hjørnet — det maatte være Cistercienserabbeden — han havde set ham lægge sig til Hvile dér — var det fire Timer siden eller fire Aarhundreder? Andre, dunklere Skikkelser laa her og der, og forsigtig traadte han henover dem for at se ud til den anden Side . . .

Dér saae han da endelig Lys! Ganske rolig og uanfægtet stod der et og brændte i en Stage paa en stor Klippeblok, og ved Klippeblokken sad som ved et Bord en Mand og skrev — Skæret faldt skarpt over hans Ansigt og Hænder og lyste ud over den støvede Jord og over en lille Stabel Bagage med et Tæppe over. Ogsaa dette saae egenlig uvirkeligt ud — denne skrivende Mand

ved et Lys under aaben Himmel . . . Og stille listede Præsten tilbage til sin Krog og faldt i Søvn igen.

Han vaagnede ved, at Solen skinnede ham i Øjnene, syntes han. Ved nærmere Eftersyn viste Solen sig imidlertid at være et Lys og bag Lysets Flamme et hvidt Ærme. Saa forstod han, hvem det var — rejste sig og fulgte, endnu søvndrukken . . .

Det maatte være hen mod Morgen, thi Himlen var nu bleven synlig. Tung, tæt og graa hang den over den graa, kolde Esdralons Slette. Langt borte tegnede Karmel sit Tyrehoved mod Horisonten. Det var dødsstille.

Præsten fulgte den hvidklædte Skikkelse ned ad Trappen. Overalt laa der sovende Mennesker — en af dem trak i Søvn Fødderne til sig og vendte sig om. Saa var de i Pavens Værelse, hvor en halv Snes Mænd var samlede og rejste sig, idet han traadte ind bag sin Herre. Syreren kendte et Par af dem fra igaar — den mørke Kardinal Ruspoli og den slanke, lyse australske Ærkebiskop. Kardinal Corkran stod med en Del Papirer i Haanden ved Siden af Pavens Plads.

Silvester satte sig og bad de andre tage Sæde. Saa begyndte han, med den trætte Stemme, Syreren kendte saa godt:

— Saa vidt jeg kan se, er vi her alle . . . Kardinal Corkran har allerførst en Meddelelse at gøre!

— Hellige Fader! Deres Eminencer! begyndte Kardinal-Sekretæren. — Jeg vil tillade mig at gaa lidt tilbage i Tiden, da alle de tilstedeværende ikke er paa det rene med, hvad der er gaaet forud for denne Sammenkomst.

„Jeg modtog altsaa, i Fredags for otte Dage siden, i Damaskus en Række Forespørgsler med Hensyn til den nye Forfølgelsespolitik. Jeg kunde ikke give noget Svar, da jeg selv var uden alle Efterretninger. Først Klokker tyve fik jeg Rygtet bekræftet gennem Kardinal Ruspoli, Turin, derpaa gennem Kardinal Malpas, Paris, samt Ærkebiskoppen i Peking. Fra London fik jeg først Efterretning Lørdag Formiddag.

„Det undrede mig straks, at jeg intet hørte fra Kardinal Dolgorukoff, Moskva. Endnu større blev min Forundring, da et Medlem af den Korsfæstedes Orden, Fader Petrowski,

lod mig vide, at den russiske Regering havde offentliggjort Dekretet Fredag Aften Klokken tyve. Kardinalen maatte altsaa have vidst det og havde alligevel intet meddelt mig, saaledes som det var hans aabenbare Pligt.

„Det er siden da bleven eftervist, at Kardinal Dolgorukoff i Løbet af Fredag Aften har modtaget et Besøg, medens han til mig har forklaret, at han den Aften var ene hjemme og derfor intet vidste om Dekretet. Dette vakte yderligere min Mistanke. Alligevel fik jeg af Hs. Hellighed Ordre til at handle, som om intet var i Vejen, og at sende Kardinal Dolgorukoff samme Indbydelse som alle andre. Jeg fik derpaa det Svar, at han nok skulde komme. I Gaar Eftermiddag telegraferede han imidlertid, at han pludselig var bleven forhindret. Siden har jeg intet hørt fra ham.“

Der blev dødsstille, da Kardinal-Sekretæren tav. Paven vendte sig til Siden.

— Min Søn, sagde han, fortæl offentlig, hvad du allerede privat har berettet Os.

En lille Mand med sorte, skinnende Øjne traadte frem fra en halvmørk Krog og hen til Bordet, hvor to Lys brændte foran Pavens Plads.

— Hellige Fader, jeg bragte Kardinal Dolgorukoff Budskabet om, at han skulde komme. Han vilde først slet ikke modtage mig, men jeg lod mig ikke vise bort. Han smilede, da han havde hørt det, og sagde derpaa: „Sig, at jeg skal nok indfinde mig!“

Den høje australske Kardinal rejste sig brat.

— Hellige Fader, sagde han — jeg har i sin Tid kendt Dolgorukoff godt. For fjorten Aar siden blev han optaget i Kirken — i et Øjeblik, da det endnu saae ud, som om vi kunde have en Fremtid for os. Efter hvad jeg kender til den Mand, maa jeg sige, at jeg tror ham i Stand til . . .

Paven løftede Haanden:

— Vi ønsker ingen Anklage mod nogen, sagde han. — Hvad der er sket, er sket. Det er endog unyttigt at føre noget Bevis for Arten af den Handling, som er bleven begaaet . . . Det var til denne Mand, at Vor Herre Jesus i den Nat, da han blev forraadt, gav Brødet og sagde: Hvad du gør, det gør snart! „Og da han havde modtaget Brødet, gik han straks ud. Og det var Nat.“

Atter blev der Tavshed, og udenfor Døren hørtes en af de Sovende sukke i Søvn — som en Sjæl sukker, naar den fra Lyset glider over i Mørket.

Saa talte Silvester atter, og medens han talte, sad han som i Tanker og rev en lang Liste med Navne isønder, der laa foran ham.

— Deres Eminencer! Det er nu tre Timer efter Daggry. Om to Timer vil Vi læse Messe og uddele den hellige Kommunion. Og De — her vendte han sig til den syriske Præst — vil sørge for, at der gaar Bud til Nazareth, og at Byens Indbyggere opfordres til uopholdeligt at gribe Flugten, saafremt deres Liv er dem kært.

Syreren foer op af sin Døs.

— Martyrlisterne, Hellige Fader! udbrød han forfærdet, da han saae Papirstumperne paa Bordet.

— Jeg véd det, Søn! svarede Sylvester smilede. — Der er ingen Brug for dem længer . . .

Til Deres Eminencer endnu kun ét! Hvis nogen her er frygtagtig eller lidetroende, da har jeg et Ord at sige.

Han holdt inde et Øjeblik og betragtede de spændte Ansigter rundt om. Saa sagde han stille:

— Jeg har haft et Syn fra Gud. Jeg vandrer ikke mere i Tro, men i Erkendelse!

II

En Time senere kom den syriske Præst tilbage fra Nazareth By, vandrende besværligt i det hede Morgentusmørke og fulgt af en halv Snes Mænd, hvis Videbegærlighed var større end deres Lettroenhed. Et Hundrede Familier var allerede paa Vej til Khaifa, belæssede med deres fattige Ejendele og udstødende Forbandelser mod de kristne Hunde, der havde manet dette frygtelige Uvejr op paa Himlen . . .

Alt saae iøvrigt ud som en Time før, undtagen at det var bleven lidt lysere, efterhaanden som Solen steg højere bag det mørke Skydække. Bakkerne, Græsset, Menneskenes Ansigter — alt syntes Præsten at have et underligt

Præg af Uvirkelighed. Den Tavshed, der herskede, var ikke noget negativt, en Fraværelse af Lyd, det var noget positivt, som ikke ophævedes af Fodtrin eller Hundeglam eller Stemmer. Det var, som om selve Evighedens Stillehed var stegen ned og havde krystet Verden i Favn, og som om Verden nu stred, fortvivlet og uden en Lyd, for at holde sig i Live. Under sine bare Fødder følte Syreren det varme Støv og Vejens hede Smaasten, men ogsaa denne Fornemmelse var underlig uvirkelig. Stoffet eksisterede stadig, udfyldte Rummet og paavirkede Sanserne, men han fornåm det mere som en Virkning af indre, end af ydre Kræfter. Selv følte han sig som næsten ikke andet end Sjæl, og det syntes ham, at han kun ved en tynd Traad stod i Forbindelse med sit Legem og den hele ydre Verden. Han følte sit hele Legem badet i Sved — men det var, som naar en Mand med Nervebetændelse synes, at det gør ondt i Hovedpuden og ikke i Hovedet. Alt var underligt *udenfor ham*, interesserede ham næppe, ængstede ham endnu mindre. Der løftede Thabor sig — eller det, som han én Gang havde kaldt Thabor — en uhyre, taaget Kuppel, der saae ud, som om den hvert Øjeblik kunde opløses og blive til intet . . .

Det undrede ham derfor ikke det ringeste, da han traadte ind i Kapellet, at finde hele Gulvet i det lille Rum optaget af hvidklædte Menneskeskikkelser, der laa paa deres Ansigt foran Altret. Hurtig gjorde han sig klart, at det var Kardinalerne og de andre fremmede Gejstlige, alle iført de hvide Burnuser, som han havde uddelt i Aftes. Ubevægelige laa de dér, strakte i Støvet, mens Allehelgens-Litaniet blev sunget — og forrest laa, med sit hvide Hoved paa Altertrinet, den Mand, Syreren elskede og ærede højest af alle. Paa Altret brændte de seks Kærter, og i Midten stod paa sin Trone den lille Sølvmonstrans med den hvide Hostie . . .

Saa sank ogsaa han til Jorden og kastede sig ned paa sit Ansigt.

Han vidste ikke, hvor lang Tid der var gaaet, inden de omstreffende overfladiske Tanker, de uvæsenlige, forstyrrende Forestillinger kom til Ro i hans Sjæl — som et Vand endelig bliver roligt, naar de sidste Ringe efter en

falden Sten endelig er sitret bort. Men omsider kom den, hin dybe Stilhed, hvormed Gud maaske én Gang i et helt Menneskeliv belønner sine Trofaste — hin Følelse af fuldstændig tryk Hvile i selve Tilværelsens Midtpunkt, hvormed Han evigt vil lønne sine Børn i den himmelske Herlighed. I fuld Fred hvilede han ved selve Livets inderste Hjærte, uden nogen Tanke for sig selv eller for noget ydre, og kom først tilbage til Tiden og Jorden, da han som gennem et Slør af Fjærnhed hørte de Ord, hvormed Messen paa Pinsesøndag begynder:

„*Spiritus Domini replevit orbem terrarum . . .* „Herrens Aand er udgaet over al Jordens Kred, Alleluja, Alleluja, Alleluja . . . Herren rejse sig og adsplitte sine Fjender; de, som hade Ham, skulle fly for hans Aasyn.“

Da løftede han Hovedet og saae foran Altret Sylvester i røde Messeklæder, med de magre Hænder løftede i Bøn og den hvide Kalot paa det hvide Haar. Messen skred frem, næsten uden at han lagde Mærke dertil; han hørte vagt *Kyrie eleison, Gloria in excelsis Deo* og Kollekten: *Deus qui hodierna die . . .* Saa kom Læsningen af Apostlenes Gærninger: „Men paa Pinsefesten var alle Disciplener endrægtelig forsamlede, og der kom en Lyd fra Himlen som af et stort Vejr og fyldte Huset, hvor de sad“ . . .

Da huskede han og forstod . . . Altsaa Pinse var det i Dag! Men hvor var det store Vejr og Ildtungerne og Lyden fra Himlen? Verden tav og stod stejlt og stift paa sit, og Gud tav ogsaa, viste ikke med blot et Glimt af Lys, at Hans straalende Evighed var bag hin dunkle Hvælving, der knugede Jorden . . . Atter skjulte han sit Ansigt i sine Hænder, og atter sank han ned i hin dybe, indre Fred . . . Indtil han, uden at vide hvorledes, fandt sig selv knælende mellem de andre foran Altersranken med en overvældende Følelse af, at her knælede han foran Tilværelsens inderste Virkelighed, og at det, som alene virkeligt var til, nu nærmede sig ham i den hvide Hostie, hurtigt som Tanken og brændende af guddommelig Kærlighed . . .

Da, just som Messen endte, blev Døren revent op, der lød et Raab, og i Døraabningen stod en Mand og raabte forvildet noget paa Arabisk.

III

Men end ikke dette bragte Syreren stort nærmere tilbage til Virkeligheden. Han saae og hørte Tumulten ude i Gangen, de forfærdede Øjne, de raabende Munde, de ophidsede Ansigter — og i Modsætning dertil de Gejstlige, der langsomt saae op med blege, undrende Aasyn. Men det foregik altsammen som paa en Scene, hvor han ikke spillede med. Den Verden, der omgav ham, syntes ham nu saa tynd og legemløs som et Flor, og alt, der skete i den, var kun et Skuespil . . .

Atter vendte han sig mod Altret, og dér var alt stadig Fred. Lysene brændte roligt, og han saae Sylvesters Skikkelse som gennem flydende Glas — nu læste han Slutnings-Evangeliet — nu lukkede han Bogen og knælede ned midt for Altret. Og uden at vide af det, begyndte Syreren at synge højt — synge Ord, der nu for første Gang aabnede deres dybeste Mening for ham — som Blomster aabner sig for Solen:

*O Salutaris Hostia
quae coeli pandis ostium . . .*

De sang alle — selv Araberen, der nylig var brudt raabende ind, sang med — det lille Kapel sitrede under de stærke Stemmers Klang. Medens han sang, saae Syreren Paven rejse sig, alle rejste sig med ham, og hvid og bleg stod han i det blege Lys, hyllet i hvid Silke, med Hovedet skjult af den sølvstraalende Monstrans, som han holdt højt løftet . . .

*Qui vitam sine termino
nobis donet in patria.*)*

Nu begyndte de at gaa ud, og han fulgte. Der stod fuldt i Gangen af Muhamedanere med rasende Ansigter og skinnende Tænder, men de tav under Hymnens Tor-

*) Forfatteren skildrer en Procession, saaledes som den foretages i katolske Lande med Alterets Sakramente. De anførte Strofer lyder paa Dansk: „O hellige Nadver, du vor Frelse, som aabner Himlens Port for os og giver os evigt Liv i vort Fædreland.“

O. A.

den og bøjede sig for dem, som straalende gik ud til det evige Liv. Som en Vagt af Spyd om en Konge lyste de seks Kærterers gyldne Flammer om Monstransen med Guds hvide Hjærte . . . Saa var de ude, og Slagmarken laa for dem.

Himlen var ikke mere som for en Time siden. Den var stadig mørk, men Mørket havde forandret sig. Der glødede Lys bag ved det; det var ikke længere uhyggelig Dæmring, det var en Vredens Dag, som var oprunden. Og dens Lys var rødt.

Fra Thabor mod Øst til Karmel langt ude i Vest, over Sletten og over de fjærne Høje, laa en uhyre, glødende Hvelving. Alt var dybt, dunkelt rødt — som Jærn i Ilden. Bleg som en Oblat stod Solen over Forklarelsens Bjærg, og langt ude i Vest, over det Bjærg, hvor Baals Profeter forgæves havde kaldt paa deres Gud, hang den gustne Halvmaane.

Og som Møl, der samles om Lyset, svævede der oppe i Luften en Kreds af sælsomme, hvide, fiskelignende Skikkelser — helt smaa ude i det Fjærne, kæmpestore lige over Hovedet, knap fem Hundrede Alen borte . . .

Frem skred Processionen, og Sangen bruste — Thomas af Akvins vældige Hymne:

*In supremæ nocte coenæ,
recumbens cum fratribus,
observata lege plene
cibus in legalibus,
cibum turbæ duodenæ
se dat suis manibus.*)*

Deroppe kom Fjenden stadig nærmere — et af Skibene gik for Solen, og dets Skygge gled, bleg og ubestemt, hen over Jorden. Den syriske Præst vedblev at gaa frem med de andre, følgende de seks Flammer, der lyste ubevæge-

*) „Ved den sidste Nadver, som Jesus nød med sine Disciple, opfyldte han først Moselovens Bud og gav dem derpaa med egen Haand sig selv til Spise.“ — Senere kommer følgende Strofer: „Ordet, som er bleven Kød, forvandler ved sit Ord Brød til sit Legem og Vin til sit Blod. Sanserne fatter det ikke, men for et oprigtigt Sind er Troen nok.“ „Lad os da ære saa stor en Hemmelighed! Den gamle Pagt vige for den nye! Troen støtte de svigtende Sanser!“ „Lov og Pris, Ære, Hæder og Kraft og Tak være Faderen og Sønnen og Ham, som udgaar fra dem begge, den Hellig Aand.“ O. A.

lige som Staal i den vindløse Stilhed, og midt mellem dem Sølvstraalerne om det hvide Sakrament . . .

*Verbum caro, panem verum
verbo carnem efficit,
fitque sanguis Christi merum,
et si sensus deficit:
ad firmandum cor sincerum
sola fides sufficit.*

Saa brød Tordenen løs — et vældigt Drøn, der vedblev at runge, som om det gav Genlyd gennem alle Himle helt op til Guds Trone . . . Tordenen brød løs og rystede Jorden, som allerede skjælv og bævede paa Undergangens Rand . . . Men ustanseligt steg Sangen:

*Tantum ergo sacramentum
veneremur cernui,
et antiquum documentum
novo cedat ritui . . .*

Og nu — nu kom *han*, paa hvem Gud endnu ventede. I sin hastige Stridsvogn kom han farende hen gennem Luften, blind af Had, higende efter at ødelægge, og mærkede ikke, at den Verden, han stolede paa, allerede smuldrerede bort rundt om ham. Han kom — og som en bleg Sky gled Skyggen af hans Skib hen over den Slette, hvor Sennacherib en Gang havde kæmpet med Israel. Han kom — og Himlen glødede i dybere og dybere Lue, medens Stemmerne dernede sang for sidste Gang:

*Præstet fides supplementum
sensuum defectui . . .*

Han kom hurtigere end nogensinde, den Landflygtige fra Evighed af, alle Oprøreres Konge, Skabningen, der havde løftet sit Hoved mod Gud, og ved hans Komme vaklede hele den svævende Ring deroppe som Spøgelsefugle i en Dødssejlers Kølvand . . . Han kom, og Jorden bævede og skjælv og ravede paa Undergangens Rand . . .

Han kom paa store, udbredte Vinger, og Angrebssignalet lød, og de elektriske Klokker kaldte, skarpt og

længe . . . Men det hørtes ikke i Lovsangskoret, som steg dernedefra, mens Paven stansede og løftede Monstransen højt over den knælende Skare:

*Genitori, genitoque
laus et jubilatio,
salus, honor, virtus quoque
sit et benedictio,
procedenti ab utroque
compar sit laudatio . . .*

Og endnu en Gang:

*PROCEDENTI AB UTROQUE
COMPAR SIT LAUDATIO.*

Saa gik Verden under, og al dens Herlighed var ikke mere.

ROBERT HUGH BENSON

er født 18. November 1871 som Søn af den anglikanske Kirkes Primas, Ærkebisp af Canterbury, White Benson. Efter glimrende Studier i Eton og Cambridge tog han sin theologiske Embedseksamen og blev Sognepræst, først i Hackney Wick, saa i Kemsing. I sin landlige Ensomhed beskæftigede han sig med historiske Studier, og disse samlede sig især om det sekstende Aarhundrede — Henrik VIII's Tidsalder. To af Robert H. Bensons ældre Brødre havde før ham betraadt Forfatterbanen, og han fulgte dem nu efter med sin paa grundige Studier opbyggede Romantrilogi *By what authority?*, *The Kings achievement* og *The Queens tragedy*. Æmnet for alle tre Bøger er hin store Kamp, ved hvilken England under Henriks og Elisabeths Ledelse i religiøs Henseende skilte sig fra Rom, og efterhaanden som den unge anglikanske Præst trængte dybere ind i hine Tiders Historie, gik det ham som saa mange andre Gejstlige i den engelske Statskirke siden Newmans Dage — han følte sig draget tilbage til den gamle Tro og til at stille sig ved Siden af Mænd som Thomas Morus og Kardinal Fischer. Denne Sympathi blev snart til en fuld Overbevisning, og kun Hensynet til hans Faders høje Stilling indenfor den anglikanske Kirke holdt endnu en Tid Benson tilbage fra det sidste afgørende Skridt. Man tænker sig som Parallel den Virkning, det vilde gøre i Danmark, hvis en Søn af Sjællands Biskop gik over til Katholicismen! Næppe havde den gamle Ærkebisp imidlertid lukket sine Øjne, før Robert Hugh Benson lod sig optage i den

katholske Kirke. Dette skete i Aaret 1903, og Aaret efter blev han viet til Præst. En Tid opholdt han sig i Rom — nærværende Bog bærer Vidne om hans Kendskab til den evige Stad — og er nu Kapellan ved den katholske Kirke i Cambridge.

Den Bog, som her foreligger paa Dansk, er at betragte som et Udtryk for det *Tilbageslag*, der næsten altid følger et saa betydningsfuldt Skridt som det, Benson har foretaget. En Tid har den første stærke Begejstring baaret den Nyomvendte oppe — Roms katholske Luft har hjulpen til — alt har endnu Nyhedens Interesse, sætter i Stemning, betager og henriver. Saa vender Konvertiten tilbage til de kendte, hjemlige Omgivelser — til den engelske Civilisation med al dens Komfort, alle dens materielle Fremskridt, dens Hygieine og sociale Reformers. Og alt dette er — praktisk talt — opbygget paa en fast Overbevisning om, at der ikke gives nogen anden Tilværelse end den, vi nu kender, og at det derfor gælder om at faa saa megen Lykke, saa meget Velvære, saa megen Nydelse ud af Livet som muligt.

Da er det, Kampen begynder, og Tvivlen løfter sin Stemme. „Verdens Herre“ er opstaaet af denne Kamp, er en Frugt af hin indre Samtale mellem Tvivl og Tro. „Var det muligt,“ lader Benson i Bogen (S. 193) sit andet Jeg, Pave Sylvester, spørge sig selv, „var det rimeligt, at han og hans Par Tusind Tilhængere skulde have Ret og hele den øvrige højt kultiverede Menneskehed Uret? . . . Var det ikke en tabt Sag, han kæmpede for — og ikke blot en tabt Sag, men en *slet* Sag, der nu endelig led det Nederlag, den fortjente? Var Tiaraen paa hans Hoved ikke den store Lyseslukker, som nu for bestandig var kastet i Skrammeldyngen, og hvormed det aldrig mere skulde lykkes at dræbe det frie Lys?“ Og videre: „Han kunde gribes af saa overvældende en Trang til endelig at give sin Tvivl Ret og faa Fred i Samfund med alle de andre, at det var med Angst i Hjærtet og med Følelsen af at forskærtse baade Sandhed og Godhed, at han holdt Troen fast.“

Dette er det levende Punkt, hvorfra Bensons „Verdens Herre“ har sit Udspring, og denne røde Traad er det, som glimter frem gennem al Værkets mangfoldige og ofte saa mesterlige Kunst. Bogens Skikkelser er kun Kæmpesymboler paa denne indre Tvedragt i en moderne Kristens Sjæl. Thi ogsaa udenfor den katholske Kirke, blandt lutherske eller reformerte Kristne, føles vel stærkere eller svagere hin ubestemte Angst, som den, der skriver dette, en Gang har kaldt „Frygten for at have syndet mod det elektriske Lys.“ Alle kommer vi tilsidst til det samme Resultat som Robert Hugh Benson — at Kristendommen „giver den eneste virkelige Forklaring paa Tilværelsen“, og at „det Overnaturlige staar lige saa højt over den blot materielle Kultur, som det Levende over det Livløse“. Men ofte er der langt frem til dette Maal, og det er altid godt at høre en anden Vandringsmand fortælle om sine Oplevelser paa den samme Vej. Derfor har Bensons Bog Bud til alle dem, som midt i den moderne Verden lider under Følelsen af „at tro mod bedre Vidende og at elske paa Trods af Sandheden“ — *to believe against knowledge and to love against truth.*

August 1909.

Johs. J.

TRYKFEJL OG RETTELSE

Desværre har Oversætterens Fraværelse i Udlandet under Trykningen, bevirket, at adskillige Fejllæsninger og Trykfejl har indsnegnet sig. De vigtigste heraf rettes nedenstaaende:

Side	5,	Linje	20	fraoven	„asiatiske“, læs „europæiske“,
„	16,	„	4	franeden	„den“, læs „dem“.
„	36,	„	25	fraoven	„drev for sin“, læs „drev sin“,
„	54,	„	1	„	„i hende“, <i>udgaar</i> .
„	63,	„	10	„	„Natkupéen“, læs „Nabokupéen“,
„	83,	„	12	„	„Hampstedet“, læs „Hampstead“,
„	87,	„	1	franeden	„Din“, læs „Den“,
„	97,	„	18	fraoven	„ti Aar“, læs „to Aar“,
„	98,	„	12	„	„Vinkasserne“, læs „Vinkarrerne“,
„	98,	„	12	„	„Figurer“, læs „Frynser“,
„	98,	„	19	„	„Huslighed“, læs „Hurtighed“,
„	116,	„	3	„	„hvorfra“, læs „hvorfor“,
„	164,	„	1	„	„sin“, læs „hin“,
„	180,	„	9	franeden	„for“, læs „paa“,
„	184,	„	3	fraoven	„Fjender“, læs „Fjende“,
„	197,	„	14	„	„fra“, læs „paa“,
„	202,	„	24	„	„Dolgoniki“, læs „Dolgorukoff“,
„	212,	„	4	franeden	„han“, læs „hun“,

